

Ons kenmerk: 2013.04692
Onderwerp: Agenda AB vergadering
d.d. 14 juni 2013

Aan de leden en plaatsvervangend leden
van het Algemeen Bestuur van
Groningen Seaports

Delfzijl, 5 juni 2013

Geachte leden,

Namens de voorzitter nodig ik u hierbij uit voor het bijwonen van een openbare vergadering van het Algemeen Bestuur van Groningen Seaports, die zal worden gehouden op **vrijdag 14 juni 2013 van 9.00 – 12.00 uur** bij Groningen Seaports aan de Handelskade Oost 1 te Delfzijl.

De stukken behorende bij agendapunten 4a en 4b zijn u reeds eerder ter hand gesteld.

De agenda voor deze vergadering luidt als volgt:

1. Opening

2. Mededelingen en ingekomen stukken

- brief provincie Groningen, d.d. 30 mei 2013 (nr. 2013-22879), inzake posities in Algemeen Bestuur Groningen Seaports
- besluit van de raad van gemeente Eemsmond, d.d. 23 mei 2013 (nr. 08-07.2013), inzake posities in Algemeen Bestuur Groningen Seaports

3. Besluitenlijst van de openbare vergadering van 16 december 2012

Nr. 2013.04525 is bijgevoegd.

4. Zaken ter besluitvorming

- a. Programmaverantwoording 2012 & Verslag van bevindingen
Notitie nr. 2013.03757 met daaraan toegevoegd de Programmaverantwoording 2012 conform richtlijnen BBV (nr. 2013.03658), de Programmaverantwoording 2012 conform bestendigde gedragslijn (2013.03659), een Memo vergelijking jaarrekening 2012 conform de opstelling BBV (2013.03674) alsmede het Verslag van Bevindingen en de controleverklaring van Ernst & Young, beide gedateerd 2 mei 2013. Tevens is bijgevoegd een populaire versie van het Accountantsverslag 2012 Groningen Seaports (d.d. 1 mei 2013).
- b. Raambegroting 2012
Notitie nr. 2013.03757 (gelijk aan notitie bij 4a), alsmede de Concept Raambegroting 2014 Havenschap Groningen Seaports (nr. 2013.03701) en de Concept Begroting Groningen Seaports NV.
- c. Verzelfstandiging Groningen Seaports
Notitie 2013.04687 is bijgevoegd.

5. Zaken ter informatie

- a. Actuele ontwikkelingen
Mondelinge toelichting door de heer Post.

6. **Rondvraag**

7. **Sluiting**

Met vriendelijke groet,

GRONINGEN SEAPORTS

Harm D. Post
Directeur

provincie
groningen

e-mail: statengriffie@provinciegroningen.nl

website: www.provinciegroningen.nl

bezoekadres: **Martinierkhof 12**
9712 JG Groningen

postadres: **postbus 610**
9700 AP Groningen

tel. secretariaat: **050 316 44 58**

fax: **050 316 40 21**

Aan het dagelijks bestuur
van Groningen Seaports
Postbus 20004
9930 PA DELFZIJL

Datum : 30 mei 2013
Briefnummer : 2013-22879
Zaaknummer : 462802
Behandeld door : Veen G. van der
Telefoonnummer : (050) 3164226
Onderwerp : Algemeen bestuur Groningen Seaports na 14 juni 2013

Geacht bestuur,

Provinciale Staten van Groningen hebben in hun vergadering van 29 mei 2013 gestemd over enkele vacante posities in uw algemeen bestuur, ingaand na de beoogde verzelfstandiging per 14 juni 2013. De afvaardiging uit het college van gedeputeerde staten van Groningen zal na de verzelfstandiging wijzigen. Het college heeft laten weten dat gedeputeerde Van Mastrigt na de verzelfstandiging haar taken als lid en voorzitter van het algemeen bestuur neerlegt.

Provinciale Staten dragen gedeputeerde M. Boumans voor als voorzitter van het algemeen bestuur. Provinciale Staten hebben gedeputeerde H. Staghouwer aangewezen als lid van het algemeen bestuur en gedeputeerde W.J. Moorlag als plaatsvervangend lid. De aanwijzing van een plaatsvervangend lid houdt verband met het recente vertrek van gedeputeerde Van der Ploeg.

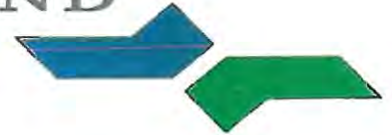
Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

De Voorzitter van Provinciale Staten:

M.J. van den Berg

PROVINCIALE STATEN

Nummer 08-07.2013

De raad van de gemeente Eemsmond;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders
d.d. 8 mei 2013;

b e s l u i t :

- De heer Bouman op voordracht van het college te benoemen als lid en de heer Sienot als plaatsvervangend lid te benoemen in het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling "Havenschap Groningen Seaports".
- Het algemeen bestuur voor te stellen, de heer Dobma te benoemen als lid en de heer Bouman als plaatsvervangend lid te benoemen in het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling "Havenschap Groningen Seaports".

Aldus besloten in de openbare vergadering
van de raad van de gemeente Eemsmond,
gehouden 23 mei 2013.

De raad voornoemd,

voorzitter,

griffier,

Nr. 2013.04525

**Verslag openbare vergadering van het Algemeen Bestuur van Groningen Seaports,
gehouden op 21 december 2012 van 10.00 uur tot 11.30 uur op het kantoor van
Groningen Seaports, Handelskade Oost 1, te Delfzijl.**

Aanwezige leden:

Provincie Groningen : P.W. Geerdink, W. van der Ploeg;
Gemeente Delfzijl : E.K.H. Stulp (vice-voorzitter), E.A. Groot, J.H. Menninga, J.A. Ronde;
Gemeente Eemsmond : J.P. Nienhuis, A. Spijk-van de Pol;

Afwezig:

Provincie Groningen : Y.P. van Mastrigt, M. Bouwmans, C. Swagerman;
Gemeente Eemsmond : M. van Beek, J. Dobma;

Voorts aanwezig:

: H.D. Post (directeur), R. Genee (secretaris), W.H. Boneschansker;
: Th. Poggemeier (Verslagbureau Groningen)

1. Opening

De heer Stulp opent de vergadering en heet de aanwezigen van harte welkom.

De heer Genee deelt mee dat afmeldingen zijn binnengekomen van de dames Van Mastrigt en Van Beek en de heren Bouwmans, Dobma en Swagerman.

De heer Stulp meldt dat twee nagekomen stukken zijn ontvangen, te weten 1) een brief van de gemeente Delfzijl (nr. 2012.09339) inzake de benoeming van de heer Rijzebol tot plaatsvervangend lid van het AB als vervanging van de heer Kaptan en 2) een brief van de provincie Groningen over de benoeming van mevrouw Y.P. van Mastrigt als lid van het AB ter vervanging van mevrouw Mansveld, tevens kandidaat-voorzitter van het bestuur van Groningen Seaports. Over haar benoeming tot voorzitter dient nog een besluit te worden genomen. Beide stukken worden aan de agenda toegevoegd, het eerste stuk aan agendapunt 2 en het tweede stuk aan agendapunt 4.

2. Mededelingen en ingekomen stukken

Brief OR inzake Programmabegroting 2013 en Financieel Meerjarenplan 2013-2017

De heer Menninga mist een stuk, namelijk een advies van de Adviescommissie. Hij vreest dat de Programmabegroting 2013 daarom niet behandeld kan worden.

De heer Genee antwoordt dat er geen brief van de Adviescommissie is ontvangen en dus is er geen advies van de Adviescommissie inzake de punten die vandaag op de agenda staan.

Mevrouw Spijk vermoedt dat het ontbreken van een brief van de Adviescommissie aangeeft dat zij juist positief oordeelt over de voorliggende stukken.

De heer Genee merkt op dat het niet zo is dat het AB slechts kan besluiten als er een advies ligt van de Adviescommissie.

De heer Menninga verklaart zich daar gelukkig mee.

3. Verslagen van de openbare vergaderingen van 12 juli 2012 en 9 november 2012

Beide verslagen worden ongewijzigd goedgekeurd en er worden geen opmerkingen gemaakt naar aanleiding van de verslagen.

4. Zaken ter besluitvorming

De heer Genee informeert dat, aangezien de benoeming van de twee nieuwe leden van het AB in de raad van Delfzijl en de Staten van Groningen plaatsvond nadat de agenda reeds was rondgestuurd,

de twee stukken die de benoemingen betreffen, verlaat aan de agenda zijn toegevoegd. Bij de benoeming van de heer Rijzebol hoort dat deze in de agenda wordt meegenomen als ingekomen stuk, maar dat geldt niet voor de benoeming van mevrouw Van Mastrigt, omdat het AB volgens de Gemeenschappelijke Regeling op voordracht van Provinciale Staten de voorzitter aanwijst.

De heer Van der Ploeg verklaart dat hij mevrouw Van Mastrigt voordraagt als voorzitter van het AB en het DB van Groningen Seaports.

De heer Genee geeft aan dat met de voordracht van Provinciale Staten aan de voorwaarden voor aanwijzing van de voorzitter is voldaan.

De heer Stulp concludeert onder algehele bijval dat mevrouw Van Mastrigt benoemd is tot voorzitter van het AB en het DB van Groningen Seaports.

4.a Aankoop kantoorpand Handelskade Oost 1 te Delfzijl

De heer Menninga herinnert eraan dat het AB indertijd erg blij was dat doelbewust gekozen werd voor een sale-lease constructie bij de verwerving van dit gebouw. Nu lijkt men zeer tevreden te zijn met een tussentijdse terugkoop. De vraag is of dat nog belastingtechnische consequenties heeft. Ook wil hij graag weten of er ten aanzien van de gebreken aan het gebouw, i.c. lekkages van de vliesgevel en het kraken van ramen, nog procedures worden gevolgd tegen de aannemer. Een en ander is reeds 10 jaar bekend en de vraag is waarom het bereiken van een oplossing zo lang duurt.

Nu wordt voor het gebouw nog ruim 5 ton aan huur per jaar betaald. In de begroting van 2013 wordt dit als besparing opgenomen, maar nergens is te zien waar de aankoop en de afschrijving is vermeld. Kan dat worden toegelicht?

De vierde vraag is of dan nu wordt afgeschreven op € 4,1 miljoen waarbij wordt uitgegaan van een restwaarde van € 1 miljoen na 30 jaar.

De laatste vraag luidt wat de huidige taxatiewaarde van het gebouw is volgens de OZB.

Mevrouw Geerdink sluit zich aan bij de reeds gestelde vragen en vraagt wat de WOZ-waarde is.

De heer Van der Ploeg vraagt zich af wat de motieven van de FGH Bank zijn om op deze constructie in te willen gaan. Kan daar een toelichting op worden gegeven?

Mevrouw Spijk vraagt of er voor de toekomst een onderhoudsplanning van het gebouw is gemaakt. Dit in verband met de gebreken die nog niet verholpen zijn. Zouden er zich nog meer gebreken kunnen openbaren die hoge kosten met zich meebrengen?

De heer Boneschansker gaat in op de fiscale en financiële vragen. Een en ander is uitgezocht en gebleken is dat er geen gevolgen zijn voor wat betreft de BTW.

De besparing in 2013 op de huisvestingskosten betreft een bedrag van ruim € 520.000 en onder de post afschrijving is een bedrag opgenomen van ruim € 136.000 per jaar en voor rentelasten is een bedrag opgevoerd van € 153.000. Per saldo impliceert dat een voordeel van ruim € 220.000 in 2013. Hieraan gekoppeld is de WOZ-waarde van € 4,7 miljoen.

De onderhoudskosten waren al 100% voor rekening en risico van Groningen Seaports, dus daarin verandert niets.

Er kan slechts gegist waren naar de motieven van de FGH Bank. Bekend is dat de FGH Bank een groot deel van haar vastgoedportefeuille wil afstoten. De FGH Bank is in ieder geval ingegaan op het verzoek van GSP en werkt mee aan een tussentijdse afkoop van het contract.

De heer Van der Ploeg begrijpt dat het initiatief bij GSP lag.

De heer Boneschansker bevestigt dat.

De heer Ronde vraagt of de besparing van ruim € 220.000 aangewend wordt voor extra aflossing.

De heer Boneschansker antwoordt dat de tekst zo gelezen kan worden.

De heer Stulp concludeert dat het voor GSP een goede transactie is.

De heer Post gaat in op het onderhoud en verzekert dat er een onderhoudsplanning wordt gehanteerd. Inderdaad is GSP al jarenlang bezig geweest om het geschil inzake de gebreken in den minne met de bouwer, de gevelleverancier en de architect te schikken. De pogingen daartoe zijn ca. 4 maanden geleden onverrichter zake gestaakt. Nu wordt het geschil voorgelegd aan het oordeel van de rechter.

De heer Genee vult aan dat om redenen die duidelijk zullen zijn, de laatste bouwtermijn in 2003 nog steeds niet is voldaan.

De heer Menninga vraagt waarom de post huisvestingskosten met € 520.000 wordt verlaagd. De kosten die na aankoop worden gemaakt zijn toch ook huisvestingskosten?

De heer Boneschansker antwoordt dat het gebouw na aankoop als eigendom in de financiële administratie wordt opgenomen. Conform de nota Activabeleid zijn de spelregels van toepassing inzake

restwaarde en afschrijving en zo is een en ander verantwoord. Daarnaast diende € 5,1 miljoen gefinancierd te worden en dat resulteert in rentelasten en afschrijving.

De heer Van der Ploeg vraagt of dat straks is te achterhalen in de vorm van een hypothecaire of andere lening.

De heer Boneschansker antwoordt dat het bedrag op dit moment wordt gefinancierd uit kasgeld en verdisconteerd is in de totale financieringsbehoefte van Groningen Seaports. Deze financiering is uiteraard wel separaat zichtbaar te maken.

De heer Menninga vindt dat huisvestingskosten inderdaad zichtbaar gemaakt moeten worden, want deze zijn nu niet uit de begroting af te lezen.

De heer Boneschansker bevestigt dat onder de post huisvestingskosten zichtbaar gemaakt kan worden wat die kosten feitelijk zijn.

De heer Menninga vraagt of 20 jaar nog een redelijke termijn is voor de levensduur van dit gebouw.

De heer Boneschansker bevestigt dat. Er zal wel gereserveerd moeten worden voor de inrichting.

De heer Stulp concludeert dat met de toezegging dat de volgende keer een toelichting wordt gegeven op de huisvestingskosten, het AB instemt met de aankoop en dat het voorstel hierbij is vastgesteld.

4.b Programmabegroting 2013 + bijlage

De heer Menninga zou graag de verschillen toegelicht zien van deze Programmabegroting 2013 met de Raambegroting 2013 die in juli jl. is vastgesteld.

De heer Boneschansker verwijst naar pag. 44 en 45 alwaar de Suppletoire Begroting 2012, de Raambegroting 2013 en de Suppletoire Begroting 2013 naast elkaar zijn gezet. De Suppletoire Begroting 2012 is door het AB in 2011 vastgesteld. De Raambegroting 2013 was onderdeel van het Financieel Meerjarenplan 2012-2016 en is in juli door het AB vastgesteld. In augustus 2012 is gestart met de opbouw van de Suppletoire Begroting 2013 middels een tweetal processen, namelijk inzake de batenkant en inzake de lastenkant.

Inzake de batenkant gaat het qua opbouw om de scheepvaart, de terreinen waar per themapark budgetten aan ten grondslag liggen middels de contracten. Bij de scheepvaartbewegingen is sprake van een belangrijke ontwikkeling bij de havengeldgaranties, in die zin dat sprake is van een gegarandeerde minimale inkomstenstroom.

De heer Post wijst hierbij op het verschil van de totale baten uit de scheepvaartbewegingen tussen de Suppletoire Begroting 2012 en die van 2013: van € 4.374.700 naar € 6.592.100. In dit laatste bedrag zit bijvoorbeeld een havengeldgarantie van € 900.000 van Nuon.

De heer Boneschansker vervolgt. Bij Terreinen Core Business is de optievergoeding van Advanced Power ingecalculleerd, terwijl bij de Non Core Business inzake de post Vergoeding (nuts)infrastructuur vermeld dient te worden dat verwacht wordt dat de windturbines op de Schermdijk nu wel doorgaan waardoor de opstalrechten uit dat contract wel zijn ingecalculleerd in de Suppletoire Begroting 2013 en nog niet in de Raambegroting 2013.

Bij het Transactieresultaat Gronden is uitgegaan van een verkoop van 4,5 ha, hetgeen bij de Raambegroting 2013 iets hoger was ingeschat. Per saldo geeft de Suppletoire Begroting 2013 qua inkomsten een bedrag aan van ruim € 31 miljoen tegenover een bedrag van ruim € 32 miljoen in de Raambegroting 2013 en een bedrag van ruim € 26 miljoen in de Suppletoire Begroting 2012.

De heer Post merkt op dat onder *verkoop* hier ook echt verkoop wordt verstaan. In de begroting zit de doelstelling verwerkt van een uitgifte van gronden van ruim 9 ha in een fifty fifty verhouding tussen verkoop en erfpacht. De 4,5 ha erfpacht staat voor een deel bij de erfpachtopbrengsten want die kunnen niet voor het gehele jaar meegerekend worden.

De heer Boneschansker vult aan dat exact 4,67 ha is begroot voor 2013.

Wat betreft de lastenkant zijn de bedrijfskosten opgebouwd uit 21 budgeteenheden. Er is scherp gestuurd op de individuele budgetten om kostenbesparingen te realiseren.

In de Raambegroting 2013 is de post 'Additionele kosten projecten' ter hoogte van € 1 miljoen opgevoerd, welke post te maken heeft met de afwatering van de Eemshaven. In een later stadium zullen deze kosten worden geactiveerd bij de inrichting van het betreffende project, want het zijn kosten die gemaakt worden voor levensduur verlengende maatregelen.

Bij de post Personeelskosten is de uitfasering van het personeel meegenomen in de komende jaren alsmede de vervanging en de uitloop van de contracten.

Bij de Overige kosten staan de huisvestingskosten die zijn verlaagd. Dat geldt ook voor de Administratie en algemene kosten, hetgeen te maken heeft met de OZB. In dit kader zijn vaststellingsovereenkomsten gesloten met de gemeenten Delfzijl en Eemsmond.

Vergeleken met de Raambegroting 2013 geeft de Suppletoire Begroting 2013 een lager bedrag aan voor de totale bedrijfskosten, namelijk € 16,2 miljoen in plaats van € 18,5 miljoen.

Het operationele resultaat bedraagt dan € 14.799.200. Voor de overstap naar het netto resultaat is in de Suppletoire Begroting 2013 de stelselwijziging ingevoerd die reeds in de Jaarrekening 2011 was doorgevoerd. De voorziening Derivaten is verantwoord onder de post Mutatie voorzieningen.

In de post Resultaat deelnemingen is het positief verwachte resultaat verwerkt van Groningen Railport en het negatief verwachte resultaat van Fivelpoort.

De post Afschrijvingen is doorgerekend op basis van het Financieel Meerjarenplan en de Geaccordeerde Projecten. De post Financiële Baten en Lasten is doorgerekend op basis van de verwachte financieringsbehoefte.

Vermeldenswaard is voorts dat bij de Financiële Lasten de overhedge voor 2013 niet is geherstructureerd en dat het nadelige gevolg daarvan in deze begroting is verwerkt. In totaal wordt dan een netto resultaat verwacht van € 1.890.000.

Mevrouw Geerdink vraagt wat het resultaat zou zijn bij een herstructurering van de overhedge.

De heer Boneschansker antwoordt dat dan uit de Begroting 2013 een bedrag van € 1.250.000 zou worden gehaald en verwerkt in het langlopende contract met Société Générale en dat zou inhouden dat dit bedrag over de periode van 2014 tot 2040 zou worden terugbetaald.

De koers van het DB houdt in dat *niet* wordt geherstructureerd. Als wel was geherstructureerd zou het resultaat € 1.250.000 hoger zijn en uitkomen op ruim € 3 miljoen.

De heer Stulp bedankt de heer Boneschansker voor zijn toelichting en geeft het woord aan de vergadering.

De heer Menninga vraagt met betrekking tot het Financieel Meerjarenplan 2013-2017 welke categorieën projecten nu in de Begroting 2013 zitten en worden uitgevoerd. Hij neemt aan dat de geaccordeerde projecten en de vervangingsinvesteringen zijn opgenomen in de Suppletoire Begroting 2013. De vraag is of de categorie 'Nog niet geaccordeerde projecten' nog ter besluitvorming worden voorgesteld en of, als dat gebeurt, het resultaat over 2013 daardoor wordt beïnvloed.

Ten aanzien van de inkomsten als gevolg van de plaatsing van windturbines op de Schermdijk wordt enige vertraging verwacht, omdat de MER van de gemeente Delfzijl niet is goedgekeurd.

Wat betreft het personeel wordt kennelijk met minder mensen hetzelfde werk gedaan. In ieder geval zijn de salariskosten naar beneden gegaan en wordt die post in de toekomst nauwelijks verhoogd, hetgeen een goede ontwikkeling is.

Aangaande het meerjarenplan vraagt de heer Menninga hoe, als rode cijfers dreigen, tot stand kan worden gebracht dat toch zwarte cijfers worden geschreven.

De heer Ronde merkt op dat projecten meestal worden uitgevoerd op grond van een interne rentabiliteit van 6,5%. Is dit percentage gerelateerd aan de externe rente?

De heer Van der Ploeg vestigt de aandacht op de afwatering Eemshaven van € 1 miljoen. Het lijkt enigszins flatterend dat daar nu € 1 miljoen op bespaard wordt. Dat geldt ook voor enige andere posten. Nu is een feit dat je aan de inkomstenkant moeilijk kunt bijsturen, maar wel aan de lastenkant. Er is nu sprake van een economische crisis waarbij het parool is om zaken sober en functioneel uit te voeren. De vraag is nu of deze begroting voldoende sober en functioneel is en of niet gekoerst moet worden op een planmatig uitgevoerde versobering van de lasten in de begroting. De heer Van der Ploeg doet de dringende oproep aan het DB en de leden van het AB om samen met het MT een dergelijk plan van aanpak te formuleren.

De heer Post gaat in op vragen over het Financieel Meerjarenplan. Hij maakt onderscheid tussen zeker en onzeker geachte projecten en daarbij geldt dat onzekere projecten op geen enkele wijze zijn opgenomen in de begroting. Zeker geachte projecten worden in de begroting meegenomen, maar goed in de gaten wordt gehouden wie daarover beslist. Als het een project is dat onder het mandaat van de directeur of van het DB valt, krijgt het AB het project in het kader van de besluitvorming niet apart te zien. Als het echter een project betreft dat het mandaat van het DB te boven gaat, krijgt het AB het project ter goedkeuring te zien.

De heer Menninga vraagt of de nog niet geaccordeerde projecten in de begroting zijn opgenomen.

De heer Boneschansker licht toe dat het jaar 2013 uit het Financieel Meerjarenplan 2013-2017 terugkeert in de Suppletoire Begroting 2013. De effecten van de jaren 2014 t/m 2017 zitten in Financieel Meerjarenplan in de doorkijk 2014 t/m 2017 en geven inzicht of de ambities te betalen zijn. De categorieën 2 t/m 5 zijn daarbij doorgerekend en komen uiteraard volgens de mandatering terug in het AB. De effecten zijn dus doorgerekend, behalve van de projecten die als onzeker staan gemarkeerd, want het is maar helemaal de vraag of deze door kunnen gaan.

De heer Post gaat er vanuit dat in 2013 windmolens op de Schermdijk worden geplaatst en dat derhalve de inkomstenstroom vanuit de windmolens op gang komt.

Inzake het Personeel zijn twee functionarissen vroegtijdig vervangen in een periode met veel werk aangezien dit functies waren met veel specialismen in zich en is daarvoor een andere combinatie van taken gemaakt. Als de betrokkenen dit jaar met pensioen gaan, zullen hun vervangers het werk gaan doen. Een andere kwestie is dat GSP, als het gaat om het volume van investeringen, haar top reeds heeft bereikt. Zo is de steiger van Vopak en de Julianakade klaar, terwijl de Wilhelminahavenkades bijna klaar zijn. Dat impliceert dat minder personeel ingehuurd hoeft te worden en dat van tijdelijk aangestelde projectleiders afscheid genomen zal worden.

Wat betreft de rode en zwarte cijfers in de toekomst is door het DB aan het management duidelijk opgedragen zwarte cijfers te schrijven. Dat betekent dat het MT daarvoor in 2013 hard aan de slag gaat en in mei 2013 de randvoorwaarden voor de Begroting 2014–2017 formuleert.

De heer Stulp gaat in op de vraag van de heer Van der Ploeg. Vanuit de recent vastgestelde Havenvisie zal door het DB een uitvoeringsplan worden opgesteld en zal worden ingezoomd op de vraag hoe de inkomsten en uitgaven verder kunnen worden beïnvloed. Het DB heeft daarin een duidelijke koers richting MT ingezet. Niet alleen door het verkopen van grond, maar juist door het stimuleren van erfpachtcontracten en andere business cases dient de inkomstenstroom een stabiel karakter te krijgen en dienen risico's te worden verminderd, terwijl aan de uitgavenkant kritisch moet worden gekeken naar wat minimaal nodig is om het bedrijf zo functioneel en efficiënt mogelijk te laten functioneren binnen het bredere kader van de Havenvisie.

De heer Boneschansker beantwoordt de vraag naar het intern rendement van projecten. Er gelden drie criteria voor het uitvoeren van projecten die betrekking hebben op de terugverdienperiode, de netto contante waarde en de interne rentabiliteit van 6,5%. Het zou goed zijn om dit percentage te evalueren. Ook in de verzelfstandigingsdocumentatie is opgenomen dat nagegaan zal worden hoe de opbouw is van het percentage. Op dit moment bestaat het uit 4,5% rekenrente vreemd vermogen en 2% risicoopslag.

De heer Post meldt ter aanvulling dat in het DB discussie wordt gevoerd over de vraag of dit percentage wel voldoet en of het niet wijs zou zijn voor de bouwsector dat projecten met een minder groot rendement toch worden geaccepteerd. Ook is belangrijk te weten dat Zeeland Seaports onlangs is verzelfstandigd en dat daar een rendement wordt gehanteerd van 7%. Het door GSP gehanteerde percentage is dus zo gek nog niet.

De heer Ronde begrijpt dat per sector moet worden afgewogen hoe groot het risico is.

De heer Post beaamt dat en gaat in op de vragen en opmerkingen van de heer Van der Ploeg over het vermeende geflatteerde resultaat in verband met een besparing op de afwatering van de Eemshaven. Hij stelt dat als het bedrag over een aantal jaren wordt afgeschreven, het resultaat in de jaren die volgen, ook zou worden geflatteerd. Het is eerder een kwestie van wat boekhoudkundig verantwoord is en of er een goede redenering aan ten grondslag ligt. Pas als het bijdraagt aan de kwaliteit en de levensduur van de terreinen, zijn dergelijke maatregelen gepast. Zoals vroeger geschoven kon worden tussen reserveringen, voorzieningen en eenmalige afschrijvingen, is nu niet mee toegestaan. De accountant houdt hier streng toezicht op.

Niet lang geleden is een analyse van de risico's besproken. Afgesproken is dat de risicoanalyse vanwege de complexere wereld niet meer een maal per vier jaar wordt geactualiseerd, maar een maal per twee jaar. Dat betekent dat deze in 2013 opnieuw aan de orde is en dan wordt zo grondig mogelijk nagegaan welke risico's GSP loopt. Hoe goed de risico's ook in kaart worden gebracht, toch kan er altijd wel een risico opduiken waar eerder niet aan gedacht is, zoals bijvoorbeeld de corrosie van de damwanden als zal worden besproken bij agendapunt 4.e. De conclusie van de eerder uitgevoerde risicoanalyse was dat er risico's zijn, maar dat deze beheersbaar en betaalbaar zijn.

In tweede termijn

De heer Van der Ploeg herinnert eraan dat hij verzocht om een concreet plan van aanpak. Hij verklaart nadrukkelijk dat hij niet de suggestie wil achterlaten dat hij met zijn woorden over een flatterend effect doelde op een trucje dat niet zou zijn toegestaan. Het gaat hem erom dat er geen concreet bezuinigingspakket ten grondslag ligt aan het streven naar hogere zwarte cijfers. Het hogere doel is niet het schrijven van zwarte cijfers, maar het functioneel en efficiënt realiseren van de hogere doelen. Daarop is de oproep gericht en verzoekt de heer Van der Ploeg het DB en het MT om met een plan van aanpak te komen tot nadere bezuiniging.

De heer Stulp antwoordt dat het voorgenomen uitvoeringsplan tot doel heeft om ook aan de uitgavenkant nader beleid te voeren. Het DB is eigenlijk al bezig met het uitvoeren van hetgeen wordt verzocht.

De heer Van der Ploeg vraagt of alle lastenposten op de aanbevolen wijze worden bekeken.

De heer Stulp bevestigt dat die verdiepingsslag zal worden gemaakt.

De heer Van der Ploeg vraagt of het resultaat daarvan hier op tafel komt te liggen.

De heer Stulp stelt dat dit afhankelijk is van het proces. Eerst zal de slag met het DB en het MT gemaakt worden ten aanzien van het uitvoeringsplan op basis van de vastgestelde Havenvisie waar inkomsten en uitgaven nader worden beoordeeld. Dan wordt door het DB verder overwogen hoe dat naar het AB gebracht zal worden.

De heer Van der Ploeg benadrukt dat het budgetrecht bij het AB ligt en dat begrotingen door het AB worden vastgesteld. In het kader van de begrotingscyclus wil de provincie Groningen daadwerkelijk kijken hoe tot een soberder begroting gekomen kan worden.

De heer Stulp antwoordt op dat hij hierop reeds positief heeft gereageerd.

De heer Post weerspreekt nadrukkelijk de stelling dat uitsluitend door de move van € 1 miljoen Additio-nale Kosten Projecten de begroting sluitend is gemaakt. Hij hecht eraan te melden dat het MT met het personeel wel degelijk zeer forse bezuinigingen heeft doorgevoerd op diverse posten in de begroting en dat dit ook zichtbaar is.

De heer Van der Ploeg verwijst naar de betreffende activering van € 1 miljoen en over € 1,4 miljoen vrijval voorzieningen. Hij stelt dat niet gezegd kan worden dat het resultaat van € 1,8 miljoen puur op basis van een bezuinigingsoperatie naar voren is gekomen.

De heer Post weerspreekt het vorengaande opnieuw. Te zien is in de begroting dat de structurele onderhoudskosten met twee ton zijn verlaagd, dat de personeelskosten met ruim drie ton zijn verlaagd en dat de overige kosten met zeven ton zijn verlaagd en dat is nog maar een eerste stap in een totaal programma dat wordt doorgevoerd. Bij sommige maatregelen is even wat meer tijd nodig waardoor deze besparingen in 2013 nog niet aan de orde kunnen zijn.

De heer Groot wijst op de bezuinigingen op de huisvesting.

De heer Stulp acht de aangevoerde argumenten redelijk in lijn liggen met de bedoelingen van de heer Van der Ploeg.

De heer Van der Ploeg constateert dat men kennelijk op een verschillend spoor zit als het gaat om de beoordeling van de cijfers en dat zijn oproep dezelfde blijft.

De heer Stulp zegt toe dat het DB, na de verdiepingsslag samen met het MT, het resultaat zal voorleggen aan het AB. Vervolgens concludeert hij dat het AB instemt met de Programmabegroting 2013 en dat deze hierbij is vastgesteld.

4.c Gunningsadvies accountantsdiensten

De heer Genee licht toe dat het voorliggende gunningsadvies het resultaat is van het werk van een commissie bestaande uit interne mensen en een delegatie van het AB die tijdens de vorige vergadering werd aangewezen, te weten de heren Nienhuis en Swagerman. Conform art. 40 van de GR is het aan het AB om de accountant op basis van het uitgebrachte advies aan te wijzen.

De heer Stulp constateert dat het AB met het gunningsadvies instemt en dat het stuk hierbij is vastgesteld.

4.d Accountantscontrole en programma van eisen jaarrekening 2012

De heer Post merkt op dat er geen wijzigingen zijn doorgevoerd vergeleken met het programma van eisen van vorig jaar.

De heer Stulp constateert dat het AB met het programma van eisen instemt en dat het stuk hierbij is vastgesteld.

4.e Budgetaanvraag voor het project 'aanpak corrosieschade combiwanden en damwanden GSP'

De heer Genee meldt dat op pag. 1 van het voorstel abusievelijk staat vermeld dat de aanvraag tot het mandaat van het DB behoort. Dat moet zijn het AB.

De heer Post licht toe dat regelmatig inspecties worden uitgevoerd van de damwanden en kadeconstructies. Ook wordt geregeld overleg gevoerd met andere zeehavens en uit de Rotterdamse haven kwam het signaal om de inspecties eens grondiger uit te voeren dan normaliter geschiedt daar buitengewone gebreken werden geconstateerd. Vervolgens zijn er in alle Nederlandse zeehavens inspecties uitgevoerd en nagegaan is of er enige oorzaak is aan te wijzen en hoe ernstig eventuele gebreken zijn en of op korte termijn reparaties moeten worden uitgevoerd. Daartoe hebben duikers elke m² van de 7

km damwanden van GSP geïnspecteerd. Geconstateerd is – en dat geldt voor elke Nederlandse zeehaven – dat de corrosie plaatselijk veel groter was dan verwacht, terwijl elders niets aan de hand was. Er is een plan gemaakt om hierin te voorzien. Corrosiebestrijding geschiedt via de plaatsing van anodes waardoor schade wordt voorkomen. Ook dienen noodreparaties uitgevoerd te worden middels het lassen van platen op sterk gecorrodeerde stukken. Daarvoor zijn offertes uitgebracht en is er een totaal bedrag nodig van € 10,2 miljoen. Het is een fikse tegenvaller, maar er is geen andere remedie dan reparatie.

Mevrouw Geerdink vraagt of destijds door de bouwers garanties zijn afgegeven.

De heer Post antwoordt dat het MT zich eerst heeft geconcentreerd hoe de gebreken zijn te repareren en vervolgens wordt door de Nederlandse zeehavens gezamenlijk nagegaan of er partijen zijn die aansprakelijk gesteld kunnen worden.

De heer Menninga vraagt of dit dan aannemers zijn.

De heer Post antwoordt dat dit niet altijd het geval is, maar dat dit nog aan de orde zal komen, want dat is een vervolgstap.

De heer Genee vult aan dat bij deze vervolgstap een grondige analyse moet worden uitgevoerd naar de oorzaken. Hoe komt het dat een oude kade hier geen last van heeft en een kade van 'middelbare leeftijd' wel?

De heer Nienhuis vraagt of nieuwe kades corrosiebestendig zijn.

De heer Post antwoordt dat staal altijd wel corrosiegevoelig is en dat dit betekent dat daarom over de gehele lengte anodes zullen worden aangebracht.

Mevrouw Geerdink hoopt dat op grond van de uitkomsten van het landelijke onderzoek een deel van het uit te geven geld voor reparatie teruggevorderd kan worden.

De heer Genee stelt in dit kader nogmaals dat eerst een grondige analyse van de oorzaken nodig is.

De heer Menninga vraagt in verband met de financiën of het bedrag van ruim € 5,3 miljoen in het Meerjareninvesteringsplan nu in één keer wordt opgebruikt. Betekent dit dat er geen geld meer is voor dekking van risico's in de jaren 2014, 2015 en 2016?

Voorts zou een bedrag van € 4.000.000 hiervoor aangewend kunnen worden dat afkomstig is uit 'aanbestedingsvoordelen'. Kan dit worden toegelicht? Voorts dient er dan nog een bedrag van bijna € 1 miljoen worden gefinancierd binnen de begroting. Uit het voorstel blijkt niet hoe dat moet.

Verder wordt een bedrag van € 788.000 bestemd als risicobudget. Is dat hetzelfde als een post Onvoorzien? Kan dat meevallen of kan dat ook tegenvallen?

De heer Boneschansker antwoordt dat de investering verdeeld is over de jaren 2012 t/m 2015 en is in het Financieel Meerjarenplan onder de Vervangingsinvesteringen (categorie 5) onder projectnummer 7515 opgenomen.

De heer Post vult aan dat er een spreiding over meerdere jaren is doorgevoerd.

De heer Menninga veronderstelt dat de kosten louter ten laste gaan van diverse projecten. Als er nog andere werkzaamheden zouden moeten worden uitgevoerd binnen dit kader, zou er nieuw budget voor moeten worden aangevraagd.

De heer Post bevestigt dat.

De heer Boneschansker stelt dat inzake het risicobudget in 2012 een nieuwe methodiek is ontwikkeld in het kader van het projectmanagement. Dat heet GSP Kompas. In dat kader is een risicoanalyse uitgevoerd en is de uitkomst daarvan op geld gezet, hetgeen de herkomst betreft van het risicobudget. Volgens de gevolgde methodiek is dit een betere en specifiekere onderbouwing van het risico dan een geschatte post Onvoorzien.

De heer Genee vult aan dat een generieke post Onvoorzien bestemd is voor onvoorziene zaken die in het werk tevoorschijn komen. Hier gaat het om een risico-inventarisatie *op projectschaal* en de resulterende risico's worden zo veel mogelijk op geld gezet die leiden tot de betreffende post Risicobudget.

De heer Post stelt dat in ieder geval rekening wordt gehouden met de risico's die expliciet onderbouwd worden. Deze kunnen meevallen, maar ook tegenvallen, bijvoorbeeld in het geval van onvoorziene risico's. Het betekent een breuk met het verleden, want in het verleden werden risico's of geheel niet benoemd of vond risicodekking plaats met een vast percentage van bijvoorbeeld 10 of 20%.

De heer Menninga wijst erop dat het hier ook gaat om ongeveer 10%.

De heer Post antwoordt dat dat toevallig is.

De heer Stulp constateert dat het AB met de budgetaanvraag voor het project 'aanpak corrosieschade combiwanden en damwanden GSP' instemt en dat het stuk hierbij is vastgesteld.

4.f Tariieven havenontvangstvoorzieningen

De heer Stulp constateert dat het AB met de Tarieven havenontvangstvoorzieningen instemt en dat het stuk hierbij is vastgesteld.

4.g Aanpassing van de haven- en grondtarieven voor het jaar 2013

De heer Post meldt dat één belangrijke wijziging is doorgevoerd die eerder door de Adviescommissie was aangekaart. Met name in de offshore windindustrie krijgt GSP veel te maken met kleinere schepen die veelvuldig de haven in- en uitvoeren. Om te vermijden dat deze schepen elke keer het volle pond moeten betalen wordt een aanpassing onder punt 2 voorgesteld voor de crew & supply tenders en zeesleepboten.

De heer Stulp constateert dat het AB met de aanpassing van de haven- en grondtarieven voor het jaar 2013 instemt en dat het stuk hierbij is vastgesteld.

5. Zaken ter informatie/bespreking

5.a Voortgangsrapportage Energypark oktober 2012

5.b Voortgangsrapportage Westlob oktober 2012

De heer Genee informeert dat de voortgangsrapportage over de Westlob voor het eerst aan de orde is in het AB. Voor deze rapportage zal dezelfde methodiek worden gehanteerd als voor de reguliere kwartaalrapportage die de leden van het AB twee weken geleden informeel ter informatie hebben ontvangen, zoals toegezegd door het DB. De hoofdlijnen zijn van belang voor behandeling in de openbare vergadering en vandaar dat deze in de vorm van een samenvatting vandaag op de agenda staan. De gedetailleerde rapportage, inclusief alle vertrouwelijke informatie, wordt aan de leden van het AB toegezonden en zal in de vertrouwelijke raden en Statenkast belanden voor andere raads- en Statenleden.

De heer Stulp concludeert dat geen op- en aanmerkingen worden gemaakt en dat de stukken ter kennisname zijn aangenomen.

5.c Stand van zaken derivatenportefeuille Groningen Seaports

Mevrouw Geerdink meldt dat over derivaten ook in PS van Groningen wordt gediscussieerd en dat dit complexe onderwerp aanleiding geeft tot vele technische vragen. Zij denkt dat er grote behoefte is om hierover voor geïnteresseerden uit gremia om GSP heen een informatiebijeenkomst te organiseren, eventueel met onafhankelijk experts die licht op de zaak kunnen werpen. Zij verzoekt het DB van GSP hierin te voorzien. Dan zou in januari een moment kunnen worden gekozen om een en ander voor de provinciale commissievergadering goed neer te zetten.

De heer Stulp vraagt of wordt bedoeld dat dit alleen voor de leden van de Staten wordt georganiseerd of de leden van raden en Staten.

Mevrouw Geerdink antwoordt dat wat haar betreft het voor iedereen, dus voor leden van raden en Staten, georganiseerd kan worden. Omdat er bij de provincie een duidelijke behoefte leeft, zou ze iedereen willen uitnodigen om naar het provinciehuis te komen. Allereerst is het de vraag of het DB ervoor voelt haar medewerking te verlenen.

De heer Stulp vermoedt dat dit het geval is en hij zal daarover zijn mede DB-leden raadplegen. Het lijkt hem ook verstandig om een dergelijke informatieve sessie te organiseren voor raden én Staten.

Mevrouw Geerdink stelt voor om informatie te laten geven over

- 1) waarom ooit is besloten tot het aanschaffen van derivaten en
- 2) wat is er intussen gebeurd en
- 3) wat zijn de verdere mogelijkheden en wat zijn de gevolgen voor de besluiten die moeten worden genomen.

De provinciale commissie Bestuur en Financiën komt op 23 januari a.s. bijeen. Wellicht kan de informatiebijeenkomst daaraan voorafgaand georganiseerd worden.

De heer Stulp concludeert dat dit voorstel wordt opgepakt. Voorts wordt kennis genomen van het stuk over de stand van zaken van de derivatenportefeuille Groningen Seaports

5.d Actuele ontwikkelingen

De heer Post meldt:

- 1) dat verwacht wordt dat GSP qua resultaat 2012 uit zal komen op de begroting;
- 2) dat minder grond is uitgegeven dat verwacht, maar dat een nieuw overslagrecord is geboekt

- 3) dat dit jaar veel infrastructuur is gerealiseerd
- 4) dat deze week het resultaat van het klanttevredenheidsonderzoek van GSP beschikbaar is gekomen en dat het hoge oordeel van twee jaar geleden (een gemiddeld cijfer van 7,9) is gehandhaafd op hetzelfde niveau.

Wat betreft de vooruitzichten voor 2013 zijn inmiddels een tweetal deals vrijwel geheel rond en de vestiging van een datahotel lijkt zeer waarschijnlijk. Wat dit laatste betreft wordt op contractniveau onderhandeld en wordt erop aangestuurd dat de definitieve beslissing valt gedurende het eerste kwartaal van 2013. Dit bedrijf heeft 40 ha nodig en dat maakt het noodzakelijk om het eerste deel van Eemshaven Zuid Oost te ontwikkelen.

Daarnaast zijn er, naast positieve ontwikkelingen, ook zorgen. Aldel verkeert in zwaar weer door twee oorzaken. De eerste betreft de transportkosten van elektriciteit. De vorige minister van Economische Zaken heeft daarvoor een oplossing geboden die inmiddels tot tevredenheid van Aldel is doorgevoerd. Het tweede probleem betreft de CO₂-compensatie in het kader van de stroomprijzen. De EU wil energie-intensieve bedrijven tegemoet komen door het regeringen van lidstaten mogelijk te maken om compensaties tot een maximum van 85% af te spreken. Het gaat bij Aldel dan om een jaarlijks bedrag van € 10 miljoen. De invoering wordt over gelaten aan de individuele lidstaten en dat is het probleem. Duitsland heeft de compensatie ingevoerd, maar Nederland nog niet. Daardoor is de concurrentiepositie van Aldel ongunstig, terwijl de vraag op de markt heel behoorlijk is. Op hoog niveau wordt getracht een oplossing te vinden met steun van gemeenten, Energy Valley en provincie.

Een fantastische ontwikkeling is dat de EU een subsidie van bijna € 200 miljoen gaat verlenen aan Woodspirit, een project dat is geïnitieerd door BioMCN, waarvoor door private partijen nog eens € 500 miljoen op tafel wordt gelegd. Als dat project tot stand komt, zal een compleet nieuwe fabriek worden gebouwd op 40 ha in Delfzijl. Het zou een grote impuls geven aan de vergroening van de chemische industrie met veel werkgelegenheid. Definitieve besluitvorming wordt verwacht in 2013. Dit project is overigens nog niet opgenomen in de prognose van GSP. Los van de meerjarenplanning die er voor GSP (nog) niet zo rooskleurig uitziet, zijn er bemoedigende ontwikkelingen, aldus de heer Post.

6. Rondvraag

De heer Van der Ploeg meldt dat het DB van het Waddenfonds gisteren twee positieve besluiten heeft genomen die GSP betreffen. Een project betreft havenslib en een tweede project heeft betrekking op een demonstratiemodel windmolen. Dit laatste project ontvangt een subsidie van € 4,1 miljoen op een totaal van € 10,7 miljoen. Verwacht wordt dat de Eemshaven hier plezier van zal hebben.

De heer Menninga refereert aan een krantenartikel waar gewag werd gemaakt van een plan voor een kunstmatig eiland in de buurt van Borkum. Komt dit eiland in het beheersgebied van GSP?

De heer Post wijst erop dat het eiland in betwist gebied is gepland.

De heer Van der Ploeg verwacht dat dit het middel is om nader tot elkaar te komen.

Hij licht toe dat hier sprake is van twee verschillende ideeën in een vroeg stadium. Een betreft een zandbank en het idee moet geplaatst worden binnen maatregelen in het kader van het Integraal Managementplan Eems-Dollard. Het tweede reeds langer bestaan plan betreft een stopcontact op zee 100 km ten noorden van Borkum. De journalist heeft beide ideeën gecombineerd en het stopcontact geplaatst op de zandplaat. Dit is de oorsprong van een misverstand dat uitgegroeid is tot een enorme hype.

De heer Stulp constateert dat er verder geen vragen zijn.

De heer Genee meldt dat het vergaderschema voor 2013 is rondgedeeld. Er staan 4 vergaderingen gepland daar er diverse onderwerpen aan de orde komen die dit aantal vergaderingen vereisen en daarom zijn er twee extra vergaderingen toegevoegd. De juli-vergadering is vervroegd naar juni voor de vaststelling van de jaarrekening voor 1 juli in verband met de besluitvorming over de verzelfstandiging. Toegevoegd zijn informele AB-vergaderingen voor de bespreking van technische zaken. Mogelijk moeten er data verschoven worden en de heer Genee hoort dat dan graag vroegtijdig.

7. Sluiting

De heer Stulp wenst de aanwezigen goede Kerstdagen toe, alsmede een goede jaarwisseling. De vergadering wordt gesloten om 11.30 uur.

Voorstel aan Algemeen Bestuur

Datum AB-vergadering: 14 juni 2013

Nummer: 2013.03757

Voor akkoord

Afdeling BO: W.H. Boneschansker

Directeur: H.D. Post

Datum

6 mei 2013

6 mei 2013

Paraaf

Onderwerp: Raambegroting 2014 en Programmaverantwoording 2012

Ter voldoening van de voorschriften neergelegd in artikel 37 van de "Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports" aangegaan door Provinciale Staten van Groningen bij besluiten van 24 april 2013, de raad van de gemeente Delfzijl bij besluit van 25 april 2013 en de raad van de gemeente Eemsmond bij besluit van 25 april 2013, bieden wij u hierbij de concept raambegroting over het begrotingsjaar 2014 aan van Groningen Seaports N.V. en Havenschap Groningen Seaports, alsmede de programmaverantwoording van Groningen Seaports over het boekjaar 2012.

(Raam)begroting 2014

Als bijlage bij deze brief treft u twee begrotingen aan:

- concept raambegroting 2014 Havenschap Groningen Seaports;
- concept begroting 2014 Groningen Seaports NV.

Daar waar normaliter in het voorjaar de raambegroting voor de GR-oude stijl wordt ingediend, is nu, na positieve besluitvorming in de Raden en Staten inzake de verzelfstandiging, de raambegroting van de GR-nieuwe stijl opgemaakt welke, daar waar het gaat om resultaat deelneming, volgt uit bijbehorende begroting van de NV en na verzelfstandiging zal moeten worden besproken in het AB van de GR-nieuwe stijl/Algemene vergadering van Aandeelhouders van de NV.

De raambegroting 2014 heeft een formele status in verband met de verplichte aanlevering bij onze toezichthouder het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Na verwerking van de opbrengsten en kosten stellen wij ingevolge artikel 38 lid 1 sub a van de gemeenschappelijke regeling voor het uit de raambegroting resulterende nadelig saldo van € 3,5 mln. ten laste te brengen van de algemene reserve.

In het Algemeen Bestuur van 21 december 2012 is het financieel meerjarenplan 2013 - 2017 vastgesteld en uitvoerig besproken. Uit dit financieel meerjarenplan zijn de onderhavige begrotingen voor de GR en Groningen Seaports N.V. 2014 overgenomen. Er is op dit moment aanleiding voor de directie en het Dagelijks Bestuur om de begroting 2014 op basis van nieuwe ontwikkelingen aan te passen. Deze actualiteiten zijn het niet doorgaan Eemsmond Energie (cf. scenario 1, zoals gepresenteerd aan het Algemeen Bestuur op 21 december jongstleden) en de effecten verzelfstandiging op de personeelskosten.

Programmaverantwoording 2012

De directie en het Dagelijks Bestuur van Groningen Seaports biedt het Algemeen Bestuur van Groningen Seaports de programmaverantwoordingen 2012 aan (zie bijlage). Een versie van de programmaverantwoording conform onze bestendige gedragslijn en een programmaverantwoording conform de richtlijnen BBV. Deze laatste versie zal worden voorzien van een goedkeurende verklaring door de accountant en ter besluitvorming worden voorgelegd.

Middels deze documenten legt de directie en het Dagelijks Bestuur verantwoording af over het gevoerde beleid in 2012, de mate waarin de doelstellingen vanuit de programmabegroting 2012 zijn gerealiseerd en de daaraan gekoppelde inzet van middelen.

In de programmaverantwoording 2012 is de aansluiting gerealiseerd met de Programmabegroting 2012, die in het Algemeen Bestuur van 16 december 2011 jl. is vastgesteld.

De programmaverantwoording 2012 is ingedeeld in 4 hoofdstukken:

- Jaarverslag 2012
- Paragrafen
- Jaarrekening 2012
- Begroting 2012 versus realisatie 2012

Jaarrekening 2012

Voor een goede beoordeling van de jaarrekening 2012 brengen wij een aantal specifieke onderwerpen onder uw aandacht.

Accountant

Door onze nieuwe accountant Ernst & Young Accountants is een Verslag van Bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole van de jaarrekening 2012 opgesteld. Deze treft u aan als bijlage.

Op 15 april 2013 heeft Ernst & Young de uitkomsten van de controle gepresenteerd aan het Management Team. Uit de presentatie en bespreking bleek wederom dat onze administratieve organisatie en interne beheersing voldoet aan de gestelde eisen. De mate van professionaliteit sluit aan bij de verwachtingen op basis van de groei van onze activiteiten. Het Verslag van Bevindingen zal door de accountant in het Algemeen Bestuur van 14 juni aanstaande worden toegelicht.

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

De nieuwe accountant van Groningen Seaports, heeft in zijn Verslag van Bevindingen aangegeven dat hij een goedkeurende verklaring gaat afgeven bij de programmaverantwoording 2012 conform richtlijnen BBV.

Zoals u bekend, is over de programmaverantwoording discussie ontstaan met de accountant in verband met het gehanteerde verslaggevingskader. Bijgevoegd treft u een jaarrekening waarin de vier punten waarop GSP al vele jaren afwijkt van het BBV nu toch binnen het BBV-kader zijn verantwoord. Dit betreft de punten:

- waardering erfpachtcontracten;
- waardering deelnemingen;
- activeren van de kunstwerken;
- schuld vakantiedagen.

De gewijzigde gegevens omtrent deze onderwerpen kunt u vinden vanaf blz. 66 van deze versie.

Het effect van inpassing van genoemde vier onderwerpen in het BBV-kader leidt er toe dat het eigen vermogen van GSP volgens volledige BBV-waardering zo'n 20 miljoen euro hoger uitkomt op 238,6 miljoen euro, tegen 218,5 miljoen euro in de door GSP consistent gehanteerde waarderingssystematiek.

Het Dagelijks Bestuur heeft daarom besloten beide versies van de jaarrekening op uw agenda te plaatsen. Onze programmaverantwoording conform bestendigde gedragslijn geeft een helderder beeld van de actuele situatie van het bedrijf, en zal moeten worden gehanteerd als basis voor de openingsbalans van de NV. De accountant die belast is met het opstellen van deze openingsbalans, PWC, is op de hoogte van de waarderingsdiscussie met E&Y en heeft aangegeven deze versie van de jaarrekening voor de waarderingsuitkomsten te gebruiken. Dit, omdat op wezenlijke punten, deze jaarrekening het voor bedrijven verplichte waarderingskader al hanteert (Burgerlijk Wetboek 2, titel 9). Mede om die reden is het van belang om ook deze versie van de jaarrekening op de agenda te houden.

Vordering rekening-courant Fivelpoort CV

Inleiding Fivelpoort CV

Op basis van een joint venture overeenkomst hebben Groningen Seaports, de gemeente Appingedam en de gemeente Delfzijl een commanditaire vennootschap opgericht. De commandites zijn zogenaamde stille vennoten en de directie van de CV wordt gevormd door een beherend vennoot. Hiertoe wordt een BV opgericht; Fivelpoort Beheer BV.

Alle aandelen van de beherend vennoot, Fivelpoort Beheer BV, zijn in handen van GSP. Deze opzet is in april 1999 door het Algemeen Bestuur geaccordeerd.

Positie Groningen Seaports als financier van Fivelpoort CV

Groningen Seaports heeft voor de financiering van de aanleg van het bedrijvenpark meerdere overeenkomsten afgesloten.

Ter zekerheidstelling heeft GSP een eerste hypotheekrecht gevestigd op alle uitgeefbare grond binnen het bedrijvenpark. Hierdoor heeft GSP zich verzekerd van alle grondopbrengsten door verkoop ter aflossing van de hypotheek.

Voorts staat GSP borg voor financiering ten laste van Fivelpoort CV bij de Rabobank. De borgstelling is aangegaan voor een periode tot 2014 met een maximum van 2,5 miljoen euro.

Waarde:

De vordering rekening courant per 31 december 2012 bedraagt € 12,5 mln. Hier is in 2011 een reservering gedaan van € 2 mln.

Ondanks het feit dat sprake is van een 33,33% belang, is Groningen Seaports middels de beherend vennoot 100% aansprakelijk voor de schulden aangegaan door Fivelpoort CV. Gelet op de negatieve resultaten en de vermogenstekorten van Fivelpoort CV welke voorsnog volledig door Groningen Seaports zijn gefinancierd/geborgd, is Groningen Seaports in materieel opzicht dan ook 100% risicodragend, om welke reden de resultaten volledig worden toegerekend aan Groningen Seaports.

Gelezen bovenstaande en de actuele gronduitgiftes en de versoberde prognoses voor de komende jaren is over het boekjaar 2011 een aanvullende afboeking genomen op de vordering van Fivelpoort CV van € 2 mln. om daarmee het verwachte

negatieve eindresultaat in 2028 af te boeken. Daarbij is aangegeven dat periodiek zal worden gecontroleerd of de bijgestelde verwachtingen uitkomen.

In zijn verslag van bevindingen over 2012 constateert de accountant in dit kader dat zowel de kavelverkopen als de gerealiseerde verkoopprijzen in lijn liggen met de gehanteerde verkoopprognoses resp. de in het exploitatiemodel gehanteerde verkoopprijzen. De accountant geeft aan dat hij daarmee kan instemmen met de reeds opgenomen voorziening Fivelpoort CV.

Daarnaast is er een voorziening deelneming Fivelpoort opgenomen voor vermogenstekorten van de deelnemingen in Fivelpoort CV en Fivelpoort Beheer BV. De stand van deze voorziening is ultimo 2012 € 4,4 mln.

Verantwoording van de rente-instrumenten

Belangrijk aandachtspunt betreffen de renteswaps welke ter afdekking van het renterisico op de financiering van de investeringsprojecten dienen. In voorgaande jaren is een overhedge ontstaan, waarbij sprake was van een mismatch tussen de rente-instrumenten (renteswap-contract) en de onderliggende waarde (kasgeldlening). Ultimo 2012 heeft, evenals in voorgaande jaren, tijdelijk een herstructurering plaatsgevonden.

De aan de overhedge toe te rekenen marktwaarde van de rente-instrumenten in de jaarrekening wordt gewaardeerd in de jaarrekening.

Door de tijdelijke herstructurering aan het einde van 2012 is er ultimo boekjaar geen sprake van een overhedge. Het beoogde doel van de herstructurering is om in een situatie te komen waar de omvang van de rente-instrumenten maximaal zo hoog is als de omvang van de leningenportefeuille. Indien de omvang van de rente-instrumenten portefeuille de leningenportefeuille niet overschrijdt kan sprake zijn van een effectieve hedge, en mag volgens de BBV kostprijs hedge accounting worden toegepast. Hierbij wordt echter voorbij gegaan aan het feit dat de marktwaarde van de rentecontracten wordt bepaald op basis van onder andere de resterende looptijd. Dit houdt in dat ook de rentecontracten die geheel of gedeeltelijk zijn geherstructureerd nog een waarde hebben (in casu: negatief). Deze negatieve waarde is verslaggeving technisch te beschouwen als een risico/verplichting. Omdat er sprake is van een verplichting op (delen van) de rentecontracten zal de niet gehedgde positie gewaardeerd moeten worden en gepresenteerd in de jaarrekening. Dit zogenoemde ineffectieve deel van de hedge-relatie is voorzien voor een bedrag van 1,5 mln. euro. De accountant heeft aangegeven met deze voorziening te kunnen instemmen.

Afdekken renterisico

Sinds medio 2007 zetten wij in op een bewust beleid op het gebied van financiering- en renterisico management met de volgende strategie. Bij het aangaan van een langlopende financiering is het verstandig te kiezen voor het splitsen van het financieringsmanagement van het renterisico management.

De rentestrategie staat los van de financieringswijze. Het is belangrijk dat bij het aantrekken van vreemd vermogen voor de lange en korte termijn rekening wordt gehouden met aspecten als renterisicoafdekking en risicobeheersing.

Groningen Seaports heeft ten behoeve van de investeringsplanning rentecontracten afgesloten. Deze contracten zijn afgesloten op basis van de uitgavenplanning van het meerjaren investeringsplan. In de paragraaf financiering is een overzicht van de rente-instrumenten portefeuille van 2013 tot en met 2041 opgenomen.

Overhedge 2012

In 2009, 2010, 2011 en 2012 was Groningen Seaports overhedged; de hoofdsom van de rente-instrumenten is hoger ten opzichte van het daadwerkelijk aangetrokken vreemd vermogen. Dit komt doordat een aantal van de destijds met zekerheid geraamde investeringen zijn vertraagd in de tijd en door het financieel lager uitvallen dan vooraf geraamd van een aantal aanbestedingen.

In december 2012 is € 61 mln. van de rente-instrumenten portefeuille afgekocht. Dit ter voorkoming van een overhedge situatie per ultimo 2012. Na de herstructurering is de actuele renterisicoafdekking per ultimo 2012 € 176 mln. tegen een vreemd vermogenspositie per ultimo 2012 van € 176 mln.

Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (WOPT)

De WOPT is per 1 januari 2013 ingetrokken. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft naar aanleiding hiervan de Tweede Kamer laten weten dat dit betekent dat de verplichting tot publicatie in het financieel jaarverslag 2012 van inkomens en ontslaguitkeringen boven de zogenaamde WOPT-norm en de verplichting tot melding van deze gegevens over 2012 aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is komen te vervallen. De publicatie van het salaris van de algemeen directeur in de jaarrekening 2011 krijgt daarmee geen vervolg in de jaarrekening 2012.

Het Dagelijks Bestuur hecht er evenwel aan dit onderwerp van een nadere toelichting te voorzien. Daarmee wordt beoogd inzicht te geven in de ontwikkeling t.o.v. 2011 en daaraan voorafgaande jaren.

De beloning van de algemeen directeur van Groningen Seaports bedraagt over het jaar 2012 € 192.746,- (2011: € 228.583,-; dit was inclusief een éénmalige uitbetaling van niet opgenomen verlof over voorgaande jaren). De bezoldiging is gebaseerd op een 36-urige werkweek en is bestuurlijk binnen de ruimte van de geldende CAO vastgesteld. De bovenstaande gerapporteerde bezoldiging over 2012 betreft het ten laste van Groningen Seaports komende deel en valt binnen de in 2012 vastgestelde WOPT-grens. De bepaling van genoemd bedrag heeft op basis van de vanaf 2008 gehanteerde en te bestendigen gedragslijn plaatsgevonden door het deel dat ten laste komt van niet-geconsolideerde deelnemingen in mindering te brengen op de totale bezoldiging.

Rechtmatigheid

Uit de audits zijn geen onrechtmatigheden naar voren gekomen. Ernst & Young heeft ook een goedkeurend oordeel gegeven omtrent rechtmatigheid.

Winstbestemming in het kader van het investeringsplan

De directie en het Dagelijks Bestuur stellen voor om het nettoresultaat van € 1.586.187 volledig toe te voegen aan de bestemmingsreserve conform eerdere besluitvorming bij de suppletore begroting 2012. Voor de financiering van toekomstige investeringsprojecten zijn nog aanvullende financieringsbronnen nodig om verwezenlijking van deze belangrijke projecten te verzekeren. Het nettoresultaat van het boekjaar 2012 zal als interne financieringsbron voor dergelijke projecten worden aangewend. Bij deze wijze van financiering resteert een lagere vermogensbehoefte.

Een lagere vermogensbehoefte vereist een geringer bedrag aan externe financiering waardoor de externe financieringslasten eveneens geringer zullen worden.

De directie en het Dagelijks Bestuur is van mening dat winstreservering de enige juiste methode is om de doelstellingen, zoals vastgelegd in het Business Plan 2013-2017, waar te kunnen maken. Verdergaande investeringen in haven gerelateerde projecten zien wij als adequaat middel om voor de komende jaren een verdere stimulering van onze regionale economie te bewerkstelligen.

Voorstel:

Het Dagelijks Bestuur stelt de volgende besluiten voor aan het Algemeen Bestuur:

1. goedkeuring van de programmaverantwoording conform BBV over over het boekjaar 2012;
2. goedkeuring van de programmaverantwoording conform bestendigde lijn over het boekjaar 2012;
3. goedkeuring van de raambegroting over het boekjaar 2014;
4. goedkeuring van de jaarrekening over het boekjaar 2012;
5. goedkeuring van het nettoresultaat van € 1.586.187 over het boekjaar 2012;
6. bestemming en kwalificering van het nettoresultaat over het boekjaar 2012 van € 1.586.187 als bestemmingsreserve ten behoeve van de financiering van toekomstige haven gerelateerde projecten.

Voorwaarden:

Financieel: N.v.t.
Mandaat: AB

Bijlagen:

- Raambegroting 2014 Havenschap Groningen Seaports;
 - Begroting 2014 Groningen Seaports N.V.;
 - Programmaverantwoording 2012 conform BBV;
 - Programmaverantwoording 2012 conform bestendigde lijn;
 - Verslag van Bevindingen Ernst & Young Accountants;
 - Memo vergelijking met de jaarrekening 2012 conform de opstelling van het BBV.
-

GRONINGEN SEAPORTS

Programmaverantwoording 2012 (Concept) Conform richtlijnen BBV

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
JAARVERSLAG 2012	
Voorwoord	6
De organisatie Groningen Seaports	8
Vernieuwing, verbetering en aanpassing: Het jaar van de infrastructuur	11
Nationale en internationale ontwikkelingen	16
Eemshaven: de wind in de rug	21
Delfzijl: biobased-economy in zicht	27
Groningen Railport en bedrijvenpark Fivelpoort	31
Ruimte en Milieu	33
Professionalisering van de organisatie	39
Vooruitblik	44
Verslag Ondernemingsraad	46
PARAGRAFEN	
A. Lokale heffingen	49
B. Weerstandsvermogen en risicomanagement	50
C. Onderhoud kapitaalgoederen	54
D. Financiering	55
E. Bedrijfsvoering	59
F. Verbonden partijen	60
G. Grondbeleid	64
JAARREKENING 2012	
Balans per 31 december 2012	66
Winst- en verliesrekening over 2012	67
Algemene toelichting op de balans en winst- en verliesrekening	68
Toelichting op de balans	74
Toelichting op de winst- en verliesrekening	82
Niet uit de balans blijvende verplichtingen	87
BEGROTING VERSUS REALISATIE	
Overzicht begroting 2012 versus realisatie	89
Toelichting op de begroting versus realisatie – opbrengsten	92
Toelichting op de begroting versus realisatie – lasten	103
CIJFERS EN GRAFIEKEN	106
CONTROLEVERKLARING	114

INLEIDING

INLEIDING

Directie en management team van Groningen Seaports bieden hierbij aan het Algemeen Bestuur de Programmaverantwoording 2012 aan. In dit document leggen de directie en management team verantwoording af over het gevoerde beleid in het verslagjaar 2012, de mate waarin de doelstellingen uit de begroting 2012 zijn gerealiseerd en de inzet van middelen die daarvoor nodig is geweest.

In de Programmaverantwoording 2012 is de aansluiting gelegd met de Programmabegroting 2012, die in de Algemeen Bestuursvergadering van 21 december 2011 is vastgesteld. De vaststelling van deze Programmaverantwoording is voorzien op 14 juni 2013.

De programmaverantwoording is ingedeeld in vier delen:

- Jaarverslag 2012
- Paragrafen
- Jaarrekening 2012
- Begroting 2012 versus realisatie 2012

De lezer die kort en bondig geïnformeerd wil worden kan volstaan met het lezen van hoofdstuk Het jaar van de infrastructuur.

JAARVERSLAG 2012

VOORWOORD

Succesvol en inspirerend

Wat kun je zeggen over het gehele jaar 2012, als je zelf pas sinds 21 december 2012 voorzitter bent van het Algemeen en Dagelijks Bestuur van Groningen Seaports? Uit eigen waarnemingen natuurlijk nog niet al teveel, maar op grond van de inmiddels gevoerde gesprekken en bestudeerde stukken, kan ik toch wel een aantal zaken naar voren halen. Als eerste wil ik echter opmerken dat ik veel zin heb in het vervullen van de voorzittersrol. Vanuit vorige bestuursfuncties weet ik hoe groot het belang is van zeehavens voor economie en werkgelegenheid. De havens van Delfzijl en de Eemshaven met de daarmee verbonden bedrijfsterreinen, spelen in dat verband een rol die inmiddels van bovenregionale betekenis is.

Helaas zit het economische tij nog steeds tegen. De recessie is hardnekkiger en dieper dan we eerder gehoopt en verwacht hadden. Investeerders worden voorzichtiger, banken nemen minder risico's en markten veranderen. Die ontwikkelingen gaan uiteraard ook niet aan de provincie Groningen en Groningen Seaports voorbij. In het verslagjaar werd bijvoorbeeld minder grond uitgegeven dan voorzien en de marktomstandigheden in de elektriciteitssector maakten dat opties en gebruiksrechten werden opgezegd. Er zijn echter ook lichtpunten te ontdekken. Zo werd er in 2012 een volumerecord behaald bij het overslaan van goederen, behaalde het bedrijf bij een klanttevredenheidsonderzoek een dikke voldoende met het cijfer 7,9 en kon het jaar worden afgesloten met een positief exploitatieresultaat.

Om met vertrouwen de toekomst in te kunnen gaan, is daarnaast ook het afgelopen jaar stevig geïnvesteerd in de infrastructuur van de havens en terreinen. Dit vanuit de gedachte dat deze investeringen een verdere economische ontwikkeling zullen bevorderen, maar wel met het besef dat de hoge groeicijfers uit het verleden voorlopig achter ons liggen en de komende tijd verdere efficiëncymaatregelen en kostenbeheersing nodig zullen zijn.

Een mijlpaal in het afgelopen jaar is ook het vaststellen van de Havenvisie 2030 geweest. Een visie die tot stand gekomen is met inbreng van de belangrijkste stakeholders. Deze Havenvisie 2030 geeft voor de komende periode richting aan de verdere ontwikkelingen in de haven. De vergroening van de chemiesector is daar een belangrijk onderdeel van. Het onlangs door de Europese Unie beschikbaar stellen van 199 miljoen euro voor het maken van tweede generatie bio-methanol, is in dit verband een belangrijke stap in de richting die in de Havenvisie wordt aangegeven.

In de dynamische omgeving waarin Groningen Seaports opereert, staan het denken en het doen nooit stil. In planologisch opzicht zijn en worden ook voortdurend nieuwe

mogelijkheden onderzocht en opengesteld. Zo kunnen bijvoorbeeld binnenkort meer windmolens worden opgericht, aansluitend aan de reeds bestaande windparken bij de beide havens en wordt er hard gewerkt aan de acquisitie van nieuwe soorten bedrijvigheid binnen het gebied Eemshaven Zuidoost.

Aandachtspunt in verband met de verdere ontwikkeling van economie en werkgelegenheid, blijft de huidige situatie op de arbeidsmarkt. Ondanks de toename van de werkloosheid in de afgelopen jaren, wordt voorzien dat alleen al door de vervangingsvraag voor met name technisch geschoold personeel, er problemen kunnen ontstaan voor bepaalde bedrijven. Door meerdere initiatieven, zoals het bijdragen in de oprichting van het Seaports Xperience Center, draagt Groningen Seaports haar steentje bij om dit probleem op te lossen.

In het verslagjaar zijn door directie en medewerkers van Groningen Seaports veel problemen en uitdagingen succesvol aangepakt. Namens het bestuur wil ik hierbij graag mijn grote dank daarvoor uitspreken. Ik hoop en verwacht dat het komende jaar in dit opzicht even succesvol en inspirerend zal verlopen als het afgelopen jaar en dat Groningen Seaports met ondernemerszin en realisme de toekomst tegemoet zal blijven treden. Moge het voltallige personeel daarvoor dit jaar de 'Groninger van het Jaar Oeuvreprijs' ontvangen.

Yvonne van Mastrigt

Voorzitter van het Algemeen & Dagelijks Bestuur van Groningen Seaports

DE ORGANISATIE GRONINGEN SEAPORTS

Groningen Seaports is de beheerder van de haven van Delfzijl en de Eemshaven en aangrenzende industrieterreinen en voorziet in een complete havendienstverlening, van logistieke diensten tot het beschikbaar stellen van topkwaliteit industriële en mkb-terreinen in beide havengebieden. Tevens beheert Groningen Seaports de multimodale terminal Railport Veendam, het industrieterrein Fivelpoort in Appingedam en twee binnenhavens, de Farmsumerhaven en de Oosterhornhaven, beide in Delfzijl.

Door de ligging, het aanbod van verschillende typen bedrijventerreinen, de aanwezige infrastructuur, de ruimte en de concurrerende grondprijzen zijn de terreinen van Groningen Seaports uitstekend geschikt als vestigingslocatie. Zowel de Eemshaven als de haven van Delfzijl zijn uitstekend uitgerust voor de op- en overslag van een breed scala aan goederen.

De sterke kanten van Groningen Seaports zijn: snelle dienstverlening, voldoende grond beschikbaar, ook rechtstreeks aan het water, ruimte voor ontwikkeling, uitstekende havenfaciliteiten, hoog gekwalificeerd personeel, prima bereikbaarheid en goede en snelle (internet)verbindingen. Groningen Seaports heeft een markt- en klantgerichte instelling.

Groningen Seaports is een overheidsinstelling volgens een gemeenschappelijke regeling (GR). De GR wordt bestuurd door de participanten: de gemeenten Delfzijl en Eemshaven en de provincie Groningen. Vertegenwoordigers van de participanten vormen zowel het Dagelijks (DB) als het Algemeen Bestuur (AB). De dagelijkse leiding is in handen van de directie en het managementteam van Groningen Seaports.

Groningen Seaports heeft de ruimte voor het voeren van een zelfstandig commercieel beleid, de eindverantwoordelijkheid ligt bij het Algemeen Bestuur. Voorzitter van het bestuur is gedeputeerde Economische Zaken Yvonne van Mastrigt van de provincie Groningen.

Missie

Groningen Seaports bestaat om verantwoord, integer en duurzaam de economische activiteiten en daarmee de werkgelegenheid te stimuleren in de havens, industrieterreinen en andere logistieke knooppunten die Groningen Seaports beheert of waar het de regie voert.

Ambitie en visie

Groningen Seaports ambieert een vooraanstaande rol bij de stimulering en ontwikkeling van de economie van Noord-Nederland.

Groningen Seaports realiseert die ambitie door in te zetten op economische groei = groen. In het kader van de Havenvisie 2030 zijn de volgende scenario's geschetst:

1. Grijs-groei
2. Groene groei

3. Grijze krimp
4. Groene krimp

Groene groei is het voorkeursscenario, maar wij zijn er klaar voor dat wij onze ambities kunnen realiseren binnen de vier scenario's.

De groeisectoren energie en data in de Eemshaven en de ontwikkeling van een innovatieve *biobased-economy* in de sectoren chemie en recycling in Delfzijl. Hoe Groningen Seaports dat invult is vastgelegd in het strategisch plan Havenvisie 2030, waarin 'groene groei' de rode draad is. In het jaar 2030 zal de Eemshaveregio een transitie hebben ondergaan naar een circulaire economie. De Eemshaven is dan de Energy- en Dataport van Noordwest-Europa en in Delfzijl is dan een toonaangevend sterk vergroend chemiecluster aanwezig.

Groningen Seaports ziet groei en duurzaamheid als een twee-eenheid, een onlosmakelijk aan elkaar verbonden duo. Duurzame economische groei is in onze visie de beste basis voor de lange termijn. Duurzaamheid is een vereiste om toegevoegde waarde en werkgelegenheid voor de regio te creëren.

Bij dit alles heeft Groningen Seaports een krachtige uitgangspositie. De havens hebben een open diepzeeverbinding en liggen gunstig ten opzichte van het Europese achterland. Er is veel havengerelateerde industrie aanwezig, die profiteert van een multimodale toegang via water, weg, rail, lucht en van een snelle datakabel. Bovendien bieden de logistieke en industriële activiteiten volop synergie, schaal- en clustervoordelen.

Groningen Seaports ziet goede kansen voor samenwerking met andere havens. Met name met Rotterdam, vooral op het gebied van chemie & energie.

Die sterkten zijn de basis voor toekomstige resultaten, ze vormen echter geen garantie voor toekomstig succes. Capaciteitsvraagstukken dreigen op een aantal terreinen. In de Eemshaven moet rekening worden gehouden met een actuele vraag naar niet watergebonden terreinen voor specifieke bedrijfsclusters en moet rekening worden gehouden met het gegeven dat de capaciteit van achterlandverbindingen niet is berekend op groeiende verkeersstromen. Het gevaar bestaat dat vanwege de huidige economische crisis de aandacht verdwijnt voor de noodzaak daarin te investeren. Dat blijft echter nodig vanwege structurele groei in de internationale economie, handel, transport en logistiek en in de sectoren chemie en energie. Een ander onderwerp dat de bedrijvigheid in de Eemshaveregio parten kan gaan spelen is een dreigend tekort aan (goed geschoolde) arbeidskrachten. Ook dat is een onderwerp dat de komende jaren blijvend aandacht verdient.

De randvoorwaarde waarbinnen Groningen Seaports alle activiteiten verricht is dat er een goede balans dient te zijn tussen economie en ecologie. Groningen Seaports is zich bewust van het kwetsbare gebied waarin de organisatie opereert.

Doelstellingen en strategie

De missie of hoofddoelstelling van Groningen Seaports is vertaald in een viertal langetermijn-doelstellingen of goals:

- Groei van activiteiten en groei binnen activiteiten
- Samenwerking op kernactiviteiten
- Streven naar duurzame havens
- Bedrijfsvoering in control

Deze worden op hun beurt bereikt via doelen (*objectives*) voor de middellange termijn van circa 5 jaar. Het behalen van deze objectives strekt zich veelal uit over het taakveld van meerdere organisatieonderdelen. Voor ieder bedrijfsonderdeel (Sales & Shipping, Port Technology, Business Operations en Staf) is de business planning voor de komende jaren tot op detailniveau uitgewerkt in *unitplannen*. In deze korte termijnplannen heeft iedere afzonderlijke unit vastgelegd wat deze op jaarbasis per beleidsonderdeel wil bereiken, hoe de unit dat gaat doen, wat de budgetten en inzet van medewerkers ervoor zijn en met welke indicatoren de prestaties worden gemeten.

VERNIEUWING, VERBETERING EN AANPASSING: HET JAAR VAN DE INFRASTRUCTUUR

Groei is geen gewoonte of vanzelfsprekendheid. Dat zou men kunnen denken wanneer men de ontwikkeling van de Eemsmondregio in de voorbije jaren goed bekijkt. Die waren een aaneenschakeling van positieve resultaten. Het ene jaar werd er meer terrein verkocht of verpacht dan het andere, maar de trend was onmiskenbaar omhoog. Een beweging die de laatste paar jaar opmerkelijk tegengesteld was aan die van de conjunctuur.

Het verslagjaar 2012 past in die trend die een jaar of tien geleden is ingezet. Want in 2012 steeg de op- en overslag van goederen in de havens opnieuw, met meer dan 8 procent tot een recordhoeveelheid van 8,7 miljoen ton. In tien jaar tijd is de hoeveelheid goederen die in de Eemsmondhavens wordt afgehandeld nu toegenomen met 2,2 miljoen ton.

Ook werd in 2012 bijna 6 hectare industriegrond verkocht, hoofdzakelijk aan industriële mkb-bedrijven. Dat is minder dan de geplande 9 hectare, maar in het licht van de economische omstandigheden kan Groningen Seaports niet anders dan tevreden zijn over de uitgegeven hoeveelheid grond.

Ook Groningen Seaports vat de toename in activiteiten beslist niet op als een vanzelfsprekendheid. De goede resultaten zijn zeker ook het resultaat van jaren achtereen plannen maken, investeren, lobbyen en acquireren. Een stevig fundament voor groei is in de voorbije jaren gelegd met de omvangrijke investeringen in aanleg van havenbekkens, kades, utiliteiten en modernisering van industrieterreinen en verbetering van faciliteiten.

Met als resultaat een internationaal georiënteerd haven- en industriecomplex van onmiskenbaar nationaal belang. De groei toont aan dat investeren in weg-, water- en spoorinfrastructuur, zoals Groningen Seaports dat heeft gedaan - *upfront* investeren - activiteiten aantrekt en economische groei stimuleert. Op deze manier worden ook de nadelen van decentrale ligging overwonnen door voordelen, zoals een goede logistieke en utilitaire infrastructuur.

Dankzij de inspanningen van Groningen Seaports en zijn medewerkers en de focus van de organisatie op succesvolle ontwikkelingsstrategieën heeft de Eemsdelta doen uitgroeien tot een van de belangrijkste gangmakers van de economische ontwikkeling van Noord-Nederland.

Wat dit betreft staat 2012 model voor de aanpak van Groningen Seaports. Want meer nog dan vanwege de groei van goederenafhandeling en terreinverkoop valt 2012 op door de grootschalige investeringen die in dat jaar zijn gedaan. Gezien de omvang van de in gang gezette of opgeleverde projecten is 2012 te bestempelen als *het jaar van de infrastructuur*. In bijna alle havenbekkens en op veel plekken op de industrieterreinen zijn belangrijke vernieuwingen, verbeteringen en aanpassingen uitgevoerd.

Financieel was het jaar conform verwachtingen. De winst die Groningen Seaports boekte kwam uit op 1,64 miljoen euro. Onze inspanningen oogsten waardering bij onze relaties, zoals blijkt uit het Klanttevredenheidsonderzoek dat Groningen Seaports om het jaar laat doen. Klanten waarderen onze prestaties met het fraaie cijfer van 7,9. Wanneer Groningen Seaports zegt dat ze trots is op de prestaties, dan is dat dus met recht, want onze klanten ondersteunen dat gevoel.

2012: De hoofdzaken op een rij

De belangrijkste ontwikkelingen in de havens en industriegebieden zijn hieronder in hoofdlijn weergegeven. Een meer gedetailleerde beschrijving van gebeurtenissen en relevante zaken in 2012 in de Eemsdelta en ook binnen de organisatie van Groningen Seaports, staat verderop in het jaarverslag beschreven.

Eemshaven als Noord-Europese Energy- en Dataport

De Eemshaven was in 2012 opnieuw het toneel van grootschalige bouwactiviteiten. Opgeteld wordt momenteel voor een bedrag aan 6 miljard euro geïnvesteerd. Het meest in het oog springt wel de realisatie van de twee elektriciteitscentrales door NUON en RWE, waarvan de inbedrijfsname aanstaande is. Wanneer de centrales gaan draaien, dan leveren ze samen met de andere energieproducenten in de Eemsdelta circa een derde van de nationale elektriciteitsproductie. De Eemsmondregio fungeert dan bij wijze van spreken als stopcontact van het land. In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte van het rijk, die het ruimtelijk beleid voor de komende jaren aangeeft, erkent ook de regering het nationaal belang van de Eemshaven als Energyport.

Om de ontwikkelingen te kunnen faciliteren en stimuleren heeft Groningen Seaports in 2012 gewerkt aan een aantal grote projecten. De Noordkades van zowel de Wilhelminahaven als de Julianahaven kwamen gereed, de Julianakade kreeg een oliesteiger en er is een begin gemaakt met de verlenging van de Zuidkade van de Beatrixhaven.

Een belangrijke stap die in 2012 is gezet is de goedkeuring van het besluit voor de start van ontwikkeling van de Zuidoosthoek van de Eemshaven. Deze uitbreiding van de huidige haven is gericht op de komst van nieuwe, hoogwaardige industrie, datacenters met name.

Het project Eemshaven Zuidoost heeft een sterk strategisch karakter. De Groninger zeehaven is dankzij de bouw van grote energiecentrales door RWE en NUON en de komst van andere energie gerelateerde bedrijvigheid al uitgegroeid tot belangrijkste Energyport van Noordwest-Europa. De potentie van de Eemshaven om tevens dé Dataport van dit deel van Europa te worden is enorm. Daarmee verstevigt de ontwikkeling het fundament onder de haven.

Offshore wind

Een andere pijler onder de ontwikkeling van de gehele Eemsmondregio, in het bijzonder de Eemshaven, is groei van de offshore-windenergie. 2012 was ook het jaar van een doorbraak op dit terrein. Gezien de Nederlandse en Duitse plannen voor de bouw van windparken op zee en de toename van activiteiten in de Eemshaven is het duidelijk dat bedrijven in de offshore-windenergie de Eemshaven beschouwen als een belangrijke basis voor zowel de constructie en het transport van de molens alsmede van de onderhoudswerkzaamheden ná de bouw ervan.

Het sluit niet alleen naadloos aan bij de ambitie van Groningen Seaports om van de Eemshaven een Energyport te maken, het groene karakter van offshore-windenergie ondersteunt en versterkt eveneens de duurzaamheidsambities van Groningen Seaports.

Delfzijl

Omvangrijke investeringen in de Eemshaven trekken terecht veel aandacht. Vernieuwing en verbetering gaan echter evenmin voorbij aan de haven en industrie in Delfzijl. De meest opvallende gebeurtenis in Delfzijl in dit verband was zonder twijfel de toekenning van de Europese subsidie van 199 miljoen euro aan het Woodspirit-project, een plan van een consortium van BioMCN, Siemens en Linde. Samen werken de bedrijven aan de bouw van een fabriek voor de productie van biomethanol. In 2016 zou Woodspirit bedrijfsklaar moeten zijn. Het project is een enorme impuls voor de vergroening van de chemie in Delfzijl. Evenals de ontwikkeling van de offshore-windindustrie effent Woodspirit vanwege de bijdrage aan vergroening het pad naar de groene groei die Groningen Seaports nastreeft.

Ook de geplande bouw van 20 windturbines op de Schermdijk en de pier van Oterdum is in het licht van het streven naar vergroening van belang. Delfzijl levert ermee een bijdrage in de ontwikkeling van windparken in de Eemsmondregio.

Opvallend was ook dat ondanks het ongunstig economisch getij de bestaande industrie en het mkb grond afnam en investeerde. Daarvoor zijn door Groningen Seaports in de afgelopen jaren de juiste voorwaarden gecreëerd. Onder meer door een grootschalige revitaliseringsoperatie van de openbare infrastructuur op het industriegebied Oosterhorn. Nu dat omvangrijke terrein weer volledige bij de tijd is, is in 2012 een volgende ontwikkelingsfase ingezet met de ontwikkeling van Southpark. Dat wordt een terrein voor bedrijven actief in de sector MERA (Milieu, Energie, Recycling, Afval). Het 300 hectare grote MERA Park Delfzijl is geschikt voor op- en overslag, kringloopenergie, verwerking van biomassa, doorgangsdepots voor baggerspecie en recyclingactiviteiten. Het voorbereiden van dit terrein is eveneens een voorbeeld van de aanpak van Groningen Seaports gebaseerd op het idee dat goede voorzieningen en infrastructuur bedrijven trekken.

Tevens is in 2012 de beslissing genomen om het industrieterrein beter in te passen in het landschap. Onder meer zal daarvoor rond de bedrijvigheid een beplante wal worden aangelegd. De plannen daartoe zijn ontwikkeld in nauwe samenwerking met de inwoners van Borgsweer, het dorp dat dicht tegen het industriepark aan ligt.

Van een heel andere aard en nieuw in de portefeuille bedrijventerreinen van Groningen Seaports is de Brainwierde Weiwerd. De ontwikkeling ervan is in 2012 officieel in gang gezet met de ondertekening van een overeenkomst met de Rijksdienst voor het Culturele Erfgoed. Dat levert "regelluwigheid" op en dus snellere vergunningstrajecten.

Tegenvallers

Per saldo was 2012 een jaar om met een goed gevoel op terug te kijken. We kunnen echter niet voorbij gaan aan gebeurtenissen die minder positief waren. De voorgenomen sluiting eind 2014 van een van de twee fabrieken van DOW Benelux (voorheen Rohm & Haas) betekent een zware slag voor de industrie in Delfzijl en een verlies van ruim 40 banen. Een tegenvaller was ook het opschorten van de plannen van Eemsmond Energie voor de bouw van een gasgestookte centrale in de Eemshaven. De optie die het consortium had op een terrein is door Eemsmond Energie opgezegd. Dat is een beslissing die voor Groningen Seaports financiële gevolgen heeft, aangezien de verkoop van het terrein al in 2014 inkomsten had moeten genereren. Voorts heeft Nuon aan het einde van het jaar aangegeven voorlopig geen beslissing te zullen nemen betreffende de uitbouw van haar centrale naar een multifuel centrale.

Deze beslissingen vinden hun achtergrond in de recessie en tegenvallende marktverwachtingen. Groningen Seaports constateert ook dat andere bedrijven terughoudend zijn met het doen van investeringen of het aannemen van nieuw personeel.

Groningen Seaports zelf zet een stap vooruit

Stimuleren en begeleiden van de groei in de havens vergt een professionele organisatie. Intern heeft Groningen Seaports daarom op alle niveaus in de organisatie gewerkt aan verbetering. Het effect van al die maatregelen is dat processen en procedures efficiënter en effectiever zijn geworden, klantgerichtheid is de basis van het werk dat Groningen Seaports doet.

In 2012 is als onderdeel van het professionaliseringsproces de meerjarenstrategie verder uitgewerkt en aangepast in het Businessplan 2013 – 2017. Daarin zijn doelen geformuleerd en tot op detailniveau is er in vastgelegd wat ervoor moet gebeuren om die doelen te bereiken.

Dit Businessplan bepaalt de weloverwogen koers voor de middellange termijn. Het is op zijn beurt ingebed in de langetermijnstrategie Havenvisie 2030, met als motto: Economische Groei = Groen. Het is voor het eerst dat Groningen Seaports zo ver vooruit kijkt en een strategie vastlegt die gebaseerd is op een duurzame ontwikkeling van de

Eemsdelta voor de lange termijn. De Havenvisie kwam in 2012 gereed als resultaat van samenwerking en inbreng van een groot aantal deskundigen. Dat heeft een goed gefundeerde strategie opgeleverd die op draagvlak kan rekenen, ook onder omwonenden, vertegenwoordigers van natuur- en milieuorganisaties en bestuurders, omdat ook zij zijn geraadpleegd bij de formulering van de strategie.

In het verslagjaar zijn ook stappen gezet in het verzelfstandigingsproces van Groningen Seaports. Er zijn nadere onderzoeksvragen opgesteld om te komen tot succesvolle voltooiing van het proces. Die afronding wordt in 2013 verwacht.

Havenvisie 2030: Groei = Groen

De Havenvisie 2030 bevat de duurzaamheidsvisie van Groningen Seaports. Met het vastleggen ervan wil Groningen Seaports laten zien dat de voornemens op dit terrein niet vrijblijvend zijn maar dat de organisatie deze ook daadwerkelijk vertaalt in doelstellingen en maatregelen. Seaports is zich er terdege van bewust dat ze activiteiten ontwikkelt aan de rand van de Waddenzee, een natuurgebied met de status van werelderfgoed. In de meerjarenvisie wordt daarom aandacht geschonken aan klimaateffecten, luchtverontreiniging, geluidsbelasting en veiligheid. Met de aandacht en zorg voor milieu, mens en omgeving drukt Groningen Seaports haar respect voor die zaken uit.

NATIONALE EN INTERNATIONALE ONTWIKKELINGEN

Economisch gezien was 2012 een zwaar jaar. Het herstel voor de Nederlandse economie waarop in 2011 werd gehoopt bleef uit. Midden 2011 rekende het Centraal Planbureau (CPB) nog op een groei van 1,75 procent voor 2012, enkele maanden later werd dat getal alweer naar beneden bijgesteld tot 1 procent. Maar ook dat groeicijfer bleek te optimistisch. De aanhoudende financiële crisis, het gebrek aan consumentenvertrouwen, omvangrijke overheidsbezuinigingen en banken die de hand op de knip houden hebben de economie op slot gezet. In 2012 nam volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) de omvang van de Nederlandse economie af: een recessie.

Stevig fundament

Groningen Seaports heeft de voorbije jaren vaker geconstateerd dat de ontwikkelingen in de Eemsdelta een contrast vormen met de nationale en internationale conjunctuur. Ook Groningen Seaports heeft in 2012 prognoses bijgesteld en moeten inleveren. Voorzichtigheidshalve was bijvoorbeeld de voorziene verkoop of verpachting van terreinen naar beneden gebracht tot 9 hectare. De verkoop bleef echter steken op bijna 6 hectare. Ook kreeg een deel van het bedrijfsleven in onze havens en op onze industrieterreinen met teruglopende omzetten te maken en in sommige gevallen bleek de internationale marktsituatie reden voor stopzetting van bedrijf of project.

Dankzij de goede productmix van goederen die in de havens worden overgeslagen zijn de op- en overslagcijfers hoger dan ooit. En gezien het investeringsvolume, de perspectieven in de sectoren energie, wind en data en de ontwikkelingen richting biobased economy staat de Eemsdelta op een stevig fundament en is het gebied structureel sterk. De regio kan daardoor op eigen kracht economisch zwaar weer doorstaan.

Bijdrage aan BV Nederland

De prestaties van de havens worden veelal afgemeten aan de hoeveelheid verkochte en/of verpachte industriegrond en de op- en overslagcijfers. Van meer belang echter is de toegevoegde waarde van de Eemshaven en de Delfzijlster haven en industrie aan de nationale economie, populair gezegd: de bijdrage aan de BV Nederland. En die is substantieel. Daar waar het logistieke overslagvolume in het Rotterdamse op ongeveer het 60-voudige uitkomt, is de toegevoegde waarde van de Groninger Zeehavens ongeveer één twaalfde van die in de Rijnmond.

De Eemsdelta-regio is zowel voor de energievoorziening als voor de chemische productie van nationaal strategisch belang. Wanneer de in aanbouw zijnde centrales eenmaal in bedrijf zijn, komt binnenkort rond de 30 procent van de nationale stroomproductie uit de noordelijkste zeehaven van ons land.

In de buurhaven Delfzijl bevindt zich daarnaast ongeveer 15 procent van alle chemische industrie. En ook als logistiek knooppunt vervullen de havens een rol van landelijke en internationale betekenis. Niet voor niets heeft het kabinet de havens en Groningen Railport in Veendam opgenomen in het Mainport-netwerk Nederland.

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte die het ruimtelijk beleid voor de komende jaren aangeeft, erkent ook de regering het nationaal belang van de Eemshaven als Energyport. 'Het versterken van Energyport door het aanwijzen van locaties voor de vestiging van energiecentrales in de Eemshaven is een opgave van nationaal belang', stelt de regering in de Structuurvisie.

Dankzij de bouw van energiecentrales, de bouw van windmolenparken op de Noordzee en de aanlanding van stroomkabels in de Eemshaven is de Eemsdelta hard op weg zich tot stopcontact van het land te ontwikkelen. Het bewijst dat het een goede strategische keuze is geweest van Groningen Seaports om met name de Eemshaven te profileren als energiehaven. De Eemshaven heeft zich ermee op een nichemarkt gepositioneerd waar het een sterke concurrentiepositie heeft verworven. Daarmee is ze minder gevoelig voor de felle concurrentiestrijd tussen havens die strijden om de reguliere doorvoer van goederen. Het energieprofiel van de haven stond ook in 2012 in de belangstelling van bedrijven die geïnteresseerd zijn in zekerheid van energievoorziening, datacentra bijvoorbeeld.

Groningen Seaports redeneert echter allerminst slechts vanuit economische principes. De organisatie heeft ook de ambitie om bij te dragen aan de invulling van de maatschappelijke wens tot verduurzaming. In de visie van Groningen Seaports is groei op de lange termijn alleen haalbaar als deze ook daadwerkelijk groen is. De ideeën en plannen van Groningen Seaports hierover zijn vastgelegd in de Havenvisie 2030. In het jaar dat in deze visie als eindpunt is genomen zal de 'oude, grijze economie' een gedaanteverandering hebben ondergaan naar een circulaire economie gebaseerd op hergebruik van grondstoffen, vervanging van fossiele brandstoffen en vermindering van afval. De eerste stappen op weg naar deze biobased-economy, zijn al gezet met onder meer de komst van de windmolens en het project WoodSpirit.

Stabiliteit

De havens verlenen stabiliteit aan de Noord-Nederlandse economie en hebben een dempend effect op de grillen van de conjunctuur. Groningen Seaports constateert dat de haven- en industriegebieden in de Eemsmondregio zich in het voorbije decennium definitief hebben ontplooid tot een belangrijke schakel in de Noord-Nederlandse economie. De regio profiteert in meerdere opzichten van de aanwezigheid ervan.

Dat de voorbije jaren zonder grote tegenslagen zijn gepasseerd heeft vooral ook te maken met de grootschalige investeringsprojecten en de ontwikkeling van de Eemsdelta regio als

energieknooppunt. Het heeft de ruggengraat van de Eemsmondregio versterkt, de schaalgrootte is toegenomen en de kwetsbaarheid is verminderd.

Noord-Nederland aantrekkelijke vestigingsplaats

Bedrijven die zich in de havens vestigen besluiten daartoe vanuit hun lange termijnperspectief en waarderen daarbij de concurrerende grondprijzen en de goede bereikbaarheid. Ondernemingen kiezen voor het Eemsdeltagebied omdat de randvoorwaarden goed zijn. Zo herkennen energiebedrijven de basisvoorzieningen zoals beschikbaarheid van koelwater en de goede bereikbaarheid voor de schepen die de centrales van brandstof gaan voorzien.

In 2012 heeft Groningen Seaports wederom gewerkt aan verbetering van randvoorwaarden: aanleg van nieuwe wegen en waterinfrastructuur waaronder de bouw van een oliesteiger en de conservering en upgrading van de rorobrug in de Eemshaven en vervanging van jukken in Delfzijl, de constructie van nieuwe (bulk)kades en havenbekkens in de Eemshaven en de grootschalige modernisering van industrieterreinen in Delfzijl, bijvoorbeeld de revitalisering van de Oosterhorn.

De noordelijke regio als geheel heeft als vestigingsplaats een aantal in het oog springende voordelen. Denk aan beschikbaarheid van terreinen en aan achterlandverbindingen die nog niet de fileproblemen kennen van de Randstad en Hamburg. De herkenbare clustering van industrie in bijvoorbeeld een Energy Park en een Chemie Park is een andere belangrijke factor die bijdraagt aan de aantrekkelijkheid van het Noorden als vestigingsplaats. Betaalbare woningen, veel open ruimte en legio mogelijkheden voor buitenactiviteiten bepalen de waardering voor de regio als woongebied.

De havens en nationaal Topsectorenbeleid

Noord-Nederland heeft afgelopen jaren werk gemaakt van profilering als nationale energieregio. Op basis van samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven is het Noorden uitgegroeid tot een concentratiegebied voor nieuwe energie-investeringen onder de noemer Energy Valley. In het regeerakkoord worden de noordelijke activiteiten op energiegebied genoemd als een cluster van nationaal belang, vergelijkbaar met onder meer Brainport Eindhoven, Mainport Schiphol en Mainport Rotterdam.

Momenteel is de Energy Valley regio het decor voor het grootste investeringsprogramma op het vlak van energie. Bij elkaar gaat het om een bedrag van 25 miljard euro. Hier ligt een duidelijk raakvlak met de activiteiten van Groningen Seaports, aangezien een aanzienlijk deel van de energie-investeringen worden gedaan in de Eemsmondregio.

Mainportbeleid en havensamenwerking

Sinds midden jaren 80 voert Nederland een Mainportbeleid, met de Mainports Rotterdam en Schiphol als belangrijkste pijlers. Het huidige kabinet Rutte II zet dat beleid voort en

scherpt het aan, zodat Schiphol en Rotterdam maximaal worden gefaciliteerd. Het kabinet vindt het van belang dat zowel de nationale luchthaven als het Rotterdamse haven- en industriegebied hun internationaal concurrerende positie behouden en ook verder uitbreiden.

Daarvoor is het van belang dat de Nederlandse zeehavens beter samenwerken. In de visie van het kabinet dienen alle zeehavens, rail- en binnenvaartterminals en andere logistieke knooppunten één efficiënt netwerk te vormen dat kan concurreren met andere logistieke ketens in Noordwest-Europa. Daarbij wil het kabinet ook de havengerelateerde industrie versterken, met name in de sectoren energie en chemie.

Met het opheffen van de Nationale Havenraad heeft Groningen Seaports samen met de havens van Rotterdam, Amsterdam en Vlissingen gezocht naar een nieuw structureel samenwerkingsverband: Branche Organisatie Zeehavens (BOZ). Groningen Seaports zit in dit overlegorgaan als volwaardige partner aan tafel. De gesprekken zijn productief. Er zijn onder meer afspraken gemaakt over eenduidige tariefstructuren, er is afstemming op het terrein van veterinaire zaken en er zijn stappen gezet in de uniformering van computersystemen van de havens. Naar buiten toe trekken de havens veelal gezamenlijk op. Groningen Seaports kan zich op deze manier sterker profileren en tonen dan wanneer de organisatie dat op eigen houtje zou doen.

Tegelijkertijd met het hechter worden van de samenwerking, verschuift de aard van de concurrentie tussen havens. Zeehavens concurreren niet alleen onderling met elkaar, maar de concurrentie geschiedt steeds meer tussen logistieke ketens. Dat vraagt om efficiency en regie en dus om actieve samenwerking met andere zee- en binnenhavens, logistieke knooppunten in het achterland en industrie centra. Groningen Seaports is voorstander van samenwerking met in de eerste plaats Rotterdam, maar ook met havens in Noord-Duitsland, omdat het de positie van Delfzijl en de Eemshaven versterkt.

Het achterland vormt een belangrijk punt van aandacht, want door de toegenomen omvang van activiteiten in de Eemsmondregio, staat de capaciteit van weg- spoor- en waterverbindingen onder druk. Investerings in infrastructuur zijn hard nodig om deze op peil te brengen. Zorgelijk is dat de bezuinigingsplannen van het kabinet deze investeringen beperken. Deels zullen Publiek-Private Samenwerkingen (PPS) dit moeten opvangen.

Arbeidsmarkt

De voorspoed in de havens, in combinatie met een vrij sterke vergrijzing, brengt met zich mee dat capaciteitsproblemen ontstaan in de beschikbaarheid van arbeidskrachten. Het aanbod van voldoende (geschoolde) werknemers, met name technici staat onder druk en heeft onze zorg.

De resultaten van een onderzoek (2011) van de ondernemersorganisatie Samenwerkende Bedrijven Eemsdelta (SBE) naar de situatie en verwachtingen op de regionale arbeidsmarkt maakten duidelijk dat de zorg terecht is. Uit de analyse blijkt ook dat de

tekorte de komende jaren alleen maar groter worden. Tot 2020 hebben de bedrijven in de Eemsmondregio naar schatting 3.000 vacatures te vervullen. Dat betreft vooral een vervangingsvraag door vergrijzing van het huidige werknemersbestand. Circa 7 van de 10 van die functies zijn technisch van aard. Daarnaast komen er nog eens 1000 nieuwe banen bij. De krapte op de arbeidsmarkt wordt versterkt door een afname van bevolkingsaantallen in Noordoost-Nederland, een trend die zich de komende jaren zal voortzetten. De goede kant van de zaak is dat de regionale werkloosheid hiermee beperkt wordt. Het zou te betreuren zijn, wanneer het Noorden die kans onbenut laat.

Gezien de verwachte groei van de bedrijvigheid verdient de situatie op de regionale arbeidsmarkt veel aandacht. Dat begint bij de onderwijsinstellingen die momenteel onvoldoende instroom van jonge arbeidskrachten genereren. Ook aan de uitstroomkant zit een knelpunt want de opleiding van schoolverlaters sluit onvoldoende aan op de vraag van bedrijven.

Aangezien beschikbaarheid van goed geschoolde medewerkers een belangrijke *vestigingsplaatsfactor* is, voelt Groningen Seaports hier een verantwoordelijkheid. Met overheden, het bedrijfsleven, scholen en arbeidsmarktorganisaties heeft Groningen Seaports daarom actie ondernomen. Zo is onder meer met de provincie Groningen, gemeenten, Werkplein, onderwijs, kenniscentra en het regionale bedrijfsleven het Seaports Xperience Center (SXC) opgezet. Deze instelling werkt aan verbetering van de aansluiting van opleidingen en arbeidsmarkt. Tevens wil het SXC via promotie- en wervingsacties scholieren ertoe aanzetten te kiezen voor opleidingen die leiden naar een baan in de havens of de industrie. Ook via Energy Valley Topclub werkt Groningen Seaports samen met de overheid, bedrijfsleven en sportclubs aan betere profilering van de havens in het onderwijsveld.

Groningen Seaports is ook op een andere wijze betrokken bij de arbeidsmarkt. Via het opnemen van een sociale paragraaf in contracten met aannemers wordt wat gedaan aan de situatie van werkzoekenden die moeilijk aan een baan komen. In dit kader worden aannemers ertoe aangezet een zeker percentage van de aanneemsom te besteden aan het in dienst nemen van werkzoekenden. Groningen Seaports vervult daarmee ook een sociale taak. Dat vindt de organisatie van belang, omdat ze voor zichzelf ook een maatschappelijke rol ziet weggelegd.

EEMSHAVEN: DE WIND IN DE RUG

Het jaarverslag over 2011 had als titel: *Gereed voor een nieuwe sprong vooruit*. Het ontluiken van de Eemshaven tot Energyport was in het vorige verslagjaar definitief een feit en de investeringen in aanleg van havenbekkens, kades, ontginning en modernisering van industrieterreinen en verbetering van faciliteiten hebben een stevig fundament onder verdere ontwikkeling geplaatst. Dat is een continu proces en de Eemshaven is nog steeds de grootste bouwput van het land, waar voor een bedrag van rond de 6 miljard euro aan projecten wordt gewerkt. Maar een jaar later kan Groningen Seaports al zeggen dat een eerste stap in die sprong vooruit in 2012 reeds is gezet. Want dankzij de plannen voor de windmolenparken op zee en de ontwikkeling van de uitbreiding van de haven in Zuid Oostelijke richting is een nieuw potentieel aangeboord.

Het gebrom van graafmachines, gedreun van de heimachines en de stemmen van de werklui gaven ook in het verslagjaar de toon aan in de Eemshaven. In het oostelijk deel van de havens werd gewerkt aan de voltooiing van de elektriciteitscentrales van NUON (gas, 1.300 MW) en RWE (biomassa en poederkool, 1.600 MW). NUON neemt de centrale in 2013 in gebruik en RWE doet dat naar verwachting begin 2014.

Vanaf het moment dat de centrales worden opgestart komt ongeveer een derde van de nationale elektriciteitsproductie vanuit de Eemshaven. Het belang van Energyport Eemshaven voor de nationale economie wordt dan nog prominenter. Al die stroom komt van de gasgestookte centrale van GDF SUEZ Energie (voorheen Electrabel, 2.450 MW), die al langer trouwe dienst doet, het 264 MW windmolenpark en de onderzeese NorNed-hoogspanningskabel waarmee stroom naar Noorwegen wordt getransporteerd en elektriciteit uit waterkracht retour komt. Onderdeel van dit NorNed-project van het Noorse Statnett en de Nederlandse netbeheerder Tennet is de bouw van een converter station (740 MW) waar de kabel in uitmond.

Ook voor de regionale economie zijn al deze activiteiten in de energiesector van groot belang. Ze leveren in de bouwfase al duizenden mensen werk op en eenmaal in bedrijf bieden de bedrijven tientallen mensen hoogwaardige werkgelegenheid. Daarnaast zorgen de elektriciteitscentrales dankzij de aanvoer van grondstoffen zoals kolen en biomassa tevens voor een aanzienlijke toename in logistieke groei de komende jaren.

Doorbraak in offshore-windindustrie

Verdere groei valt zeker ook te verwachten van de offshore-windindustrie in de Eemshaven, een van de jongste sectoren in haven. De Eemshaven biedt niet alleen volop ruimte aan de volumineuze activiteiten van de windmolenbedrijven, belangrijker nog is de gunstige ligging van de zeehaven ten opzichte van de windmolenparken die in de zuidelijke helft van de Noordzee worden gebouwd. Nu de Nederlandse en Duitse plannen voor de bouw van windmolens op de Noordzee vaste vorm hebben gekregen ligt er voor Groningen

Seaports een goede marktkans. Vanwege alle logistieke voordelen verwacht Groningen Seaports dat de Eemshaven uitgroeit tot hét knooppunt voor de offshore-windindustrie in Nederland. 2013 kan voor de Eemshaven de definitieve doorbraak worden in de offshore-wind.

De assemblage, bouw, bevoorrading en onderhoud van zeewindparken, biedt daarbij een toekomstperspectief dat in meer dan één opzicht duurzaam is. Want tegen de tijd dat de laatste zeewindparken zijn opgeleverd, zijn de eerste alweer aan vervanging toe.

Recent heeft de Nederlandse overheid concessies uitgegeven voor bouw van het windpark Gemini, boven Schiermonnikoog, ter grootte van 600 MW. Dit past in de ambities van Nederland om in 2020 een totaal opgesteld vermogen van 6.000 MW windenergie op zee te hebben gerealiseerd. Dat zijn tweeduizend windturbines van drie megawatt elk.

Zeer veel potentie voor de Eemshaven ligt in de ambitie van de Duitse overheid. Die wil tot 2020 circa 20.000 MW aan windmolenparken installeren. Een zeer groot deel van de gebieden op de Noordzee ligt recht boven de Eemshaven, op afstanden van 12 tot 200 kilometer boven de Waddeneilanden.

Gelet op de dagkosten van de speciale schepen die windturbines op zee plaatsen en de beperkte tijden dat er in verband met wind en golven op zee gebouwd kan worden, ziet Groningen Seaports goede kansen voor de bouw, assemblage en onderhoud van deze parken vanuit de Eemshaven. In 2012 is daarom gewerkt aan versterking van de randvoorwaarden die van de Eemshaven een aantrekkelijke vestigingsplaats maken voor bedrijven in de offshore-windindustrie. Zo wordt de Beatrixhaven momenteel verlengd en meer geschikt gemaakt voor opslag en verscheping van windmolenonderdelen. Eveneens wordt gewerkt aan de realisatie van een helihaven en faciliteiten voor mkb-bedrijvigheid die zich richt op de grotere offshore-windondernemingen. De helihaven staat gepland ten zuidwesten van de Eemshaven. Voor de landingsplaats en enkele gebouwen is circa 1,5 hectare terrein nodig.

[Kaart uit Havenvisie]

In de Eemshaven wordt al een aantal jaren de opslag en assemblage verzorgd voor de bouw van offshore-windmolens van het Duitse offshore windpark Alpha Ventus, 45 kilometer ten noorden van Borkum op het Duitse continentale plat. Vrij recent heeft ook de Duitse firma Buss Port Logistics de noordelijke zeehaven als uitvalsbasis heeft gekozen. Vanuit de Orange Blue Terminal aan de Julianahaven bouwt Buss Port Logistics mee aan Duitse windmolenparken op de Noordzee. Wieken en masten worden opgeslagen, geassembleerd en verscheept vanuit de Orange Blue Terminals. Er zijn gesprekken gaande met meer bedrijven in de offshore-wind en Groningen Seaports gaat er vanuit dat in het voetspoor van Buss Port Logistics zich meer bedrijven in de Eemshaven zullen vestigen die doen in assemblage-, fundatie-, plaatsing- of onderhoud van windmolens.

Groningen Seaports is in 2012 begonnen met het beter positioneren en ontwikkelen van de Westlob Eemshaven als aangewezen plaats voor offshore wind-activiteiten. Zo is in

september de Eemshaven door Groningen Seaports onder de vlag van een Holland paviljoen gepresenteerd op de internationale en toonaangevende windbeurs WindEnergy in het Duitse Husum.

Verder brengt Groningen Seaports de vestigingsbehoeften van bedrijvigheid in de sector in kaart. Vervolgens worden de marktpartijen in beeld gebracht die voor Groningen Seaports van belang zijn. Deze worden actief benaderd.

Vopak

Een bijzonder belangrijk feit in 2012 was de officiële ingebruikname van de olieterminal van Vopak in de zuidwesthoek van de Eemshaven. Vopak heeft er 11 tanks gebouwd voor de opslag van een strategische olievoorraad van 660 miljoen liter, bedoeld voor Nederland en andere lidstaten van de EU. Het initiatief is een verdere versterking van de Eemshaven als Energyport omdat het een aanvulling is op de andere energie-activiteiten. Vopak zal zeker een rol gaan spelen bij de verdere logistieke groei van de haven.

Opmerkelijk aan het Vopak-project is dat de vestiging tot stand is gekomen in samenspraak met natuur- en milieuorganisaties. Voorafgaand aan de bouw van de opslagtanks hebben Vopak en de belangengroeperingen afspraken gemaakt over de voorwaarden waaronder de terminal gerealiseerd zou worden. In ruil daarvoor is afgezien van bezwaarprocedures. Het is een goed voorbeeld van de verbeterde verhouding tussen natuur- en milieugroeperingen en het bedrijfsleven. De aanpak heeft gezorgd voor wederzijdse tevredenheid en een snelle realisatie van het project.

Uitbreiding zuidoosthoek

De uitbreiding van de Eemshaven in zuidoostelijke richting is eind 2012 door het Algemeen Bestuur van Groningen Seaports goedgekeurd. Er wordt momenteel druk onderhandeld met potentiële klanten. Bij definitieve contracten wordt dit 181 ha groot gebied verder ontwikkeld. De toestemming voor deze uitbreiding is een uitzonderlijk feit in een tijd dat er in heel Nederland een overschot is aan bedrijfsterreinen. Met de ontwikkeling van het nieuwe terrein richt Groningen Seaports zich op de vestiging van met name datacenters.

Vanwege de zekerheid van energielevering door de nabijheid van de energiecentrales heeft de Eemshaven een concurrentievoorsprong op veel andere vestigingsplaatsen. De haven is daarom in beeld bij meerdere mondiale partijen die datahotels bouwen. Die kunnen bovendien putten uit het potentieel aan ict-ers die aan de noordelijke kennisinstellingen zoals de Rijksuniversiteit Groningen en de Hanzehogeschool Groningen worden opgeleid.

De ontginning van dit nieuwe terrein betekent overigens niet dat de Eemshaven helemaal vol is. Er is nog zeker 180 ha netto industriegrond beschikbaar. Ook is het waarschijnlijk dat het terrein van circa 17 hectare waar Eemsmond Energie zich zou vestigen vrijvalt nu het concern de optie op de grond heeft opgezegd omdat wordt afgezien van de bouw van een gasgestookte centrale.

Spoorverbinding Eemshaven

In 2012 is het besluit gevallen dat de spoorverbinding van Groningen naar de Eemshaven geschikt wordt gemaakt voor personenvervoer. Dit is een impuls voor de veerdienst van AG Ems naar Borkum. Groningen Seaports zal een deel van de aanleg van het spoor- en bijkomende infrastructuur voor zijn rekening nemen. Groningen Seaports zit in een projectgroep die de totstandkoming van de spoorlijn begeleidt.

Investeringsprojecten en activiteiten Eemshaven

Groningen Seaports hanteert de strategie van upfront-investeren, die is gegrond op de gedachte: industrie volgt infrastructuur. Acquisitie kan slechts slagen wanneer bedrijven goede faciliteiten geboden wordt. Ook in 2012 is daarom veel werk verzet ter verdere verbetering van de havenfaciliteiten. In de Eemshaven zijn de volgende projecten voltooid en/of in gang gezet:

Wilhelminahaven

In de Wilhelminahaven in de Oostlob van de Eemshaven is de aanleg van de Noordkade voltooid.

Verder is met NUON en RWE in 2012 voortdurend overleg geweest omtrent de bouw van de centrales. Nu de infrastructuur en faciliteiten op en om dit omvangrijke gebied hun voltooiing naderen, is een begin gemaakt met de afbouw van projectteams die zich hiermee hebben bezig gehouden.

Om de verlengde Wilhelminahaven voor bestemmingsverkeer toegankelijk te maken, is een deel van de bestaande bouwweg, de Synergieweg, drie meter hoger aangelegd en geasfalteerd. Deze verhoging is nodig, omdat de nieuwe kaden van de verlengde Wilhelminahaven tevens als waterkering dienen voor de achterliggende bedrijfsterreinen.

Om de hoofdingang van de Nuon centrale bereikbaar te maken, is de Synergieweg ter plaatse van de koelwateruitlaat verlengd met 150 meter.

Beatrixhaven

Met het oog op de verlenging van de Beatrixhaven met 450 meter is een begin gemaakt met de bouw van de kadeconstructie (fase 3a). Verdere voorbereiding van de verlenging van de Beatrixhaven is in gang gezet. Deze projecten, die bij elkaar een investering behelzen van 25 miljoen euro, zijn vooral bedoeld om ruimte te bieden aan offshore-windindustrie. De uitbreiding is eind 2014 gereed.

Julianahaven

De bulkkade aan de noordzijde in de Julianahaven is aangelegd en opgeleverd. Er is geïnvesteerd in ophoging terreinen en verzwaring van de noordzijde van het kadeterrein. Tevens is het bestaande spoor verlengd tot aan het nieuwe complex van terminals, loodsen en kantoren van Orange Blue Terminal van de Duitse firma Buss Port Logistics. Het biedt Buss Port Logistics de mogelijkheid de huidige assemblage- en transportactiviteiten van windmolenonderdelen verder uit te breiden.

Bouw Vopak-steiger

in de Julianahaven is een steiger aangelegd voor de aanlanding van schepen die olie lossen bestemd voor de opslagtanks van Vopak. Tevens is een ondergrondse pijpleiding gebouwd voor het olietransport ter plekke. Ter verbetering van de bereikbaarheid van de Vopak-lokatie is een weg aangelegd. Van september tot en met december 2012 zijn de tanks gevuld.

Damwanden

In 2012 werd duidelijk dat een groot deel van de damwanden die in de eerste jaren van de aanleg van de Eemshaven en ook in Delfzijl zijn geslagen, zijn gecorrodeerd. Dit blijkt een probleem te zijn dat ook in andere zeehavens optreedt. Een speciale nationale werkgroep heeft zich gebogen over te nemen maatregelen. Groningen Seaports heeft 10 miljoen euro en vier jaar uitgetrokken om de beschadigde damwanden in de Eemshaven te herstellen. Ook worden de damwanden in de Delfzijlster haven aangepakt.

Waterstructuurplan

Het Waterschap is vergunningverlener en legt eisen op ten aanzien van de waterbeheersing binnen ons beheersgebied. Om toekomstige waterhuishoudkundige problemen voor onszelf maar ook voor onze toekomstige klanten en investeerders te voorkomen, is in 2012 gezocht naar een toekomstbestendige waterhuishoudkundige oplossingen voor Delfzijl en de Eemshaven. Deze toekomstbestendige oplossing voor Delfzijl is, in goede samenwerking met Hunze en Aa's, een waterbergingsgebied aan de rand van ons beheersgebied welke in goed overleg met het Waterschap is opgesteld. Het positieve gevolg van dit waterbergingsgebied is dat er binnen het industriële activiteitengebied, behoudens de locatie Heveskes, geen compensatie van het verharde oppervlak hoeft plaats te vinden. Dit houdt in dat, naast de noodzakelijke watergangen, er geen verplichting is tot het aanleggen van extra waterpartijen om het water tijdelijk in het gebied vast te houden. Voor De Eemshaven is ook in goed overleg met het Waterschap Noorderzijlvest een grote stap gezet voor gebiedswaterstructuurplan. In 2013 zal dit worden voltooid.

Industriewaterleiding

Het industriewaternetwerk Delfzijl is aangelegd als een openbaar netwerk. Dit houdt in dat in de toekomst meerdere partijen industriewater kunnen leveren dan wel afnemen. Deze openbare infrastructuur stelt partijen in staat om gebruik te maken van elkaars (rest)producten en versterkt daarmee de ketengedachte. Voor de deelnemende partijen levert deelname een aanzienlijke besparing op in het industrieel verbruik van drinkwater, en versterkt daarmee het duurzame imago van de betrokkenen. Naast het duurzame karakter draagt de leiding draagt bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor toekomstige partijen. De realisatie is tot stand gekomen door op een innovatie wijze aan

te besteden (UAV-GC). Er wordt onderzoek verricht naar een verdere uitbreiding van het industriewaternet in Delfzijl.

In het verslagjaar heeft North Water in de Eemshaven meer dan 10 km industriewaterleiding ondergronds aangelegd. Dit is gelijk op gegaan met de aanleg van een persrioleringsnet van circa 18 km. Dat leverde voordelen op, waardoor de investering in het industriewaternetwerk verantwoord werd.

Baggerwerkzaamheden

Om de havens van Delfzijl en Eemshaven op diepte te houden is in 2012 wederom het nodige gebaggerd. In Delfzijl vindt het meeste baggerwerk plaats in het gebied rond de havenmonding, in 2012 gedurende 36 weken. In dit gebied wordt overtollig slib met hulp van de getijstroom verwijderd, de natuur helpt hier een handje.

In de Eemshaven is gedurende de maanden april en oktober onderhoudsbaggerwerk uitgevoerd. Voornamelijk is gebaggerd in het Doekegatkanaal, hier vindt de meeste aanslibbing plaats. In november is de laatste fase uitgevoerd in verband met de verdieping van de Eemshaven. Dankzij het baggerschip Pearl River is de Eemshaven toegankelijk voor scheepvaart met bestemming verlengde Wilhelminahaven.

Aanleg wegen

Ter verbetering van de toegankelijkheid van de haven- en industrieterreinen zijn de volgende wegen aangelegd: Waddenweg Energypark, Middenweg Emmapolder en de Klaas Wiersumweg.

De reconstructie van de Klaas Wiersumweg is als proef aangelegd met duurzaam beton. Gelet op de verwachte levensduur (50 jaar) is beton een goed alternatief voor asfalt. Daarnaast vergt het beton minder onderhoud dan asfalt. Bovendien scoort beton op CO₂-emissies beter dan asfalt.

In de Eemshaven is terrein uitgegeven aan de volgende ondernemingen:

Molenzicht (0,06 ha)

AG Ems (3,0 ha)

Socar (0,14 ha)

DELFIJL: BIO-BASED ECONOMY IN ZICHT

De moeizame situatie die nu al sinds 2008 de economie bepaalt, zorgt voor een wisselend beeld onder de bedrijvigheid in Delfzijl. Een deel van de ondernemingen wordt geraakt door de neergang, hun afzet en prijzen staan onder druk, ze produceren minder en investeren minder. Zonder meer een verlies is de sluiting in 2014 van een van de twee fabrieken van DOW. Zorgelijk blijft ook de situatie rondom Aldel. Dat bedrijf heeft vanwege een hoge energieprijs moeite buitenlandse concurrenten het hoofd te bieden. Die worden vaak van overheidswege gecompenseerd vanwege hoge elektriciteitsprijzen.

Dit is niet het hele beeld, want andere ondernemingen investeren juist, in nieuwe processen, fabrieken of aankoop van nieuw terrein. Per saldo houdt het bedrijfsleven in Delfzijl zich goed staande. De op- en overslag in de haven van Delfzijl is op niveau gebleven. Dat is zeker ook te danken aan de onderlinge verbondenheid van het bedrijvencluster waarbinnen grond- en hulpstoffen, energie, stoom en andere voorzieningen worden uitgewisseld, wat de positie van individuele ondernemingen versterkt. Groningen Seaports ondersteunt dat door bijvoorbeeld openbare leidingennetwerken tussen de bedrijven aan te leggen waarmee stoom of industriewater kan worden getransporteerd.

Het was hoofdzakelijk de bestaande bedrijvigheid die in Delfzijl grond van Groningen Seaports kocht of in erfpacht nam. Al betrof het veelal kleinere ondernemingen, het is wel een positief signaal. Dat overigens in lijn is met de resultaten van de Groningen Seaports-Klanttevredenheidsbarometer 2012 waarin een derde van de bedrijven aangeeft de komende vijf jaar te willen uitbreiden.

Van grijs naar groen

Het meest opvallende moment in 2012 voor de Delfzijlster haven- en industriegebieden was zonder twijfel de toekenning van de omvangrijke NER-subsidie aan het project Woodspirit, een samenwerkingsverband van onder meer BioMCN, Siemens en Linde. De bedrijven willen voor 2016 een fabriek bouwen voor een jaarlijkse productie van 250 miljoen liter bio-methanol uit houtsnippers. Het duurzame karakter van dit omvangrijke project werd in december door Brussel beloond met 199 miljoen euro steun. Een bedrag dat wordt betaald uit een subsidiefonds dat is gevuld met geld uit de verkoop van emissierechten aan bedrijven.

Aangezien bio-methanol (voorlopig) vooral gebruikt wordt als bijmenging in brandstof, levert het een bijdrage aan CO₂-reductie. Ook de Nederlandse regering heeft Woodspirit omarmd vanwege de bijdrage aan de ambities om de CO₂-uitstoot te verminderen.

De realisatie van het Woodspirit-project draagt door de reductie van CO₂-emissie en verhoging van de productie van groene energie, niet alleen bij aan de verschuiving van grijs naar groen in Delfzijl, het is tevens een stimulans voor zowel de regionale bedrijvigheid (bouw, advies, consultancy) en voor de werkgelegenheid. Het levert tijdens de bouw honderden banen op en eenmaal in bedrijf zullen tientallen medewerkers er permanent een baan vinden.

Symbool

Het Woodspirit-project staat symbool voor de verschuiving richting biobased-economy die gaande is op de industrieterreinen in Delfzijl. De bouw van de Bio Golden Raand-centrale van Eneco – 100 Mw elektriciteit uit afvalhout – is een ander voorbeeld van deze ontwikkeling, die niet alleen gedreven wordt door rendementsverwachtingen, maar ook tegemoet komt aan de maatschappelijke wens tot verduurzaming.

De 2x 49 MW-centrale van Eneco maakt 100% groene stroom van houtsnippers en afvalhout. Deze centrale gaat medio 2013 in productie.

Mede gestimuleerd door de Samenwerkende bedrijven Eemsdelta (SBE) streven meer ondernemingen naar vergroening van hun productieprocessen. Daarbij wordt gekeken naar het product zelf en naar de gehele keten van aan- en afvoer van grondstoffen, verwerking, productie, vervoer eindproduct. Gezamenlijk hebben de SBE-bedrijven afgesproken elk minstens één project per jaar in gang te zetten, gericht op verduurzaming.

Groningen Seaports geeft de verduurzaming van de (chemische) industrie de ruimte, onder meer door op het MERA-park (Milieu, Energie, Recycling, Afval) en in het Oosterhorngebied in Delfzijl bedrijven bij elkaar te brengen die processen willen integreren om synergievoordelen te behalen en vergroening na te streven. Groningen Seaports ziet dat als een belangrijke nieuwe markt. Voor nieuwe bedrijvigheid is hier nog 180 hectare beschikbaar. Er is een investeringsprogramma in gang gezet voor de gefaseerde ontwikkeling van terrein voor deze bedrijvigheid.

Over het verslagjaar zijn verder rond Delfzijl de volgende zaken het vermelden waard:

Openbare leidingnetwerken

- Na het gereedkomen van een stoomleiding en een gassengrid is in 2012 door Groningen Seaports gewerkt aan uitbreiding van het stoomleidingnetwerk. Tevens is fase I van een industriewaterleiding van Akzo Nobel naar FMC aangelegd. Restwater uit het productieproces van Akzo Nobel is via de leiding beschikbaar voor andere bedrijven, die het kunnen benutten als alternatief voor drinkwater.

Samen met het bedrijfsleven wordt de komende jaren gewerkt aan een masterplan utilities.

Vervolg revitalisering Oosterhorn

- De omvangrijke revitaliseringsoperatie is in 2011 afgerond. In het verslagjaar is nog een aantal projecten in aanvulling hierop voltooid. Zo is op en om het industrieterrein het netwerk van fietspaden opgeknapt en zijn deze voorzien van speciale reflectie, waardoor minder straatverlichting nodig is.

Een nieuwe aansluiting met de N362 is aangelegd ter verbetering van de bereikbaarheid van de vestiging van DOW en de gehele zuidwestzijde van Oosterhorn. De verbinding is ook van belang voor de ontwikkeling van dorpswierde Weiwerd.

Ontwikkeling van dorpswierde Weiwerd

- Er is een samenwerkingsovereenkomst ondertekend voor de ontwikkeling van dorpswierde Weiwerd tot een bedrijvenpark voor kleinschalige, kennisintensieve activiteiten. In 2013 begint het landschapsbeheer en bouwrijp maken van de 20 verkoopkavels. Ook worden vier bedrijfsverzamelgebouwen ontwikkeld. Groningen Seaports komt hiermee tegemoet aan de vraag naar flexibele huurruimte.

Onderdeel van de voorbereiding is een archeologisch bodemonderzoek.

Windpark Delfzijl Noord

- Start bouw Windpark Delfzijl Noord na toekenning SDE+ subsidie 2013. Op de Schermdijk en de Pier van Oterdum bouwt Eneco 20 windturbines van 3 Mw elk.

Bouw Ensartech

- Bouw Ensartech is eind 2012 opgestart en verwacht in 2013 vol in productie te zijn. Deze onderneming zet via een smeltproces, op milieuvriendelijke manier moeilijk te verwerken industrieel afval om. Denk daarbij aan residuen van recycling en van andere afvalverwerkingsinstallaties en resten van industriële afvalwaterreiniging. Deze stromen worden nu vaak nog verbrand in afvalovens of gestort in steengroeven. De nieuwe toepassing maakt het mogelijk de stromen lokaal, op milieuvriendelijker wijze te verwerken.

Verbetering aanzicht Oosterhorn

- Met inwoners van het dorp Borgsweer is gesproken over een betere inpassing van Oosterhorn in de omgeving. Groningen Seaports heeft een plan ontwikkeld om de laagbouw van de industrie met een groene wal te omzomen om het daarmee te onttrekken aan het zicht van de dorpsbewoners. Het plan is inmiddels opgewaardeerd naar een plan voor landschappelijke inpassing voor heel Oosterhorn.

Ontwikkeling veerverbinding Knock (D)

- Er is voortgang geboekt in de gesprekken met Duitse instanties over de veerverbinding naar Knock, aan de andere kant van de Eemsmonding. Doel is een dagelijkse veerdienst die eens per uur vaart. De veerdienst dient de economie van beide regio's te stimuleren, want bevolkingskrimp, vergrijzing en de krappe arbeidsmarkt voor technische vakkrachten maken uitwisseling van arbeidskrachten tussen Oostfriesland en Noord-Nederland noodzakelijk.

In Delfzijl is terrein uitgegeven aan de volgende ondernemingen:

B&S International (0,34 ha)

Zeolyst (0,03 ha)

Havenbedrijf Delfzijl (0,11 ha)

Marine MS (0,19 ha)

DOW (0,39 ha)

Nieko Beheer (0,25 ha)

GRONINGEN RAILPORT EN BEDRIJVENPARK FIVELPOORT

Groningen Seaports beheert tevens de multimodale terminal Groningen Railport in Veendam en het Bedrijvenpark Fivelpoort in Appingedam.

Groningen Railport

Dit spoor-, weg- en water overslagknooppunt in Veendam is een van de grootste Nederlandse rail terminals. Groningen Railport is een voorpost van de Eemshaven en de haven van Delfzijl en een belangrijk logistiek knooppunt tussen de mainports in het westen (Rotterdam, Amsterdam en Antwerpen) en die in het noorden (Bremen en Hamburg). In 2012 is gewerkt aan verdere versteviging en uitbreiding van het logistiek knooppunt. Een belangrijke vooruitgang is hier de verhoging van het aantal wekelijkse treinshuttles naar Rotterdam van 3 naar 5 per begin 2013. De lijndienst is een gezamenlijke onderneming van IMS Veendam en DB Schenker Rail. IMS exploiteert daarnaast een containerdienst per boot.

In 2012 is opnieuw veel gesproken over een rechtstreekse spoorverbinding met Duitsland. Die is afhankelijk van de aanleg van de zogeheten Oostboog. Om naar Duitsland te rijden moeten treinen nu eerst van Veendam naar Onnen. Daar keren ze om en rijden dan hetzelfde traject terug naar Duitsland. Een stuk spoor van ruim een kilometer kan deze onwenselijke situatie beëindigen en de aansluiting van Veendam op het fijnmazige Duitse spoornet aanzienlijk efficiënter maken. Een haalbaarheidsonderzoek heeft de kosten becijferd op 13 miljoen euro. Een geringe investering, gezien het grote voordeel dat de aanleg van de Oostboog oplevert.

In Duitsland bestaat een vergelijkbare hindernis bij het dorpje Ihrhove tussen Leer en Papenburg. Treinen uit Nederland met bestemming Ruhrgebied – en andersom – moeten nu eerst naar het noordelijker gelegen Emden om daar in de goede richting te worden gezet voor ze hun reis kunnen vervolgen. Niedersachsen Ports, de exploitant van de zeehavens van Niedersachsen onderzoekt de mogelijkheden en kosten van een verkorte verbinding om de lijn van en naar Groningen op de noord-zuidroute Emden-Duisburg aan te laten sluiten.

Beide havens in het Euregionale grensgebied hebben daar baat bij. Vanwege de slechte verbinding lukt het Groningen Railport onvoldoende om lading voor een volle trein van en naar het Ruhrgebied aan te trekken. Ook de collega's in Emden slagen er niet in een complete trein naar hun haven te vullen. Door samen op te trekken en de railinfrastructuur te verbeteren verwachten beiden dat dat in de toekomst wel gaat lukken. Bovendien krijgt het industriële hart van Duitsland er op die manier ook nog een snelle extra route naar Rotterdam bij. Die is nodig omdat havens als Bremen en Hamburg de toekomstige groei niet aan kunnen.

Fivelpoort

Op het mkb-terrein Fivelpoort in Appingedam is in het verslagjaar voor het eerst sinds lange tijd grond verkocht. Het bedrijf Heuvelman Ibis kocht er 0,4 hectare. Daarmee zitten we voor 2012 op de uitgifteprognose die op de lange termijn een rendabel industrieterrein oplevert. De marketinginspanningen op dit bedrijventerrein zijn versterkt. Verder heeft de JPB Groep het voormalige bedrijfspand van de Kollo Group overgenomen. Een andere nieuwkomer is Dental Laboratorium Delfzijl, dat het pand van voormalig boorbedrijf De Groot heeft gekocht.

RUIMTE EN MILIEU

In de Eemsdelta zijn economie en ecologie beide van groot belang en onlosmakelijk met elkaar verbonden. Dat wordt ook door Groningen Seaports onderschreven.

Groningen Seaports is er in de eerste plaats om economische groei in de Eemsmoerregio te stimuleren. Maar slechts onder een belangrijke voorwaarde. De visie van Groningen Seaports op toename van economische activiteiten in de Eemsmoerregio is namelijk geworteld in het idee dat op de langere termijn alleen *groene groei* een reële optie is, met verbetering van de ecologische voetafdruk. Het begrip 'duurzaamheid' is voor Groningen Seaports dan ook allerminst een loze kreet of uitgehold begrip. De organisatie wil daadwerkelijk inhoud aan geven aan groene groei en de principes van *People, Planet, Profit*. Groningen Seaports heeft dat in 2012 met de Havenvisie 2030 vastgelegd in de uitgangspunten van het beleid. Groei = Groen heeft de Havenvisie dan ook als motto meegekregen.

Om groei van de havens en industrieterreinen zeker te stellen is een nauw omschreven duurzaamheidsbeleid noodzakelijk, vindt Groningen Seaports. Deze *Economische Groei = Groen-filosofie* is tevens een belangrijk element in de versteviging van het maatschappelijk draagvlak van de havens. Een haven die duurzaamheid daadwerkelijk als een belangrijk onderwerp behandelt, zal ook eerder nieuwe klanten trekken. Duurzaamheid is daarom de rode draad in de ontwikkeling van de activiteiten in de Eemsdelta. Groningen Seaports wil niet alleen een beter *milieu* dienen, ook streeft de organisatie naar verbetering van het *welzijn van mens en omgeving en van de maatschappij* als geheel. Dat alles binnen de randvoorwaarde van een financieel gezonde organisatie.

In de Eemsdelta herkennen we de verduurzaming nu al heel concreet in het verrijzen van de windturbines, maar ook in de stappen die de chemische industrie zet richting een biobased-economy. Het streven naar verduurzaming is eveneens te zien in het dagelijks handelen van Groningen Seaports zelf en komt tot uitdrukking in tal van kleine (elektrisch rijden) en grotere projecten (aanleg buizenzone). Met het beleid rond Economische Groei = Groen stimuleert Groningen Seaports verduurzaming én speelt de organisatie in op de trend richting vergroening en de maatschappelijke wens daartoe.

Gezamenlijkheid

Groningen Seaports betreedt het pad van Groene Groei niet solistisch. Besef dat verduurzaming dé basis is onder economische voorspoed in de regio wordt breder gedragen. Zo kwam de Havenvisie 2030 tot stand met de inbreng van tientallen deskundigen en betrokkenen. Ook bijvoorbeeld het project EemsdeltaGreen, waarmee in 2012 een begin is gemaakt, is een samenwerking van bedrijfsleven, overheden en kennisinstellingen. Groningen Seaports vervult een actieve rol in dit project dat bedrijven ondersteunt bij het verduurzamen van hun bedrijfsvoering. EemsdeltaGreen wil de regio nationaal en internationaal een voortrekkersrol laten vervullen op het terrein van

vergroening van de economie. Om dat te bereiken stimuleert EemsdeltaGreen ontwikkeling en groei van de biobased-economy en richt het zich op verduurzamen van het bedrijfsleven en afstemming van projecten met natuur- en milieuorganisaties.

Consensus

In dat opzicht staat EemsdeltaGreen tevens model voor de toenadering in de voorbije jaren tussen bedrijfsleven en natuur- en milieuorganisaties. Op dat vlak is veel vooruitgang geboekt. Het is nog niet zo lang geleden dat deze partijen lijnrecht tegenover elkaar stonden. Inmiddels is een vruchtbare dialoog op gang gebracht die onder meer tot het E-manifest heeft geleid, een akkoord tussen Groningen Seaports, Essent en Nuon en natuur- en milieuorganisaties waarin de partijen hebben afgesproken te zullen streven naar emissiereductie, energietransitie en vergroening van de havens.

Dat natuur- en milieuorganisaties blijven strijden tegen in hun ogen ongewenste energiecentrales, en dat de energiebedrijven ijveren voor hun bedrijfsbelangen is begrijpelijk, de winst is dat over en weer meer vertrouwen is ontstaan.

Groningen Seaports kiest in dit krachtenveld voor een eigen positie.

De natuur- en milieuorganisaties volgen de ontwikkelingen in het havengebied kritisch. Daar heeft Groningen Seaports alle begrip voor. We hebben oog en oor voor de argumenten en we streven naar constructief overleg. Ook in 2012 heeft Groningen Seaports periodiek rond de tafel gezeten met organisaties zoals Natuurmonumenten, de Milieufederatie, het Groninger Landschap en de Waddenvereniging. Groningen Seaports ervaart het contact van met deze organisaties als hecht en goed. Discussies zijn inhoudelijk en zakelijk. Er ontstaat ondanks de gevoeligheid van het onderwerp, bijvoorbeeld steeds meer overeenstemming over de oorzaken van de slechte staat van het Eems-Dollard estuarium. Die consensus is de eerste stap naar maatregelen tot verbetering van de situatie.

Aan verdere verbetering en verdieping van de relatie met de natuur- en milieuorganisaties wordt gewerkt, onder blijvende erkenning van de uiteenlopende doelstellingen van alle betrokken organisaties. In samenspraak met milieuorganisaties en het bedrijfsleven wordt gezocht naar nieuwe wegen en oplossingen. Daarmee wil Groningen Seaports bereiken dat bedrijven zich rekenschap geven van de kwetsbare omgeving waar ze opereren. We trachten hen aan te zetten tot het nemen van maatregelen die zelfs tot natuurverbetering leiden.

Onderstaand biedt een overzicht van de voortgang van activiteiten van Groningen Seaports in het kader van ruimte, milieu en duurzaamheid.

Gereedkomen Havenvisie 2030

In 2012 is gewerkt aan deze langetermijn-ontwikkelingsvisie, gebaseerd op *duurzame, groene groei*. Opstellen van een onderbouwde visie voor een periode van bijna 20 jaar is

een complexe zaak, omgeven door veel onzekerheden. Groningen Seaports heeft daarom voor de totstandkoming van de Havenvisie 2030 een beroep gedaan op tientallen deskundigen, maatschappelijke organisaties, ondernemers en omwonenden.

Dit heeft naast een goede onderbouwing ook een groot draagvlak opgeleverd voor de toekomstvisie. Eind 2012 heeft het Algemeen Bestuur de Havenvisie 2030 goedgekeurd.

E-Manifest

Met het gereedkomen van de Havenvisie 2030 heeft Groningen Seaports voldaan aan de afspraken die voortvloeiden uit het E-Manifest, de intentieverklaring van overheid, bedrijfsleven, natuur- en milieuorganisaties om samen te werken aan vergroening van de havens en industriegebieden.

EemsdeltaGreen

Dit innovatieproject gericht op verduurzaming moet leiden tot nieuwe samenwerkingsverbanden tussen industrie, kennisinstellingen en overheden, een duurzame energievoorziening op industrieterreinen in de Eemsdelta en minder schade door industrie op het Wad. Groningen Seaports participeert in EemsdeltaGreen.

De bedrijven die deelnemen in EemsdeltaGreen hebben onder meer afgesproken jaarlijks elk minimaal één groen project in gang te zetten. EemsdeltaGreen brengt de resultaten in kaart en publiceert deze in een jaarverslag. Het eerste verschijnt in 2013.

Natuur in de havens

- Ontheffing Tijdelijke Natuur

Groningen Seaports heeft bij het ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie *ontheffing Tijdelijke Natuur* aangevraagd voor bijna 200 hectare op het industrieterrein Oosterhorn. De havenbeheerder was daarmee de eerste aanvrager in Nederland die Tijdelijke Natuur toestaat voor zo'n grote oppervlakte.

Dit terrein is bestemd voor de ontwikkeling van industrie. Zolang zich echter nog geen bedrijven hebben gevestigd, geeft Groningen Seaports de natuur op het braakliggend terrein de ruimte. Dit levert een bijdrage aan verspreiding en voortplanting van bijzondere planten en diersoorten. Vanuit Natura 2000 voorschriften geldt een compensatieverplichting tot het creëren van natuur elders, wanneer de natuur op het industrieterrein plaats moet maken voor bedrijvigheid. Groningen Seaports vindt dat tijdelijke natuur geen belemmering mag zijn voor ontwikkeling van een gepland industriegebied en heeft daarom een verzoek ingediend om vrijstelling van de compensatieverplichting. In 2012 zijn hierover gesprekken gevoerd met de provincie. Tot een afronding is het helaas nog niet gekomen.

- Gedragscode Natuurlijk Werken van kracht

In deze gedragscode die in 2012 gereed is gekomen staat hoe Groningen Seaports in het dagelijks werk omgaat met de flora en fauna in het beheersgebied. De gedragscode flora en fauna is door de dienst Regelingen van het Ministerie EL&I beoordeeld. Alle

opmerkingen zijn in de gedragscode verwerkt. Groningen Seaports ontving complimenten van het ministerie voor de aanpak. Binnenkort wordt de gedragscode ter inzage gelegd voor anderen zodat ook zij er op kunnen reageren.

Naast de gedragscode is in 2012 ook een Groen- en Natuurplan voor de havens voltooid. Het dient als leidraad om natuur voldoende ruimte te bieden in toekomstige inrichtingsplannen.

Economie en Ecologie in Balans

Het project Ecologie en Economie in Balans is onder regie van de provincie uitgemond in een intentieverklaring waarin afspraken zijn gemaakt over verdere samenwerking tussen bedrijfsleven, land en tuinbouworganisaties, gemeenten en natuur- en milieuorganisaties. De volgende stap in dit project is een samenwerkingsovereenkomst waarin afspraken zijn vastgelegd over milieumaatregelen en vergroening van processen.

Er is tevens gewerkt aan een koppeling van Economie en Ecologie in Balans met het convenant Eems-Delta Green.

Intrekken beroep tegen uitbreiding havens

De Waddenvereniging en een aantal ander natuur- en milieuorganisaties hebben het beroep tegen de vergunningen van Groningen Seaports voor de uitbreiding en verdieping van de Wilhelminahaven en Beatrixhaven ingetrokken. Groningen Seaports ziet het als een blijk van vertrouwen in de verantwoorde aanpak van de projecten.

Ontwikkelingsvisie Eemsdelta

Groningen Seaports heeft een bijdrage geleverd aan de totstandkoming van de ontwikkelingsvisie Eemsdelta van de provincie en de gemeenten Delfzijl, Appingedam, Eemsum en Loppersum. Onder meer de Havenvisie 2030 en het project Economie en Ecologie in Balans zijn als bouwstenen aangeleverd.

Vaargeul Eems - Dollard

In 2012 heeft Groningen Seaports samen met het bedrijfsleven opnieuw gesproken met natuur- en milieuorganisaties over de vaargeul in de Eems-Dollard. Doel is een vereniging van belangen omtrent de vaargeulverdieping en natuurherstel in de Eems-Dollard. Het is uitgemond in een gezamenlijk verzoek aan de regering om de vaargeulverdieping en verruiming in combinatie met natuurherstel te realiseren, zonder dat dit de planning voor de vaargeulverdieping vertraagt.

Externe veiligheid Oosterhorn

Groningen Seaports heeft zitting genomen in de stuurgroep die zich bezig houdt met de externe veiligheid op het industrieterrein Oosterhorn. De gemeente Delfzijl heeft de mogelijkheid verkend van borging van de externe veiligheid van de bedrijven op het industrieterrein Oosterhorn, zonder de flexibiliteit voor deze bedrijven aan te tasten. Het gaat hier vooral om de veiligheid met betrekking tot hoge waterstanden. Als lid van de

stuurgroep volgt Groningen Seaports het proces, maar participeert daar voorlopig niet actief in. Het project kan ook een bijdrage leveren aan natuurherstel. Er wordt bijvoorbeeld nagedacht over het inrichten van natuurrijke kwelders, ter bescherming van de dijk.

Beheerplan Wadden en Eems-Dollard

In het kader van de regelgeving die voortvloeit uit Natura2000 wordt al langer gewerkt aan beheerplannen voor de Waddenzee en het Eems-Dollard estuarium.

Dit is een Europese verplichting in het kader van de vogel- en Habitatrichtlijn. In de beheerplannen wordt het bestaande gebruik in en aan de randen van deze gebieden getoetst aan effecten op de natuurwaarden. Groningen Seaports neemt deel aan klankbord- en projectgroepen om enerzijds informatie aan te leveren en anderzijds te kunnen anticiperen op mogelijke relaties tussen economische ontwikkelingen en ecologische waarden.

Dat heeft in het verslagjaar concepten opgeleverd die in 2013 verder worden verfijnd.

Ecoports Certificaat

In 2012 is voor de vierde keer een Ecoports-certificaat aan de Groninger zeehavens verleend. Dit is een keurmerk dat wordt gegeven door een samenwerkingsverband van havens die streven naar verduurzaming. Ecoports gaat niet over de activiteiten van bedrijven in de havens maar over hoe Groningen Seaports zélf werkt aan verduurzaming. Het verkrijgen van dit duurzaamheidspredicaat is allerminst een vanzelfsprekendheid, want het wordt slechts opnieuw verstrekt indien de organisatie aantoonbare vooruitgang boekt op het vlak van milieu en duurzaamheid.

Beloning voor schonere schepen

Voor schonere schepen is per 2012 een korting ingevoerd op havengelden. Zeeschepen die minder vervuilende stoffen uitstoten en ESI-gecertificeerd zijn krijgen een korting van 5 procent.

De Environmental Ship Index (ESI, www.environmentalshipindex.org) is een betrekkelijk jong registratiesysteem voor de milieuprestaties van zeeschepen.

Ook binnenvaartschepen die Green Award gecertificeerd zijn kunnen rekenen op een korting van 5 procent op havengelden. Green Award gaat nog een stap verder dan de ESI omdat ook afval- en water- en veiligheidsmanagement meetellen.

Met de beloning zet Groningen Seaports reders aan tot ontwikkeling van schonere motoren en gebruik van schonere brandstof. De korting is ook bedoeld om klanten en dienstverleners in de Groninger havens aan te sporen om van schone schepen gebruik te gaan maken.

Op dit moment doen nog geen van de ESI geregistreerde zeeschepen de Eemshaven en de Haven van Delfzijl aan. Wel begint de Green Award gecertificeerde binnenvaartschepen op gang te komen. Groningen Seaports verwacht echter dat beide de komende jaren snel zal toenemen.

Natuurcompensatie

Na afronding van de landcompensatie in de Emmapolder is een begin gemaakt met de mariene compensatie op de kwelders. Natuurcompensatie dient als tegenwicht voor het verlies aan natuurwaarde door de bouw van onder meer de energiecentrales. De maatregelen vloeien voort uit de verplichting die Natura 2000-wetgeving oplegt. De compensatiemaatregelen op de kwelders omvatten verbeteringen zoals herstel van de begreppeling en het creëren van voorzieningen voor vee, waardoor beweiding weer mogelijk wordt. Dat laatste draagt bij aan een grotere biodiversiteit op de kwelders waardoor de natuurwaarden worden versterkt.

Het natuurontwikkelingsgebied in de Emmapolder ontwikkelt zich goed. Het beheer is in 2011 overgedragen aan Natuurmonumenten. De vogelsoorten Velduil en Blauwe Kiekendief fourageren in de Emmapolder en ze broeden er in de buurt. De monitoring wordt in 2013 voortgezet.

Op de kwelders ten noorden van de Emmapolder is geïnvesteerd in vergroting van de diversiteit van de natuur. De verbetering is in 2012 opgeleverd en wordt sinds 2012 eveneens beheerd door Natuurmonumenten.

Natuurmonitoring

Om de effecten van de bouwwerkzaamheden op het Energypark vast te stellen wordt natuurmonitoring verricht. Het gedrag van zeezoogdieren wordt in de gaten gehouden door zenderen, geluiddetecties, vliegtuigtellingen en camerabewaking op ligplaatsen. De monitoring levert een bijdrage aan vergroting van kennis van het estuarium. In 2012 is voor het vierde achtereenvolgende jaar monitoring gedaan op:

- Vogels en natuurontwikkeling in de Emmapolder en op de kwelders
- Vogels in de Dollard
- Macrobenthos (bodemdieren) in de Dollard
- Zeezoogdieren in het hele Eems-Dollardgebied.

Het voornemen is de monitoring in 2013 in het kader van de vergunningen voor het laatste jaar uit te voeren.

Geluid

In 2012 is gewerkt aan Fase 3 van het project Geluid. Alle voorschriften in vergunningen die aangepast moesten worden zijn door de gemeente en de provincie verwerkt.

Tevens is een geluidfacetplan opgesteld. Dit plan legt de nieuwe geluidszone vast. Parallel hieraan is in kaart gebracht welke hogere grenswaarden vastgesteld moeten worden voor de verruiming van de zone. Het facetplan en de hogere grenswaarden zijn in december ter inzage gegaan.

Om ervoor te zorgen dat aan de ene kant de vastgestelde geluidszone niet wordt overschreden en aan de andere kant het industriegebied verder ingevuld kan worden, is een zonebeheerteam opgericht dat de invulling van het geluid op het industrieterrein bewaakt. In 2013 wordt de bijbehorende beleidsregel zonebeheer Delfzijl vastgesteld door de gemeente Delfzijl.

PROFESSIONALISERING VAN DE ORGANISATIE

Het beheergebied van Groningen Seaports is het toneel van grootschalige bouwactiviteiten. Dat blijft ook nog wel enige jaren het geval, want er worden nog steeds nieuwe industriegebieden ontgonnen, zoals Eemshaven Zuidoost en het terrein bij Oosterhorn. Toch bereidt de organisatie zich nu ook reeds voor op de verandering die aanstaande is, want het ligt voor de hand dat het investeringsniveau op middellange termijn afneemt. Dat vergt een andere organisatie, die meer op de beheersmatige kant is gericht en minder in het begeleiden van investeringen. Groningen Seaports sorteert daar nu al op voor. Door de verschuiving zal het accent sterker komen te liggen op onderhoud (maintenance) van werken. Om die veranderingen in goede banen te leiden is in 2012 het Regieteam GSP 2.0 gestart. Een van de bevindingen van het Regieteam is dat het informatiemanagement verbeterd kan worden. Om dat te bereiken heeft de nieuw opgerichte unit DIM (Document Information Management) een actieprogramma opgesteld.

De voorbereiding van de organisatie op de aanstaande veranderingen is feitelijk onderdeel van een voortgaand intern proces dat is gericht op verbetering van effectiviteit en efficiëntie van processen en procedures. Dat heeft ervoor gezorgd dat Groningen Seaports in de voorbije jaren zowel in omvang als in professionaliteit is meegegroeid met de toename van activiteiten.

In 2012 is voortgang geboekt in het verzelfstandigingsproces, maar een definitief besluit is door de gemeenten en de provincie nog niet genomen. Naar verwachting zal de politiek in 2013 beslissen over de omvorming tot NV.

Van goed naar beter

Groningen Seaports streeft naar een organisatie met een hoge mate van professionaliteit, zowel intern als naar buiten toe. Klantgerichtheid is daarbij een belangrijk element. Dat komt onder meer naar voren in het vergunningenmanagement. Bedrijven die zich in de Eemsdelta willen vestigen, worden van aanvang af aan ondersteund bij hun vergunningaanvraag.

Dat bedrijven de werkwijze waarderen, bleek ook in het verslagjaar uit de klanttevredenheidsmonitor. De prestaties van Groningen Seaports werden daarin beloond met gemiddeld een 7,9. Het sterkt Groningen Seaports in haar opvatting dat de aanpak en servicegerichtheid juist is, want alleen een organisatie die intern goed functioneert is in staat deze waarderingscijfers te oogsten. Dat Groningen Seaports intern haar zaken goed op orde heeft werd overigens ook bevestigd door KPMG, die tot en met verslagjaar 2011 onze huisaccountant was. Het bureau concludeerde voor het ingaan van het verslagjaar dat de belangrijkste processen en procedures van Groningen Seaports 'in control' zijn. KPMG onderzocht een aantal belangrijke processen zoals terreinuitgifte, projecten en facturering. Ook Ernst & Young, met ingang van verslagjaar 2012 onze huisaccountant, geeft aan dat Groningen Seaports een goed beheerskader heeft ingericht. Zij geven aan dat de kwaliteit van onze significante processen als goed aangemerkt kan worden.

Omdat beheersing en voortgangscntrole van projecten en processen zo van belang zijn voor de gezondheid van de organisatie en de prestaties, onderwerpt Groningen Seaports deze ook zelf voortdurend aan toetsing.

Ondersteuning interne organisatie

De business unit Business Operations is de ondersteunende en organiserende eenheid binnen de organisatie. Het verzorgt de goede smering van het interne raderwerk van Groningen Seaports. De voorbije jaren heeft Business Operations een cruciale rol vervuld in het opvangen van de werkzaamheden die voortvloeien uit de investeringsportefeuille van Groningen Seaports. In het verslagjaar heeft Business Operations opnieuw een reeks verbeteringen en veranderingen in gang gezet en begeleid.

Veel aandacht is daarbij ook dit jaar uitgegaan naar de planning- en controlcyclus. Zo zijn meerdere procedures verbeterd en aangescherpt. Naast de aandacht voor de financiële planning en control is in 2012 vooruitgang geboekt in de strategische planning en control met bijvoorbeeld een weer betere onderbouwing van het businessplan voor de komende jaren (2013 – 2017). Dat betekent dat gestructureerd en gericht wordt gewerkt aan het bereiken van verder weg gelegen doelen.

Medio 2011 heeft een projectgroep bestaande uit medewerkers van de verschillende business units met GSP|Kompas tevens een nieuwe manier van projectmatig werken geïntroduceerd. Het doel van GSP|Kompas is verbetering van de interne projectsturing. GSP|Kompas draagt hieraan bij door de projectaanpak te standaardiseren, taken en verantwoordelijkheden vast te leggen en het risicomangement van projecten te verbeteren. Daarnaast worden projectteams beter ondersteund met tools en templates.

De interne veranderingen en verbeteringen leveren een belangrijke bijdrage aan de slagkracht en het presteren van Groningen Seaports.

Personeel

Het staat buiten kijf dat de goede prestaties van Groningen Seaports voor een belangrijk deel zijn te danken aan de inzet, motivatie, toegewijidheid, kennis en professionaliteit van de medewerkers. Het Groningen Seaports-personeel toont een enorme bereidheid om de visie en de doelen van de organisatie te realiseren. Er is in de voorbije jaren veel gevergd van de flexibiliteit en bereidwilligheid van het personeel, want de toegenomen omvang van investeringsportefeuille heeft veel werk en nieuwe taken met zich meegebracht. Daar zitten twee kanten aan; het verhoogt de werkdruk, maar alle werk is ook de vertaling van het succes dat de organisatie boekt. Het personeel deelt niet alleen in het succes, de mensen van Groningen Seaports zijn ook de motor van het succes.

Het opnieuw lage verzuimcijfer van 3,4 procent (2011: 3,9 procent, 2010: 3,0 procent) illustreert de motivatie en betrokkenheid van de mensen van Groningen Seaports.

In het verslagjaar is er ook aandacht geweest voor de positie van de medewerkers na de verzelfstandiging. Bij de verzelfstandiging zijn de OR en de vakbonden betrokken en

geraadpleegd. De nieuwe structuur mag in geen enkel opzicht een verslechtering voor het personeel betekenen.

Onderstaande biedt een beknopt overzicht van de activiteiten en maatregelen die betrekking hebben op de interne organisatie:

Groningen Seaports 2.0

- Gereedkomen projectplan GSP 2.0. Hierin zijn alle maatregelen, activiteiten en plannen opgenomen die zijn gericht op verdere verbetering van de interne organisatie.

GSP| Kompas

- Verdere invulling en uitbouw van GSP|Kompas: een nieuwe manier van projectmatig werken die in 2011 is ingevoerd. GSP Kompas is gericht op verbetering van de aansturing van projecten binnen Groningen Seaports. In 2012 heeft TwynstraGudde deze werkwijze via een quick scan doorgelicht. De conclusies van het consultancybureau waren:
 - De projectorganisatie is beter gedefinieerd en projecten worden professioneler gemanaged;
 - De richtlijnen voor de projectorganisatie zijn duidelijk;
 - Het proces van projectmanagement verloopt gestructureerd.

Unit Financial Control

- Het financieel model waarmee Groningen Seaports werkt is verbeterd en verfijnd.
- Aandacht wordt besteed aan verdere verbetering van risico- en treasurymanagement.
- Gestart met risico gestuurde interne audits.
- Bijdrage geleverd aan handleiding en template business case.
- Projectbeheersing verder verbeterd door middel van risicosessies.
- Gestart met monitoring van de strategische voortgang (strategic control).

Unit Project Control

- Verdere verbetering functiescheiding van de afdelingen Project Control en Projectadministratie, twee afdelingen die beide onder Business Operations vallen. Doel is verbetering van beheersing van voortgang infrastructurele projecten en bouwprojecten
- Het bedrijfsonderdeel Project Control heeft een belangrijke rol vervuld bij alle lopende investeringsprojecten, bij de nacalculatie van investeringsprojecten, bij de totstandkoming van het businessplan 2013 – 2017 en bij de rapportages aan het management team en het dagelijks bestuur.
- Project Control ondersteunt de afdeling Sales & Shipping bij het opstellen van offertes voor potentiële klanten.
- Een aantal subsidietrajecten is door Project Control begeleid of afgerond: De Topper-subsidie en de provinciale subsidiëring, beide bestemd voor de revitalisering van

Oosterhorn, een subsidie voor de sanering van een terrein nabij Aldel en de GSP-Kompas-subsidiëring.

- Tevens heeft Project Control ondersteuning verleent bij het afronden van doorbelastingen of claims. Het betrof de bodemdaling, natuurcompensatie, de Stichting Borg (CO2-opslag in Noord-Nederland) de Stichting UFO (Projectbureau Buizenzone Eemsdelta).
- Er is voortgang geboekt in het dossier Domeinen.

Unit DIM

- Programmaplan Digitale Informatiehuishouding opgesteld door de afdeling DIM (Document Information Management). Groningen Seaports zit in een overgangsfase waarin de fysieke opslag geheel wordt gedigitaliseerd. In het Programmaplan staat beschreven hoe de nieuwe digitale organisatie is opgebouwd en wat er moet gebeuren om de inrichting van de organisatie tot stand te brengen. Daarvoor komt er een handboek vervanging waarin staat hoe de fysieke opslag via een gestandaardiseerde manier wordt gedigitaliseerd. De basis van het Programmaplan is het visiedocument 'Van informatievoorziening naar informatiemanagement'. De methodiek die wordt gevolgd is die van Zaakgericht werken. Dat is een geschikte methode voor het beheer van documenten en informatie binnen GSP Kompas en andere processen binnen Groningen Seaports. Halverwege het jaar is ingestemd met het Zaakgericht werken en is het Projectplan opgesteld.
- Ter voorbereiding op de implementatie van het zaakgericht werken en een volledig contractregister zijn alle contracten betreffende terreinuitgifte gecontroleerd op digitale beschikbaarheid. Ontbrekende contracten zijn gescand en digitaal beschikbaar gemaakt.
- Ook zijn alle vergunningen van Groningen Seaports gedigitaliseerd en nu digitaal beschikbaar binnen het Document Managementsysteem MyCorsa.
- Om grip te krijgen op het email-verkeer binnen de organisatie kan mail door de medewerker worden geregistreerd in het Document Managementsysteem MyCorsa. De bewustwording en functionele ondersteuning hebben geresulteerd in een toename van e-mailregistratie van 40 procent ten opzichte van 2011. In dat jaar werd email geregistreerd door de unit DIM.
- Het archiveringspercentage van de poststukken in de digitale dossiers ligt op 98 procent. In totaal zijn 8995 documenten inclusief email geregistreerd. Dat is 10 procent meer dan in 2011. De toename is toe te schrijven aan registratie van email door de medewerkers zelf.
- In 2012 is gestart met het project Fotoarchief. Het is de bedoeling dat ruim 9000 foto's van Groningen Seaports digitaal beschikbaar worden gesteld via de Beeldbank Groningen in nauwe samenwerking met de RHC Groninger Archieven.

Unit Information Services

- Het ict-systeem heeft 99 procent van de tijd naar behoren gefunctioneerd. Dat zich nauwelijks verstoringen hebben voorgedaan, geeft de bedrijfszekerheid van de ict-infrastructuur weer.
- Werkwijzen en processen bij Information Services zijn in 2012 verder geprofessionaliseerd door verbetering van sturing en monitoring en een nauwkeuriger meerjarenplanning.

Grotere ict-projecten die in 2012 zijn afgerond zijn:

- De elektronische communicatie met het Single Point Of Contact Nederland is gerealiseerd.
- Upgrading van de kantoorautomatisering naar Office 2010
- Vervanging en uitbreiding van het cameranetwerk
- Nulmeting informatiebeveiliging

Grotere ICT-projecten die in 2012 zijn opgestart en nog lopen zijn:

- Realisatie van een onderhoudsbeheersysteem
- Introductie van een tijpoort planning systeem
- Vervanging van de Citrix omgeving
- Uitbreiding van het radarsysteem
- Vergroting van de fall-back mogelijkheden voor bedrijfskritische systemen in geval van calamiteiten
- Introductie van een zaakstelsel

Unit Facility Services

- Het samenwerken en professionaliseren van nevenvestiging Nijlicht in de Eemshaven. In de multifunctionele ruimte zijn wederom in 2012 vele relaties ontvangen om nader kennis te maken met de Eemshaven.
- Met het oog op het duurzaam inkoopbeleid is een aanpassing in het leasebeleid doorgevoerd, inmiddels rijden er meerdere elektrische auto's.
- Het verder professionaliseren van de unit op de onderdelen receptie, catering en huismeestertaken.

VOORUITBLIK

De paden zijn geëffend dankzij de aanleg van een moderne haven- en industrie-infrastructuur, een goed toegeruste, professionele organisatie en een heldere kijk op een groene toekomst van de Eemsdelta. Groningen Seaports is klaar voor wat komt: de verdere ontwikkeling van de Eemshaven als Energy en Dataport en de groei van de biobased-industrie in Delfzijl. Onder regie van Groningen Seaports is de Eemsmondregio hard op weg een groen industrie- en havencomplex van Nederland te worden.

Onder het bedrijfsleven leeft het besef dat er toekomst ligt in innovatieve, groene processen en producten. Ondernemingen worden daarin gesteund door experts en gerenommeerde instituten die verwachten dat de transitie naar een circulaire economie de komende decennia doorzet. De vraag is niet of de transitie plaatsvindt, maar met welke snelheid dat gebeurt en hoe de transitie precies uitpakt. Juist door in te zetten op 'Groen' kan Groningen Seaports een voorloper zijn in deze omschakeling.

Positief is ook dat tussen bedrijfsleven en natuur- en milieuorganisaties over en weer meer vertrouwen ontstaat, ondanks de discussiepunten die er zijn zoals de vertroebeling van de Eems en de bouw van een kolencentrale.

Dankzij de inbedrijfname van de energiecentrales zal de overslag van brandstoffen (steenkool en biomassa) voor de stroomproductie verder toenemen. Groningen Seaports rekent op een groei van de op- en overslag naar circa 12 miljoen ton over enige jaren. Daarnaast zal het aantal scheepsbewegingen met een kwart stijgen en ook zal de grootte van de schepen die de Eemshaven aandoen toenemen.

Groei in de offshore-windenergie zal verder leiden tot een toename van assemblage, op- en overslag en gerelateerde activiteiten zoals bijvoorbeeld opleiding Offshore wind. Tevens ziet Groningen Seaports goede mogelijkheden voor vestiging van datawarehouses, met name in de nieuw te ontwikkelen zuidoosthoek bij de Eemshaven.

We hebben daarmee de belangrijkste bouwstenen opgesomd die de toekomst van de Eemsdelta bepalen. Hoewel macro-economisch gezien het zware weer waarschijnlijk nog wel een tijdje aanhoudt en er ook rekening gehouden moet worden met een langduriger periode van groei op een laag niveau, zijn de perspectieven voor de Eemsdelta goed. Niet voor niets laat in het Groningen Seaports-klanttevredenheidsonderzoek een derde van alle bedrijven weten de komende vijf jaar te willen investeren.

Meer spoor en wegen

Een aantal zaken vraagt tegelijkertijd dringend om aandacht. In de eerste plaats vergt de groei van de havens en industriegebieden meer spoor en wegen. Er dient haast te worden gemaakt met de verdubbeling van de N33, tot aan Delfzijl, zodat die weg vanaf de haven

tot aan de aansluiting met de A28 bij Assen vierbaans is. Ook de wegverbinding van Groningen naar Delfzijl is een knelpunt, vooral voor het vrachtverkeer.

Wat betreft de spoorverbindingen is de aanleg van de Oostboog bij Veendam een noodzakelijke voorwaarde voor verdere ontwikkeling van de Eemsdelta als logistiek knooppunt. De groei van goederenstromen naar Duitsland over en weer is voor een belangrijk deel afhankelijk van de constructie van dit kleine stukje spoor.

Een ander belangrijk element in de infrastructuur is de aanleg van een nieuwe zeesluis in Delfzijl die de opwaardering van de noordelijke hoofdvaarroute compleet moet maken. Er is 150 miljoen geïnvesteerd in verbetering van de vaarverbinding tot natte snelweg van Amsterdam via Lemmer naar Duitsland. De zeesluis die toegang geeft tot het Duitse vaarwegennet is echter niet berekend op de omvang van de moderne binnenvaartschepen, waarvoor die opwaardering juist bedoeld was. Dat is een hoogst onwenselijke situatie. Groningen Seaports vindt dat haast gemaakt moet worden met zoeken naar een oplossing, desnoods kan financiering via een publiek-private investeringsconstructie, waarbij het Rijk een belangrijk aandeel levert.

Arbeidsmarkt

Een ander knelpunt is de arbeidsmarkt. Daar ontstaan tekorten in aantallen maar ook in de mate waarin personeel is gekwalificeerd voor het werk in de toenemend innovatieve bedrijven. Vergrijzing is een van de hoofdoorzaken, naast de mismatch tussen schoolopleidingen en de vraag van het bedrijfsleven. Door het gebrek aan technisch geschoolde jongeren kampen veel ondernemingen nu al met tekorten.

Dit vraagt om een gezamenlijke actie van scholen, bedrijfsleven en gemeenten. Groningen Seaports wil hier een bijdrage leveren. Oplossingen zijn wel degelijk mogelijk zoals de opleiding tot windmolentechnicus van het Noorderpoortcollege laat zien. Die wordt bedolven onder de belangstelling en is een jaar na de start volledig overtekend.

Tot slot

Groningen Seaports is trots op wat er op de industrieterreinen en in de havens is verzezen. Groningen Seaports en de Eemsdelta zijn bijna synoniem met groei. De ING-Bank rapporteerde in 2012 dat de Eemsdelta samen met de Noordvleugel Amsterdam zelfs als enige economische regio was gegroeid. Een kwalificatie die de regio eerder ook al verdiende in een rapport van de Rabobank. Ook de toekenning van de Cobouw Award voor de Eemshaven als beste bouwproject mag in dit rijtje worden gezien.

Voor Groningen Seaports zijn de kwalificaties meer dan slechts lijstjes. Het is ook een erkenning en Groningen Seaports beschouwt het als een stimulans voor het ondernemerschap dat de organisatie ook de komende jaren wil laten zien. De basis is voldoende gelegd om de toekomst met vertrouwen tegemoet te zien. Daarbij blijft Groningen Seaports nuchter zaken doen en vasthouden aan uitgangspunten waar de organisatie waardering voor ontvangt: goed koopmanschap en realiteitszin in prognoses.

VERSLAG ONDERNEMINGSRAAD

De Ondernemingsraad heeft in het verslagjaar wederom veel energie gestoken in verdere professionalisering van werkzaamheden. Veel aandacht is daarbij uitgegaan naar het gestructureerd inbedden van de invloed van de OR in het besluitvormingsproces binnen Groningen Seaports. De OR heeft er daarom bij de directie op aangedrongen meer betrokken te worden bij belangrijke besluiten over onder meer investeringen. Daartoe is de OR immers gerechtigd op grond van de advies- of instemmingsbevoegdheid.

De OR wordt nu op een meer gestructureerde wijze betrokken bij besluiten. Dat heeft er in een aantal gevallen toe geleid dat de OR verduidelijking heeft gevraagd over advies- en instemmingsaanvragen of er kanttekeningen bij heeft geplaatst.

Verzelfstandiging

Het verzelfstandigingsproces heeft lange tijd weinig vooruitgang geboekt. Weliswaar is op bestuurlijk niveau verder gesproken over de omvorming, de aandacht voor de informatievoorziening rondom de voortgang van het proces richting het personeel dreigde te verslappen. De OR heeft er daarom samen met de vakbonden begin 2012 bij de bestuursvoorzitter op aangedrongen de toenemende onzekerheid onder het personeel over het verzelfstandigingsproces weg te nemen. In het voorjaar van 2012 is het verzelfstandigingsproces weer in gang gezet en hebben twee OR-leden actief deelgenomen aan de bijeenkomsten van de Werkgroep Verzelfstandiging Groningen Seaports.

OR-Platform Zeehavens

Ter versterking van de eigen positie neemt de OR deel aan het Landelijk OR-Platform Zeehavens, een overlegorgaan dat gemeenschappelijke onderwerpen bespreekt. In het OR-Platform trekt de OR van Groningen Seaports samen op met collega-organisaties en worden kennis en ervaringen uitgewisseld.

Ontwikkelingen waar de OR bij betrokken is geweest in 2012:

- Eens in de zes weken regulier overleg met de directie
- Ieder half jaar een Goliath-overleg met het gehele management team
- Ieder half jaar breed overleg met de voorzitter van het Dagelijks Bestuur
- Regulier overleg met OR-organen van andere zeehavenorganisaties
- Verbetering van eigen deskundigheid
- Managen van de groei/projectorganisatie BU Port Technology
- MTO (Medewerkers Tevredenheids Onderzoek)
- Evaluatie Toolbox meetings

Instemmingsrecht is in 2012 door de OR gebruikt bij:

- Het Nieuwe Werken
- Aanpassing leaseauto regeling

Adviesrecht heeft de OR in 2012 toegepast bij:

- Van DIV naar DIM (Van informatievoorziening naar informatiemanagement)
- Businessplan 2012-2016
- Uitbreiding Eemshaven Zuid-Oost
- Havenvisie 2030
- Programmabegroting 2013

Vooruitblik

De OR ziet met belangstelling uit naar de ontwikkelingen in de komende jaren. De afgelopen jaren heeft GSP zowel in economische als organisatorische zin een flinke groei doorgemaakt. Deze groei is echter geen vanzelfsprekendheid en zeker in het huidige economische klimaat is het de vraag hoe zich dit de komende jaren zal ontwikkelen. In de meerjarenbegroting 2013-2017 zijn al enkele jaren met een negatief resultaat voorzien. De OR ziet met belangstelling uit naar de visie van de directie op de gevolgen van deze verwachte ontwikkelingen op korte termijn voor de organisatie.

De strategische keuze van Groningen Seaports voor een koers met 'groene groei' als leidraad wordt door de OR onderschreven.

Op korte termijn staat voor Groningen Seaports de verwachte omvorming tot overheids NV voor de deur. Het jaar 2013 zal mede in het teken staan van deze verzelfstandiging. De OR blijft de gevolgen voor de organisatie nauwgezet volgen.

Koos Bron

Voorzitter Ondernemingsraad Groningen Seaports

De Ondernemingsraad (OR) waakt over het welzijn van het bedrijf. De OR komt op voor de belangen van de organisatie en heeft daarbij in het bijzonder oog voor de belangen van de medewerkers. De OR heeft een aantal bijzondere bevoegdheden, waarvan het adviesrecht en het instemmingsrecht het meest worden gehanteerd. In 2012 bestond de Ondernemingsraad van Groningen Seaports uit: Koos Bron (voorzitter), Derk Matroos (secretaris) en de drie leden Carla Kiewiet, Henk Blaauw en Roelof Oosterhuis.

PARAGRAFEN

A. LOKALE HEFFINGEN

Een van de taken van Groningen Seaports is gericht op vlot, veilig en efficiënt afhandelen van het scheepvaartverkeer en daardoor het waarborgen van de veiligheid in onze havens. Het Nautisch Service Centrum fungeert hiertoe zowel intern als extern als opdrachtnemer. Het NSC, in casu de Havenmeester, beschikt over een zelfstandige bevoegdheid om, indien de omstandigheden dat in termen van veiligheid vereisen, op korte termijn naar eigen inzicht en volgens zelf gestelde prioriteiten te handelen.

In de havengeldverordening 2012 en de daarbij behorende tarieven wordt nader toegelicht welke heffingen Groningen Seaports heft. De baten zijn in de programmaverantwoording zichtbaar gemaakt onder 'scheepvaartbewegingen' en 'scheepvaart gerelateerde opbrengsten' (zie de toelichting op de winst- en verliesrekening opbrengsten).

B. WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOMANAGEMENT

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft aan de mate waarin Groningen Seaports in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd moet worden. De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit die middelen en mogelijkheden waarover Groningen Seaports beschikt om niet begrote kosten, die onverwacht en substantieel zijn, te dekken. Voor de beoordeling van de vraag of Groningen Seaports beschikt over een adequaat weerstandsvermogen moet een relatie gelegd worden tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de daarmee af te dekken risico's. Het gaat dan met name om de grotere risico's waarvoor niet op een andere wijze al een voorziening getroffen is.

Beleid inzake het weerstandsvermogen en risicomanagement

Risicomanagementbeleid

Het beleid dat Groningen Seaports voert ten aanzien van risicomanagement is vastgelegd in de nota weerstandsvermogen en risicomanagement. In dit beleidsstuk is de werkwijze vastgelegd en zijn de uitgangspunten bepaald ten aanzien van risicomanagement. Op basis van dit beleidsstuk is deze paragraaf opgesteld.

Risicomanagement bestaat uit een aantal bouwstenen, waaronder risicobewustzijn, risico-inventarisatie, risicobeheersing en –financiering en risicomonitoring. Deze bouwstenen en de rapportage daarover is opgenomen in de planning & control cyclus.

In 2012 is prioriteit gegeven aan projectrisicomanagement in de vorm van risicosessies bij aanvang van een project. Dit als onderdeel van projectmatig werken (GSP|Kompas). Door het houden van deze risicosessies hebben we goede stappen gezet op het vlak van project risicobewustzijn en projectrisicobeheersing. Dit betekent dat we de focus weer kunnen verleggen naar andere aspecten en verbetertrajecten op het gebied van risicomanagement.

Het belangrijkste doel dat we als Groningen Seaports willen bereiken is:

Continue actueel inzicht verkrijgen in de risico's die we lopen bij het behalen van onze ambitieuze doelstellingen en het uitvoeren van onze processen en met dit inzicht de risico's zodanig beheersen en beheren dat uitvoering van onze processen en de realisatie van onze doelen niet in gevaar komt.

Wat is weerstandsvermogen?

Het weerstandsvermogen bestaat uit:

- De weerstandscapaciteit: dit zijn de middelen en mogelijkheden waarover de gemeenschappelijke regeling kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.
- Alle risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd en die van materiele betekenis kunnen zijn.

Voorwaarden in een continu proces

Risicomanagement heeft op het niveau van de besturen en het management een structurele plek binnen de planning & control cyclus. Voor de besturen betekent dit dat bij zowel de programmabegroting als bij de programmaverantwoording gerapporteerd wordt hoe de risico's zich ontwikkelen en hoe deze zich verhouden tot de ontwikkeling van de weerstandscapaciteit.

Eén van de voorwaarden voor een adequaat risicomanagement is dat zowel besturen als management zich bewust zijn dat risicomanagement onderdeel is van het normaal besturen en managen van Groningen Seaports. Dit betekent dat het inventariseren van risico's, het inschatten ervan en het treffen van maatregelen voortdurend in de praktijk wordt uitgevoerd.

Risico-inventarisatie

Uitkomsten inventarisatie

In 2011 is door AON een actualisatie van de risico's die ten laste komen van de weerstandscapaciteit uitgevoerd. Hiertoe zijn voor 8 risico's schadescenario's uitgewerkt. In de hiernavolgende tabel zijn deze 8 risico's gerangschikt naar verwachte financiële impact weergegeven. Eind 2013 vindt opnieuw een risico-inventarisatie ten behoeve van de weerstandscapaciteit plaats.

#	RISICO
1	→ Ontwerpfout door ingenieursbureau Door een ontwerpfout van het ingenieursbureau is een constructiefout gemaakt bij de aanleg van een kade. Hierdoor verzakt de kade.
2	→ Veranderende wet- en regelgeving Niet verwachte verandering in (milieu) wet- en regelgeving. GSP denkt dan met name aan wet- en regelgeving op gebied van archeologie, explosieven en natuurcompensatie.
3	→ Uitgeven van vervuilde grond Een aantal hectare grond van GSP is vervuild en dient bij uitgifte te worden gereinigd.
4	→ Extreme weersomstandigheden Zware najaarsstorm en een hoge waterstand beschadigen de infrastructuur en dijken van GSP.
5	→ Stremming haven door grove fout verkeersleiding GSP

	Stremming van de haven, locatie Zeehavenkanaal vlak bij de monding, door grove fout van de verkeersleiding van GSP. De stremming duurt een week.
6	→ Faillissement ondernemer Faillissement van een ondernemer, die gevestigd is op het bedrijventerrein van GSP onder erfpacht.
7	→ Verontreiniging baggerspecie Baggerspecie mag niet meer in het water geloosd worden (geen vergunning).
8	→ Aanvaring van een schip met de kade Aanvaring van een schip met een van de kades van GSP.

Weerstandscapaciteit

Op basis van het hierboven vermelde risicoprofiel is bepaald hoeveel geld benodigd is om deze risico's te kunnen financieren. De benodigde weerstandscapaciteit wordt berekend op basis van een risicosimulatie (Monte Carlo methode). Uitgangspunt hierbij is een statistische benadering die er van uit gaat dat nooit alle risico's zich én tegelijk én in hun maximale omvang voordoen. Door deze benadering kan op een verantwoorde manier minder vermogen worden aangehouden.

Rekening houdend met de inschatting van kans op voorkomen en verwacht geldelijk gevolg, kan op basis van de Monte Carlo techniek bepaald worden dat in 99,5% van de simulaties het totale risicobedrag – de benodigde aan te houden weerstandscapaciteit – niet boven de € 15 mln. uitstijgt.

Weerstandvermogen: koppeling weerstandscapaciteit en financiële risico's

Het weerstandsvermogen is onderdeel van het bredere risicomanagement. Het vormt als beheersmaatregel het sluitstuk van risicomanagement: een laatste vangnet om de risicokosten op te vangen. Het verschil tussen de benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit geeft inzicht in het weerstandsvermogen van Groningen Seaports.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, is afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

De benodigde weerstandscapaciteit komt op basis van de risicosimulatie uit op € 15 mln. De beschikbare weerstandscapaciteit komt overeen met de post Algemene reserve uit het

Eigen vermogen. De programmaverantwoording 2012 geeft een bedrag van € 67,9 mln. Dit is voldoende om de risico's te dragen. Zie ook het Verslag van Bevindingen 2012.

Voor Groningen Seaports betekent dit per ultimo 2012 een ratio van: $67,9 / 15 = 4,5$.

Beoordeling weerstandsvermogen

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen, is vastgesteld welk ratio Groningen Seaports nastreeft. Hiertoe maken we gebruik van onderstaand waarderingstabel, die in samenwerking tussen Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) en de Universiteit Twente is opgesteld.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	$> 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Groningen Seaports streeft ernaar om de impact van de risico's te minimaliseren. Dit betekent dat we in het risicobeleid hebben aangegeven een weerstandsvermogen te beogen dat tenminste voldoende is. Dat komt neer op een ratio weerstandsvermogen tussen de 1,0 en 1,4 met als waarderingcijfer C. Op basis van de stand per ultimo 2012 komen we uit op een ratio van 4,5. Dit is op basis van bovenstaande tabel uitstekend.

C. ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Activa Groningen Seaports

De activa van Groningen Seaports hebben een leeftijd variërend van 1 tot >60 jaar. De komende jaren staan er relatief veel vervangingsinvesteringen en groot onderhoud op het programma. Het reguliere werk (jaarlijks onderhoud) vindt voornamelijk plaats op basis van meerjaren onderhoudscontracten.

Inspecties

Met ingang van 2011 is een aantal visuele inspecties uitgevoerd volgens de systematiek van NEN 2767. Met de NEN 2767 is de visuele toestand op een objectieve manier vastgelegd. De uitgebreidere inspecties zoals duikinspecties (met wanddikte metingen) zijn opgenomen in de voorziening groot onderhoud infrastructuur. Het meerjaren onderhoudsbudget wordt opgesteld met behulp van visuele inspecties en kentallen.

Het inspecteren van wegen vindt plaats volgens de CROW systematiek. Het meerjaren onderhoudscontract en de werkbegroting worden opgesteld met behulp van de CROW inspecties.

Onderhoudsbeheersysteem

Het onderhoudsbeheersysteem (OBS) zal voor de komende jaren de basis gaan vormen van het meerjaren onderhoudsplan en tevens de onderbouwing van de voorziening groot onderhoud.

Een financiële toelichting op de voorzieningen en de onderhoudskosten is te vinden onder Toelichting op de balans en Toelichting op de begroting versus realisatie.

D. FINANCIERING

Algemeen

In het functioneren van Groningen Seaports speelt de financiële sturing een hele belangrijke rol. Door de in aard en omvang toegenomen activiteiten van Groningen Seaports, ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt en de wet- en regelgeving is Groningen Seaports gericht op een actief financierings- en treasurybeleid.

De treasuryfunctie bij Groningen Seaports richt zich op:

- de beheersing van de in- en uitgaande geldstromen;
- beschermen van vermogen en resultaten tegen financiële risico's;
- verkrijgen en behouden van vermogensverschaffers, evenals de toegang tot de vermogensmarkt;
- het rendabel maken van liquiditeitsoverschotten.

Renterisico positie per ultimo 2012

Groningen Seaports heeft ten behoeve van het afdekken van het renterisico een vijftal rentecontracten afgesloten. Hieronder wordt weergegeven welke rente instrumenten per ultimo 2012 in portefeuille zijn.

CODE	TYPE	START	EIND	ACT. HOOFDSOM	COUPON
SG - 1	IRS	1-MEI-07	1-JAN-12	€ 0	4,4300%
SG - 2	IRS	1-JAN-09	1-JAN-13	€ 9.000.000	3,9000%
SG - 3	IRS	30-DEC-08	1-JAN-14	€ 105.000.000	3,7155%
SG - 4	IRS	2-JAN-14	1-JAN-42	€ 0	3,4900%
DB - 1	IRS	1-APR-11	1-APR-14	€ 62.000.000	3,8050%
TOTAAL				€ 176.000.000	

Het afdekken van het renterisico betreft alleen de basisrente. Bij het daadwerkelijk aantrekken van vreemd vermogen moeten we rekening houden met liquiditeitsopslagen bovenop de basisrente.

In december 2012 is € 61 mln. van de rente instrumenten portefeuille afgekocht (ultimo 2011: € 85,5 mln.). Dit ter voorkoming van een overhedge situatie per jaar ultimo.

De destijds met zekerheid geraamde investeringen zijn uitgebleven, vertraagd dan wel dat de kosten lager zijn uitgevallen. Dit heeft tot gevolg gehad dat de verwachte financieringsbehoefte per ultimo 2012 aanzienlijk lager uitviel dan begroot. Na de herstructurering is de actuele renterisicoafdekking per ultimo 2012 € 176 mln. tegen een netto vreemd vermogenspositie per ultimo 2012 van € 176 mln.

De rente instrumenten portefeuille is conform de regels van kostprijs hedge accounting in de balans tot waardering gebracht voor het – naar verwachting – ineffectieve deel. Zie voor de financiële verwerking de Toelichting op de balans.

Toetsing Wet FIDO – Opbouw en verloop korte schuld

De korte schuld van Groningen Seaports bestaat uit de rekening-courant rekening alsmede aangetrokken kasgeldleningen. Het maximale krediet in rekening-courant bedroeg per ultimo 2012:

Rabobank € 2,5 mln.

Voorts bedroeg het saldo kasgeldleningen per ultimo 2012 € 176 mln.

Het risico van kortlopende financiering wordt beperkt door middel van een kasgeldlimiet. Het geeft aan tot welk bedrag activiteiten met korte middelen mogen worden gefinancierd. De omvang van de vlottende schuld is aan een maximum verbonden. De limiet is bepaald op 8,2% van het begrotingstotaal. Groningen Seaports heeft de rente typische looptijd van het kort vreemd vermogen lang gemaakt door rente instrumenten. Hiermee worden de betrokken leningen ongevoelig voor rentefluctuaties en leggen ze geen beslag op de ruimte onder de kasgeldlimiet. In 2012 is de kasgeldlimiet niet overschreden.

Rapportage en toetsing kasgeldlimiet 2012				Bedragen X € 1.000
	Q1	Q2	Q3	Q4
Omvang begroting per 1 januari (= grondslag)	26.318	26.318	26.318	26.318
1 Toegestane kasgeldlimiet (8,2 %)	2.158	2.158	2.158	2.158
2 Vlottende schuld				*
3 Vlottende middelen				
4 Totaal netto vlottende schuld (2-3)				
Ruimte (+) Overschrijving (-) (1-4)	2.158	2.158	2.158	2.158

* Per ultimo 2011 is het vreemd vermogen € 176 mln. en de rente instrumenten ná de herstructurering € 176 mln.. Gedurende 2012 was wel sprake van overschrijding van de kasgeldlimiet door een substantiële overhedge, variërend tussen € 65 en € 70 mln.

Toetsing Wet FIDO – Opbouw en verloop lange schuld

De combinatie kasgeld + rente instrumenten zoals hierboven toegelicht valt daarmee onder de vaste schuld en dus onder de renterisiconorm.

De renterisiconorm is opgesteld met als doel de rentegevoeligheid van de portefeuille van leningen met een looptijd van een jaar of langer te beperken. Dit komt er op neer dat de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen in een bepaald jaar niet meer mogen bedragen dat 20% van het begrotingstotaal.

Jaarlijkse aflossingen zijn bij Groningen Seaports niet aan de orde als gevolg van financiering met kasgeldleningen zonder aflosverplichting. Daarnaast heeft Groningen Seaports middels rente instrumenten de rente lang vastgezet.

Met ingang van 2014 is er op basis van de verwachte vreemd vermogensbehoefte opgenomen in de Programmabegroting 2013 sprake van een renterisico, aangezien de verwachte vreemd vermogensbehoefte hoger is dan de hoogte van het afgedekte renterisico middels de rente instrumenten. In 2012 is de renterisiconorm niet overschreden.

Rapportage en toetsing renterisiconorm 2012				Bedragen X € 1.000
	2012	2013	2014	2015
(1) Renteherzieningen	0	0	143.761	148.671
(2) Aflossing	0	0	0	0
(3) Renterisico (1+2)	0	0	143.761	148.671
(4) Renterisiconorm	5.264	6.215	8.084	6.745
(5a) 4>3 Ruimte onder risiconorm	5.264	6.215	0	0
(5b) 4<3 Overschrijding renterisiconorm	0	0	135.677	141.926
<i>Renterisiconorm</i>				
Begrotingstotaal	26.318	31.073	40.422	33.726
(4a) Percentage	20%	20%	20%	20%
(4b) Regeling	5.264	6.215	8.084	6.745

Marktwaaarde rente instrumenten portefeuille

De marktwaaarde van de rente instrumenten portefeuille kende in 2012 het volgende verloop:

Derivaten	Nr.	Q1 2012	Q2 2012	Q3 2012	Q4 2012
CBN-1615554	SG - 2	€ (2.147.802)	€ (1.735.804)	€ (1.240.000)	€ (85.536)
CBN-1983769	SG - 3	€ (6.101.297)	€ (5.843.520)	€ (5.496.000)	€ (4.712.534)
2797446M	DB - 1	€ (6.440.175)	€ (6.822.429)	€ (7.044.000)	€ (6.668.312)
CBN-2244303	SG- 4	€ (18.500.435)	€ (25.895.890)	€ (25.108.000)	€ (28.314.225)
		€ (33.189.708)	€ (40.297.644)	€ (38.888.000)	€ (39.780.607)

CSA

CSA is een Credit Support Annex. Dit is een juridisch document waarin is afgesproken dat er onderpand wordt betaald of ontvangen tussen de rentecontract partijen. De CSA is alleen op SG – 4 van toepassing. De rentecontract partijen zijn in dit geval Groningen Seaports en SG.

In deze CSA is een threshold amount (drempelbedrag) van € 7,5 mln. afgesproken. Dit betekent dat er tot dat bedrag geen onderpand wordt betaald of ontvangen.

In het vierde kwartaal 2012 is de marktwaarde van CBN-2244303 verder gedaald waardoor er bijgestort moest worden. Deze 'borg' van € 20,9 mln. is voor de negatieve marktwaarde van het derivaat van € 28 miljoen.

Marktwaarde derivaat 28 december 2012	€ 28,4 mln.
Threshold amount	<u>€ 7,5 mln. -/-</u>
Storting 'borg' i.v.m. CSA	€ 20,9 mln.

Zodra de negatieve marktwaarde van het derivaat weer beneden de threshold amount uitkomt, wordt het bedrag weer terugontvangen.

De marktwaarde van een derivaat is afhankelijk van de marktrente ten opzichte van de fixed rente, het hoofdsommenverloop en de looptijd.

Financieringsbeleid Groningen Seaports

Het treasurystatuut van Groningen Seaports is op 18 december 2009 vastgesteld door het Algemeen Bestuur. In het treasurystatuut zijn de uitgangspunten, doelstellingen en kaders voor de uitvoering van het treasurybeleid vastgelegd. Het treasurystatuut is gebaseerd op de vigerende wetgeving Fido en Ruddo.

Voor het bepalen van de kasstromen van Groningen Seaports wordt een meerjarenprognose opgesteld, die gebaseerd is op de programmabegroting inclusief het financieel- en investeringsmeerjarenplan. Verder wordt er een voortschrijdende 12-maandsprognose uit de meerjarenraming gehaald. Deze prognose wordt maandelijks geactualiseerd. De voortschrijdende prognose inclusief periodieke updates van de investeringsplanning vormen de basis voor het aantrekken van rente instrumenten om de renterisico's af te dekken dan wel het daadwerkelijk aantrekken van vreemd vermogen.

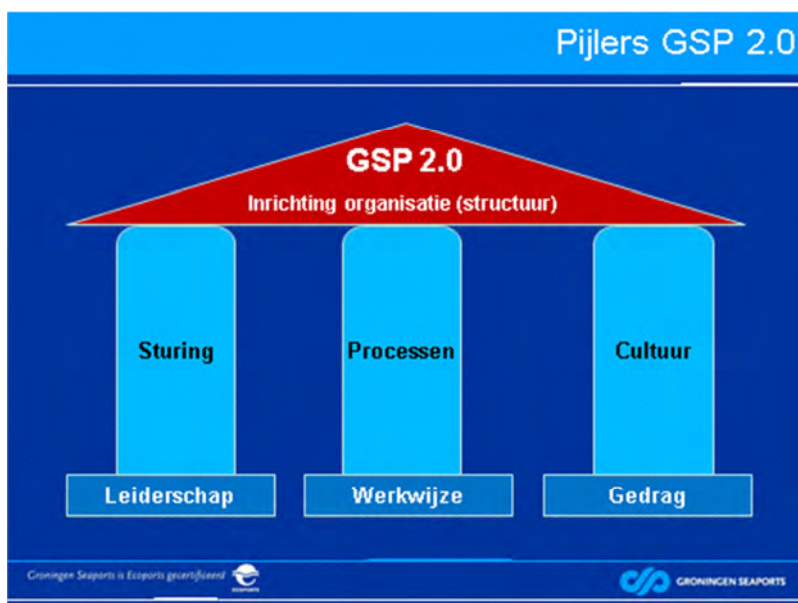
E. BEDRIJFSVOERING

GSP 2.0

In 2012 zijn wij gestart met GSP 2.0 om ervoor te zorgen dat er binnen Groningen Seaports op een gestructureerde wijze organisatieontwikkeling tot stand wordt gebracht en wordt verankerd in de organisatie.

Dit willen wij realiseren door te werken van uit focus en vanuit helder geformuleerde doelen. Onder regie van GSP 2.0 zodat het vanuit samenhang van de verschillende elementen kan worden beschouwd. Wij werken in GSP 2.0 met een programmatische aanpak met een heldere prioritering (stapsgewijze aanpak) en vanuit projectmatige invulling (GSP|Kompas methodiek, resultaatgericht en afmaken wat je start). Een belangrijk uitgangspunt hierbij is dat de initiatieven met interne mensen wordt uitgevoerd en niet vanuit externen. Externe hulp wordt ingeschakeld waar nodig.

Hieronder het GSP 2.0 huis en de pijlers waarop wordt gebouwd:

De GSP 2.0 projecten kenmerken zich door unit overschrijdende samenwerking en op verbetering van de interne organisatie van Groningen Seaports. Ultimo 2012 zijn er 22 lopende projecten geïdentificeerd. Op het gebied van Sturing / Leiderschap 8, 12 op gebied van Processen / Werkwijze en 2 op het gebied van Cultuur / Gedrag.

F. VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin Groningen Seaports zowel een bestuurlijke als financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat middelen ter beschikking zijn gesteld, die verloren gaan in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op Groningen Seaports.

Participaties behoren niet tot de kernactiviteit van Groningen Seaports. Wel worden deelnemingen gezien als een instrument om de bedrijfsdoelstellingen te helpen realiseren. Daarop worden ze dan ook beoordeeld.

Bij beslissingen over het aangaan van een participatieovereenkomst legt Groningen Seaports zich een aantal beperkingen op. Om te beginnen moet de deelneming tijdelijk (circa 5 jaar) zijn, tenzij die van essentieel en strategisch belang is voor de commerciële ontwikkeling van Groningen Seaports. Echter, normaal gesproken doen we alleen tijdelijk mee om een nieuwe economische activiteit van de grond te krijgen en dan nog alleen in iets geheel nieuws (om concurrentievervalsing met het zittende bedrijfsleven uit te sluiten) en als financiering via de bank niet tot de mogelijkheden behoort. Zodra de nieuwe activiteit voldoende levensvatbaar is en de toegevoegde waarde van Groningen Seaports begint af te nemen, bouwen we het belang af. Elk jaar – bij de bespreking van de programmaverantwoording – bepalen we welke deelnemingen moeten worden aangehouden en op welk niveau.

Deelnemingen

Groningen Seaports heeft deelnemingen in:

NV Ontwikkelingsmaatschappij RSCG (Groningen Railport)

Doel: Groningen Railport is een van de grootste Nederlandse rail terminals. Groningen Railport is een belangrijk logistiek knooppunt tussen de mainports in het westen (Rotterdam, Amsterdam en Antwerpen) en in het noorden (Bremen en Hamburg). De functie van logistiek knooppunt wordt verder verstevigd en uitgebreid.

Betrokkenen: Groningen Seaports en gemeente Veendam

Aandeel Groningen Seaports: 65,92%

Ontwikkelingen 2012:

Plussen

Opslag windturbines

Ter Linden (Doetinchem) huurt bij exploitatie maatschappij m2's voor opslag bladen, piles en rotorhuizen. Betreft on-shore turbines.

Oostboog dossier

Provincie laat stagiaire propositie in kaart brengen. Overleg met gedeputeerde Boumans positief. Funding nog niet gevonden; Oostboog wel op A-lijst geplaatst (realiseerbaar binnen de bestuursperiode). Nieuwe ambtenaar (Bekema) neemt dossier over.

DB Schenker

Arno van Deursen tracht containervervoer Veendam met conventioneel te bundelen.

RUG

Prof. Dr. Iris Vis gaat student beschikbaar stellen voor propositie Oostboog in combinatie met Duitsland. (Weener/Bad Nieuweschans)

Samenwerking

Gesprekken met Niedersachsen Ports en stad Leer over grensoverschrijdende samenwerking op spoordossier.

Zonnepanelen

Onderzoek naar mogelijke plaatsing op daken warehouse (Züblin) gestart.

HTG

Na interventie door de wethouder van de gemeente Veendam een hekwerk geplaatst waarna operatie is opgestart. Eind 2012 blijkt HTG uiterst tevreden met de 'switch' naar Groningen Railport.

Minnen

Grinttreinen

In 2012 slechts 1 'proeftrein' met vervoerder HVLE met 47 wagons. Proef succesvol maar door 'hoge waterstand Rijn' is binnenvaart kostentechnisch gunstiger dan spoor.

RSB Noord

Per 1 april zijn de activiteiten op de houtlocatie gestopt. Belangstelling van concurrent Sita en later Reining hebben niet tot een nieuwe positie geleid.

Containers

Ook in 2012 slechts 3 treinen per week waarbij de bezettingsgraad daalt. Betrouwbaarheid dienstregeling steeds slechter. Binnenvaart wint steeds meer terrein.

HUSA / IMS / Expl.Mij.

Wederom een wisseling van directie. Wim van Golstein Brouwers vertrekt en Frank Fokkens (ex Cofely) wordt de nieuwe directeur.

Vele personeelwisselingen volgen. Nieuw treinmodal met DB Schenker wordt uitgedacht, waardoor per 1 januari 2013 DB de treinen op Rotterdam gaan rijden in plaats van Husa

Transportation. Frequentie zal worden opgevoerd van 3 naar 5 treinen per week.
Warehouses hebben een hoge bezettingsgraad en eind 2012 tevens stellingen in loods A.

Getallen

Containers op trein

2012: 11.568 (2011:15.130) - 23 %

Containers opslag op terminal in dagen

2012: 48.382 (2011:28.264) + 42 %

Conventionele wagons

2012: 135 (2011:137) - 1,5 %

Kiestreinen

2012: 1 (2011:20)

Fivelpoort Beheer BV

Doel: Het voeren van het beheer over Fivelpoort CV.

Betrokkenen: Groningen Seaports

Aandeel Groningen Seaports: 100%

Ontwikkelingen 2012: geen ontwikkelingen.

Fivelpoort CV

Doel: Bedrijvenpark Fivelpoort is een duurzaam en hoogwaardig MKB-terrein voor bedrijven in de dienstverlenende sector en de kleinschalige industrie. Fivelpoort levert een krachtige bijdrage aan een gezonde regio, zowel economisch als maatschappelijk.

Betrokkenen: Groningen Seaports, gemeente Appingedam en gemeente Delfzijl

Aandeel Groningen Seaports: 33,33%.

Ondanks het feit dat sprake is van een 33,33% belang, is Groningen Seaports middels de beherend vennoot 100% aansprakelijk voor de schulden aangegaan door deze C.V. Gelet op de negatieve resultaten en de vermogenstekorten van de deelneming welke vooralsnog volledig door Groningen Seaports zijn gefinancierd/geborgd, is Groningen Seaports in materieel opzicht dan ook 100% risicodragend, om welke reden de resultaten volledig worden toegerekend aan Groningen Seaports.

Ontwikkelingen 2012: Groningen Seaports verricht het management van Bedrijvenpark Fivelpoort. Een bedrijvenpark langs de N33 en het Eemskanaal in de gemeente Appingedam. Fivelpoort is een gezamenlijk initiatief van de gemeenten Appingedam en Delfzijl en Groningen Seaports. Één van de taken is het commerciële management voor Fivelpoort CV. In 2012 is er 0,4 ha. terrein uitgegeven aan Heuvelman Ibis ten behoeve van een op- en overslag locatie voor bouwmaterialen in de weg- en waterbouw. Hierbij kan het bedrijf gebruik maken van de nabij gelegen kade in het Eemskanaal van Groningen Seaports. Naast deze concrete verkoop zijn er enkele potentiële kandidaten voor 2013 bij gekomen.

Fivelpoort C.V. heeft in 2012 Groningen Seaports gevraagd het eigendom van de aandelen van Fivelpoort C.V. over te nemen van de deelnemende gemeenten Appingedam en

Delfzijl. Dit voorstel ligt ter besluitvorming voor bij het dagelijks bestuur van Groningen Seaports. Groningen Seaports maakt samen met de gemeente Appingedam ook onderdeel uit van het bestuur van de Coöperatie Bedrijvenpark Fivelpoort, de parkmanager. Concrete onderdelen uit het parkmanagement op Fivelpoort zijn onder andere een eigen glasvezelnetwerk, (terrein)beveiliging, verlichtingsmanagement en geothermische energie.

Bestuursfuncties

Naast bovenvermelde deelnemingen, heeft Groningen Seaports ook bestuursfuncties in de volgende stichtingen:

- Stichting UFO-BED
- Stichting Delfsail 2016
- Stichting CCS Noord Nederland
- Stichting Natuurcompensatie
- Coöperatie Bedrijvenpark Fivelpoort
- Seaports Xperience Centre (SXC)
- Stichting Energy Valley
- Stichting Energy Valley Topclub

Aansturing

Bij de NV Groningen Railport levert Groningen Seaports een commissaris (die van buiten de organisatie is gehaald om een goede functiescheiding te garanderen). In Fivelpoort Beheer BV en Groningen Railport voeren we ook de directie. Bij Fivelpoort CV zijn we commanditair vennoot.

In alle gevallen stuurt Groningen Seaports op het rendement van de onderneming. Via de Algemene Vergadering van Aandeelhouders oefenen we invloed uit, zonder dat we de operationele rol in de onderneming hebben. Waar Groningen Seaports een commissariaat vervult, houden we rechtstreeks toezicht op de directie in het belang van de onderneming.

G. GRONDBELEID

Upfront investeren is één van de pijlers van Groningen Seaports. Om haar doelstellingen te realiseren, streeft Groningen Seaports een actief grondbeleid na. Bij de verdere ontwikkeling van een actief grondbeleid zijn de samenwerking met bestuurlijke partners, de private sector en uitvoerende diensten zoals Domeinen een essentiële voorwaarde.

Andere belangrijke speerpunten in ons grondbeleid zijn:

- Het genereren van inkomsten uit bezit;
- Een optimale verdeling van erfpacht en koop om te kunnen sturen op het matchen van structurele inkomstenstromen met structurele uitgavenstromen;
- Waar nodig en mogelijk worden percelen teruggekocht en na eventuele verbetering opnieuw uitgegeven bij voorkeur in erfpacht;
- Bij uitgifte van (aan water liggende) percelen maximaliseren van inkomsten uit haven- en kadegelden nastreven;
- Zorgdragen voor een duurzaam beheer van de openbare ruimte.

Zie ook actuele grondbalans in de Toelichting begroting versus realisatie – opbrengsten.

JAARREKENING 2012

BALANS	JAARREKENING 2012
---------------	--------------------------

Bedragen x 1.000 €

ACTIVA	31 december 2012	31 december 2011
VASTE ACTIVA		
MATERIËLE VASTE ACTIVA		
Investeringen met economisch nut	257.178	223.144
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijke nut	0	0
In erfpacht	159.861	124.445
TOTAAL MATERIËLE VASTE ACTIVA	417.039	347.589
FINANCIËLE VASTE ACTIVA		
Deelnemingen	820	820
Langlopende vorderingen	1.241	2.211
TOTAAL FINANCIËLE VASTE ACTIVA	2.061	3.031
VLOTTENDE ACTIVA		
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorraden	80	76
Totaal vorderingen	40.647	31.001
Liquide middelen	427	4.404
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	41.154	35.481
TOTAAL ACTIVA	460.254	386.101
 PASSIVA		
VASTE PASSIVA		
EIGEN VERMOGEN		
Algemene reserve	67.506	67.596
Bestemmingsres. herwaardering ind.terreinen	113.236	79.217
Bestemmingsreserves	57.907	57.907
TOTAAL EIGEN VERMOGEN	238.649	204.720
VOORZIENINGEN	29.969	29.316
VLOTTENDE PASSIVA		
KORTLOPENDE SCHULDEN	190.050	152.156
NETTO RESULTAAT	1.586	-90
TOTAAL PASSIVA	460.254	386.101

WINST- EN VERLIESREKENING
JAARREKENING 2012

Bedragen x 1.000 €

	2012	2011
BEDRIJFSOPBRENGSTEN		
Scheepvaart		
Scheepvaartbewegingen	5.805	3.248
Scheepvaartgerelateerd	<u>1.047</u>	<u>889</u>
Totaal scheepvaart	6.852	4.137
Terreinen core business	12.800	11.140
Terreinen non core business	4.841	4.702
Resultaat gronden	3.231	2.244
Overige en incidentele opbrengsten	515	1.513
Waardemutatie uitgifte erfpachtgronden	34.019	17.713
TOTAAL OPBRENGSTEN (A)	<u>62.258</u>	<u>41.449</u>
BEDRIJFSKOSTEN		
Core-business gerelateerde kosten	1.248	1.371
Project- en transactiegerelateerde kosten	-76	1.120
Structurele onderhoudskosten	4.638	4.464
Personeelskosten	7.364	7.156
Overige kosten	4.612	2.803
Onvoorziene uitgaven en incidentele kosten	<u>29</u>	<u>100</u>
TOTAAL BEDRIJFSKOSTEN (B)	<u>17.815</u>	<u>17.013</u>
OPERATIONEEL RESULTAAT (A-B)	44.443	24.436
MUTATIE VOORZIENINGEN (C)	-1.428	-2.239
DEELNEMINGEN (D)	-713	-556
AFSCHRIJVINGEN MATERIËLE VASTE ACTIVA (E)	-4.307	-3.272
FINANCIËLE BATEN EN LASTEN (F)	-2.389	-746
NETTO RESULTAAT (A-B)+(C+D+E+F) VÓÓR BESTEMMING	<u>35.605</u>	<u>17.623</u>
MUTATIE RESERVES	-34.019	-17.713
NETTO RESULTAAT NA BESTEMMING	<u><u>1.586</u></u>	<u><u>-90</u></u>

ALGEMENE TOELICHTING OP DE BALANS EN WINST- EN VERLIESREKENING

Verslaggevingskader

De jaarrekening over het boekjaar is opgesteld conform het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Op een viertal punten wekt Groningen Seaports af van de genoemde voorschriften te weten waardering van de deelnemingen, schuld vakantiedagen, de activering van kunstwerken en de waardering van de erfpachtgronden. In de jaarrekening 2012 is nu gewaardeerd conform de voorschriften van het BBV. Hierna wordt per punt een toelichting gegeven op de stelselwijziging.

Stelselwijziging

Waardering deelnemingen

De waardering van de deelnemingen vond plaats tegen nettovermogenswaarde terwijl op grond van het BBV gewaardeerd dient te worden op kostprijs. In de jaarrekening 2012 worden de deelnemingen overeenkomstig het verslaggevingskader BBV gewaardeerd op historische kostprijs. Waardering op kostprijs is retrospectief in deze jaarrekening verwerkt door tevens de vergelijkende cijfers over 2011 aan te passen. Als gevolg van deze stelselwijziging is de beginbalans 2011 van de post deelnemingen met € 208.000 verlaagd. Tevens is het resultaat van 2011 € 116.000 verlaagd omdat de waardestijging (nettovermogensmutatie) in 2011 hierin was opgenomen.

Schuld vakantiedagen

Er was een kortlopende schuld opgenomen voor vakantiedagen, terwijl op grond van het BBV voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten van vergelijkbaar volume geen verplichting mag worden opgenomen. In de jaarrekening 2012 is overeenkomstig het verslaggevingskader BBV geen verplichting opgenomen voor nog te betalen vakantiedagen. Het effect van deze wijziging in de verwerkingswijze van nog te betalen vakantiedagen is retrospectief in deze jaarrekening verwerkt door tevens de vergelijkende cijfers over 2011 aan te passen. Het gaat hierbij om een bedrag van € 308.000.

Activering van de kunstwerken

De kunstvoorwerpen met cultuurhistorische waarde werden gewaardeerd op basis van verkrijgingsprijs terwijl deze op grond van het BBV niet gewaardeerd (c.q. geactiveerd) mogen worden. In de jaarrekening 2012 worden de kunstwerken overeenkomstig het verslaggevingskader BBV niet geactiveerd. Het niet activeren van kunstwerken is retrospectief in deze jaarrekening verwerkt door tevens de vergelijkende cijfers over 2011 aan te passen. De beginbalans van 2011 is als gevolg hiervan voor een bedrag van € 462.000 verlaagd. Tevens zijn de investeringen in kunstwerken in 2011 en de afschrijving

over de kunstwerken in 2011 gecorrigeerd waardoor het resultaat over 2011 met een bedrag van € 37.000 is verlaagd.

Waardering van de erfpachtgronden

De waardering van de in erfpacht uitgegeven gronden vond plaats op basis van actuele waarde, terwijl op grond van het BBV gewaardeerd dient te worden tegen de eerste uitgifteprijs. In de jaarrekening 2012 zijn de in erfpacht uitgegeven gronden overeenkomstig het verslaggevingskader BBV gewaardeerd tegen eerste uitgifteprijs. De waardering van de in erfpacht uitgegeven gronden tegen eerste uitgifteprijs is voor 2011 gelijk aan de waarde van de in erfpacht uitgegeven gronden op basis van actuele waarde. De begin- en eindbalans van 2011 hoeft om deze reden niet aangepast te worden.

Stelselwijziging in cijfers

2011

	Balans 2011	Correcties beginbalans	Balans 2011, na aanpassing beginbalans	Correcties resultaat	Balans 2011, na correcties
Materiële vaste activa					
Investerings met economisch nut	223.144		223.144		223.144
Investerings in de openbare ruimte	499	-462	37	-37	0
In erfpacht	124.445		124.445		124.445
	348.088		347.626		347.589
Financiële vaste activa					
Deelnemingen	1.144	-208	936	-116	820
Langlopende vorderingen	2.211		2.211		2.211
	3.355		3.147		3.031
Vlottende activa					
Voorraden	76		76		76
Totaal vorderingen	31.001		31.001		31.001
Liquide middelen	4.404		4.404		4.404
	35.481		35.481		35.481
Totale activa	386.924	-670	386.254	-153	386.101
Eigen Vermogen					
Algemene Reserve	67.958	-362	67.596		67.596
Reserve herwaardering industrieterrein	79.217		79.217		79.217
Bestemmingsreserves	57.907		57.907		57.907
	205.082		204.720		204.720
Voorzieningen	29.316		29.316		29.316
Kortlopende schulden	152.464	-308	152.156		152.156
Netto resultaat	63		63	-153	-90
Totale Passiva	386.925	-670	386.255	-153	386.102

Grondslagen voor waardering

Activa

Voor zover niet anders vermeld, zijn de activa gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten. Indien in de vervaardigingsprijs is opgenomen de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend, is toegelicht dat

deze rente is geactiveerd. Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.

Materiële vaste activa

De in erfpacht uitgegeven terreinen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

De eerste uitgifteprijs is berekend als de netto-contante waarde van de toekomstige opbrengsten, gerekend vanaf datum van uitgifte, rekeninghoudend met de contractuele erfpachtcanon, de overeengekomen indexeringsbepalingen in het erfpachtcontract. De toekomstige opbrengsten zijn contant gemaakt op basis van de werkelijke effectieve rentevoet in het verleden en een schatting van de effectieve rentevoet in de toekomst.

Doordat de in erfpacht uitgegeven terreinen tot en met 2011 in de jaarrekening 2011 zijn gewaardeerd tegen actuele waarde, is de eerste uitgifteprijs van de in 2012 en eerdere jaren in erfpacht uitgegeven terreinen middels een rekenmodel op contractniveau berekend. In het model zijn hiervoor een aantal uitgangspunten opgenomen, welke achteraf zijn bepaald. De belangrijkste uitgangspunten in het model betreffen:

- Indexatie van de erfpachtcanon: de indexatie van de erfpachtcanon is gebaseerd op de werkelijk afspraken met betrekking tot indexering in het afgesloten erfpachtcontract (bijv. vast indexatiepercentage, indexatie afhankelijk van prijsindex, etc.). Ingeval indexatie afhankelijk is van een prijsindex, is voor de reeds verstreken jaren van de erfpachtcontracten de historische prijsindex gehanteerd en is een inschatting gemaakt van de verwachte ontwikkeling van de relevante prijsindex in de toekomst.
- Disconteringsvoet: de in het model gehanteerde disconteringsvoet bestaat uit de risicovrije rentevoet alsmede een kredietopslag. De historische risicovrije rentevoet is voor de reeds verstreken jaren van de erfpachtcontracten gesteld op de werkelijke risicovrije rentevoet volgens opgave van De Nederlandse Bank (DNB). De toekomstige risicovrije rentevoet is in het model gesteld op de effectieve rentevoet van een 30-jarige obligatie van de Nederlandse staat, zijnde 2,29%. De historische kredietopslag is gesteld op 2,0%. De toekomstige kredietopslag is gesteld op de huidige kredietopslag van de A-rated EUR Industrial Bond Index, zijnde 2,04%.
- Looptijd: de looptijd van het model is 1960 (jaar waarin eerste erfpachtcontract is afgesloten) tot 2134 (jaar waarin de meeste erfpachtcontracten zijn afgelopen en de netto-contante waarde van de erfpachtcanon over de jaren na 2134 verwaarloosbaar is).

Uit het model is gebleken dat de eerste uitgifteprijs van de in erfpacht uitgegeven terreinen hoger ligt dan de actuele waarde van de in erfpacht uitgegeven terreinen in de jaarrekening 2011.

De investeringen met economisch nut zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen en/of bijdragen van derden. De onder de investeringen met economisch nut opgenomen Onderhanden werken zijn opgenomen tegen de tot op balansdatum in rekening gebrachte bedragen.

Financiële vaste activa

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV; hierna: deelnemingen) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. Indien de marktwaarde van de deelnemingen daalt tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering naar de lagere marktwaarde plaatsvinden. Indien noodzakelijk zal een voorziening worden gevormd voor de negatieve marktwaarde van de deelnemingen.

Vorderingen uit hoofde van verstrekte leningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van eventuele aflossingen en voorzieningen voor oninbaarheid.

Vorraden

Vorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs dan wel lagere marktwaarde.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de nominale waarde van de vorderingen verrekend.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Passiva

Voor zover niet anders vermeld, zijn passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat na bestemming volgend uit de jaarrekening.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Financiële instrumenten

De rentederivaten zijn gewaardeerd op kostprijs op basis van kostprijs hedge accounting. Voor zover sprake is van ineffectiviteit (meer afgedekte posities dan leningen), is de

marktwaarde van het rente instrument tot waardering gebracht. Marktwaardes worden bepaald door markttrente in relatie tot de contractuele rente.

Derivaten met toepassing van kostprijs hedge accounting

De afdekkingen worden volgens kostprijs hedge-accounting verwerkt, indien voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

- documentatie van de algemene hedgestrategie, hoe de hedgerelaties passen in de doelstellingen van risicobeheer en de verwachting aangaande de effectiviteit van deze hedgerelaties;
- documentatie van de in het soort hedgerelatie betrokken hedge-instrumenten en afgedekte posities;
- verwerking van de ineffectiviteit in de winst-en-verliesrekening.

De afdekkingen die aan deze strikte voorwaarden voor hedge accounting voldoen, worden als volgt verantwoord.

Indien de afgedekte post tegen kostprijs in de balans wordt verwerkt, dan wordt ook het derivaat tegen kostprijs gewaardeerd.

Zolang de afgedekte post in de kostprijs hedge nog niet in de balans is verwerkt, wordt ook het hedge instrument niet geherwaardeerd. Indien de afgedekte positie van een verwachte toekomstige transactie leidt tot een financieel actief of een financiële verplichting, dan worden de daarmee verbonden nog niet in het resultaat verwerkte winsten of verliezen in dezelfde periode(n) in de winst en verliesrekening verantwoord als waarin het verkregen actief of de aangegane verplichting van invloed is op het resultaat.

Indien de afgedekte post een monetaire post in vreemde valuta betreft, wordt het derivaat, voor zover het valuta-elementen in zich heeft, ook gewaardeerd tegen de contante koers op balansdatum. Indien het derivaat valuta-elementen in zich heeft, wordt het verschil tussen de contante koers die geldt op het moment van afsluiten van het derivaat en de termijnkoers waartegen het derivaat zal worden afgewikkeld, verdeeld over de looptijd van het derivaat.

Indien de afgedekte positie van een verwachte toekomstige transactie leidt tot de opname van een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting of indien een verwachte toekomstige transactie betreffende een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting een bindende overeenkomst wordt waarvoor kostprijs hedge-accounting wordt toegepast, worden de hiermee samenhangende nog niet in het resultaat verwerkte winsten en verliezen verantwoord in de winst-en-verliesrekening in dezelfde periode(n) als waarin het verworven actief of de aangegane verplichting het resultaat beïnvloedt.

Tot het moment van verantwoording in de winst-en-verliesrekening worden eventueel

gerealiseerde winsten of verliezen van hedge-instrumenten als overlopende posten op de balans opgenomen.

Kostprijshedge-accounting wordt beëindigd indien:

- het hedge-instrument afloopt, wordt verkocht, beëindigd of uitgeoefend. Het cumulatieve gerealiseerde resultaat op het hedge-instrument dat nog niet in de winst-en-verliesrekening was verwerkt toen er sprake was van een effectieve hedge, wordt afzonderlijk in de overlopende posten in de balans verwerkt tot de afgedekte transactie plaatsvindt.
- de hedgerelatie niet meer voldoet aan de criteria voor hedge accounting.

Indien de afgedekte positie een in de toekomst verwachte transactie betreft, vindt de verwerking van de hedgeresultaten als volgt plaats:

- Indien de verwachte transactie naar verwachting nog plaatsvindt, wordt hedge accounting vanaf dat moment stopgezet. Het hiermee samenhangende cumulatieve resultaat op het hedge-instrument dat in de periode waarin de hedge effectief was buiten de winst-en-verliesrekening of off-balance was gehouden, blijft afhankelijk van de situatie off-balance of op de balans.
- Indien de verwachte transactie naar verwachting niet meer plaatsvindt wordt het hiermee samenhangende cumulatieve resultaat op het hedge-instrument dat in de periode waarin de hedge effectief was buiten de winst-en-verliesrekening of off-balance was gehouden, naar de winst-en-verliesrekening overgebracht.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Onder baten worden verstaan de baten die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd. Verwachte baten zijn voorzichtigheidshalve niet als baten verantwoord.

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd, c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Indien extra wordt afgeschreven, wordt dit toegelicht.

TOELICHTING OP DE BALANS

MATERIËLE VASTE ACTIVA
Investerings met economisch nut

	Boekwaarde	Investerings /	Afschrijvingen	Boekwaarde
	1-1-2012	desinvesteringen		31-12-2012
Gronden en terreinen	67.728	1.722	2.487	66.963
Bedrijfsgebouwen	658	5.100	80	5.678
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	153.569	30.541	1.228	182.882
Overige materiele vaste activa	1.189	978	512	1.655
Totaal investeringen met economisch nut	223.144	38.341	4.307	257.178

Op het moment dat een terrein in erfpacht wordt uitgegeven, wordt het uit 'Gronden en terreinen' geboekt en verantwoord onder 'In erfpacht'. In 2012 is een oppervlakte grond ter waarde van € 1.397.000 afgeboekt in verband met uitgifte in erfpacht.

Onder Grond-, weg- en waterbouwkundige werken zijn de investeringsprojecten opgenomen die nog niet gereed zijn dan wel financieel nog niet afgesloten kunnen worden in verband met in behandeling zijnde (subsidie)eindafrekeningen. De infrastructurele werken die gereed zijn worden opgenomen onder de post 'Gronden en terreinen'. Een toelichting op het onderhoud van de infrastructurele werken is te vinden in de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.

In de boekwaarde is een deel van de betaalde rente als bouwrente aan een aantal projecten toegerekend en geactiveerd. De toegerekende bouwrente is gebaseerd op het betaalde rentepercentage en de cumulatieve investering in de projecten. Het surplus is ten laste gebracht van het resultaat.

Er is in 2012 geen sprake geweest van afschrijvingen wegens duurzame waardeverminderingen van activa. Ook zijn er geen indicaties dat er sprake is van duurzame waardevermindering van materiele vaste activa.

De kolom Investerings/desinvesteringen wordt hieronder nader gespecificeerd:

	Investerings	Desinvesteringen	Bijdragen van derden	
Gronden en terreinen	3.411	-1.689	0	1.722
Bedrijfsgebouwen	5.100	0	0	5.100
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	35.669	-5.128	0	30.541
Overige materiele vaste activa	978	0	0	978
Totaal	45.158	-6.817	0	38.341

De afschrijvingen worden berekend op basis van een vast percentage van de kosten van aanschaf of vervaardiging (lineaire afschrijving).

Bij werken vindt de eerste afschrijving plaats in het jaar waarop het actief beschikbaar is voor beoogd gebruik. Op overige investeringen wordt afgeschreven vanaf het moment van levering. Op gronden wordt niet afgeschreven, op de infrastructuur wordt wel afgeschreven.

Afschrijvingstermijnen:

Gronden (incl. infrastructuur) en terreinen	1,49% - 10%
Bedrijfsgebouwen	2% - 20%
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2% - 33,3%
Overige materiele vaste activa	6,67% - 33,3%

Hieronder is een lijst weergegeven van de projecten die opgenomen zijn onder de post Grond-, weg- en waterbouwkundige werken.

Kade noordzijde haven (Nuon)	20.063
Kade zuidzijde haven (RWE)	15.614
Kade oostzijde haven (RWE)	13.062
Bulkkade Julianahaven (4e fase)	16.175
Verl. Wilhelminahaven	15.931
Natuurcompensatie *	7.625
Verbreden vaargeul Doekegatkanaal	10.566
Beatrixhaven 1e fase	11.192
Beatrixhaven 2e - 5e fase	16.427
Aanleg openbare kaden	5.564
Energypark	10.179
Aanleg Vopak-Steiger	12.897
Verplaatsen RoRo-steiger	2.168
Kathodische bescherming Julianahaven	2.527
Revitalisering Oosterhorn / fietspadenstructuur	1.703
Riolering Eemshaven	1.856
Diverse projecten	19.333
	<u>182.882</u>

* de uitgaven voor Natuurcompensatie kunnen voor ongeveer 90% worden doorberekend aan kopers en erfpachters van terreinen in de Eemshaven

In erfpacht

Boekwaarde 01-01-2012	124.445
Mutatie uit hoofde van uitgegeven gronden	<u>35.416</u>
Totaal in erfpacht	<u>159.861</u>

De in erfpacht uitgegeven terreinen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

De eerste uitgifteprijs is berekend als de netto-contante waarde van de toekomstige opbrengsten, gerekend vanaf datum van uitgifte, rekeninghoudend met de contractuele erfpachtcanon, de overeengekomen indexeringsbepalingen in het erfpachtcontract. De toekomstige opbrengsten zijn contant gemaakt op basis van de werkelijke effectieve rentevoet in het verleden en een schatting van de effectieve rentevoet in de toekomst.

Doordat de in erfpacht uitgegeven terreinen tot en met 2011 in de jaarrekening 2011 zijn gewaardeerd tegen actuele waarde, is de eerste uitgifteprijs van de in 2012 en eerdere jaren in erfpacht uitgegeven terreinen middels een rekenmodel op contractniveau berekend. In het model zijn hiervoor een aantal uitgangspunten opgenomen, welke achteraf zijn bepaald. De belangrijkste uitgangspunten in het model betreffen:

- Indexatie van de erfpachtcanon: de indexatie van de erfpachtcanon is gebaseerd op de werkelijk afspraken met betrekking tot indexering in het afgesloten erfpachtcontract (bijv. vast indexatiepercentage, indexatie afhankelijk van prijsindex, etc.). Ingeval indexatie afhankelijk is van een prijsindex, is voor de reeds verstreken jaren van de erfpachtcontracten de historische prijsindex gehanteerd en is een inschatting gemaakt van de verwachte ontwikkeling van de relevante prijsindex in de toekomst.
- Disconteringsvoet: de in het model gehanteerde disconteringsvoet bestaat uit de risicovrije rentevoet alsmede een kredietopslag. De historische risicovrije rentevoet is voor de reeds verstreken jaren van de erfpachtcontracten gesteld op de werkelijke risicovrije rentevoet volgens opgave van De Nederlandse Bank (DNB). De toekomstige risicovrije rentevoet is in het model gesteld op de effectieve rentevoet van een 30-jarige obligatie van de Nederlandse staat, zijnde 2,29%. De historische kredietopslag is gesteld op 2,0%. De toekomstige kredietopslag is gesteld op de huidige kredietopslag van de A-rated EUR Industrial Bond Index, zijnde 2,04%.
- Looptijd: de looptijd van het model is 1960 (jaar waarin eerste erfpachtcontract is afgesloten) tot 2134 (jaar waarin de meeste erfpachtcontracten zijn afgelopen en de netto-contante waarde van de erfpachtcanon over de jaren na 2134 verwaarloosbaar is).

Uit het model is gebleken dat de eerste uitgifteprijs van de in erfpacht uitgegeven terreinen hoger ligt dan de actuele waarde van de in erfpacht uitgegeven terreinen in de jaarrekening 2011.

De erfpachtgronden worden gewaardeerd € 159,8 mln. De mutatie ten opzichte van het boekjaar 2011 bedraagt € 35,4 mln en is verantwoord onder de post Reserve herwaardering terreinen.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

Deelnemingen

	01-01-2012	Aandeel in resultaat	Dividend- uitkeringen	31-12-2012
		deelname		
- N.V. Ontwikkelingsmij Rail Service				
Center Groningen (65,92%) (Groningen Railport)	820	0	0	820
- Fivelpoort C.V. (33,33%)	0	0	0	0
- Fivelpoort Beheer BV (100%)	0	0	0	0
Totaal deelnemingen	820	0	0	820

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV; hierna: deelnemingen) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. Indien de marktwaarde van de deelnemingen daalt tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering naar de lagere marktwaarde plaatsvinden. Indien noodzakelijk zal een voorziening worden gevormd voor de negatieve marktwaarde van de deelnemingen.

In verband met de negatieve vermogenswaarde van de deelnemingen Fivelpoort CV en Fivelpoort Beheer BV, is de netto-vermogenswaarde verantwoord als passief onder de Voorziening deelnemingen.

In de paragraaf Verbonden partijen worden de deelnemingen uitgebreid beschreven.

Langlopende vorderingen

	31-12-2012	31-12-2011
Termijndebiteuren	1.241	2.211
Totaal langlopende vorderingen	<u>1.241</u>	<u>2.211</u>

De post Termijndebiteuren hangt samen met betalingsafspraken getroffen met klanten. Het betreft betalingsafspraken als gevolg van grondtransacties. De vorderingen worden afhankelijk van de afspraak in 3, 5 of 10 termijnen betaald. De termijndebiteuren hebben in 2012 conform de betalingsafspraken betaald. Vanaf 2010 is de betalingsachterstand van Aldel opgenomen onder de termijndebiteuren, hierop heeft geen aflossing plaatsgevonden in 2012. Het saldo termijndebiteuren is inclusief een reservering dubieuze debiteuren betreffende Aldel.

VLOTTENDE ACTIVA

Vorraden	31-12-2012	31-12-2011
Vorraden	<u>80</u>	<u>76</u>
Totaal voorraden	<u>80</u>	<u>76</u>

Deze post heeft betrekking op voorraad relatiegeschenken.

Vorderingen	31-12-2012	31-12-2011
1. Handelsdebiteuren	5.687	5.338
2. Rekening courant verhoudingen met niet-financiële instellingen	10.562	10.100
3. Omzetbelasting	1.804	2.939
4. Overige vorderingen	18.325	10.158
5. Overlopende activa	<u>4.269</u>	<u>2.466</u>
Totaal vorderingen	<u>40.647</u>	<u>31.001</u>

- De post debiteuren is inclusief reservering dubieuze vorderingen van € 865.000 (afgerond). Tegen een aantal debiteuren loopt een juridische procedure om inning te bewerkstelligen. De post debiteuren bestaat voor een groot deel uit facturen die in 2012 verzonden zijn maar waarvan de opbrengst betrekking heeft op 2013. Deze facturen zijn tevens onder de kortlopende schulden opgenomen. De reservering dubieuze vorderingen heeft met name betrekking op een vordering op Aldel.

- Het grootste gedeelte van de rekening courant verhoudingen bestaat uit een rekening courant verhouding met Fivelpoort CV. Conform de rekening-courant overeenkomst wordt er rente in rekening gebracht over de gemiddelde stand van het rekening-courant saldo. De rente-opbrengst is verantwoord onder 'financiële baten en lasten' in de Winst- en verliesrekening. Op basis van de actuele gronduitgiftes en de prognoses voor de komende jaren is in 2011 een afwaardering genomen op de vordering van Fivelpoort CV van € 2 miljoen. Voor 2012 is er geen aanleiding tot een verdere afwaardering.

- De te vorderen Omzetbelasting bestaat uit vorderingen naar aanleiding van de aangiften over de maanden november en december 2012.

- Onder 'Overige vorderingen' is een bedrag van ruim € 18 miljoen opgenomen dat tot en met 2012 is betaald in verband met de negatieve waarde van een afgesloten derivaat. In de paragraaf Financiering is deze zogenaamde CSA verder toegelicht.

- De post 'overlopende activa' bestaat uit diverse vorderingen waarvoor de facturen in 2013 zijn uitgegaan. Dit betreft met name de verkoop van een terrein aan AG Ems in de Eemshaven. Verder zijn de vooruitbetaalde kosten voor 2012 hierin opgenomen, dit betreft onder andere de sponsoring via Energy Valley voor seizoen 2012/2013.

Liquide middelen	31-12-2012	31-12-2011
Kas	0	2
Bank	424	4.398
Giro	<u>3</u>	<u>4</u>
Totaal liquide middelen	<u>427</u>	<u>4.404</u>

Bankrekeningen met een positief saldo zijn onder de liquide middelen opgenomen. De bankrekeningen met een negatief saldo zijn onder de kortlopende schulden opgenomen.

EIGEN VERMOGEN

Algemene reserve

Stand 01-01-2012	67.596	
Mutaties in 2012:		
- Resultaat 2012	0	
- Resultaat 2011	-90	
- Af: afschrijvingen op activa waarvoor specifieke bestemmingsreserve is gevormd	<u>0</u>	
Stand algemene reserve 31-12-2012		<u>67.506</u>

Stelselwijziging

Waardering deelnemingen

De waardering van de deelnemingen vond plaats tegen nettovermogenswaarde terwijl op grond van het BBV gewaardeerd dient te worden op kostprijs. In de jaarrekening 2012 worden de deelnemingen overeenkomstig het verslaggevingskader BBV gewaardeerd op historische kostprijs. Waardering op kostprijs is retrospectief in deze jaarrekening verwerkt door tevens de vergelijkende cijfers over 2011 aan te passen. Als gevolg van deze stelselwijziging is de beginbalans 2011 van de post deelnemingen met € 208.000 verlaagd. Tevens is het resultaat van 2011 € 116.000 verlaagd omdat de waardeinstijging (nettovermogensmutatie) in 2011 hierin was opgenomen.

Schuld vakantiedagen

Er was een kortlopende schuld opgenomen voor vakantiedagen, terwijl op grond van het BBV voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten van vergelijkbaar volume geen verplichting mag worden opgenomen. In de jaarrekening 2012 is overeenkomstig het verslaggevingskader BBV geen verplichting opgenomen voor nog te betalen vakantiedagen. Het effect van deze wijziging in de verwerkingswijze van nog te betalen vakantiedagen is retrospectief in deze jaarrekening verwerkt door tevens de vergelijkende cijfers over 2011 aan te passen. Het gaat hierbij om een bedrag van € 308.000.

Activering van de kunstwerken

De kunstvoorwerpen met cultuurhistorische waarde werden gewaardeerd op basis van verkrijgingsprijs terwijl deze op grond van het BBV niet gewaardeerd (c.q. geactiveerd) mogen worden. In de jaarrekening 2012 worden de kunstwerken overeenkomstig het verslaggevingskader BBV niet geactiveerd. Het niet activeren van kunstwerken is retrospectief in deze jaarrekening verwerkt door tevens de vergelijkende cijfers over 2011 aan te passen. De beginbalans van 2011 is als gevolg hiervan voor een bedrag van € 462.000 verlaagd. Tevens zijn de investeringen in kunstwerken in 2011 en de afschrijving over de kunstwerken in 2011 gecorrigeerd waardoor het resultaat over 2011 met een bedrag van € 37.000 is verlaagd.

Waardering van de erfpachtgronden

De waardering van de in erfpacht uitgegeven gronden vond plaats op basis van actuele waarde, terwijl op grond van het BBV gewaardeerd dient te worden tegen de eerste uitgifteprijs. In de jaarrekening 2012 zijn de in erfpacht uitgegeven gronden overeenkomstig het verslaggevingskader BBV gewaardeerd tegen eerste uitgifteprijs. De waardering van de in erfpacht uitgegeven gronden tegen eerste uitgifteprijs is voor 2011 gelijk aan de waarde van de in erfpacht uitgegeven gronden op basis van actuele waarde. De begin- en eindbalans van 2011 hoeft om deze reden niet aangepast te worden.

Toelichting stelselwijziging:

Algemene reserve op 1 januari 2011 (eerder gerapporteerd):	57.446	
Effect stelselwijziging deelnemingen	-208	
Effect kortlopende schuld vakantiedagen	308	
Effect niet-activeren kunstwerken	<u>-462</u>	
Algemene reserve op 1 januari 2011 (gecorrigeerd)		57.084
Toevoeging vanuit bestemmingsreserve in 2011	<u>10.512</u>	
Algemene reserve op 31 december 2011		67.596
Resultaat 2011 (eerder gerapporteerd):	63	
Effect resultaat investering en afschrijving kunstwerken in 2011	-37	
Effect resultaat niet opnemen waardevermindering deelnemingen in 2011	<u>-116</u>	
Algemene reserve op 1 januari 2012 (gecorrigeerd)		<u>67.506</u>

Bestemmingsreserve herwaardering industrieterreinen

Het verloop van de reserve herwaardering is als volgt samengesteld:

Stand per 01-01-2012	79.217	
Mutaties in 2012:		
- Waarde mutatie uitgifte erfpachtgronden	35.416	
- Resultaat 2012	0	
- Resultaat 2011	0	
- Af: afschrijvingen op activa waarvoor specifieke bestemmingsreserve is gevormd	0	
- Af: waarde uitgegeven grond in erfpacht in 2012	<u>1.397</u>	
Stand bestemmingsreserve herwaardering industrieterreinen 31-12-2012		<u>113.236</u>

De erfpachtgronden worden gewaardeerd tegen eerste uitgifteprijs. Waardeveranderingen van de erfpachtgronden worden rechtstreeks in deze bestemmingsreserve herwaardering industrieterreinen opgenomen.

Verdere toelichting is te vinden onder de Materiele vaste activa bij het onderdeel 'In erfpacht' en in de Algemene toelichting op de balans en winst- en verliesrekening.

De netto contante waarde van de erfpachtgronden wordt gewaardeerd op € 159,8 mln. De mutatie ten opzichte van het boekjaar 2011 bedraagt € 35,4 mln en is bovenstaand verantwoord. De kostprijs van de uitgegeven grond in dit jaar is afgeboekt van deze reserve.

Bestemmingsreserve

Het verloop van de bestemmingsreserve is als volgt samengesteld:

Stand per 01-01-2012	57.907	
Mutaties in 2012:		
- Resultaat 2012	0	
- Toevoeging: Resultaat 2011	0	
- Af: afschrijvingen op activa waarvoor specifieke bestemmingsreserve is gevormd	<u>0</u>	
Stand bestemmingsreserve 31-12-2012		<u>57.907</u>

De bestemmingsreserve wordt aangehouden ter dekking (interne financiering) van de investeringsprojecten.

In het Algemeen Bestuur is besloten dat voor de onderstaande investeringsprojecten een bestemmingsreserve wordt aangehouden:

- Energypark Eemshaven	€ 117.500.000
- Ontwikkeling Shortsea Westlob fase 3a en 5	€ 35.156.109

In het Algemeen Bestuur is besloten om de investeringsprojecten 'Ontwikkelingsprojecten Westlob Eemshaven' te accorderen. Het gaat hierbij om investeringsproject:

- Ontwikkeling Shortsea Westlob fase 1	€ 16.713.151
--	--------------

VOORZIENINGEN

	31-12-2012	31-12-2011
1. Voorziening groot onderhoud baggerwerk	5.406	5.367
2. Voorziening groot onderhoud infrastructuur	18.637	17.374
3. Voorziening derivatenportefeuille	1.468	2.831
4. Voorziening deelneming Fivelpoort	<u>4.458</u>	<u>3.745</u>
Totaal voorzieningen	<u><u>29.969</u></u>	<u><u>29.316</u></u>

Het verloop van de voorzieningen is als volgt samengesteld:

ad 1. Voorziening groot onderhoud baggerwerk

Stand per 01-01-2012	5.367
Mutaties in 2012:	
- Toevoeging	39
- Ten gunste van het resultaat vrijgevallen:	0
- Aanwending	<u>0</u>
Stand 31-12-2012	<u><u>5.406</u></u>

De voorziening groot onderhoud baggerwerk is gevormd om de kosten voor toekomstig groot onderhoud baggerwerk, de berging van vervuild baggerslib en nazorgregelingen te kunnen dekken.

De voorziening is gewaardeerd op nominale waarde.

Gezien het saldo van de voorziening per 31 december 2012 kan geconcludeerd worden dat deze tesamen met de toekomstige dotaties toereikend zal zijn. De reguliere onderhoudsbaggerkosten worden direct ten laste van het resultaat gebracht.

ad 2. Voorziening groot onderhoud infrastructuur

Stand per 01-01-2012	17.374
Mutaties in 2012:	
- Toevoeging:	1.417
- Ten gunste van het resultaat vrijgevallen:	0
- Aanwending:	<u>-155</u>
Stand 31-12-2012	<u><u>18.636</u></u>

De voorziening groot onderhoud infrastructuur is gevormd om de kosten voor toekomstig groot onderhoud aan onze infrastructuur te kunnen dekken.

De voorziening groot onderhoud infrastructuur heeft de vorm van een kostenequalisatievoorziening. De voorziening groot onderhoud infrastructuur wordt per activum opgenomen tegen de uitgaven die in een volgend boekjaar zullen worden gedaan, voor zover het doen van die uitgaven zijn oorsprong mede vindt voor het einde van het boekjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal boekjaren. Voor duurzame activa waaraan periodiek onderhoud wordt verricht, worden de kosten van het verrichten van groot onderhoud verwerkt als voorziening voor groot onderhoud op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

Gezien het saldo van de voorziening per 31 december 2012 kan geconcludeerd worden dat deze tesamen met de toekomstige dotaties toereikend zal zijn. De reguliere onderhoudskosten worden direct ten laste van het resultaat gebracht.

ad 3. Voorziening derivatenportefeuille

Stand per 01-01-2012	2.831
Mutaties in 2012:	
- Toevoegingen:	0
- Ten gunste van het resultaat vrijgevallen:	1.361
- Aanwendingen:	<u>0</u>
Stand per 31-12-2012	<u><u>1.470</u></u>

Gedurende 2012 is sprake geweest van een overhedgepositie met betrekking tot de rente-instrumenten. De omvang van de rente-instrumenten is gedurende 2012 groter dan de omvang van de leningsportefeuille. De verwachting is ook dat er voor 2013 sprake zal zijn van een overhedgesituatie. De marktwaarde van de rente-instrumenten welke is toe te rekenen aan de derivatencontracten is voorzien.

ad 4. Voorziening deelneming Fivelpoort

Stand per 01-01-2012	3.745
Mutaties in 2012:	
- Toevoegingen:	0
- Ten gunste van het resultaat vrijgevallen:	0
- Aanwendingen:	0
- Toevoeging: Resultaat deelneming Fivelpoort	<u>-713</u>
Stand per 31-12-2012	<u><u>4.458</u></u>

Voor vermogenstekorten van de deelnemingen in Fivelpoort CV en Fivelpoort Beheer BV zijn voorzieningen getroffen omdat Groningen Seaports hoofdelijk aansprakelijk kan worden gehouden voor deze tekorten en deze ook heeft gefinancierd. De deelneming Fivelpoort is in de paragraaf Verbonden partijen toegelicht.

KORTLOPENDE SCHULDEN

	31-12-2012	31-12-2011
1. Schulden aan leveranciers	7.674	14.617
2. Belastingen en premies sociale verzekeringen	382	353
3. Pensioenpremies	104	89
4. Overige schulden	9	11
5. Overlopende passiva	5.882	6.487
8. Kasgeldlening	<u>176.000</u>	<u>130.600</u>
Totaal	<u>190.050</u>	<u>152.156</u>

- De post 'Schulden aan leveranciers' bestaat vooral uit inkoopfacturen die op infrastructurele- en baggerwerken betrekking hebben. Verder is hieronder een factuur opgenomen van € 1 miljoen in verband met collateral (borgstelling) welke verband houdt met de negatieve waarde van een rente swap welke onder de vorderingen is verantwoord.

- De schuld 'Belastingen en premies sociale verzekeringen' betreft de nog te betalen aanslag loonheffing over de maand december 2012.

- De schuld 'Pensioenpremies' betreft de nog te betalen pensioenpremies over de maand december 2012.

- De post 'Overige schulden' heeft betrekking op personeelsgerelateerde kosten.

- De post 'Overlopende passiva' bestaat voornamelijk uit betaalde optiegelden voor terreinen en vooruitontvangen bedragen. De betaalde optiegelden worden opgenomen onder 'overlopende passiva' omdat bij een transactie deze betalingen verrekend dienen te worden. Ook zijn hieronder opgenomen facturen die in 2013 binnen zijn gekomen maar waarvan de kosten betrekking hebben op 2012.

- Ten behoeve van de financiering van projecten zijn kasgeldleningen opgenomen. In de paragraaf Financiering is een nadere toelichting te vinden op de financiering van Groningen Seaports.

Toelichting derivaten balans

Over de kasgeldleningen dient – gezien de aard van deze financieringsvorm – een variabele rente te worden betaald, welke afhangt van de marktrente (EURIBOR) en de voor Groningen Seaports geldende kredietopslag. Ter afdekking van het renterisico welke wordt gelopen over de kasgeldleningen heeft Groningen Seaports een aantal renteswaps afgesloten met ultimo 2012 een hoofdsom van € 176 miljoen. Op grond van deze contracten dient Groningen Seaports over de hoofdsom van € 176 miljoen een vaste rente te betalen en ontvangt Groningen Seaports een variabele rente (EURIBOR).

De looptijden, actuele hoofdsommen, te betalen en te ontvangen rente en marktwaarden van de ultimo 2012 aangehouden renteswaps kunnen als volgt nader worden toegelicht:

CODE	TYPE	START	EIND	ACT. HOOFDSOM	Te betalen rente	Te ontvangen rente	Mark-waarden
SG - 1	IRS	1-MEI-07	1-JAN-12	€ 0	4,4300%	EURIBOR	0
SG - 2	IRS	1-JAN-09	1-JAN-13	€ 9.000.000	3,9000%	EURIBOR	€ (85.536)
SG - 3	IRS	30-DEC-08	1-JAN-14	€ 105.000.000	3,7155%	EURIBOR	€ (4.712.534)
SG - 4*	IRS	2-JAN-14	1-JAN-42	€ 0	3,4900%	EURIBOR	€ (28.314.225)
DB - 1	IRS	1-APR-11	1-APR-14	€ 62.000.000	3,8050%	EURIBOR	€ (6.668.312)
TOTAAL				€ 176.000.000		EURIBOR	€ (39.780.607)

* Voor renteswap SG-4 is een Credit Support Annex (CSA) afgesloten. Uit hoofde van de CSA vindt verrekening van de marktwaarde van de renteswap met de bank plaats, rekening houdend met een drempelbedrag (threshold) van € 7,5 miljoen. Tot een bedrag van € 7,5 miljoen wordt derhalve geen onderpand betaald of ontvangen. Ultimo 2012 bedraagt de uitstaande borg uit hoofde van de CSA € 18,3 miljoen.

Over de uitstaande borg bij de bank loopt Groningen Seaports een debiteurenrisico. Tevens wordt Eonia (dagrente) over de uitstaande borg ontvangen. Ultimo 2012 bedroeg de variabele rente (EURIBOR) 0,187%. Indien de variabele rente (nu: 30 jaars swaprente) zou dalen tot 0% zou de uitstaande borg € 77 miljoen bedragen.

Voor een nadere toelichting op de derivatenportefeuille van Groningen Seaports verwijzen wij naar de paragraaf Financiering in het jaarverslag.

TOELICHTING OP DE WINST- EN VERLIESREKENING

Bedragen in €

OPBRENGSTEN

In het navolgende overzicht worden de verschillen tussen de gerealiseerde kosten en opbrengsten over het boekjaar 2012 vergeleken met de gerealiseerde kosten en opbrengsten over het boekjaar 2011.

Voor verdere toelichting zie ook de toelichting op de realisatie versus de begroting vanaf pagina 87.

	2012	2011
SCHEEPVAARTBEWEGINGEN		
Zeeschepen		
Delfzijl	1.279.672	1.261.721
Eemshaven	<u>3.602.354</u>	<u>1.116.544</u>
Totaal zeeschepen	4.882.026	2.378.265
Binnenschepen		
Delfzijl	387.686	402.346
Eemshaven	<u>178.272</u>	<u>186.911</u>
Totaal binnenschepen	565.958	589.256
Ligplaatsgelden		
Delfzijl	53.234	57.827
Eemshaven	<u>303.441</u>	<u>222.814</u>
Totaal ligplaatsgelden	356.676	280.642
TOTAAL SCHEEPVAARTBEWEGINGEN	<u>5.804.659</u>	<u>3.248.164</u>

In de paragraaf Lokale heffingen is een toelichting opgenomen op de scheepvaartopbrengsten.

SCHEEPVAARTGERELATEERD

Kadegelden		
Delfzijl	223.722	219.378
Eemshaven	<u>549.942</u>	<u>432.383</u>
Totaal kadegelden	773.664	651.760
Steigers / Ligplaatsen		
Steigers / Ligboxen Delfzijl	33.656	37.370
Steigers Eemshaven	<u>100.824</u>	<u>50.511</u>
Totaal steigers/ligplaatsen	134.481	87.880
Retributie wateroppervlak		
Delfzijl	86.857	86.075
Eemshaven	<u>-</u>	<u>-</u>
Totaal retributie wateroppervlak	86.857	86.075
Opbrengst water en stroom scheepvaart		
Water leveranties Delfzijl/ Eemshaven	26.678	25.987
Stroom leveranties Delfzijl/ Eemshaven	<u>25.479</u>	<u>37.134</u>
Totaal opbrengst water en stroom scheepvaart	52.157	63.121
TOTAAL SCHEEPVAARTGERELATEERD	<u>1.047.158</u>	<u>888.837</u>

TERREINEN CORE BUSINESS

Erfpachtopbrengsten		
Industrieterreinen Delfzijl	4.912.824	4.978.664
Industrieterreinen Eemshaven	<u>5.585.333</u>	<u>4.329.243</u>
Totaal erfpachtopbrengsten	10.498.157	9.307.906

Bedragen in €

	2012	2011
Tijdelijk verhuur		
Huuropbrengst terreinen Delfzijl	655.223	579.028
Huuropbrengst terreinen Eemshaven	<u>842.441</u>	<u>837.997</u>
Totaal tijdelijke verhuur	1.497.664	1.417.025
Optievergoedingen		
Terrein Delfzijl	70.447	115.899
Terrein Eemshaven	<u>699.033</u>	<u>262.520</u>
Totaal optievergoedingen	769.479	378.419
Vergoeding overslag faciliteiten	34.235	36.461
TOTAAL TERREINEN CORE BUSINESS	<u>12.799.535</u>	<u>11.139.810</u>
TERREINEN NON CORE BUSINESS		
Huur landerijen en opstallen		
Delfzijl	130.676	122.300
Eemshaven	<u>35.300</u>	<u>2.012</u>
Totaal huur landerijen en opstallen	165.975	124.312
Vent- en jachtvergunningen	3.715	5.109
Recognities (vergunningen)	18.987	16.126
Opbrengsten (nuts)infrastructuur	4.652.381	4.556.667
TOTAAL TERREINEN NON CORE BUSINESS	<u>4.841.060</u>	<u>4.702.215</u>
TRANSACTIERESULTAAT GRONDEN	<u>3.230.811</u>	<u>2.243.850</u>
Het transactieresultaat is de opbrengst van de verkochte terreinen.		
OVERIGE EN INCIDENTELE OPBRENGSTEN		
Werkzaamheden/dienstverlening ten behoeve van derden	292.516	279.137
Overige opbrengsten	<u>222.926</u>	<u>1.234.323</u>
TOTAAL OVERIGE EN INCIDENTELE OPBRENGSTEN	<u>515.442</u>	<u>1.513.460</u>
WAARDEMUTATIE UITGIFTE ERFPACHTGRONDEN		
Bestemmingsreserve herwaardering industrieterreinen	34.019.000	17.713.000
	<u>34.019.000</u>	<u>17.713.000</u>

LASTEN

Bedragen in €

2012

2011

BEDRIJFSKOSTEN
Core business gerelateerde kosten

Marketing en P.R.	1.193.939		1.298.337	
Ontwikkeling projecten	<u>54.211</u>		<u>72.210</u>	
Totaal core business gerelateerde kosten		1.248.150		1.370.547

Project- en transactiegerelateerde kosten

Projectgerelateerde bijdragen	-509.059		505.813	
Transactiegerelateerde kosten	<u>433.117</u>		<u>613.714</u>	
Totaal project- en transactiegerelateerde kosten		-75.940		1.119.528

In de verkregen vergunningen voor de baggerwerkzaamheden met betrekking tot de verbreding en de verdieping van de Eemshaven zijn monitoringsverplichtingen opgenomen. Dit betreffen onder andere troebelheidsmetingen, geluidsonderzoeken en effecten van sedimentatie op macrobenthos. Tot en met 2011 is aangenomen dat de desbetreffende kosten niet geactiveerd kunnen worden en zijn deze verwerkt in het resultaat van 2010 en 2011. Bij nadere beschouwing van de kosten is geconcludeerd dat betreffende kosten sterk werkgerelateerd zijn en zonder deze kosten geen baggerwerk zou mogen worden uitgevoerd. Dit impliceert dat de gemaakte (en nog te maken) kosten onderdeel uitmaken van de baggerkosten en dan ook als zodanig bij project Energypark moeten worden verwerkt als zijnde bijkomende projectkosten. Deze heroverweging heeft financiële consequenties voor het resultaat 2012 en de realisatiekosten Energypark. Het reeds ten laste van het resultaat gebrachte bedrag ad € 553.603 is teruggeboekt op het project Energypark en komen ten gunste van het resultaat 2012. De in 2012 gemaakte kosten ad € 190.925 komen eveneens te laste van project Energypark.

Structurele onderhoudskosten

Baggerkosten	2.827.703		2.929.308	
Onderhoud infrastructuurle werken	1.198.083		1.128.549	
Beheerskosten	<u>611.964</u>		<u>406.201</u>	
Totaal structurele onderhoudskosten		4.637.750		4.464.058

In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen is een toelichting opgenomen op de onderhoudskosten.

Personeelskosten

Salarissen	5.242.983		4.918.424	
Pensioenlasten	799.010		676.067	
Overige sociale lasten	515.440		456.563	
Secundaire kosten personeel	559.720		749.244	
Inactieven	32.023		0	
Externe loonkosten	<u>214.361</u>		<u>355.758</u>	
Totaal personeelskosten		7.363.536		7.156.055

medewerkers	2012: 90	2011: 90
ziekteverzuim	2012: 3,4%	2011: 3,9%

Externe loonkosten:

- Projectmedewerkers	855.630
- Ziektevervangning	97.634
- Overige personeelskosten derden	456.847
- Doorbelast naar investeringsprojecten	<u>1.195.750-</u>
Totaal	214.361

	2012	2011
Overige kosten		
Huisvestingskosten	968.019	917.859
Middelen en materialen	786.663	708.587
Kantoorkosten	248.899	305.598
Administratie en algemene kosten	<u>2.608.467</u>	<u>870.609</u>
Totaal overige kosten	4.612.047	2.802.653

Onder administratie en algemene kosten is een voorziening inbegrepen voor oninbaarheid van debiteuren voor in totaal € 1.472.000. Een groot deel hiervan heeft betrekking op een vordering op Aldel.

Onvoorziene uitgaven en incidentele kosten	29.127	100.323
---	---------------	---------

TOTAAL BEDRIJFSKOSTEN	<u>17.814.670</u>	<u>17.013.165</u>
------------------------------	--------------------------	-------------------

MUTATIES VOORZIENINGEN		
Voorziening infrastructuur	-1.388.290	-187.991
Voorziening baggerkosten	-39.504	-51.500
Voorziening r/c Fivelpoort CV	<u>0</u>	<u>-2.000.000</u>
TOTAAL MUTATIES VOORZIENINGEN	<u>-1.427.794</u>	<u>-2.239.491</u>

DEELNEMINGEN

Resultaat deelnemingen:

RSCG (Groningen Railport)	0	0
Fivelpoort C.V.	<u>-713.452</u>	<u>-555.222</u>
TOTAAL DEELNEMINGEN	<u>-713.452</u>	<u>-555.222</u>

In de paragraaf Verbonden partijen worden de deelnemingen uitgebreid beschreven.

AFSCHRIJVINGEN MATERIËLE VASTE ACTIVA

Gronden en terreinen	-2.487.022	-2.348.970
Bedrijfsgebouwen	-80.387	-81.384
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	-1.228.468	-393.482
Overige materiele vaste activa	<u>-511.505</u>	<u>-447.750</u>
TOTAAL AFSCHRIJVINGSKOSTEN MATERIËLE VASTE ACTIVA	<u>-4.307.381</u>	<u>-3.271.584</u>

FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

Rente deelnemers gemeenschappelijke regeling	-190.588	-190.588
Rente diversen	152.798	250.316
Rente kasgeldleningen	-3.713.575	-2.734.019
Vrijval voorziening derivatenportefeuille	<u>1.362.151</u>	<u>1.927.727</u>
TOTAAL FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	<u>-2.389.214</u>	<u>-746.564</u>

Door het tot waardering brengen van de marktwaarde van de rentederivaten voor het ineffektieve deel (overhedge), worden uitgaande kasstromen op de totale lening/derivatenpositie gecompenseerd met de mutatie uit de voorziening, waardoor per saldo sprake is van een rentelast op basis van de effectieve rentevoet over het effectieve deel. In de paragraaf Financiering worden de financieringslaten nader beschreven.

MUTATIE RESERVES	-34.019.000	-17.713.000
-------------------------	--------------------	-------------

NETTO RESULTAAT	<u>1.586.189</u>	<u>-89.785</u>
------------------------	-------------------------	----------------

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN / GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Hieronder worden de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen en vorderingen vermeld waaraan Groningen Seaports voor toekomstige jaren is verbonden.

- Sedert eind jaren 90 bestaat er een verplichting aan Domeinen om bij uitgifte van bepaalde terreinen een deel van de daarbij gerealiseerde winst af te dragen aan Domeinen. Deze betaling dient 30 jaar na dato plaats te vinden. Het is tot op heden geen overeenstemming over welk bedrag de basis vormt voor deze verplichting en wat derhalve de omvang van de verplichting zal zijn. Hieromtrent vindt overleg met Domeinen plaats. Wel hebben we gemeend uit oogpunt van voorzichtigheid een bedrag hiervoor op te nemen op basis van onze eigen inschatting.
- Groningen Seaports heeft contractuele verplichtingen inzake leaseauto's. Voor de leaseauto's zijn contracten aangegaan met een gemiddelde looptijd van 48 maanden. De jaarlijkse verplichting bedraagt gemiddeld € 364.000.
- De lopende verplichtingen uit 2012 op projecten in uitvoering bedraagt € 13,5 mln.
- Eind januari 2010 is in de Stuurgroep Geluid (Provincie, gemeente Delfzijl, EZ Noord, Groningen Seaports en SBE) een principeakkoord bereikt over een nieuwe geluidszone voor het haven- en industriegebied van Delfzijl. Dit principeakkoord behelst onder meer een nieuwe geluidszone Havens/Industrie Delfzijl, die voldoende ruimte biedt aan zowel wonen als werken. Ook over de verdeling van de kosten van de nieuwe geluidszone hebben de betrokken partijen een principeakkoord gesloten, waarbij de kosten voor Groningen Seaports voor de komende decennia geraamd worden op circa € 3 mln. Een deel van deze kosten wordt verdisconteerd in de grondprijzen op Oosterhorn, te weten een opslag van € 1 per m².
- Op een aantal locaties in ons beheersgebied is bodemverontreiniging aangetroffen. Deze gronden worden gesaneerd. Tegenpartijen zijn aansprakelijk gesteld.
- Voor het derivaat CBN-2244303 is in maart 2010 een CSA afgesproken. CSA is een Credit Support Annex. Dit is een juridisch document waarin is afgesproken dat er onderpand wordt betaald of ontvangen tussen de rentecontract partijen. De rentecontract partijen zijn in dit geval Groningen Seaports en SG. In deze CSA is een threshold amount (drempelbedrag) van € 7,5 mln. afgesproken. Dit betekent dat er tot dat bedrag geen onderpand wordt betaald of ontvangen. Tot en met Q4 2012 is € 18,3 mln. aan SG overgemaakt en in Q1 2013 aanvullend € 2,5 mln. Dit is 'borg' voor de negatieve marktwaarde van het derivaat van € 28,4 mln. Zie paragraaf Financiering, CSA voor nadere uitleg.
- Op 13 maart 2011 heeft Groningen Seaports een deel van de schermdijk voor € 1 gekocht van Domeinen. Indien naar verwachting hier te zijner tijd windturbines op gebouwd worden, dient Groningen Seaports éénmalig een bedrag van € 100.000 per

windturbine over te maken aan Domeinen. Ieder jaar na 13 maart 2011 wordt de hoogte van de vergoeding met € 10.000 per windturbine verlaagd.

- Indien de bouw van “Windpark Delfzijl Noord” gerealiseerd wordt, dient Groningen Seaports gedurende 5 jaar jaarlijks een bijdrage van € 50.000 te storten in het duurzaamheidsfonds van de gemeente Delfzijl.

BEGROTING VERSUS REALISATIE

RESULTAAT T.O.V. SUPPLETOIRE BEGROTING

OPBRENGSTEN	Suppletoire begroting 2012	Realisatie 2012	Verschil	
	€	€		
SCHEEPVAARTBEWEGINGEN				
Havengeld zeeschepen	3.444.800	4.882.026	1.437.226	41,7%
Havengeld binnenschepen	648.900	565.958	-82.942	-12,8%
Ligplaatsgelden	281.000	356.676	75.676	26,9%
TOTAAL SCHEEPVAARTBEWEGINGEN	4.374.700	5.804.659	1.429.959	32,7%
SCHEEPVAART GERELATEERD				
Kadegelden	825.900	773.664	-52.236	-6,3%
Steigers / Ligplaatsen	124.200	134.481	10.281	8,3%
Retributie wateroppervlak	87.200	86.857	-343	-0,4%
Opbrengst water en stroom scheepvaart	47.000	52.157	5.157	11,0%
TOTAAL SCHEEPVAARTGERELATEERD	1.084.300	1.047.158	-37.142	-3,4%
TERREINEN CORE BUSINESS				
Erfpachtopbrengsten	10.784.700	10.498.157	-286.544	-2,7%
Tijdelijke verhuur	1.332.900	1.497.664	164.764	12,4%
Optievergoedingen	515.300	769.479	254.179	49,3%
Vergoeding overslag faciliteiten	19.800	34.235	14.435	72,9%
TOTAAL TERREINEN CORE BUSINESS	12.652.700	12.799.535	146.835	1,2%
TERREINEN NON CORE BUSINESS				
Huur landerijen en opstallen	125.600	165.975	40.375	32,1%
Vent- en jachtvergunningen	4.700	3.715	-985	-21,0%
Recognities (vergunningen)	15.800	18.987	3.187	20,2%
Vergoeding (nuts)infrastructuur	4.468.300	4.652.381	184.081	4,1%
TOTAAL TERREINEN NON CORE BUSINESS	4.614.400	4.841.058	226.658	4,9%
TRANSACTIERESULTAAT GRONDEN	3.148.100	3.230.811	82.711	2,6%
OVERIGE EN INCIDENTELE OPBRENGSTEN				
Dienstverlening derden	254.800	267.256	12.456	4,9%
Overige opbrengsten	188.500	248.186	59.686	31,7%
Incidentele opbrengsten	0	0	0	-
TOTAAL OVERIGE EN INCIDENTELE OPBRENGSTEN	443.300	515.442	72.142	16,3%
WAARDEMUTATIE UITGIFTE ERFPACHTGRONDEN	0	34.019.000	34.019.000	-
TOTAAL OPBRENGSTEN (A)	26.317.500	62.257.664	35.940.164	136,6%

LASTEN	Suppletoire begroting 2012	Realisatie 2012	Verschil	
	€	€		
CORE BUSINESS GERELATEERDE KOSTEN				
Marketing en PR	1.178.800	1.193.939	15.139	1,3%
Ontwikkeling en projecten	115.000	54.211	-60.789	-52,9%
TOTAAL CORE BUSINESS GERELATEERDE KOSTEN	1.293.800	1.248.150	-45.650	-3,5%
PROJECT- EN TRANSACTIEGEREL. KOSTEN				
Projectgerelateerde bijdragen	0	-509.059	-509.059	100,0%
Transactiegerelateerde kosten	181.000	433.117	252.117	100,0%
TOTAAL PROJECT- EN TRANSACTIEGERELATEERDE KOSTEN	181.000	-75.941	-256.941	100,0%
STRUCTURELE ONDERHOUDSKOSTEN				
Baggerkosten	3.465.000	2.827.703	-637.297	-18,4%
Onderhoudsprojecten	967.500	1.198.083	230.583	23,8%
Beheerskosten	716.500	611.964	-104.536	-14,6%
TOTAAL STRUCTURELE ONDERHOUDSKOSTEN	5.149.000	4.637.750	-511.250	-9,9%
PERSENEELSKOSTEN				
Salarissen	5.266.100	5.242.983	-23.117	-0,4%
Pensioenlasten	715.100	799.010	83.910	11,7%
Overige sociale lasten	520.100	515.440	-4.660	-0,9%
Secundaire kosten personeel	816.800	559.720	-257.080	-31,5%
Inactieven	0	32.023	32.023	-
Externe loonkosten	277.000	214.361	-62.639	-22,6%
TOTAAL PERSENEELSKOSTEN	7.595.100	7.363.536	-231.564	-3,0%
OVERIGE KOSTEN				
Huisvestingskosten	992.800	968.019	-24.781	-2,5%
Middelen en materialen	836.700	786.663	-50.037	-6,0%
Kantoorkosten	341.600	248.899	-92.701	-27,1%
Administratie en algemene kosten	937.500	2.608.467	1.670.967	178,2%
TOTAAL OVERIGE KOSTEN	3.108.600	4.612.047	1.503.447	48,4%
ONVOORZIENE UITGAVEN EN INCIDENTELE KOSTEN	0	29.127	29.127	100,0%
TOTAAL KOSTEN (B)	17.327.500	17.814.669	487.169	2,8%
OPERATIONEEL RESULTAAT (A-B)				
	8.990.000	44.442.995	35.452.995	394,4%
MUTATIES VOORZIENINGEN (C)	0	-1.427.794	-1.427.794	-
DEELNEMINGEN (D)	0	-713.418	-713.418	-
AFSCHRIJVINGEN MATERIËLE VASTE ACTIVA (E)	-4.187.600	-4.307.382	-119.782	2,9%
FINANCIËLE BATEN EN LASTEN (F)	-4.535.400	-2.389.214	2.146.186	-47,3%
NETTO RESULTAAT (A-B)+(C+D+E+F)	267.000	35.605.187	35.338.187	13235,3%
MUTATIE RESERVES	0	-34.019.000	-34.019.000	-
NETTO RESULTAAT NA BESTEMMING	267.000	1.586.187	1.319.187	494,1%

TOELICHTING BEGROTING VERSUS REALISATIE – opbrengsten

SCHEEPVAARTBEWEGINGEN

De opbrengst vanuit havengeld zeeschepen is ruim € 1,4 miljoen hoger uitgevallen. Het grootste deel is toe te schrijven aan de havengeldgarantie van RWE ter hoogte van € 1,08 miljoen voor 2012 welke niet was opgenomen in de begroting.

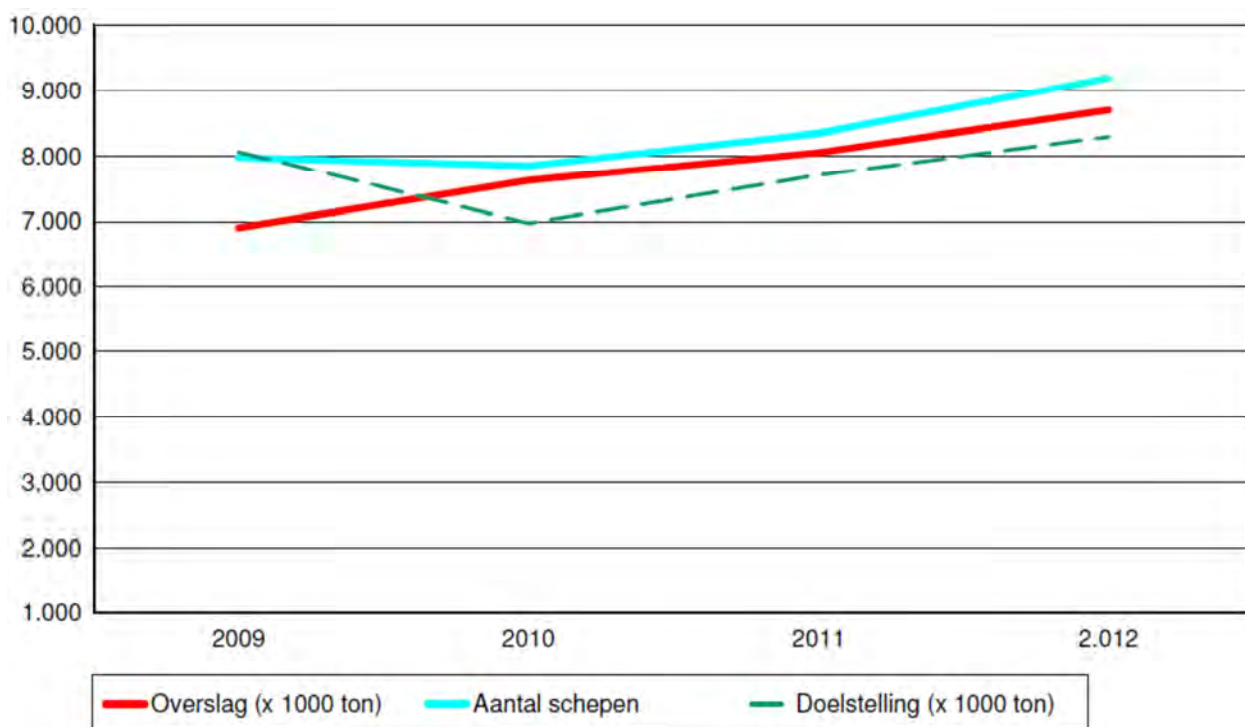
De paragraaf hieronder beschrijft de ontwikkelingen van Groningen Seaports met betrekking tot de goederenoverslag, het scheepvaartverkeer en de terreinuitgifte over het jaar 2012.

SCHEEPVAARTCIJFERS

2012 was voor Groningen Seaports een recordjaar. Maar liefst 9.199 schepen bezochten de Groninger Zeehavens, 853 schepen meer dan het jaar ervoor. Zij vervoerden een record tonnage aan overslag.

De grootste groei in overslag ten opzichte van 2011 kwam vanaf het derde kwartaal van 2012. Tot dat moment liep de overslag achter op 2011. Vanaf augustus trok de overslag in de Eemshaven aan, voornamelijk vanwege een toename van activiteiten van Theo Pouw en na de opening en in gebruik name van de Vopak Terminal. Beide partijen zorgden samen voor ruim 1,2 miljoen ton extra overslag ten opzichte van 2011. De doelstelling voor 2012 van +3% (8.294.000 ton) is ruimschoots behaald met een recordoverslag van 8.705.000 ton, 8,1% meer dan 2011.

t/m 4e kwartaal jaar	Aantal schepen	Overslag (x 1000 ton)	Doelstelling (x 1000 ton)
2009	7.974	6.899	8.062
2010	7.848	7.620	6.968
2011	8.346	8.053	7.696
2012	9.199	8.705	8.294

Grafiek 1 - Vergelijking scheepvaart en overslagcijfers incl. doelstelling overslag 2009 - 2012

Zeevaart

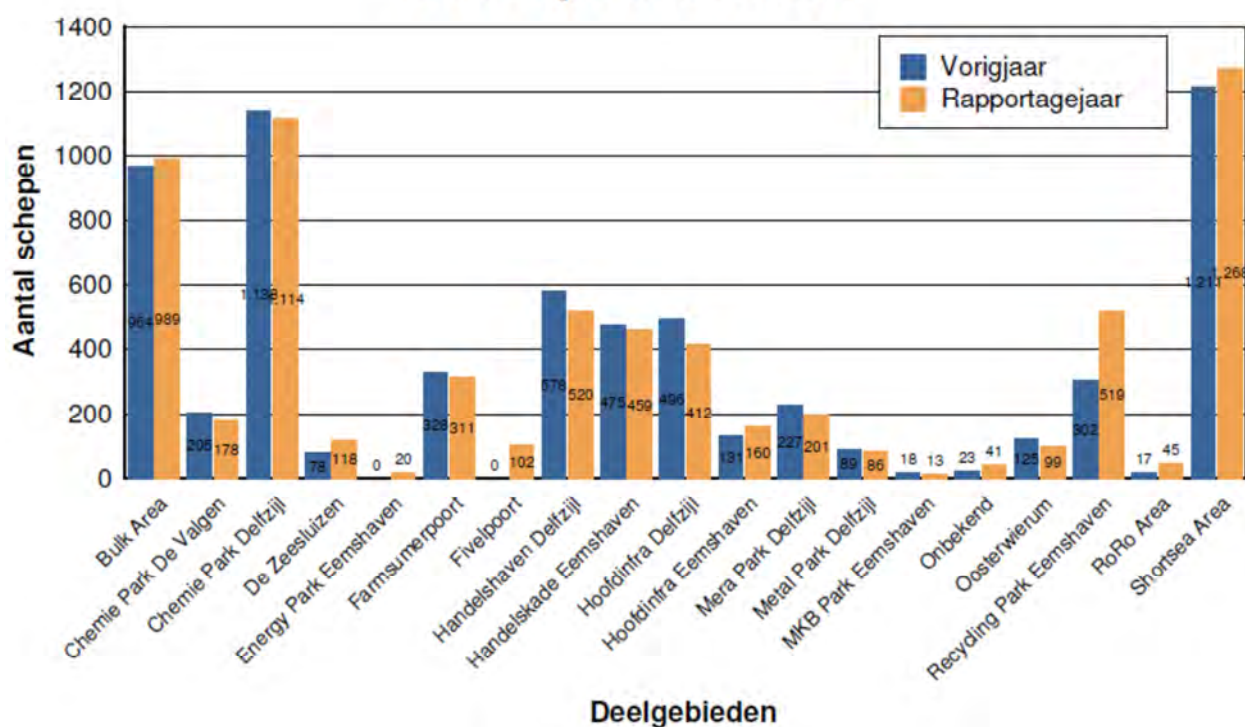
Het aantal zeeschepen is gestegen met 22,7% naar 4593 schepen. De categorie laden/lossen is gestegen met 9,4% naar 1089 schepen; 94 schepen meer dan in 2011. De hoge procentuele stijging van de totale groep zeevaartschepen komt door de categorie Overig. Met name 'service crafts' die werkzaam zijn in de offshore industrie zorgen voor 365 extra schepen (+ 141,5%). Maar ook het aantal bijleggers steeg met 243 schepen (+ 35,7) en het aantal vissersschepen met 118 (+ 17,2%).

Binnenvaart

Het aantal binnenvaartschepen is met 0,1% gestegen in vergelijking met 2011. In totaal werden 4606 binnenvaartschepen genoteerd, waarvan 3120 in de categorie laden/lossen. Deze grootste en belangrijkste categorie schepen is met 0,9% gedaald; 29 schepen minder dan in 2011.

Na optelling van het aantal binnenvaart- en zeevaartschepen zien we een forse toename in scheepvaartbewegingen over het afgelopen jaar.

Scheepsbezoeken

Grafiek 2 - Scheepsbezoeken per deelgebied 2011 / 2012

OVERSLAGCIJFERS

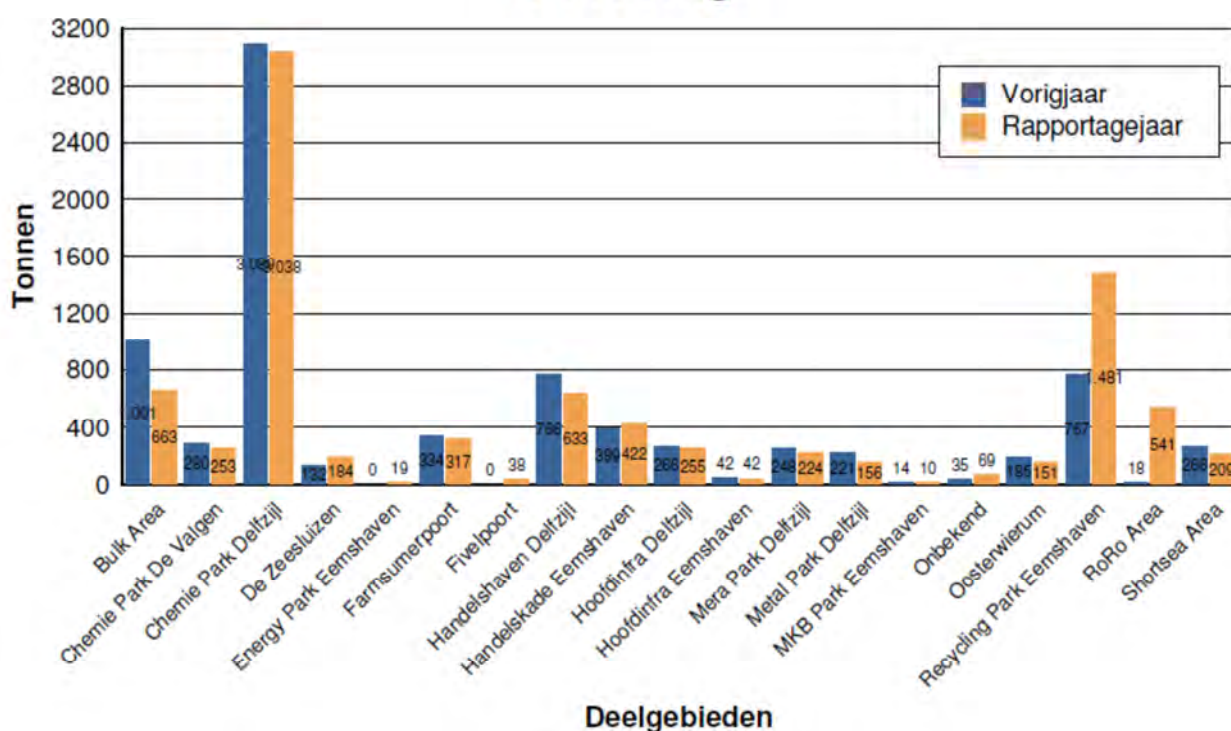
Bij de uitsplitsing van de 8.705.000 ton overslag naar binnenvaart en zeevaart en Delfzijl en Eemshaven is het aandeel van binnenvaart Delfzijl het grootst. De overslag in de Eemshaven heeft wel terrein gewonnen ten opzichte van Delfzijl. Daaruit blijkt dat de Eemshaven – naast gronduitgifte – steeds een belangrijkere positie inneemt als het gaat om goederenoverslag. Tabel 1 toont de verschillende onderdelen in de overslag per haven. Grafiek 3 toont de overslag per deelgebied.

Aantal tonnen x 1.000						
t/m 4e kwartaal 2012				t/m 4e kwartaal 2011		
Soort	Delfzijl	Eemshaven	Totaal	Delfzijl	Eemshaven	Totaal
Binnenvaart	3.363	1.748	5.111	3.478	1.440	4.918
Zeevaart	1.898	1.696	3.594	2.047	1.087	3.134
Totaal	5.261	3.444	8.705	5.526	2.527	8.053

Procentuele verdeling ten opzichte van het totaal						
t/m 4e kwartaal 2012				t/m 4e kwartaal 2011		
Soort	Delfzijl	Eemshaven	Totaal	Delfzijl	Eemshaven	Totaal
Binnenvaart	38,63	20,09	58,72	43,20	17,88	61,07
Zeevaart	21,80	19,48	41,28	25,43	13,50	38,93
Totaal	60,43	39,57	100,00	68,62	31,38	100,00

Tabel 1 - Verdeling goederenoverslag per haven en modaliteit

Overslag

Grafiek 3 - Overslag per deelgebied 2011 / 2012

Voor zee- en binnenvaart Delfzijl geldt dat de goederensoort Mineralen het grootste aandeel heeft, gevolgd door Chemische producten. Voor de Eemshaven zijn dit Mineralen, Aardolieproducten en Overige Goederen (o.a. vervuilde grond). Een gedetailleerde beschrijving van de ontwikkeling van de overslag van goederensoorten per haven en modaliteit volgt hierna. Tabel 2 is een overzicht van de aandelen per goederensoort per haven en de ontwikkeling vergeleken met 2011.

Ontwikkeling overslag per haven en modaliteit 4e kwartaal 2012

Goederensoort	DELFIJL						EEMSHAVEN					
	Zeevaart			Binnenvaart			Zeevaart			Binnenvaart		
	overslag	aandeel**	mutatie*	overslag	aandeel**	mutatie*	overslag	aandeel**	mutatie*	overslag	aandeel**	mutatie*
Landbouwprodukten	30.163	2%	-51%	124.283	4%	2%	100.208	6%	36%	120.864	7%	21%
Voedingsprodukten	89.307	5%	-35%	103.142	3%	73%	170.976	10%	-17%	45.079	3%	-2%
Vaste Brandstoffen	0	0%	0%	60.123	2%	-30%				0	0%	0%
Aardolieprodukten	27.547	1%	-30%	286.598	9%	-4%	685.455	40%	173%	225.830	13%	72%
Ertsen	27.456	1%	-68%	75.234	2%	-10%	0	0%	0%	3.009	0%	-7%
Metalen	3.500	0%	-27%	33.279	1%	-8%	7.129	0%	-6%	1.903	0%	-48%
Mineralen	1.186.482	63%	-7%	2.094.071	62%	-4%	313.697	18%	22%	895.228	51%	3%
Meststoffen	27.812	1%	-8%	36.743	1%	84%	228	0%	0%	0	0%	0%
Chemische produkten	430.429	23%	8%	485.139	14%	-12%	75.345	4%	114%	5.973	0%	82%
Overige Goederen	75.243	4%	553%	64.017	2%	34%	342.778	20%	34%	450.586	26%	60%
Totaal	1.897.939	100%	-7%	3.362.630	100%	-3%	1.695.816	100%	56%	1.748.473	100%	21%

* mutatie t.o.v. 2011

** aandeel t.o.v. totaal per haven/modaliteit

Tabel 2 - Ontwikkeling goederenoverslag per haven en modaliteit

Delfzijl, zeevaart (-7%)

De daling in de zeevaartoverslag in Delfzijl is terug te zien in bijna alle goederensoorten. Enkele producten die minder zijn overgeslagen zijn Zacht hout, Veevoeder, Aluminium en Zout. Veevoeder daalde met 40.000 ton naar 55.000 ton, Aluminium daalde met 59.000 ton naar 27.000 ton en Zout met 126.000 ton naar 978.000 ton. De goederensoort Chemische producten steeg met 8% door onder andere een toename van 35.000 ton overslag van Glycerine en 38.000 ton overslag geboekt op in de categorie 'Overig'. Ook op 'Niet te specificeren goederen' werd in 2012 ruim 70.000 ton geboekt tegenover 0 ton in 2011. De bestemming of herkomst hiervan is lastig te herleiden, omdat dit op een verzamelpost is geboekt.

Delfzijl, binnenvaart (-3%)

Anders dan in de zeevaart is de overslag van Aluminium met slechts 6.000 ton teruggelopen. Ook bij Veevoeder zien we een verschuiving naar binnenvaart, aangezien de overslag hiervan via de binnenvaart is gestegen met 27.000 ton.

Verreweg de belangrijkste goederensoort voor de binnenvaart in Delfzijl is Mineralen. De omvangrijkste ladingstromen hierin zijn Zout, Gips en ook Zand. Alle drie de producten zijn gedaald; Zand -/- 71.000, Zout -/- 57.000, Gips -/- 19.000 ton. Daarentegen zijn een aantal andere producten meer overgeslagen, bijvoorbeeld Klei + 35.000 ton, waardoor Mineralen per saldo is gedaald met 76.000 ton.

Ook de goederensoort Chemische producten is gedaald met 70.000 ton. In 2011 werd nog 153.000 ton Calciumchloride verscheept naar Harlingen in verband met de ontmanteling van de Brunner Mond fabriek. In 2012 is deze stroom volledig stopgezet waardoor dit effect in 2013 uit de statistieken verdwenen zal zijn. Glycerine is verdubbeld naar 51.000 ton.

Eemshaven, zeevaart (+56%)

Vanaf september is de overslag voor de Vopak Terminal van start gegaan. De meeste tanks zijn inmiddels gevuld met als gevolg 516.000 ton nieuwe overslag aan de Vopak jetty. Het betreft hier strategische olieopslag. De komende jaren valt dus niet een dergelijke aan- of afvoer te verwachten.

Ook een nieuwe stroom via de zeevaart dit jaar is Magnesium; ruim 85.000 ton. De overslag van Constructiewerken is gestegen van 24.000 naar 77.000 ton. De toename van deze stroom komt niet zozeer tot uitdrukking in tonnage, maar zorgt daarentegen wel voor meer scheepsbewegingen.

Met een overslag via de zeevaart van in totaal 323.000 ton is de uitgaande stroom van Bitumineuze mengsels op niveau gebleven en de stroom Vervuilde grond van 0 naar 31.000 ton gestegen.

Eemshaven, binnenvaart (+21%)

Theo Pouw is in 2012 na Akzo de grootste verlader gebleken. Ruim 1,1 miljoen ton overslag is gerealiseerd aan de losstoep Wilhelminahaven. Een toename van 714.000 ton op een totaal van 767.000 ton in 2011. Goederen die werden overgeslagen zijn 183.000 ton Bitumineuze mengsels (+70.000), 336.000 ton Zand (+66.000), 225.000 Klei (+143.000), 335.000 ton Vervuilde grond (+160.000). De Bitumen en Vervuilde grond is hoofdzakelijk een ingaande stroom. In totaal is 90.000 ton minder Grint en Steensplit overgeslagen.

VERSCIJNINGSVORM

In de zeevaart werd het grootste deel als droge bulk vervoerd (54%) gevolgd door natte bulk (25%) en overig stukgoed (15%). In de binnenvaart werd 80% als droge bulk vervoerd en 16% als natte bulk.

TERREINUITGIFTE

In 2011 zagen we al dat het aantal uitgiftes in de offerte- en optiefase terug liep. De uitgiftedoelstelling voor 2012 lag daarom op 9,2 hectare. Een lagere doelstelling in vergelijking met voorgaande jaren, maar in economisch onzekere tijden een uitdagende opgave. Zo is ook gebleken, want het uitgifteresultaat voor 2012 is geëindigd op 5,65 hectare, waarvan 0,8082 hectare huur en opstal.

Resultaat 2012:

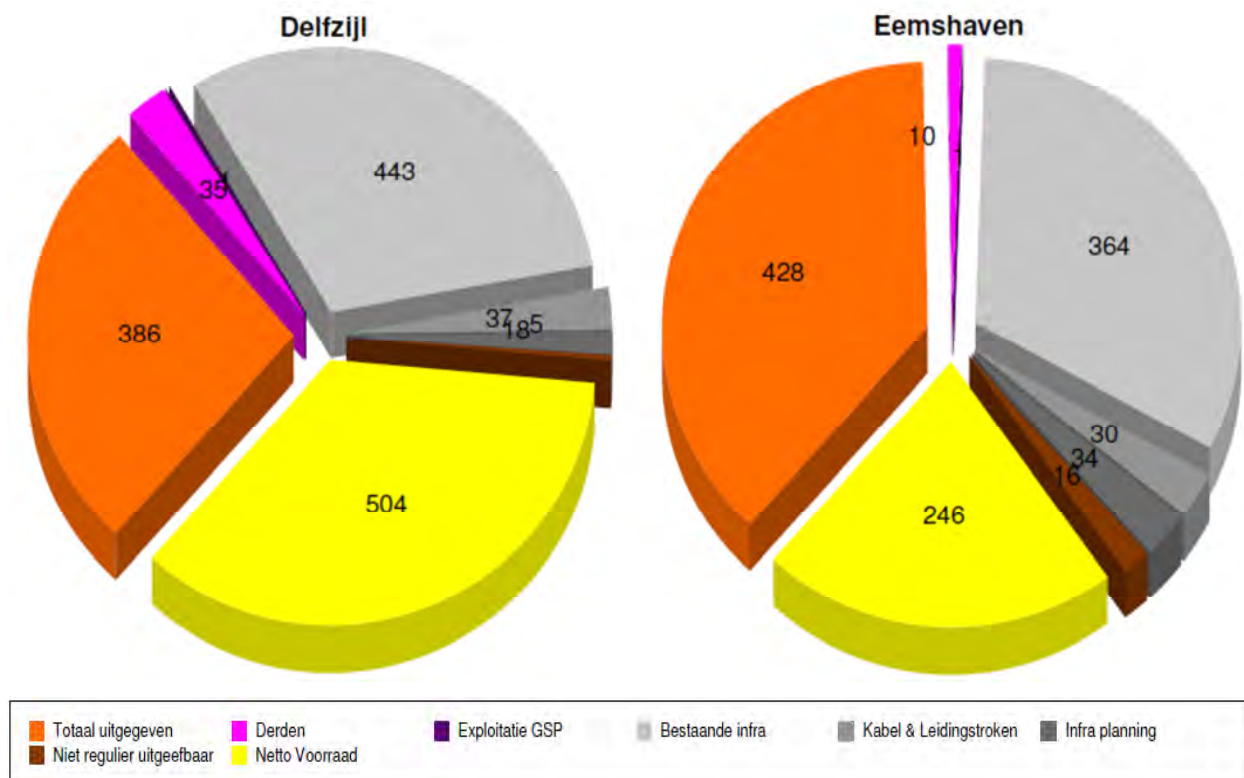
Bedrijf	Delfzijl/Eemshaven	Bedrijventerrein	Aantal hectare	Koop/erfpacht	Soort transactie	Akte gepasseerd
B&S						
International	Delfzijl	Farmsumerpoort	0,3476	koop	Nieuw <i>Aankoop</i>	Ja
Gebr. Borg	Delfzijl	Metalpark	0,0357	-	<i>GSP</i>	Ja
Zeolyst	Delfzijl	Metalpark	0,0357	erfpacht	Uitbreiding	Ja
Havenbedrijf DZ	Delfzijl	Handelskade	0,1140	erfpacht	Uitbreiding	Ja
Marine MS	Delfzijl	Farmsumerpoort	0,1906	koop	Nieuw	Ja
Molenzicht	Eemshaven	MKB Eemshaven	0,0600	erfpacht	<i>Heruitgifte</i>	Ja
Socar	Eemshaven	Roro Area	0,1446	koop	Uitbreiding	Ja
DOW	Delfzijl	Oosterwierum	0,3908	Erfpacht	Uitbreiding	Ja
AG Ems	Eemshaven	Shortsea Area	3,0000	Koop	Uitbreiding	Ja
Nieko Beheer	Delfzijl	Farmsumerpoort	0,2542	Koop	Uitbreiding	Ja
Heuvelman IBIS	Appingedam	<i>Fivelpoort</i>	0,4000	Koop	Nieuw	Ja
Totaal			4,8418			

Bedrijf	Delfzijl/Eemshaven	Bedrijventerrein	Aantal hectare	Huur/opstal	Soort transactie	Akte gepasseerd
Ballast Nedam						nvt
Industriebouw	Delfzijl	Metal Park	0,6640	Huur	Nieuw	
Eneco BEC1	Delfzijl	Metal Park	0,1442	Opstal	Uitbreiding	Ja
Totaal			0,8082			

Tabel 3 - Gronduitgiftes 2012

GRONDBALANS

Het beheersgebied van Groningen Seaports bestrijkt in totaal 2606 hectare; Delfzijl 1476 hectare, Eemshaven 1129 hectare. De grondbalans van beide havengebieden ziet er aan het eind van 2012 als volgt uit (in hectares).

Grafiek 4 - Grondbalans Delfzijl en Eemshaven na afsluiting 2012

De omvangrijkste begrippen:

Uitgegeven: In erfpacht, koop, opstal en huur uitgegeven terreinen;

Infra: Alle infrastructurele werken inclusief water en havenbekkens binnen het beheersgebied;

Infra planning: Terrein dat bestemd is voor infra en kabels en leidingen valt in deze categorie;

Netto voorraad: Voor uitgifte beschikbare grond na aftrek van de (infra)reserveringen. Alle commerciële reserveringen die juridisch nog eigendom van Groningen Seaports zijn vallen nog onder de netto voorraad (offerte, open- en gesloten optie en in contract uitgegeven terreinen waarvan de notariële akte nog niet is gepasseerd). De definitie van Netto voorraad is gewijzigd in het tweede kwartaal van 2012, waardoor de netto voorraad in de grafiek sindsdien hoger uitkomt. De nu gehanteerde definitie van netto voorraad sluit aan bij de landelijke IBIS enquête en voorkomt interpretatieverschillen over voor uitgifte beschikbare voorraad.

SCHEEPVAARTGERELATEERD

Kadegelden

De opbrengst valt lager uit dan begroot. In de begroting zijn opbrengsten meegenomen voor de kade 4^e fase Julianahaven van Orange Blue Terminals (OBT) vanaf 1 april 2012 en het verzwaarde gedeelte vanaf 1 juni. De aktepassering heeft vertraging opgelopen in verband met bodemvervuiling van de kade en is uiteindelijk op 30 mei gepasseerd. Ook het bedrag dat vervolgens elk kwartaal is gefactureerd aan OBT valt iets lager uit dan begroot.

Steigers/ligplaatsen

De opbrengst is hoger uitgevallen omdat er een nieuwe gebruiker van de steiger in de Eemshaven bij is gekomen.

Retributie wateroppervlak

De realisatie is conform de begroting.

Opbrengst water en stroom

De begroting is gebaseerd op een inschatting. In totaal is er 11% meer water en stroom afgenomen begroot.

TERREINEN CORE BUSINESS

Erfpachtopbrengsten

De erfpachtopbrengst lager uitgevallen dan begroot. Deze lagere opbrengst wordt veroorzaakt door de volgende zaken:

- Voor Orange Blue Terminals is de uitbreiding van het terrein vanaf 1 april 2012 opgenomen in de begroting. De aktepassering heeft op 30 mei plaatsgevonden. In verband met bodemvervuiling van het aangrenzende kadeterrein heeft deze aktepassering vertraging opgelopen. Als gevolg van de vertraagde aktepassing zal de opbrengst voor dit terrein ongeveer € 129.000 lager uitvallen.
- In de jaarrekening van 2011 is een vordering opgenomen op Wijnne & Barends voor een terrein waarvoor jarenlang geen erfpacht gefactureerd is. Na overleg en onderhandeling met Wijnne & Barends in 2012 is de vordering € 112.000 lager geworden en zodoende ten laste van de erfpachtopbrengst in 2012 gebracht.
- De herindexering voor 2012 is € 31.000 lager uitgevallen dan begroot.
- In de begroting is een bedrag ter hoogte van € 93.000 opgenomen voor nieuwe uitgifte in erfpacht. Hiervan is € 54.000 gerealiseerd, € 39.000 minder dan begroot.

Een hogere opbrengst is gerealiseerd voor de Vopak-steiger en voor het terrein van Eneco. In totaal gaat het hierbij om € 23.000.

In totaal komt de erfpachtopbrengst hiermee € 287.000 lager uit dan begroot.

Tijdelijke verhuur

De opbrengst uit tijdelijke verhuur is in totaal ruim € 164.000 hoger dan begroot. Dit bestaat onder andere uit een herindexering van verhuurder terreinen aan Akzo en BKV waardoor bijna € 30.000 meer is gerealiseerd. Verder zijn er terreinen verhuurd die niet waren opgenomen in de begroting aan Boskalis, Ballast Nedam en Activa Wind voor in totaal € 50.000. Verder heeft er met terugwerkende kracht facturatie plaatsgevonden aan ESD in verband met een parkeerplaats voor in totaal € 43.000. Tot slot is een deel van het huurterrein van Nuon overgegaan naar RWE waarna € 30.000 meer is gerealiseerd dan begroot.

Optievergoedingen

Vanaf 2006 geldt dat de ontvangsten van gesloten opties eerst worden gereserveerd. Zodra er op de optie een transactie volgt, worden de opbrengsten in mindering gebracht op de te betalen aankoop- of erfpachtsom. Indien er geen transactie volgt, vallen de gegenereerde optieontvangsten vrij ten gunste van het resultaat. In een aantal optiecontracten is vastgelegd dat (een deel van) het betaalde optiegeld direct als opbrengst wordt gerekend. Alleen deze laatst genoemde optiegelden worden opgenomen in de begroting.

In 2012 is het betaalde optiegeld door Vopak en Advanced Power conform het optiecontract meteen als opbrengst gerekend. Doordat Advanced Power heeft besloten zich niet in de Eemshaven te gaan vestigen is een bedrag van € 152.000 vrijgevallen dat een aantal jaren geleden al was betaald. Verder zijn er betaalde optiegelden van Bard, Amasus Shipping en Heveskes Energy vrijgevallen in verband met het niet doorgaan van vestigingsplannen. In totaal is ruim € 154.000 meer optiegeld vrijgevallen dan begroot.

Vergoeding overslagfaciliteiten

De realisatie van de vergoeding voor overslagfaciliteiten is hoger uitgevallen dan begroot. Met name in de Beatrixhaven in de Eemshaven is meer gebruik gemaakt van openbare overslagfaciliteiten dan begroot.

TERREINEN NON CORE BUSINESS

Huur landerijen en opstallen/Vent- en jachtvergunningen/Recognities

De realisatie voor huur landerijen is ruim hoger uitgevallen omdat een aantal verhuurde hectares niet waren begroot. Tevens zijn er huuropbrengsten gerealiseerd voor een boerderij in Weiwerd dat niet was opgenomen in de begroting.

Vergoeding (nuts)infrastructuur

De opbrengst voor windturbines is ruim hoger uitgevallen in verband met een herindexering van de prijs waarmee in de begroting geen rekening was gehouden.

De opbrengsten voor Kabel- en leidingstroken en stikstof-, stoom- en persleidingen zijn conform de begroting.

RESULTAAT GRONDTRANSACTIES

In totaal is in 2012 4,2 hectare verkocht. In de begroting was uitgegaan van een verkoop van 4,6 hectare. Ondanks dat het verkochte aantal hectares iets lager ligt is de opbrengst ruim € 82.000 hoger uitgevallen.

In Delfzijl is grond verkocht aan B&S International, Marine Maintenance Service en Nieko Beheer. In de Eemshaven betreft het een verkoop aan Socar en 3 hectare aan AG Ems. Verder is na kadastrale inmeting gebleken dat de in het verleden verkochte terreinen aan Jan Snel en Wijnne & Barends groter uitvallen dan is betaald waardoor een afrekening heeft plaatsgevonden.

OVERIGE OPBRENGSTEN

De opbrengst voor dienstverlening derden is iets hoger uitgevallen. In de begroting bestaat deze opbrengst vooral uit doorberekening van uren van medewerkers van Groningen Seaports aan Fivelpoort en Groningen Railport. De doorberekening van deze uren is ruim lager uitgevallen. De hogere opbrengst komt voort uit een vergoeding van € 15.000 per jaar vanuit het Haven Afvalplan vanaf 2008 tot en met 2012 voor personeelslasten. Tot voor kort was niet bekend dat Groningen Seaports recht had op deze vergoeding.

De hogere overige opbrengst wordt vooral veroorzaakt door een exploitatie-afrekening van een kraan die vorig jaar door Elzinga is overgenomen. Deze afrekening is hoger uitgevallen dan verwacht. Verder is de vergoeding die OBТ betaald voor een extra verzwaring van een kade opgenomen bij de overige opbrengsten, deze opbrengst was niet begroot. Een lagere opbrengst is gerealiseerd doordat een begrote vergoeding van NUON in verband met een koelwaterinlaat niet is gerealiseerd.

TOELICHTING BEGROTING VERSUS REALISATIE – lasten

LASTEN

CORE BUSINESS GERELATEERDE KOSTEN

De kosten voor Marketing en PR zijn vrijwel conform de begroting. Het grootste deel van de gerealiseerde kosten betreft bijdragen en sponsoring. Deze kosten zijn hoger uitgevallen dan begroot in verband met een bijdrage van € 60.000 voor Pronkjewaitjes op RTV Noord. De kosten voor de nieuwjaarsreceptie en het havendiner zijn lager uitgevallen dan begroot. Verder betreft het kosten voor het excursieprogramma 'Zout aan de broek' welke conform de begroting zijn uitgekomen.

De kosten voor productontwikkeling vallen eveneens lager uit dan begroot. De kosten voor een aantal geplande onderzoeken zijn lager uitgevallen of zijn uitgesteld naar volgend jaar. Gerealiseerde kosten betreffen onder andere kosten voor onderzoek naar een helihaven, veerverbinding Delfzijl - Knock en Greengrid.

PROJECT- EN TRANSACTIEGERELATEERDE KOSTEN

In de voorgaande jaren zijn de kosten voor onderzoek naar vertroebeling in de Eemshaven ten laste van het resultaat gebracht. In 2012 is besloten om deze uitgaven te activeren onder het project Energypark waardoor de kosten uit het verleden ter hoogte van € 554.000 ten gunste van het resultaat zijn geboekt. Verder is in 2012 de bijdrage aan de Stichting Natuurcompensatie als projectgerelateerde kosten geboekt.

De transactiegerelateerde kosten betreft kosten die gemaakt zijn ten behoeve van transacties in 2012 en transacties uit recente jaren. Het gaat hierbij onder andere om de kostprijs van de grond die is verkocht in 2012 en kosten voor het terrein dat in het verleden van Water & Soil is geweest.

STRUCTURELE ONDERHOUDSKOSTEN

De kosten voor het baggeren zijn ruim lager uitgevallen dan begroot. Met name het onderhoudsbaggerwerk in de Eemshaven is lager uitgevallen omdat tijdens de verdieping van de Eemshaven een groot deel van het onderhoudswerk is meegenomen. Verder vallen de kosten voor het onderzoek naar duurzaam bodembeheer ruim lager uit omdat dit onderzoek vertraging heeft opgelopen. In 2013 zal dit onderzoek worden voortgezet.

De kosten voor onderhoudsprojecten zijn in het verslagjaar hoger uitgevallen dan de begroting door de volgende zaken. De zeer lange winter van 2011/2012 heeft ertoe geleid dat de geprognostiseerde kosten voor gladheidsbestrijding noodzakelijkerwijs zijn overschreden. Een eind 2011 gegunde opdracht voor herstelwerkzaamheden met gietasfalt voor de schermdijk Delfzijl kon ook vanwege de weersomstandigheden niet in 2011 worden opgestart. Het gehele project is vervolgens doorgeschoven naar het boekjaar 2012 waar het niet was begroot. In 2012 is er versneld onderhoud ten gevolge van grote schade door zware ijsgang, van een van steigers noodzakelijk geweest. In samenhang

met veel schades in 2012, veroorzaakt door derden die niet verhaalbaar zijn gebleken, leidde dit tot een overschrijding van het jaarbudget steigers. De kosten voor het groenonderhoud in Delfzijl is lager uitgevallen dan begroot in verband met een aanbestedingsmeevaller. Ook het onderhoud aan kaden is lager uitgevallen.

De beheerskosten zijn ruim lager uitgevallen dan begroot doordat er een ontvangst is geweest voor te veel betaalde onroerend zaak belasting over objecten in de Eemshaven. Hierdoor is een bedrag van € 155.000 ontvangen van de gemeente Eemsmond. De kosten voor het gebruik van elektra is ruim hoger uitgevallen dan begroot.

PERSONEELSKOSTEN

De salariskosten en de overige sociale lasten zijn vrijwel conform de begroting uitgekomen. De pensioenlasten zijn hoger uitgevallen in verband met hoger premiepercentages.

De secundaire kosten personeel zijn ruim lager uitgevallen. Met name de scholingskosten en de reis- en verblijfkosten zijn lager dan begroot. Verder wordt er uit kostenoverweging bijvoorbeeld minder gebruik gemaakt van externe vergaderlocaties waardoor kosten lager uitvallen dan begroot.

De kosten voor inactieven zijn niet begroot. Het betreft hier kosten voor een ex-werknemer.

De externe loonkosten zijn lager uitgevallen dan begroot. Het betreft hier een saldo van externe inhuur en de doorbelasting van uren naar investeringsprojecten van de externe inhuur en intern personeel. Met name de doorbelasting van uren naar investeringsprojecten is hoger uitgevallen dan begroot.

OVERIGE KOSTEN

De huisvestingskosten zijn iets lager uitgevallen dan begroot omdat met name de kosten voor het onderhoud van het gebouw lager is uitgevallen.

De kosten voor middelen en materialen zijn eveneens lager uitgevallen. Onder deze post zijn met name de onderhoudskosten voor de bedrijfsinformatiesystemen en de lease-auto's begroot. De onderhoudskosten voor de bedrijfsinformatiesystemen zijn ruim lager uitgevallen dan begroot, de kosten voor de lease-auto's zijn conform de begroting.

De kantoorkosten zijn lager uitgevallen door besparingen over de hele linie. Zo zijn de kosten voor bijvoorbeeld abonnementen, telefonie, boekwerken en verzendkosten lager uitgevallen.

De administratie- en algemene kosten zijn ruim hoger uitgevallen dan begroot. In de begroting is geen rekening gehouden met advieskosten in verband met verzelfstandiging. Deze kosten bedragen voor 2012 bijna € 350.000. Verdere advieskosten betreft met name juridisch advies en kosten voor het opstellen van de groene havenvisie. Tot slot is onder de administratiekosten een bedrag ter hoogte van bijna € 1.472.000 als kosten genomen als voorziening voor oninbare vorderingen. Het grootste deel hiervan heeft betrekking op een vordering op Aldel.

MUTATIE VOORZIENINGEN

Voor het toekomstig onderhoud aan infrastructuur en baggerwerk is in 2012 een bedrag van ruim € 1,4 miljoen gedoteerd aan de voorzieningen. In de begroting is geen dotatie opgenomen.

AFSCHRIJVINGEN MATERIELE VASTE ACTIVA

De afschrijvingen zijn ruim € 132.000 hoger uitgevallen dan begroot. Dit is veroorzaakt doordat de afschrijving op nieuwe projecten hoger is uitgevallen. Bij het opstellen van de begroting wordt een schatting gemaakt van het moment dat een activum in gebruik wordt genomen. Vanaf dat moment wordt op het activum afgeschreven. In 2012 zijn meer projecten gereedgekomen waardoor er ook meer is afgeschreven.

FINANCIELE LASTEN

In totaal is in de begroting voor 2012 een bedrag van € 7,8 miljoen opgenomen als rentelasten waarvan € 3,3 miljoen wordt toegerekend aan investeringen en € 4,5 miljoen is begroot als exploitatiekosten.

De gerealiseerde rentelast bestaat uit kosten voor rente instrumenten, kasgeldleningen en rekening courant. Deze kosten worden conform de herziene notitie 'Nota activabeleid' verdeeld. Deze verdeling houdt in dat de rentelasten ten laste van de investeringsprojecten wordt gebracht zolang deze onderhanden is. Doordat een aantal projecten is uitgelopen is er meer rente toegerekend aan projecten dan begroot. Het gaat hierbij om ongeveer 0,7 miljoen extra toerekening aan projecten. Het deel dat niet ten laste wordt gebracht van de investeringsprojecten komt ten laste van het exploitatieresultaat. Ook de rentelasten die toe te rekenen zijn aan de overhedge komen ten laste van het exploitatieresultaat.

Verder heeft er een vrijval plaatsgevonden vanuit de voorziening derivatenportefeuille ter hoogte van ruim € 1,3 miljoen. In de begroting is hiermee geen rekening gehouden.

Tot slot wordt er jaarlijks een vast bedrag van in totaal € 190.000 aan de deelnemers betaald. Tot slot is er nog een renteopbrengst vanuit de rekening-couranten met Fivelpoort CV en Fivelpoort Beheer BV.

In totaal is bijna € 2,4 miljoen rente geboekt naar de exploitatie waar € 4,5 miljoen is begroot.

CIJFERS EN GRAFIEKEN

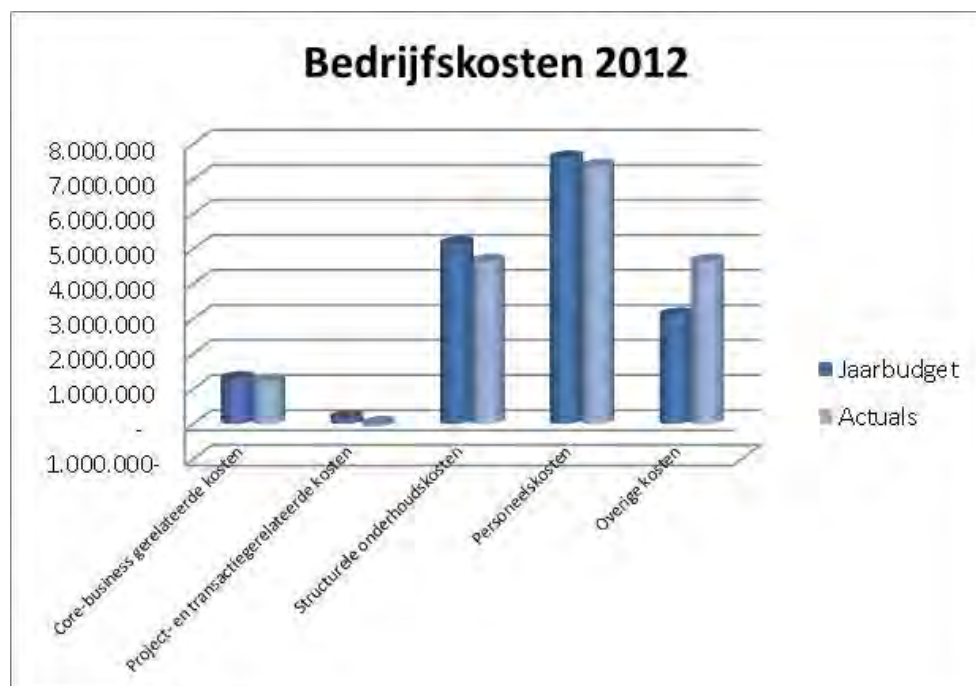
Bedrijfsopbrengsten

In de onderstaande grafieken worden de opbrengsten van Groningen Seaports schematisch weergegeven. Grafiek 1 laat de realisatie ten opzicht van de begroting zien. Grafiek 2 laat het aandeel van elke opbrengstcategorie ten opzichte van het totaal zien.

Bedrijfskosten

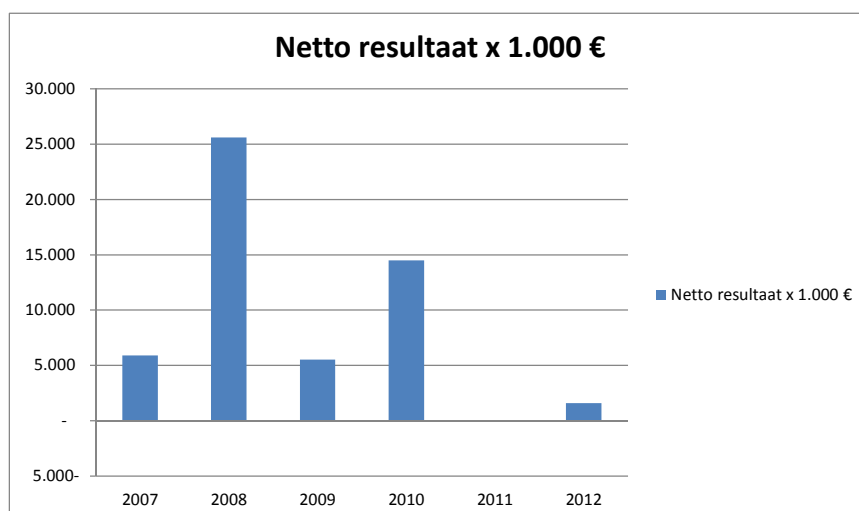
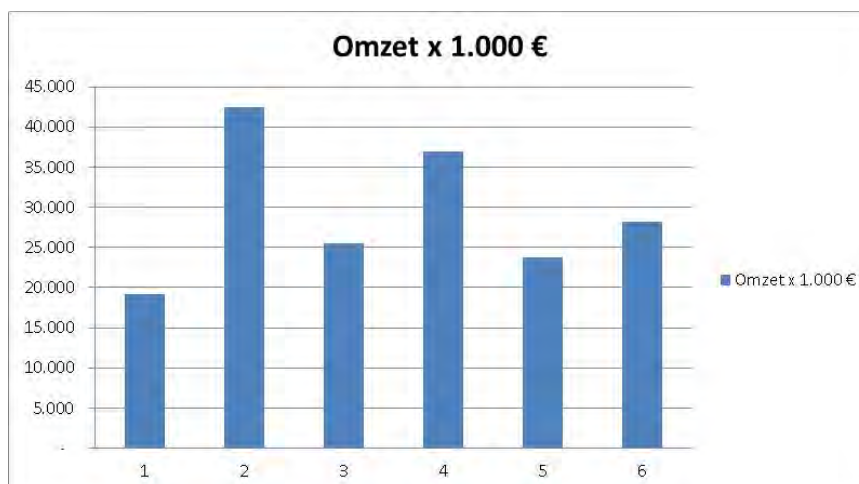
In de onderstaande grafieken worden de kosten van Groningen Seaports schematisch weergegeven. Grafiek 1 laat de realisatie ten opzichte van de begroting zien. Grafiek 2 laat het aandeel van elke kostencategorie ten opzichte van het totaal zien.

Kerncijfers

In het onderstaande overzicht worden een aantal kerncijfers weergegeven van 2006 tot en met 2012. In de grafieken op de volgende pagina worden een aantal kerncijfers in een grafiek weergegeven.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Terreinuitgifte hectaren	18,4	120,4	24,9	25,4	28,9	5,65
Goederenoverslag zeeschepen x 1.000 ton	3.130	3.310	2.904	3.380	3.134	3.594
Goederenoverslag binnenvaartschepen x 1.000 ton	4.672	4.673	3.987	4.242	4.917	5.111
Totaal overslag x 1.000 ton	7.802	7.982	6.899	7.622	8.052	8.705
Passagiersbewegingen x 1.000 personen	352	354	370	371	362	373
Aantal passagiersschepen	1.428	1.553	1.278	1.382	1.320	1.373
Aantal vissersschepen	1.478	1.365	1.092	969	825	966
Personeelsbestand aantal medewerkers	72	75	85	88	90	90
Omzet x 1.000 €	19.214	42.487	25.476	36.956	23.736	28.239
Netto resultaat x 1.000 €	5.899	25.597	5.525	14.514	-90	1.586
Eigen vermogen tov balanstotaal %	60,5	61,0	69,3	59,4	53	52
Cash Flow x 1.000 €	8.020	28.057	6.843	12.408	4.100	7.392
Investerings bruto x mln. €	17,3	17,4	15	53,6	61,2	38,3

Leaflet Facts & Figures 2012

Op de volgende pagina's worden de gegevens uit de leaflet Facts & Figures weergegeven. Dit leaflet is door de afdeling Marketing & Marketresearch opgesteld en wordt gebruikt als promotiemateriaal.

A year in figures

Cargo throughput	8,705,000 tonnes
Sea-going vessels	4,593
Inland vessels	4,606
Passenger vessels	1,373
Passenger movements	372,963
Gross turnover	± € 28,257,000,- (provisional)
Net result	± € 3,011,000,- (provisional)
Newly established businesses	Marine Maintenance Service, Ballast Nedam
Newly extended businesses	DOW Chemicals, Socar, B&S International, Havenbedrijf Delfzijl, AG Ems, Orange Performance Sailcraft, Eneco Bio Golden Raand, Heuvelman Ibis

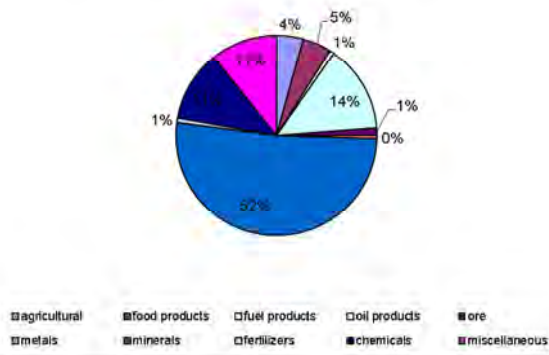
The ports

Total area	2,598 hectares
Available industrial area	Delfzijl: 420 hectares Eemshaven: 145 hectares
Draught seaports	Delfzijl: 9.0 m Eemshaven: 11.0 m
Draught inland ports	5.0 m
Mooring facilities Delfzijl:	Handelshaven: 850 m (quay) Handelshaven: 660 m (floating jetty) Zeehavenkanaal: 986 m (jetties)
Mooring facilities Eemshaven:	Julianahaven (southern part): 1,200 m (quay) Julianahaven (northern part): 1,100 m (bulk quay) Beatrixhaven (southern part): 700 m (quay) Emmahaven: 700 m (floating jetty) Wilhelminahaven: 1,250 m (quay)

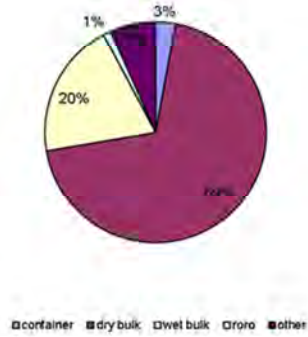
Business & employment

- Energy and industrial ports strategically located between two mainports
- 160 companies
- Main industries: energy (offshore wind, data), recycling, chemicals, logistics, agribusiness
- Core tasks: developing, facilitating and stimulating new business activities
- Direct employment: 5,346 people / Indirect employment: 10,725 people
- Chemical Cluster Delfzijl generates approx. 15% of the total annual chemical production of the Netherlands

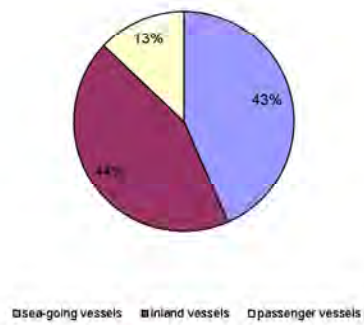
Incoming / Outgoing Cargo 2012 by Product

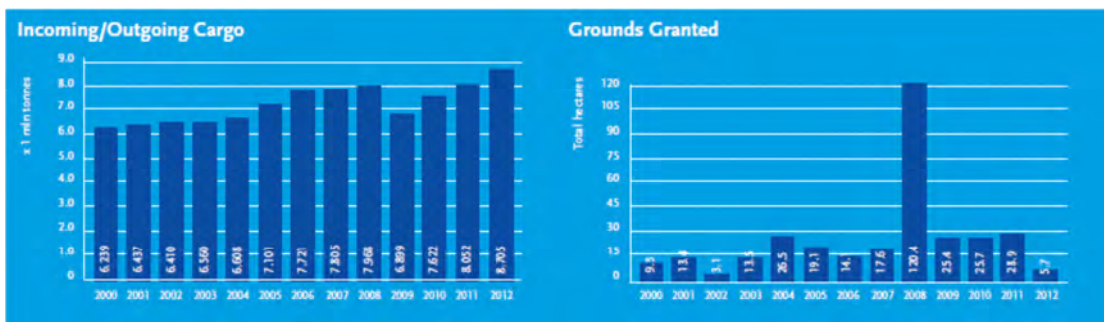
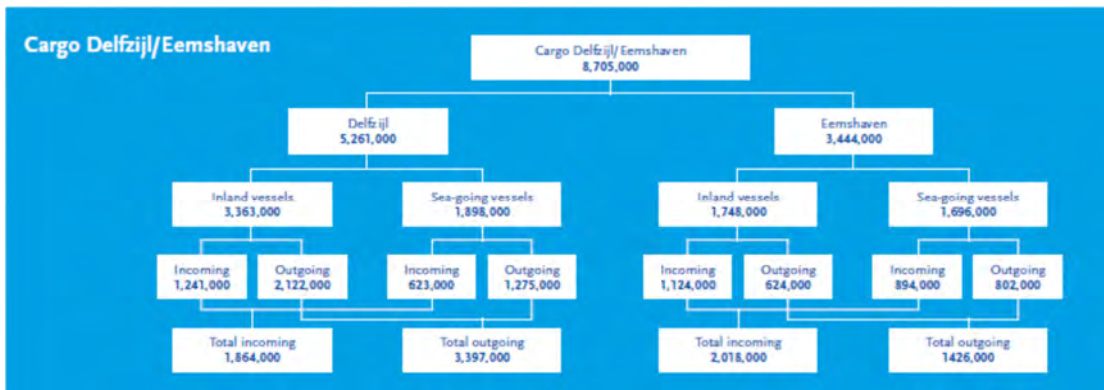

Incoming / Outgoing Cargo 2012 by Category

Vessel Movements 2012

CONTROLEVERKLARING

GRONINGEN SEAPORTS

Programmaverantwoording 2012 (Concept)

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
JAARVERSLAG 2012	
Voorwoord	6
De organisatie Groningen Seaports	8
Vernieuwing, verbetering en aanpassing: Het jaar van de infrastructuur	11
Nationale en internationale ontwikkelingen	16
Eemshaven: de wind in de rug	21
Delfzijl: biobased-economy in zicht	27
Groningen Railport en bedrijvenpark Fivelpoort	31
Ruimte en Milieu	33
Professionalisering van de organisatie	39
Vooruitblik	44
Verslag Ondernemingsraad	46
PARAGRAFEN	
A. Lokale heffingen	49
B. Weerstandsvermogen en risicomanagement	50
C. Onderhoud kapitaalgoederen	54
D. Financiering	55
E. Bedrijfsvoering	59
F. Verbonden partijen	60
G. Grondbeleid	64
JAARREKENING 2012	
Balans per 31 december 2012	66
Winst- en verliesrekening over 2012	67
Algemene toelichting op de balans en winst- en verliesrekening	68
Toelichting op de balans	73
Toelichting op de winst- en verliesrekening	80
Niet uit de balans blijvende verplichtingen	85
BEGROTING VERSUS REALISATIE	
Overzicht begroting 2012 versus realisatie	87
Toelichting op de begroting versus realisatie – opbrengsten	90
Toelichting op de begroting versus realisatie – lasten	101
CIJFERS EN GRAFIEKEN	104

INLEIDING

INLEIDING

Directie en management team van Groningen Seaports bieden hierbij aan het Algemeen Bestuur de Programmaverantwoording 2012 aan. In dit document leggen de directie en management team verantwoording af over het gevoerde beleid in het verslagjaar 2012, de mate waarin de doelstellingen uit de begroting 2012 zijn gerealiseerd en de inzet van middelen die daarvoor nodig is geweest.

In de Programmaverantwoording 2012 is de aansluiting gelegd met de Programmabegroting 2012, die in de Algemeen Bestuursvergadering van 21 december 2011 is vastgesteld. De vaststelling van deze Programmaverantwoording is voorzien op 14 juni 2013.

De programmaverantwoording is ingedeeld in vier delen:

- Jaarverslag 2012
- Paragrafen
- Jaarrekening 2012
- Begroting 2012 versus realisatie 2012

De lezer die kort en bondig geïnformeerd wil worden kan volstaan met het lezen van hoofdstuk Het jaar van de infrastructuur.

JAARVERSLAG 2012

VOORWOORD

Succesvol en inspirerend

Wat kun je zeggen over het gehele jaar 2012, als je zelf pas sinds 21 december 2012 voorzitter bent van het Algemeen en Dagelijks Bestuur van Groningen Seaports? Uit eigen waarnemingen natuurlijk nog niet al teveel, maar op grond van de inmiddels gevoerde gesprekken en bestudeerde stukken, kan ik toch wel een aantal zaken naar voren halen. Als eerste wil ik echter opmerken dat ik veel zin heb in het vervullen van de voorzittersrol. Vanuit vorige bestuursfuncties weet ik hoe groot het belang is van zeehavens voor economie en werkgelegenheid. De havens van Delfzijl en de Eemshaven met de daarmee verbonden bedrijfsterreinen, spelen in dat verband een rol die inmiddels van bovenregionale betekenis is.

Helaas zit het economische tij nog steeds tegen. De recessie is hardnekkiger en dieper dan we eerder gehoopt en verwacht hadden. Investeerders worden voorzichtiger, banken nemen minder risico's en markten veranderen. Die ontwikkelingen gaan uiteraard ook niet aan de provincie Groningen en Groningen Seaports voorbij. In het verslagjaar werd bijvoorbeeld minder grond uitgegeven dan voorzien en de marktomstandigheden in de elektriciteitssector maakten dat opties en gebruiksrechten werden opgezegd. Er zijn echter ook lichtpunten te ontdekken. Zo werd er in 2012 een volumerecord behaald bij het overslaan van goederen, behaalde het bedrijf bij een klanttevredenheidsonderzoek een dikke voldoende met het cijfer 7,9 en kon het jaar worden afgesloten met een positief exploitatieresultaat.

Om met vertrouwen de toekomst in te kunnen gaan, is daarnaast ook het afgelopen jaar stevig geïnvesteerd in de infrastructuur van de havens en terreinen. Dit vanuit de gedachte dat deze investeringen een verdere economische ontwikkeling zullen bevorderen, maar wel met het besef dat de hoge groeicijfers uit het verleden voorlopig achter ons liggen en de komende tijd verdere efficiëncymaatregelen en kostenbeheersing nodig zullen zijn.

Een mijlpaal in het afgelopen jaar is ook het vaststellen van de Havenvisie 2030 geweest. Een visie die tot stand gekomen is met inbreng van de belangrijkste stakeholders. Deze Havenvisie 2030 geeft voor de komende periode richting aan de verdere ontwikkelingen in de haven. De vergroening van de chemiesector is daar een belangrijk onderdeel van. Het onlangs door de Europese Unie beschikbaar stellen van 199 miljoen euro voor het maken van tweede generatie bio-methanol, is in dit verband een belangrijke stap in de richting die in de Havenvisie wordt aangegeven.

In de dynamische omgeving waarin Groningen Seaports opereert, staan het denken en het doen nooit stil. In planologisch opzicht zijn en worden ook voortdurend nieuwe

mogelijkheden onderzocht en opengesteld. Zo kunnen bijvoorbeeld binnenkort meer windmolens worden opgericht, aansluitend aan de reeds bestaande windparken bij de beide havens en wordt er hard gewerkt aan de acquisitie van nieuwe soorten bedrijvigheid binnen het gebied Eemshaven Zuidoost.

Aandachtspunt in verband met de verdere ontwikkeling van economie en werkgelegenheid, blijft de huidige situatie op de arbeidsmarkt. Ondanks de toename van de werkloosheid in de afgelopen jaren, wordt voorzien dat alleen al door de vervangingsvraag voor met name technisch geschoold personeel, er problemen kunnen ontstaan voor bepaalde bedrijven. Door meerdere initiatieven, zoals het bijdragen in de oprichting van het Seaports Xperience Center, draagt Groningen Seaports haar steentje bij om dit probleem op te lossen.

In het verslagjaar zijn door directie en medewerkers van Groningen Seaports veel problemen en uitdagingen succesvol aangepakt. Namens het bestuur wil ik hierbij graag mijn grote dank daarvoor uitspreken. Ik hoop en verwacht dat het komende jaar in dit opzicht even succesvol en inspirerend zal verlopen als het afgelopen jaar en dat Groningen Seaports met ondernemerszin en realisme de toekomst tegemoet zal blijven treden. Moge het voltallige personeel daarvoor dit jaar de 'Groninger van het Jaar Oeuvreprijs' ontvangen.

Yvonne van Mastrigt

Voorzitter van het Algemeen & Dagelijks Bestuur van Groningen Seaports

DE ORGANISATIE GRONINGEN SEAPORTS

Groningen Seaports is de beheerder van de haven van Delfzijl en de Eemshaven en aangrenzende industrieterreinen en voorziet in een complete havendienstverlening, van logistieke diensten tot het beschikbaar stellen van topkwaliteit industriële en mkb-terreinen in beide havengebieden. Tevens beheert Groningen Seaports de multimodale terminal Railport Veendam, het industrieterrein Fivelpoort in Appingedam en twee binnenhavens, de Farmsumerhaven en de Oosterhornhaven, beide in Delfzijl.

Door de ligging, het aanbod van verschillende typen bedrijventerreinen, de aanwezige infrastructuur, de ruimte en de concurrerende grondprijzen zijn de terreinen van Groningen Seaports uitstekend geschikt als vestigingslocatie. Zowel de Eemshaven als de haven van Delfzijl zijn uitstekend uitgerust voor de op- en overslag van een breed scala aan goederen.

De sterke kanten van Groningen Seaports zijn: snelle dienstverlening, voldoende grond beschikbaar, ook rechtstreeks aan het water, ruimte voor ontwikkeling, uitstekende havenfaciliteiten, hoog gekwalificeerd personeel, prima bereikbaarheid en goede en snelle (internet)verbindingen. Groningen Seaports heeft een markt- en klantgerichte instelling.

Groningen Seaports is een overheidsinstelling volgens een gemeenschappelijke regeling (GR). De GR wordt bestuurd door de participanten: de gemeenten Delfzijl en Eemshaven en de provincie Groningen. Vertegenwoordigers van de participanten vormen zowel het Dagelijks (DB) als het Algemeen Bestuur (AB). De dagelijkse leiding is in handen van de directie en het managementteam van Groningen Seaports.

Groningen Seaports heeft de ruimte voor het voeren van een zelfstandig commercieel beleid, de eindverantwoordelijkheid ligt bij het Algemeen Bestuur. Voorzitter van het bestuur is gedeputeerde Economische Zaken Yvonne van Mastrigt van de provincie Groningen.

Missie

Groningen Seaports bestaat om verantwoord, integer en duurzaam de economische activiteiten en daarmee de werkgelegenheid te stimuleren in de havens, industrieterreinen en andere logistieke knooppunten die Groningen Seaports beheert of waar het de regie voert.

Ambitie en visie

Groningen Seaports ambieert een vooraanstaande rol bij de stimulering en ontwikkeling van de economie van Noord-Nederland.

Groningen Seaports realiseert die ambitie door in te zetten op economische groei = groen. In het kader van de Havenvisie 2030 zijn de volgende scenario's geschetst:

1. Grijs-groei
2. Groene groei

3. Grijze krimp
4. Groene krimp

Groene groei is het voorkeursscenario, maar wij zijn er klaar voor dat wij onze ambities kunnen realiseren binnen de vier scenario's.

De groeisectoren energie en data in de Eemshaven en de ontwikkeling van een innovatieve *biobased-economy* in de sectoren chemie en recycling in Delfzijl. Hoe Groningen Seaports dat invult is vastgelegd in het strategisch plan Havenvisie 2030, waarin 'groene groei' de rode draad is. In het jaar 2030 zal de Eemshavendregio een transitie hebben ondergaan naar een circulaire economie. De Eemshaven is dan de Energy- en Dataport van Noordwest-Europa en in Delfzijl is dan een toonaangevend sterk vergroend chemiecluster aanwezig.

Groningen Seaports ziet groei en duurzaamheid als een twee-eenheid, een onlosmakelijk aan elkaar verbonden duo. Duurzame economische groei is in onze visie de beste basis voor de lange termijn. Duurzaamheid is een vereiste om toegevoegde waarde en werkgelegenheid voor de regio te creëren.

Bij dit alles heeft Groningen Seaports een krachtige uitgangspositie. De havens hebben een open diepzeeverbinding en liggen gunstig ten opzichte van het Europese achterland. Er is veel havengerelateerde industrie aanwezig, die profiteert van een multimodale toegang via water, weg, rail, lucht en van een snelle datakabel. Bovendien bieden de logistieke en industriële activiteiten volop synergie, schaal- en clustervoordelen.

Groningen Seaports ziet goede kansen voor samenwerking met andere havens. Met name met Rotterdam, vooral op het gebied van chemie & energie.

Die sterkten zijn de basis voor toekomstige resultaten, ze vormen echter geen garantie voor toekomstig succes. Capaciteitsvraagstukken dreigen op een aantal terreinen. In de Eemshaven moet rekening worden gehouden met een actuele vraag naar niet watergebonden terreinen voor specifieke bedrijfsclusters en moet rekening worden gehouden met het gegeven dat de capaciteit van achterlandverbindingen niet is berekend op groeiende verkeersstromen. Het gevaar bestaat dat vanwege de huidige economische crisis de aandacht verdwijnt voor de noodzaak daarin te investeren. Dat blijft echter nodig vanwege structurele groei in de internationale economie, handel, transport en logistiek en in de sectoren chemie en energie. Een ander onderwerp dat de bedrijvigheid in de Eemshavendregio parten kan gaan spelen is een dreigend tekort aan (goed geschoolde) arbeidskrachten. Ook dat is een onderwerp dat de komende jaren blijvend aandacht verdient.

De randvoorwaarde waarbinnen Groningen Seaports alle activiteiten verricht is dat er een goede balans dient te zijn tussen economie en ecologie. Groningen Seaports is zich bewust van het kwetsbare gebied waarin de organisatie opereert.

Doelstellingen en strategie

De missie of hoofddoelstelling van Groningen Seaports is vertaald in een viertal langetermijn-doelstellingen of goals:

- Groei van activiteiten en groei binnen activiteiten
- Samenwerking op kernactiviteiten
- Streven naar duurzame havens
- Bedrijfsvoering in control

Deze worden op hun beurt bereikt via doelen (*objectives*) voor de middellange termijn van circa 5 jaar. Het behalen van deze objectives strekt zich veelal uit over het taakveld van meerdere organisatieonderdelen. Voor ieder bedrijfsonderdeel (Sales & Shipping, Port Technology, Business Operations en Staf) is de business planning voor de komende jaren tot op detailniveau uitgewerkt in *unitplannen*. In deze korte termijnplannen heeft iedere afzonderlijke unit vastgelegd wat deze op jaarbasis per beleidsonderdeel wil bereiken, hoe de unit dat gaat doen, wat de budgetten en inzet van medewerkers ervoor zijn en met welke indicatoren de prestaties worden gemeten.

VERNIEUWING, VERBETERING EN AANPASSING: HET JAAR VAN DE INFRASTRUCTUUR

Groei is geen gewoonte of vanzelfsprekendheid. Dat zou men kunnen denken wanneer men de ontwikkeling van de Eemsmondregio in de voorbije jaren goed bekijkt. Die waren een aaneenschakeling van positieve resultaten. Het ene jaar werd er meer terrein verkocht of verpacht dan het andere, maar de trend was onmiskenbaar omhoog. Een beweging die de laatste paar jaar opmerkelijk tegengesteld was aan die van de conjunctuur.

Het verslagjaar 2012 past in die trend die een jaar of tien geleden is ingezet. Want in 2012 steeg de op- en overslag van goederen in de havens opnieuw, met meer dan 8 procent tot een recordhoeveelheid van 8,7 miljoen ton. In tien jaar tijd is de hoeveelheid goederen die in de Eemsmondhavens wordt afgehandeld nu toegenomen met 2,2 miljoen ton.

Ook werd in 2012 bijna 6 hectare industriegrond verkocht, hoofdzakelijk aan industriële mkb-bedrijven. Dat is minder dan de geplande 9 hectare, maar in het licht van de economische omstandigheden kan Groningen Seaports niet anders dan tevreden zijn over de uitgegeven hoeveelheid grond.

Ook Groningen Seaports vat de toename in activiteiten beslist niet op als een vanzelfsprekendheid. De goede resultaten zijn zeker ook het resultaat van jaren achtereen plannen maken, investeren, lobbyen en acquireren. Een stevig fundament voor groei is in de voorbije jaren gelegd met de omvangrijke investeringen in aanleg van havenbekkens, kades, utiliteiten en modernisering van industrieterreinen en verbetering van faciliteiten.

Met als resultaat een internationaal georiënteerd haven- en industriecomplex van onmiskenbaar nationaal belang. De groei toont aan dat investeren in weg-, water- en spoorinfrastructuur, zoals Groningen Seaports dat heeft gedaan - *upfront* investeren - activiteiten aantrekt en economische groei stimuleert. Op deze manier worden ook de nadelen van decentrale ligging overwonnen door voordelen, zoals een goede logistieke en utilitaire infrastructuur.

Dankzij de inspanningen van Groningen Seaports en zijn medewerkers en de focus van de organisatie op succesvolle ontwikkelingsstrategieën heeft de Eemsdelta doen uitgroeien tot een van de belangrijkste gangmakers van de economische ontwikkeling van Noord-Nederland.

Wat dit betreft staat 2012 model voor de aanpak van Groningen Seaports. Want meer nog dan vanwege de groei van goederenafhandeling en terreinverkoop valt 2012 op door de grootschalige investeringen die in dat jaar zijn gedaan. Gezien de omvang van de in gang gezette of opgeleverde projecten is 2012 te bestempelen als *het jaar van de infrastructuur*. In bijna alle havenbekkens en op veel plekken op de industrieterreinen zijn belangrijke vernieuwingen, verbeteringen en aanpassingen uitgevoerd.

Financieel was het jaar conform verwachtingen. De winst die Groningen Seaports boekte kwam uit op 1,64 miljoen euro. Onze inspanningen oogsten waardering bij onze relaties, zoals blijkt uit het Klanttevredenheidsonderzoek dat Groningen Seaports om het jaar laat doen. Klanten waarderen onze prestaties met het fraaie cijfer van 7,9. Wanneer Groningen Seaports zegt dat ze trots is op de prestaties, dan is dat dus met recht, want onze klanten ondersteunen dat gevoel.

2012: De hoofdzaken op een rij

De belangrijkste ontwikkelingen in de havens en industriegebieden zijn hieronder in hoofdlijn weergegeven. Een meer gedetailleerde beschrijving van gebeurtenissen en relevante zaken in 2012 in de Eemsdelta en ook binnen de organisatie van Groningen Seaports, staat verderop in het jaarverslag beschreven.

Eemshaven als Noord-Europese Energy- en Dataport

De Eemshaven was in 2012 opnieuw het toneel van grootschalige bouwactiviteiten. Opgeteld wordt momenteel voor een bedrag aan 6 miljard euro geïnvesteerd. Het meest in het oog springt wel de realisatie van de twee elektriciteitscentrales door NUON en RWE, waarvan de inbedrijfsname aanstaande is. Wanneer de centrales gaan draaien, dan leveren ze samen met de andere energieproducenten in de Eemsdelta circa een derde van de nationale elektriciteitsproductie. De Eemsmondregio fungeert dan bij wijze van spreken als stopcontact van het land. In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte van het rijk, die het ruimtelijk beleid voor de komende jaren aangeeft, erkent ook de regering het nationaal belang van de Eemshaven als Energyport.

Om de ontwikkelingen te kunnen faciliteren en stimuleren heeft Groningen Seaports in 2012 gewerkt aan een aantal grote projecten. De Noordkades van zowel de Wilhelminahaven als de Julianahaven kwamen gereed, de Julianakade kreeg een oliesteiger en er is een begin gemaakt met de verlenging van de Zuidkade van de Beatrixhaven.

Een belangrijke stap die in 2012 is gezet is de goedkeuring van het besluit voor de start van ontwikkeling van de Zuidoosthoek van de Eemshaven. Deze uitbreiding van de huidige haven is gericht op de komst van nieuwe, hoogwaardige industrie, datacenters met name.

Het project Eemshaven Zuidoost heeft een sterk strategisch karakter. De Groninger zeehaven is dankzij de bouw van grote energiecentrales door RWE en NUON en de komst van andere energie gerelateerde bedrijvigheid al uitgegroeid tot belangrijkste Energyport van Noordwest-Europa. De potentie van de Eemshaven om tevens dé Dataport van dit deel van Europa te worden is enorm. Daarmee verstevigt de ontwikkeling het fundament onder de haven.

Offshore wind

Een andere pijler onder de ontwikkeling van de gehele Eemsmondregio, in het bijzonder de Eemshaven, is groei van de offshore-windenergie. 2012 was ook het jaar van een doorbraak op dit terrein. Gezien de Nederlandse en Duitse plannen voor de bouw van windparken op zee en de toename van activiteiten in de Eemshaven is het duidelijk dat bedrijven in de offshore-windenergie de Eemshaven beschouwen als een belangrijke basis voor zowel de constructie en het transport van de molens alsmede van de onderhoudswerkzaamheden ná de bouw ervan.

Het sluit niet alleen naadloos aan bij de ambitie van Groningen Seaports om van de Eemshaven een Energyport te maken, het groene karakter van offshore-windenergie ondersteunt en versterkt eveneens de duurzaamheidsambities van Groningen Seaports.

Delfzijl

Omvangrijke investeringen in de Eemshaven trekken terecht veel aandacht. Vernieuwing en verbetering gaan echter evenmin voorbij aan de haven en industrie in Delfzijl. De meest opvallende gebeurtenis in Delfzijl in dit verband was zonder twijfel de toekenning van de Europese subsidie van 199 miljoen euro aan het Woodspirit-project, een plan van een consortium van BioMCN, Siemens en Linde. Samen werken de bedrijven aan de bouw van een fabriek voor de productie van biomethanol. In 2016 zou Woodspirit bedrijfsklaar moeten zijn. Het project is een enorme impuls voor de vergroening van de chemie in Delfzijl. Evenals de ontwikkeling van de offshore-windindustrie effent Woodspirit vanwege de bijdrage aan vergroening het pad naar de groene groei die Groningen Seaports nastreeft.

Ook de geplande bouw van 20 windturbines op de Schermdijk en de pier van Oterdum is in het licht van het streven naar vergroening van belang. Delfzijl levert ermee een bijdrage in de ontwikkeling van windparken in de Eemsmondregio.

Opvallend was ook dat ondanks het ongunstig economisch getij de bestaande industrie en het mkb grond afnam en investeerde. Daarvoor zijn door Groningen Seaports in de afgelopen jaren de juiste voorwaarden gecreëerd. Onder meer door een grootschalige revitaliseringsoperatie van de openbare infrastructuur op het industriegebied Oosterhorn. Nu dat omvangrijke terrein weer volledige bij de tijd is, is in 2012 een volgende ontwikkelingsfase ingezet met de ontwikkeling van Southpark. Dat wordt een terrein voor bedrijven actief in de sector MERA (Milieu, Energie, Recycling, Afval). Het 300 hectare grote MERA Park Delfzijl is geschikt voor op- en overslag, kringloopenergie, verwerking van biomassa, doorgangsdepots voor baggerspecie en recyclingactiviteiten. Het voorbereiden van dit terrein is eveneens een voorbeeld van de aanpak van Groningen Seaports gebaseerd op het idee dat goede voorzieningen en infrastructuur bedrijven trekken.

Tevens is in 2012 de beslissing genomen om het industrieterrein beter in te passen in het landschap. Onder meer zal daarvoor rond de bedrijvigheid een beplante wal worden aangelegd. De plannen daartoe zijn ontwikkeld in nauwe samenwerking met de inwoners van Borgsweer, het dorp dat dicht tegen het industriepark aan ligt.

Van een heel andere aard en nieuw in de portefeuille bedrijventerreinen van Groningen Seaports is de Brainwierde Weiwerd. De ontwikkeling ervan is in 2012 officieel in gang gezet met de ondertekening van een overeenkomst met de Rijksdienst voor het Culturele Erfgoed. Dat levert "regelluwigheid" op en dus snellere vergunningstrajecten.

Tegenvallers

Per saldo was 2012 een jaar om met een goed gevoel op terug te kijken. We kunnen echter niet voorbij gaan aan gebeurtenissen die minder positief waren. De voorgenomen sluiting eind 2014 van een van de twee fabrieken van DOW Benelux (voorheen Rohm & Haas) betekent een zware slag voor de industrie in Delfzijl en een verlies van ruim 40 banen. Een tegenvaller was ook het opschorten van de plannen van Eemsmond Energie voor de bouw van een gasgestookte centrale in de Eemshaven. De optie die het consortium had op een terrein is door Eemsmond Energie opgezegd. Dat is een beslissing die voor Groningen Seaports financiële gevolgen heeft, aangezien de verkoop van het terrein al in 2014 inkomsten had moeten genereren. Voorts heeft Nuon aan het einde van het jaar aangegeven voorlopig geen beslissing te zullen nemen betreffende de uitbouw van haar centrale naar een multifuel centrale.

Deze beslissingen vinden hun achtergrond in de recessie en tegenvallende marktverwachtingen. Groningen Seaports constateert ook dat andere bedrijven terughoudend zijn met het doen van investeringen of het aannemen van nieuw personeel.

Groningen Seaports zelf zet een stap vooruit

Stimuleren en begeleiden van de groei in de havens vergt een professionele organisatie. Intern heeft Groningen Seaports daarom op alle niveaus in de organisatie gewerkt aan verbetering. Het effect van al die maatregelen is dat processen en procedures efficiënter en effectiever zijn geworden, klantgerichtheid is de basis van het werk dat Groningen Seaports doet.

In 2012 is als onderdeel van het professionaliseringsproces de meerjarenstrategie verder uitgewerkt en aangepast in het Businessplan 2013 – 2017. Daarin zijn doelen geformuleerd en tot op detailniveau is er in vastgelegd wat ervoor moet gebeuren om die doelen te bereiken.

Dit Businessplan bepaalt de weloverwogen koers voor de middellange termijn. Het is op zijn beurt ingebed in de langetermijnstrategie Havenvisie 2030, met als motto: Economische Groei = Groen. Het is voor het eerst dat Groningen Seaports zo ver vooruit kijkt en een strategie vastlegt die gebaseerd is op een duurzame ontwikkeling van de

Eemsdelta voor de lange termijn. De Havenvisie kwam in 2012 gereed als resultaat van samenwerking en inbreng van een groot aantal deskundigen. Dat heeft een goed gefundeerde strategie opgeleverd die op draagvlak kan rekenen, ook onder omwonenden, vertegenwoordigers van natuur- en milieuorganisaties en bestuurders, omdat ook zij zijn geraadpleegd bij de formulering van de strategie.

In het verslagjaar zijn ook stappen gezet in het verzelfstandigingsproces van Groningen Seaports. Er zijn nadere onderzoeksvragen opgesteld om te komen tot succesvolle voltooiing van het proces. Die afronding wordt in 2013 verwacht.

Havenvisie 2030: Groei = Groen

De Havenvisie 2030 bevat de duurzaamheidsvisie van Groningen Seaports. Met het vastleggen ervan wil Groningen Seaports laten zien dat de voornemens op dit terrein niet vrijblijvend zijn maar dat de organisatie deze ook daadwerkelijk vertaalt in doelstellingen en maatregelen. Seaports is zich er terdege van bewust dat ze activiteiten ontwikkelt aan de rand van de Waddenzee, een natuurgebied met de status van werelderfgoed. In de meerjarenvisie wordt daarom aandacht geschonken aan klimaat effecten, luchtverontreiniging, geluidsbelasting en veiligheid. Met de aandacht en zorg voor milieu, mens en omgeving drukt Groningen Seaports haar respect voor die zaken uit.

NATIONALE EN INTERNATIONALE ONTWIKKELINGEN

Economisch gezien was 2012 een zwaar jaar. Het herstel voor de Nederlandse economie waarop in 2011 werd gehoopt bleef uit. Midden 2011 rekende het Centraal Planbureau (CPB) nog op een groei van 1,75 procent voor 2012, enkele maanden later werd dat getal alweer naar beneden bijgesteld tot 1 procent. Maar ook dat groeicijfer bleek te optimistisch. De aanhoudende financiële crisis, het gebrek aan consumentenvertrouwen, omvangrijke overheidsbezuinigingen en banken die de hand op de knip houden hebben de economie op slot gezet. In alle vier kwartalen van 2012 nam volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) de omvang van de Nederlandse economie af: een recessie.

Stevig fundament

Groningen Seaports heeft de voorbije jaren vaker geconstateerd dat de ontwikkelingen in de Eemsdelta een contrast vormen met de nationale en internationale conjunctuur. Ook Groningen Seaports heeft in 2012 prognoses bijgesteld en moeten inleveren. Voorzichtigheidshalve was bijvoorbeeld de voorziene verkoop of verpachting van terreinen naar beneden gebracht tot 9 hectare. De verkoop bleef echter steken op bijna 6 hectare. Ook kreeg een deel van het bedrijfsleven in onze havens en op onze industrieterreinen met teruglopende omzetten te maken en in sommige gevallen bleek de internationale marktsituatie reden voor stopzetting van bedrijf of project.

Dankzij de goede productmix van goederen die in de havens worden overgeslagen zijn de op- en overslagcijfers hoger dan ooit. En gezien het investeringsvolume, de perspectieven in de sectoren energie, wind en data en de ontwikkelingen richting biobased economy staat de Eemsdelta op een stevig fundament en is het gebied structureel sterk. De regio kan daardoor op eigen kracht economisch zwaar weer doorstaan.

Bijdrage aan BV Nederland

De prestaties van de havens worden veelal afgemeten aan de hoeveelheid verkochte en/of verpachte industriegrond en de op- en overslagcijfers. Van meer belang echter is de toegevoegde waarde van de Eemshaven en de Delfzijlster haven en industrie aan de nationale economie, populair gezegd: de bijdrage aan de BV Nederland. En die is substantieel. Daar waar het logistieke overslagvolume in het Rotterdamse op ongeveer het 60-voudige uitkomt, is de toegevoegde waarde van de Groninger Zeehavens ongeveer één twaalfde van die in de Rijnmond.

De Eemsdelta-regio is zowel voor de energievoorziening als voor de chemische productie van nationaal strategisch belang. Wanneer de in aanbouw zijnde centrales eenmaal in bedrijf zijn, komt binnenkort rond de 30 procent van de nationale stroomproductie uit de noordelijkste zeehaven van ons land.

In de buurhaven Delfzijl bevindt zich daarnaast ongeveer 15 procent van alle chemische industrie. En ook als logistiek knooppunt vervullen de havens een rol van landelijke en internationale betekenis. Niet voor niets heeft het kabinet de havens en Groningen Railport in Veendam opgenomen in het Mainport-netwerk Nederland.

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte die het ruimtelijk beleid voor de komende jaren aangeeft, erkent ook de regering het nationaal belang van de Eemshaven als Energyport. 'Het versterken van Energyport door het aanwijzen van locaties voor de vestiging van energiecentrales in de Eemshaven is een opgave van nationaal belang', stelt de regering in de Structuurvisie.

Dankzij de bouw van energiecentrales, de bouw van windmolenparken op de Noordzee en de aanlanding van stroomkabels in de Eemshaven is de Eemsdelta hard op weg zich tot stopcontact van het land te ontwikkelen. Het bewijst dat het een goede strategische keuze is geweest van Groningen Seaports om met name de Eemshaven te profileren als energiehaven. De Eemshaven heeft zich ermee op een nichemarkt gepositioneerd waar het een sterke concurrentiepositie heeft verworven. Daarmee is ze minder gevoelig voor de felle concurrentiestrijd tussen havens die strijden om de reguliere doorvoer van goederen. Het energieprofiel van de haven stond ook in 2012 in de belangstelling van bedrijven die geïnteresseerd zijn in zekerheid van energievoorziening, datacentra bijvoorbeeld.

Groningen Seaports redeneert echter allerminst slechts vanuit economische principes. De organisatie heeft ook de ambitie om bij te dragen aan de invulling van de maatschappelijke wens tot verduurzaming. In de visie van Groningen Seaports is groei op de lange termijn alleen haalbaar als deze ook daadwerkelijk groen is. De ideeën en plannen van Groningen Seaports hierover zijn vastgelegd in de Havenvisie 2030. In het jaar dat in deze visie als eindpunt is genomen zal de 'oude, grijze economie' een gedaanteverandering hebben ondergaan naar een circulaire economie gebaseerd op hergebruik van grondstoffen, vervanging van fossiele brandstoffen en vermindering van afval. De eerste stappen op weg naar deze biobased-economy, zijn al gezet met onder meer de komst van de windmolens en het project WoodSpirit.

Stabiliteit

De havens verlenen stabiliteit aan de Noord-Nederlandse economie en hebben een dempend effect op de grillen van de conjunctuur. Groningen Seaports constateert dat de haven- en industriegebieden in de Eemsmondregio zich in het voorbije decennium definitief hebben ontplooid tot een belangrijke schakel in de Noord-Nederlandse economie. De regio profiteert in meerdere opzichten van de aanwezigheid ervan.

Dat de voorbije jaren zonder grote tegenslagen zijn gepasseerd heeft vooral ook te maken met de grootschalige investeringsprojecten en de ontwikkeling van de Eemsdelta regio als

energieknooppunt. Het heeft de ruggengraat van de Eemsmondregio versterkt, de schaalgrootte is toegenomen en de kwetsbaarheid is verminderd.

Noord-Nederland aantrekkelijke vestigingsplaats

Bedrijven die zich in de havens vestigen besluiten daartoe vanuit hun lange termijnperspectief en waarderen daarbij de concurrerende grondprijzen en de goede bereikbaarheid. Ondernemingen kiezen voor het Eemsdeltagebied omdat de randvoorwaarden goed zijn. Zo herkennen energiebedrijven de basisvoorzieningen zoals beschikbaarheid van koelwater en de goede bereikbaarheid voor de schepen die de centrales van brandstof gaan voorzien.

In 2012 heeft Groningen Seaports wederom gewerkt aan verbetering van randvoorwaarden: aanleg van nieuwe wegen en waterinfrastructuur waaronder de bouw van een oliesteiger en de conservering en upgrading van de rorobrug in de Eemshaven en vervanging van jukken in Delfzijl, de constructie van nieuwe (bulk)kades en havenbekkens in de Eemshaven en de grootschalige modernisering van industrieterreinen in Delfzijl, bijvoorbeeld de revitalisering van de Oosterhorn.

De noordelijke regio als geheel heeft als vestigingsplaats een aantal in het oog springende voordelen. Denk aan beschikbaarheid van terreinen en aan achterlandverbindingen die nog niet de fileproblemen kennen van de Randstad en Hamburg. De herkenbare clustering van industrie in bijvoorbeeld een Energy Park en een Chemie Park is een andere belangrijke factor die bijdraagt aan de aantrekkelijkheid van het Noorden als vestigingsplaats. Betaalbare woningen, veel open ruimte en legio mogelijkheden voor buitenactiviteiten bepalen de waardering voor de regio als woongebied.

De havens en nationaal Topsectorenbeleid

Noord-Nederland heeft afgelopen jaren werk gemaakt van profilering als nationale energieregio. Op basis van samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven is het Noorden uitgegroeid tot een concentratiegebied voor nieuwe energie-investeringen onder de noemer Energy Valley. In het regeerakkoord worden de noordelijke activiteiten op energiegebied genoemd als een cluster van nationaal belang, vergelijkbaar met onder meer Brainport Eindhoven, Mainport Schiphol en Mainport Rotterdam.

Momenteel is de Energy Valley regio het decor voor het grootste investeringsprogramma op het vlak van energie. Bij elkaar gaat het om een bedrag van 25 miljard euro. Hier ligt een duidelijk raakvlak met de activiteiten van Groningen Seaports, aangezien een aanzienlijk deel van de energie-investeringen worden gedaan in de Eemsmondregio.

Mainportbeleid en havensamenwerking

Sinds midden jaren 80 voert Nederland een Mainportbeleid, met de Mainports Rotterdam en Schiphol als belangrijkste pijlers. Het huidige kabinet Rutte II zet dat beleid voort en

scherpt het aan, zodat Schiphol en Rotterdam maximaal worden gefaciliteerd. Het kabinet vindt het van belang dat zowel de nationale luchthaven als het Rotterdamse haven- en industriegebied hun internationaal concurrerende positie behouden en ook verder uitbreiden.

Daarvoor is het van belang dat de Nederlandse zeehavens beter samenwerken. In de visie van het kabinet dienen alle zeehavens, rail- en binnenvaartterminals en andere logistieke knooppunten één efficiënt netwerk te vormen dat kan concurreren met andere logistieke ketens in Noordwest-Europa. Daarbij wil het kabinet ook de havengerelateerde industrie versterken, met name in de sectoren energie en chemie.

Met het opheffen van de Nationale Havenraad heeft Groningen Seaports samen met de havens van Rotterdam, Amsterdam en Vlissingen gezocht naar een nieuw structureel samenwerkingsverband: Branche Organisatie Zeehavens (BOZ). Groningen Seaports zit in dit overlegorgaan als volwaardige partner aan tafel. De gesprekken zijn productief. Er zijn onder meer afspraken gemaakt over eenduidige tariefstructuren, er is afstemming op het terrein van veterinaire zaken en er zijn stappen gezet in de uniformering van computersystemen van de havens. Naar buiten toe trekken de havens veelal gezamenlijk op. Groningen Seaports kan zich op deze manier sterker profileren en tonen dan wanneer de organisatie dat op eigen houtje zou doen.

Tegelijkertijd met het hechter worden van de samenwerking, verschuift de aard van de concurrentie tussen havens. Zeehavens concurreren niet alleen onderling met elkaar, maar de concurrentie geschiedt steeds meer tussen logistieke ketens. Dat vraagt om efficiency en regie en dus om actieve samenwerking met andere zee- en binnenhavens, logistieke knooppunten in het achterland en industrie centra. Groningen Seaports is voorstander van samenwerking met in de eerste plaats Rotterdam, maar ook met havens in Noord-Duitsland, omdat het de positie van Delfzijl en de Eemshaven versterkt.

Het achterland vormt een belangrijk punt van aandacht, want door de toegenomen omvang van activiteiten in de Eemsmondregio, staat de capaciteit van weg- spoor- en waterverbindingen onder druk. Investerings in infrastructuur zijn hard nodig om deze op peil te brengen. Zorgelijk is dat de bezuinigingsplannen van het kabinet deze investeringen beperken. Deels zullen Publiek-Private Samenwerkingen (PPS) dit moeten opvangen.

Arbeidsmarkt

De voorspoed in de havens, in combinatie met een vrij sterke vergrijzing, brengt met zich mee dat capaciteitsproblemen ontstaan in de beschikbaarheid van arbeidskrachten. Het aanbod van voldoende (geschoolde) werknemers, met name technici staat onder druk en heeft onze zorg.

De resultaten van een onderzoek (2011) van de ondernemersorganisatie Samenwerkende Bedrijven Eemsdelta (SBE) naar de situatie en verwachtingen op de regionale arbeidsmarkt maakten duidelijk dat de zorg terecht is. Uit de analyse blijkt ook dat de

tekorte de komende jaren alleen maar groter worden. Tot 2020 hebben de bedrijven in de Eemsmondregio naar schatting 3.000 vacatures te vervullen. Dat betreft vooral een vervangingsvraag door vergrijzing van het huidige werknemersbestand. Circa 7 van de 10 van die functies zijn technisch van aard. Daarnaast komen er nog eens 1000 nieuwe banen bij. De krapte op de arbeidsmarkt wordt versterkt door een afname van bevolkingsaantallen in Noordoost-Nederland, een trend die zich de komende jaren zal voortzetten. De goede kant van de zaak is dat de regionale werkloosheid hiermee beperkt wordt. Het zou te betreuren zijn, wanneer het Noorden die kans onbenut laat.

Gezien de verwachte groei van de bedrijvigheid verdient de situatie op de regionale arbeidsmarkt veel aandacht. Dat begint bij de onderwijsinstellingen die momenteel onvoldoende instroom van jonge arbeidskrachten genereren. Ook aan de uitstroomkant zit een knelpunt want de opleiding van schoolverlaters sluit onvoldoende aan op de vraag van bedrijven.

Aangezien beschikbaarheid van goed geschoolde medewerkers een belangrijke *vestigingsplaatsfactor* is, voelt Groningen Seaports hier een verantwoordelijkheid. Met overheden, het bedrijfsleven, scholen en arbeidsmarktorganisaties heeft Groningen Seaports daarom actie ondernomen. Zo is onder meer met de provincie Groningen, gemeenten, Werkplein, onderwijs, kenniscentra en het regionale bedrijfsleven het Seaports Xperience Center (SXC) opgezet. Deze instelling werkt aan verbetering van de aansluiting van opleidingen en arbeidsmarkt. Tevens wil het SXC via promotie- en wervingsacties scholieren ertoe aanzetten te kiezen voor opleidingen die leiden naar een baan in de havens of de industrie. Ook via Energy Valley Topclub werkt Groningen Seaports samen met de overheid, bedrijfsleven en sportclubs aan betere profilering van de havens in het onderwijsveld.

Groningen Seaports is ook op een andere wijze betrokken bij de arbeidsmarkt. Via het opnemen van een sociale paragraaf in contracten met aannemers wordt wat gedaan aan de situatie van werkzoekenden die moeilijk aan een baan komen. In dit kader worden aannemers ertoe aangezet een zeker percentage van de aanneemsom te besteden aan het in dienst nemen van werkzoekenden. Groningen Seaports vervult daarmee ook een sociale taak. Dat vindt de organisatie van belang, omdat ze voor zichzelf ook een maatschappelijke rol ziet weggelegd.

EEMSHAVEN: DE WIND IN DE RUG

Het jaarverslag over 2011 had als titel: *Gereed voor een nieuwe sprong vooruit*. Het ontluiken van de Eemshaven tot Energyport was in het vorige verslagjaar definitief een feit en de investeringen in aanleg van havenbekkens, kades, ontginning en modernisering van industrieterreinen en verbetering van faciliteiten hebben een stevig fundament onder verdere ontwikkeling geplaatst. Dat is een continu proces en de Eemshaven is nog steeds de grootste bouwput van het land, waar voor een bedrag van rond de 6 miljard euro aan projecten wordt gewerkt. Maar een jaar later kan Groningen Seaports al zeggen dat een eerste stap in die sprong vooruit in 2012 reeds is gezet. Want dankzij de plannen voor de windmolenparken op zee en de ontwikkeling van de uitbreiding van de haven in Zuid Oostelijke richting is een nieuw potentieel aangeboord.

Het gebrom van graafmachines, gedreun van de heimachines en de stemmen van de werklui gaven ook in het verslagjaar de toon aan in de Eemshaven. In het oostelijk deel van de havens werd gewerkt aan de voltooiing van de elektriciteitscentrales van NUON (gas, 1.300 MW) en RWE (biomassa en poederkool, 1.600 MW). NUON neemt de centrale in 2013 in gebruik en RWE doet dat naar verwachting begin 2014.

Vanaf het moment dat de centrales worden opgestart komt ongeveer een derde van de nationale elektriciteitsproductie vanuit de Eemshaven. Het belang van Energyport Eemshaven voor de nationale economie wordt dan nog prominenter. Al die stroom komt van de gasgestookte centrale van GDF SUEZ Energie (voorheen Electrabel, 2.450 MW), die al langer trouwe dienst doet, het 264 MW windmolenpark en de onderzeese NorNed-hoogspanningskabel waarmee stroom naar Noorwegen wordt getransporteerd en elektriciteit uit waterkracht retour komt. Onderdeel van dit NorNed-project van het Noorse Statnett en de Nederlandse netbeheerder Tennet is de bouw van een converter station (740 MW) waar de kabel in uitmond.

Ook voor de regionale economie zijn al deze activiteiten in de energiesector van groot belang. Ze leveren in de bouwfase al duizenden mensen werk op en eenmaal in bedrijf bieden de bedrijven tientallen mensen hoogwaardige werkgelegenheid. Daarnaast zorgen de elektriciteitscentrales dankzij de aanvoer van grondstoffen zoals kolen en biomassa tevens voor een aanzienlijke toename in logistieke groei de komende jaren.

Doorbraak in offshore-windindustrie

Verdere groei valt zeker ook te verwachten van de offshore-windindustrie in de Eemshaven, een van de jongste sectoren in haven. De Eemshaven biedt niet alleen volop ruimte aan de volumineuze activiteiten van de windmolenbedrijven, belangrijker nog is de gunstige ligging van de zeehaven ten opzichte van de windmolenparken die in de zuidelijke helft van de Noordzee worden gebouwd. Nu de Nederlandse en Duitse plannen voor de bouw van windmolens op de Noordzee vaste vorm hebben gekregen ligt er voor Groningen

Seaports een goede marktkans. Vanwege alle logistieke voordelen verwacht Groningen Seaports dat de Eemshaven uitgroeit tot hét knooppunt voor de offshore-windindustrie in Nederland. 2013 kan voor de Eemshaven de definitieve doorbraak worden in de offshore-wind.

De assemblage, bouw, bevoorrading en onderhoud van zeewindparken, biedt daarbij een toekomstperspectief dat in meer dan één opzicht duurzaam is. Want tegen de tijd dat de laatste zeewindparken zijn opgeleverd, zijn de eerste alweer aan vervanging toe.

Recent heeft de Nederlandse overheid concessies uitgegeven voor bouw van het windpark Gemini, boven Schiermonnikoog, ter grootte van 600 MW. Dit past in de ambities van Nederland om in 2020 een totaal opgesteld vermogen van 6.000 MW windenergie op zee te hebben gerealiseerd. Dat zijn tweeduizend windturbines van drie megawatt elk.

Zeer veel potentie voor de Eemshaven ligt in de ambitie van de Duitse overheid. Die wil tot 2020 circa 20.000 MW aan windmolenparken installeren. Een zeer groot deel van de gebieden op de Noordzee ligt recht boven de Eemshaven, op afstanden van 12 tot 200 kilometer boven de Waddeneilanden.

Gelet op de dagkosten van de speciale schepen die windturbines op zee plaatsen en de beperkte tijden dat er in verband met wind en golven op zee gebouwd kan worden, ziet Groningen Seaports goede kansen voor de bouw, assemblage en onderhoud van deze parken vanuit de Eemshaven. In 2012 is daarom gewerkt aan versterking van de randvoorwaarden die van de Eemshaven een aantrekkelijke vestigingsplaats maken voor bedrijven in de offshore-windindustrie. Zo wordt de Beatrixhaven momenteel verlengd en meer geschikt gemaakt voor opslag en verscheping van windmolenonderdelen. Eveneens wordt gewerkt aan de realisatie van een helihaven en faciliteiten voor mkb-bedrijvigheid die zich richt op de grotere offshore-windondernemingen. De helihaven staat gepland ten zuidwesten van de Eemshaven. Voor de landingsplaats en enkele gebouwen is circa 1,5 hectare terrein nodig.

[Kaart uit Havenvisie]

In de Eemshaven wordt al een aantal jaren de opslag en assemblage verzorgd voor de bouw van offshore-windmolens van het Duitse offshore windpark Alpha Ventus, 45 kilometer ten noorden van Borkum op het Duitse continentale plat. Vrij recent heeft ook de Duitse firma Buss Port Logistics de noordelijke zeehaven als uitvalsbasis heeft gekozen. Vanuit de Orange Blue Terminal aan de Julianahaven bouwt Buss Port Logistics mee aan Duitse windmolenparken op de Noordzee. Wieken en masten worden opgeslagen, geassembleerd en verscheept vanuit de Orange Blue Terminals. Er zijn gesprekken gaande met meer bedrijven in de offshore-wind en Groningen Seaports gaat er vanuit dat in het voetspoor van Buss Port Logistics zich meer bedrijven in de Eemshaven zullen vestigen die doen in assemblage-, fundatie-, plaatsing- of onderhoud van windmolens.

Groningen Seaports is in 2012 begonnen met het beter positioneren en ontwikkelen van de Westlob Eemshaven als aangewezen plaats voor offshore wind-activiteiten. Zo is in

september de Eemshaven door Groningen Seaports onder de vlag van een Holland paviljoen gepresenteerd op de internationale en toonaangevende windbeurs WindEnergy in het Duitse Husum.

Verder brengt Groningen Seaports de vestigingsbehoeften van bedrijvigheid in de sector in kaart. Vervolgens worden de marktpartijen in beeld gebracht die voor Groningen Seaports van belang zijn. Deze worden actief benaderd.

Vopak

Een bijzonder belangrijk feit in 2012 was de officiële ingebruikname van de olieterminal van Vopak in de zuidwesthoek van de Eemshaven. Vopak heeft er 11 tanks gebouwd voor de opslag van een strategische olievoorraad van 660 miljoen liter, bedoeld voor Nederland en andere lidstaten van de EU. Het initiatief is een verdere versterking van de Eemshaven als Energyport omdat het een aanvulling is op de andere energie-activiteiten. Vopak zal zeker een rol gaan spelen bij de verdere logistieke groei van de haven.

Opmerkelijk aan het Vopak-project is dat de vestiging tot stand is gekomen in samenspraak met natuur- en milieuorganisaties. Voorafgaand aan de bouw van de opslagtanks hebben Vopak en de belangengroeperingen afspraken gemaakt over de voorwaarden waaronder de terminal gerealiseerd zou worden. In ruil daarvoor is afgezien van bezwaarprocedures. Het is een goed voorbeeld van de verbeterde verhouding tussen natuur- en milieugroeperingen en het bedrijfsleven. De aanpak heeft gezorgd voor wederzijdse tevredenheid en een snelle realisatie van het project.

Uitbreiding zuidoosthoek

De uitbreiding van de Eemshaven in zuidoostelijke richting is eind 2012 door het Algemeen Bestuur van Groningen Seaports goedgekeurd. Er wordt momenteel druk onderhandeld met potentiële klanten. Bij definitieve contracten wordt dit 181 ha groot gebied verder ontwikkeld. De toestemming voor deze uitbreiding is een uitzonderlijk feit in een tijd dat er in heel Nederland een overschot is aan bedrijfsterreinen. Met de ontwikkeling van het nieuwe terrein richt Groningen Seaports zich op de vestiging van met name datacenters.

Vanwege de zekerheid van energielevering door de nabijheid van de energiecentrales heeft de Eemshaven een concurrentievoorsprong op veel andere vestigingsplaatsen. De haven is daarom in beeld bij meerdere mondiale partijen die datahotels bouwen. Die kunnen bovendien putten uit het potentieel aan ict-ers die aan de noordelijke kennisinstellingen zoals de Rijksuniversiteit Groningen en de Hanzehogeschool Groningen worden opgeleid.

De ontginning van dit nieuwe terrein betekent overigens niet dat de Eemshaven helemaal vol is. Er is nog zeker 180 ha netto industriegrond beschikbaar. Ook is het waarschijnlijk dat het terrein van circa 17 hectare waar Eemsmond Energie zich zou vestigen vrijvalt nu het concern de optie op de grond heeft opgezegd omdat wordt afgezien van de bouw van een gasgestookte centrale.

Spoorverbinding Eemshaven

In 2012 is het besluit gevallen dat de spoorverbinding van Groningen naar de Eemshaven geschikt wordt gemaakt voor personenvervoer. Dit is een impuls voor de veerdienst van AG Ems naar Borkum. Groningen Seaports zal een deel van de aanleg van het spoor- en bijkomende infrastructuur voor zijn rekening nemen. Groningen Seaports zit in een projectgroep die de totstandkoming van de spoorlijn begeleidt.

Investeringsprojecten en activiteiten Eemshaven

Groningen Seaports hanteert de strategie van upfront-investeren, die is gegrond op de gedachte: industrie volgt infrastructuur. Acquisitie kan slechts slagen wanneer bedrijven goede faciliteiten geboden wordt. Ook in 2012 is daarom veel werk verzet ter verdere verbetering van de havenfaciliteiten. In de Eemshaven zijn de volgende projecten voltooid en/of in gang gezet:

Wilhelminahaven

In de Wilhelminahaven in de Oostlob van de Eemshaven is de aanleg van de Noordkade voltooid.

Verder is met NUON en RWE in 2012 voortdurend overleg geweest omtrent de bouw van de centrales. Nu de infrastructuur en faciliteiten op en om dit omvangrijke gebied hun voltooiing naderen, is een begin gemaakt met de afbouw van projectteams die zich hiermee hebben bezig gehouden.

Om de verlengde Wilhelminahaven voor bestemmingsverkeer toegankelijk te maken, is een deel van de bestaande bouwweg, de Synergieweg, drie meter hoger aangelegd en geasfalteerd. Deze verhoging is nodig, omdat de nieuwe kaden van de verlengde Wilhelminahaven tevens als waterkering dienen voor de achterliggende bedrijfsterreinen.

Om de hoofdingang van de Nuon centrale bereikbaar te maken, is de Synergieweg ter plaatse van de koelwateruitlaat verlengd met 150 meter.

Beatrixhaven

Met het oog op de verlenging van de Beatrixhaven met 450 meter is een begin gemaakt met de bouw van de kadeconstructie (fase 3a). Verdere voorbereiding van de verlenging van de Beatrixhaven is in gang gezet. Deze projecten, die bij elkaar een investering behelzen van 25 miljoen euro, zijn vooral bedoeld om ruimte te bieden aan offshore-windindustrie. De uitbreiding is eind 2014 gereed.

Julianahaven

De bulkkade aan de noordzijde in de Julianahaven is aangelegd en opgeleverd. Er is geïnvesteerd in ophoging terreinen en verzwaring van de noordzijde van het kadeterrein. Tevens is het bestaande spoor verlengd tot aan het nieuwe complex van terminals, loodsen en kantoren van Orange Blue Terminal van de Duitse firma Buss Port Logistics. Het biedt Buss Port Logistics de mogelijkheid de huidige assemblage- en transportactiviteiten van windmolenonderdelen verder uit te breiden.

Bouw Vopak-steiger

in de Julianahaven is een steiger aangelegd voor de aanlanding van schepen die olie lossen bestemd voor de opslagtanks van Vopak. Tevens is een ondergrondse pijpleiding gebouwd voor het olietransport ter plekke. Ter verbetering van de bereikbaarheid van de Vopak-lokatie is een weg aangelegd. Van september tot en met december 2012 zijn de tanks gevuld.

Damwanden

In 2012 werd duidelijk dat een groot deel van de damwanden die in de eerste jaren van de aanleg van de Eemshaven en ook in Delfzijl zijn geslagen, zijn gecorrodeerd. Dit blijkt een probleem te zijn dat ook in andere zeehavens optreedt. Een speciale nationale werkgroep heeft zich gebogen over te nemen maatregelen. Groningen Seaports heeft 10 miljoen euro en vier jaar uitgetrokken om de beschadigde damwanden in de Eemshaven te herstellen. Ook worden de damwanden in de Delfzijlster haven aangepakt.

Waterstructuurplan

Het Waterschap is vergunningverlener en legt eisen op ten aanzien van de waterbeheersing binnen ons beheersgebied. Om toekomstige waterhuishoudkundige problemen voor onszelf maar ook voor onze toekomstige klanten en investeerders te voorkomen, is in 2012 gezocht naar een toekomstbestendige waterhuishoudkundige oplossingen voor Delfzijl en de Eemshaven. Deze toekomstbestendige oplossing voor Delfzijl is, in goede samenwerking met Hunze en Aa's, een waterbergingsgebied aan de rand van ons beheersgebied welke in goed overleg met het Waterschap is opgesteld. Het positieve gevolg van dit waterbergingsgebied is dat er binnen het industriële activiteitengebied, behoudens de locatie Heveskes, geen compensatie van het verharde oppervlak hoeft plaats te vinden. Dit houdt in dat, naast de noodzakelijke watergangen, er geen verplichting is tot het aanleggen van extra waterpartijen om het water tijdelijk in het gebied vast te houden. Voor De Eemshaven is ook in goed overleg met het Waterschap Noorderzijlvest een grote stap gezet voor gebiedswaterstructuurplan. In 2013 zal dit worden voltooid.

Industriewaterleiding

Het industriewaternetwerk Delfzijl is aangelegd als een openbaar netwerk. Dit houdt in dat in de toekomst meerdere partijen industriewater kunnen leveren dan wel afnemen. Deze openbare infrastructuur stelt partijen in staat om gebruik te maken van elkaars (rest)producten en versterkt daarmee de ketengedachte. Voor de deelnemende partijen levert deelname een aanzienlijke besparing op in het industrieel verbruik van drinkwater, en versterkt daarmee het duurzame imago van de betrokkenen. Naast het duurzame karakter draagt de leiding draagt bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor toekomstige partijen. De realisatie is tot stand gekomen door op een innovatie wijze aan

te besteden (UAV-GC). Er wordt onderzoek verricht naar een verdere uitbreiding van het industriewaternet in Delfzijl.

In het verslagjaar heeft North Water in de Eemshaven meer dan 10 km industriewaterleiding ondergronds aangelegd. Dit is gelijk op gegaan met de aanleg van een persioleringsnet van circa 18 km. Dat leverde voordelen op, waardoor de investering in het industriewaternetwerk verantwoord werd.

Baggerwerkzaamheden

Om de havens van Delfzijl en Eemshaven op diepte te houden is in 2012 wederom het nodige gebaggerd. In Delfzijl vindt het meeste baggerwerk plaats in het gebied rond de havenmonding, in 2012 gedurende 36 weken. In dit gebied wordt overtollig slib met hulp van de getijstroom verwijderd, de natuur helpt hier een handje.

In de Eemshaven is gedurende de maanden april en oktober onderhoudsbaggerwerk uitgevoerd. Voornamelijk is gebaggerd in het Doekegatkanaal, hier vindt de meeste aanslibbing plaats. In november is de laatste fase uitgevoerd in verband met de verdieping van de Eemshaven. Dankzij het baggerschip Pearl River is de Eemshaven toegankelijk voor scheepvaart met bestemming verlengde Wilhelminahaven.

Aanleg wegen

Ter verbetering van de toegankelijkheid van de haven- en industrieterreinen zijn de volgende wegen aangelegd: Waddenweg Energypark, Middenweg Emmapolder en de Klaas Wiersumweg.

De reconstructie van de Klaas Wiersumweg is als proef aangelegd met duurzaam beton. Gelet op de verwachte levensduur (50 jaar) is beton een goed alternatief voor asfalt. Daarnaast vergt het beton minder onderhoud dan asfalt. Bovendien scoort beton op CO₂-emissies beter dan asfalt.

In de Eemshaven is terrein uitgegeven aan de volgende ondernemingen:

Molenzicht (0,06 ha)

AG Ems (3,0 ha)

Socar (0,14 ha)

DELFIJL: BIO-BASED ECONOMY IN ZICHT

De moeizame situatie die nu al sinds 2008 de economie bepaalt, zorgt voor een wisselend beeld onder de bedrijvigheid in Delfzijl. Een deel van de ondernemingen wordt geraakt door de neergang, hun afzet en prijzen staan onder druk, ze produceren minder en investeren minder. Zonder meer een verlies is de sluiting in 2014 van een van de twee fabrieken van DOW. Zorgelijk blijft ook de situatie rondom Aldel. Dat bedrijf heeft vanwege een hoge energieprijs moeite buitenlandse concurrenten het hoofd te bieden. Die worden vaak van overheidswege gecompenseerd vanwege hoge elektriciteitsprijzen.

Dit is niet het hele beeld, want andere ondernemingen investeren juist, in nieuwe processen, fabrieken of aankoop van nieuw terrein. Per saldo houdt het bedrijfsleven in Delfzijl zich goed staande. De op- en overslag in de haven van Delfzijl is op niveau gebleven. Dat is zeker ook te danken aan de onderlinge verbondenheid van het bedrijvencluster waarbinnen grond- en hulpstoffen, energie, stoom en andere voorzieningen worden uitgewisseld, wat de positie van individuele ondernemingen versterkt. Groningen Seaports ondersteunt dat door bijvoorbeeld openbare leidingennetwerken tussen de bedrijven aan te leggen waarmee stoom of industriewater kan worden getransporteerd.

Het was hoofdzakelijk de bestaande bedrijvigheid die in Delfzijl grond van Groningen Seaports kocht of in erfpacht nam. Al betrof het veelal kleinere ondernemingen, het is wel een positief signaal. Dat overigens in lijn is met de resultaten van de Groningen Seaports-Klanttevredenheidsbarometer 2012 waarin een derde van de bedrijven aangeeft de komende vijf jaar te willen uitbreiden.

Van grijs naar groen

Het meest opvallende moment in 2012 voor de Delfzijlster haven- en industriegebieden was zonder twijfel de toekenning van de omvangrijke NER-subsidie aan het project Woodspirit, een samenwerkingsverband van onder meer BioMCN, Siemens en Linde. De bedrijven willen voor 2016 een fabriek bouwen voor een jaarlijkse productie van 250 miljoen liter bio-methanol uit houtsnippers. Het duurzame karakter van dit omvangrijke project werd in december door Brussel beloond met 199 miljoen euro steun. Een bedrag dat wordt betaald uit een subsidiefonds dat is gevuld met geld uit de verkoop van emissierechten aan bedrijven.

Aangezien bio-methanol (voorlopig) vooral gebruikt wordt als bijmenging in brandstof, levert het een bijdrage aan CO₂-reductie. Ook de Nederlandse regering heeft Woodspirit omarmd vanwege de bijdrage aan de ambities om de CO₂-uitstoot te verminderen.

De realisatie van het Woodspirit-project draagt door de reductie van CO₂-emissie en verhoging van de productie van groene energie, niet alleen bij aan de verschuiving van grijs naar groen in Delfzijl, het is tevens een stimulans voor zowel de regionale bedrijvigheid (bouw, advies, consultancy) en voor de werkgelegenheid. Het levert tijdens de bouw honderden banen op en eenmaal in bedrijf zullen tientallen medewerkers er permanent een baan vinden.

Symbool

Het Woodspirit-project staat symbool voor de verschuiving richting biobased-economy die gaande is op de industrieterreinen in Delfzijl. De bouw van de Bio Golden Raand-centrale van Eneco – 100 Mw elektriciteit uit afvalhout – is een ander voorbeeld van deze ontwikkeling, die niet alleen gedreven wordt door rendementsverwachtingen, maar ook tegemoet komt aan de maatschappelijke wens tot verduurzaming.

De 2x 49 MW-centrale van Eneco maakt 100% groene stroom van houtsnippers en afvalhout. Deze centrale gaat medio 2013 in productie.

Mede gestimuleerd door de Samenwerkende bedrijven Eemsdelta (SBE) streven meer ondernemingen naar vergroening van hun productieprocessen. Daarbij wordt gekeken naar het product zelf en naar de gehele keten van aan- en afvoer van grondstoffen, verwerking, productie, vervoer eindproduct. Gezamenlijk hebben de SBE-bedrijven afgesproken elk minstens één project per jaar in gang te zetten, gericht op verduurzaming.

Groningen Seaports geeft de verduurzaming van de (chemische) industrie de ruimte, onder meer door op het MERA-park (Milieu, Energie, Recycling, Afval) en in het Oosterhorngebied in Delfzijl bedrijven bij elkaar te brengen die processen willen integreren om synergievoordelen te behalen en vergroening na te streven. Groningen Seaports ziet dat als een belangrijke nieuwe markt. Voor nieuwe bedrijvigheid is hier nog 180 hectare beschikbaar. Er is een investeringsprogramma in gang gezet voor de gefaseerde ontwikkeling van terrein voor deze bedrijvigheid.

Over het verslagjaar zijn verder rond Delfzijl de volgende zaken het vermelden waard:

Openbare leidingnetwerken

- Na het gereedkomen van een stoomleiding en een gassengrid is in 2012 door Groningen Seaports gewerkt aan uitbreiding van het stoomleidingnetwerk. Tevens is fase I van een industriewaterleiding van Akzo Nobel naar FMC aangelegd. Restwater uit het productieproces van Akzo Nobel is via de leiding beschikbaar voor andere bedrijven, die het kunnen benutten als alternatief voor drinkwater.

Samen met het bedrijfsleven wordt de komende jaren gewerkt aan een masterplan utilities.

Vervolg revitalisering Oosterhorn

- De omvangrijke revitaliseringsoperatie is in 2011 afgerond. In het verslagjaar is nog een aantal projecten in aanvulling hierop voltooid. Zo is op en om het industrieterrein het netwerk van fietspaden opgeknapt en zijn deze voorzien van speciale reflectie, waardoor minder straatverlichting nodig is.

Een nieuwe aansluiting met de N362 is aangelegd ter verbetering van de bereikbaarheid van de vestiging van DOW en de gehele zuidwestzijde van Oosterhorn. De verbinding is ook van belang voor de ontwikkeling van dorpswierde Weiwerd.

Ontwikkeling van dorpswierde Weiwerd

- Er is een samenwerkingsovereenkomst ondertekend voor de ontwikkeling van dorpswierde Weiwerd tot een bedrijvenpark voor kleinschalige, kennisintensieve activiteiten. In 2013 begint het landschapsbeheer en bouwrijp maken van de 20 verkoopkavels. Ook worden vier bedrijfsverzamelgebouwen ontwikkeld. Groningen Seaports komt hiermee tegemoet aan de vraag naar flexibele huurruimte.

Onderdeel van de voorbereiding is een archeologisch bodemonderzoek.

Windpark Delfzijl Noord

- Start bouw Windpark Delfzijl Noord na toekenning SDE+ subsidie 2013. Op de Schermdijk en de Pier van Oterdum bouwt Eneco 20 windturbines van 3 Mw elk.

Bouw Ensartech

- Bouw Ensartech is eind 2012 opgestart en verwacht in 2013 vol in productie te zijn. Deze onderneming zet via een smeltproces, op milieuvriendelijke manier moeilijk te verwerken industrieel afval om. Denk daarbij aan residuen van recycling en van andere afvalverwerkingsinstallaties en resten van industriële afvalwaterreiniging. Deze stromen worden nu vaak nog verbrand in afvalovens of gestort in steengroeven. De nieuwe toepassing maakt het mogelijk de stromen lokaal, op milieuvriendelijker wijze te verwerken.

Verbetering aanzicht Oosterhorn

- Met inwoners van het dorp Borgsweer is gesproken over een betere inpassing van Oosterhorn in de omgeving. Groningen Seaports heeft een plan ontwikkeld om de laagbouw van de industrie met een groene wal te omzomen om het daarmee te onttrekken aan het zicht van de dorpsbewoners. Het plan is inmiddels opgewaardeerd naar een plan voor landschappelijke inpassing voor heel Oosterhorn.

Ontwikkeling veerverbinding Knock (D)

- Er is voortgang geboekt in de gesprekken met Duitse instanties over de veerverbinding naar Knock, aan de andere kant van de Eemsmonding. Doel is een dagelijkse veerdienst die eens per uur vaart. De veerdienst dient de economie van beide regio's te stimuleren, want bevolkingskrimp, vergrijzing en de krappe arbeidsmarkt voor technische vakkrachten maken uitwisseling van arbeidskrachten tussen Ostfriesland en Noord-Nederland noodzakelijk.

In Delfzijl is terrein uitgegeven aan de volgende ondernemingen:

B&S International (0,34 ha)

Zeolyst (0,03 ha)

Havenbedrijf Delfzijl (0,11 ha)

Marine MS (0,19 ha)

DOW (0,39 ha)

Nieko Beheer (0,25 ha)

GRONINGEN RAILPORT EN BEDRIJVENPARK FIVELPOORT

Groningen Seaports beheert tevens de multimodale terminal Groningen Railport in Veendam en het Bedrijvenpark Fivelpoort in Appingedam.

Groningen Railport

Dit spoor-, weg- en water overslagknooppunt in Veendam is een van de grootste Nederlandse rail terminals. Groningen Railport is een voorpost van de Eemshaven en de haven van Delfzijl en een belangrijk logistiek knooppunt tussen de mainports in het westen (Rotterdam, Amsterdam en Antwerpen) en die in het noorden (Bremen en Hamburg). In 2012 is gewerkt aan verdere versteviging en uitbreiding van het logistiek knooppunt. Een belangrijke vooruitgang is hier de verhoging van het aantal wekelijkse treinshuttles naar Rotterdam van 3 naar 5 per begin 2013. De lijndienst is een gezamenlijke onderneming van IMS Veendam en DB Schenker Rail. IMS exploiteert daarnaast een containerdienst per boot.

In 2012 is opnieuw veel gesproken over een rechtstreekse spoorverbinding met Duitsland. Die is afhankelijk van de aanleg van de zogeheten Oostboog. Om naar Duitsland te rijden moeten treinen nu eerst van Veendam naar Onnen. Daar keren ze om en rijden dan hetzelfde traject terug naar Duitsland. Een stuk spoor van ruim een kilometer kan deze onwenselijke situatie beëindigen en de aansluiting van Veendam op het fijnmazige Duitse spoornet aanzienlijk efficiënter maken. Een haalbaarheidsonderzoek heeft de kosten becijferd op 13 miljoen euro. Een geringe investering, gezien het grote voordeel dat de aanleg van de Oostboog oplevert.

In Duitsland bestaat een vergelijkbare hindernis bij het dorpje Ihrhove tussen Leer en Papenburg. Treinen uit Nederland met bestemming Ruhrgebied – en andersom – moeten nu eerst naar het noordelijker gelegen Emden om daar in de goede richting te worden gezet voor ze hun reis kunnen vervolgen. Niedersachsen Ports, de exploitant van de zeehavens van Niedersachsen onderzoekt de mogelijkheden en kosten van een verkorte verbinding om de lijn van en naar Groningen op de noord-zuidroute Emden-Duisburg aan te laten sluiten.

Beide havens in het Euregionale grensgebied hebben daar baat bij. Vanwege de slechte verbinding lukt het Groningen Railport onvoldoende om lading voor een volle trein van en naar het Ruhrgebied aan te trekken. Ook de collega's in Emden slagen er niet in een complete trein naar hun haven te vullen. Door samen op te trekken en de railinfrastructuur te verbeteren verwachten beiden dat dat in de toekomst wel gaat lukken. Bovendien krijgt het industriële hart van Duitsland er op die manier ook nog een snelle extra route naar Rotterdam bij. Die is nodig omdat havens als Bremen en Hamburg de toekomstige groei niet aan kunnen.

Fivelpoort

Op het mkb-terrein Fivelpoort in Appingedam is in het verslagjaar voor het eerst sinds lange tijd grond verkocht. Het bedrijf Heuvelman Ibis kocht er 0,4 hectare. Daarmee zitten we voor 2012 op de uitgifteprognose die op de lange termijn een rendabel industrieterrein oplevert. De marketinginspanningen op dit bedrijventerrein zijn versterkt. Verder heeft de JPB Groep het voormalige bedrijfspand van de Kollo Group overgenomen. Een andere nieuwkomer is Dental Laboratorium Delfzijl, dat het pand van voormalig boorbedrijf De Groot heeft gekocht.

RUIMTE EN MILIEU

In de Eemsdelta zijn economie en ecologie beide van groot belang en onlosmakelijk met elkaar verbonden. Dat wordt ook door Groningen Seaports onderschreven.

Groningen Seaports is er in de eerste plaats om economische groei in de Eemsmondregio te stimuleren. Maar slechts onder een belangrijke voorwaarde. De visie van Groningen Seaports op toename van economische activiteiten in de Eemsmondregio is namelijk geworteld in het idee dat op de langere termijn alleen *groene groei* een reële optie is, met verbetering van de ecologische voetafdruk. Het begrip 'duurzaamheid' is voor Groningen Seaports dan ook allerminst een loze kreet of uitgehold begrip. De organisatie wil daadwerkelijk inhoud aan geven aan groene groei en de principes van *People, Planet, Profit*. Groningen Seaports heeft dat in 2012 met de Havenvisie 2030 vastgelegd in de uitgangspunten van het beleid. Groei = Groen heeft de Havenvisie dan ook als motto meegekregen.

Om groei van de havens en industrieterreinen zeker te stellen is een nauw omschreven duurzaamheidsbeleid noodzakelijk, vindt Groningen Seaports. Deze *Economische Groei = Groen-filosofie* is tevens een belangrijk element in de versteviging van het maatschappelijk draagvlak van de havens. Een haven die duurzaamheid daadwerkelijk als een belangrijk onderwerp behandelt, zal ook eerder nieuwe klanten trekken. Duurzaamheid is daarom de rode draad in de ontwikkeling van de activiteiten in de Eemsdelta. Groningen Seaports wil niet alleen een beter *milieu* dienen, ook streeft de organisatie naar verbetering van het *welzijn van mens en omgeving en van de maatschappij* als geheel. Dat alles binnen de randvoorwaarde van een financieel gezonde organisatie.

In de Eemsdelta herkennen we de verduurzaming nu al heel concreet in het verrijzen van de windturbines, maar ook in de stappen die de chemische industrie zet richting een biobased-economy. Het streven naar verduurzaming is eveneens te zien in het dagelijks handelen van Groningen Seaports zelf en komt tot uitdrukking in tal van kleine (elektrisch rijden) en grotere projecten (aanleg buizenzone). Met het beleid rond Economische Groei = Groen stimuleert Groningen Seaports verduurzaming én speelt de organisatie in op de trend richting vergroening en de maatschappelijke wens daartoe.

Gezamenlijkheid

Groningen Seaports betreedt het pad van Groene Groei niet solistisch. Besef dat verduurzaming dé basis is onder economische voorspoed in de regio wordt breder gedragen. Zo kwam de Havenvisie 2030 tot stand met de inbreng van tientallen deskundigen en betrokkenen. Ook bijvoorbeeld het project EemsdeltaGreen, waarmee in 2012 een begin is gemaakt, is een samenwerking van bedrijfsleven, overheden en kennisinstellingen. Groningen Seaports vervult een actieve rol in dit project dat bedrijven ondersteunt bij het verduurzamen van hun bedrijfsvoering. EemsdeltaGreen wil de regio nationaal en internationaal een voortrekkersrol laten vervullen op het terrein van

vergroening van de economie. Om dat te bereiken stimuleert EemsdeltaGreen ontwikkeling en groei van de biobased-economy en richt het zich op verduurzamen van het bedrijfsleven en afstemming van projecten met natuur- en milieuorganisaties.

Consensus

In dat opzicht staat EemsdeltaGreen tevens model voor de toenadering in de voorbije jaren tussen bedrijfsleven en natuur- en milieuorganisaties. Op dat vlak is veel vooruitgang geboekt. Het is nog niet zo lang geleden dat deze partijen lijnrecht tegenover elkaar stonden. Inmiddels is een vruchtbare dialoog op gang gebracht die onder meer tot het E-manifest heeft geleid, een akkoord tussen Groningen Seaports, Essent en Nuon en natuur- en milieuorganisaties waarin de partijen hebben afgesproken te zullen streven naar emissiereductie, energietransitie en vergroening van de havens.

Dat natuur- en milieuorganisaties blijven strijden tegen in hun ogen ongewenste energiecentrales, en dat de energiebedrijven ijveren voor hun bedrijfsbelangen is begrijpelijk, de winst is dat over en weer meer vertrouwen is ontstaan.

Groningen Seaports kiest in dit krachtenveld voor een eigen positie.

De natuur- en milieuorganisaties volgen de ontwikkelingen in het havengebied kritisch. Daar heeft Groningen Seaports alle begrip voor. We hebben oog en oor voor de argumenten en we streven naar constructief overleg. Ook in 2012 heeft Groningen Seaports periodiek rond de tafel gezeten met organisaties zoals Natuurmonumenten, de Milieufederatie, het Groninger Landschap en de Waddenvereniging. Groningen Seaports ervaart het contact van met deze organisaties als hecht en goed. Discussies zijn inhoudelijk en zakelijk. Er ontstaat ondanks de gevoeligheid van het onderwerp, bijvoorbeeld steeds meer overeenstemming over de oorzaken van de slechte staat van het Eems-Dollard estuarium. Die consensus is de eerste stap naar maatregelen tot verbetering van de situatie.

Aan verdere verbetering en verdieping van de relatie met de natuur- en milieuorganisaties wordt gewerkt, onder blijvende erkenning van de uiteenlopende doelstellingen van alle betrokken organisaties. In samenspraak met milieuorganisaties en het bedrijfsleven wordt gezocht naar nieuwe wegen en oplossingen. Daarmee wil Groningen Seaports bereiken dat bedrijven zich rekenschap geven van de kwetsbare omgeving waar ze opereren. We trachten hen aan te zetten tot het nemen van maatregelen die zelfs tot natuurverbetering leiden.

Onderstaand biedt een overzicht van de voortgang van activiteiten van Groningen Seaports in het kader van ruimte, milieu en duurzaamheid.

Gereedkomen Havenvisie 2030

In 2012 is gewerkt aan deze langetermijn-ontwikkelingsvisie, gebaseerd op *duurzame, groene groei*. Opstellen van een onderbouwde visie voor een periode van bijna 20 jaar is

een complexe zaak, omgeven door veel onzekerheden. Groningen Seaports heeft daarom voor de totstandkoming van de Havenvisie 2030 een beroep gedaan op tientallen deskundigen, maatschappelijke organisaties, ondernemers en omwonenden.

Dit heeft naast een goede onderbouwing ook een groot draagvlak opgeleverd voor de toekomstvisie. Eind 2012 heeft het Algemeen Bestuur de Havenvisie 2030 goedgekeurd.

E-Manifest

Met het gereedkomen van de Havenvisie 2030 heeft Groningen Seaports voldaan aan de afspraken die voortvloeiden uit het E-Manifest, de intentieverklaring van overheid, bedrijfsleven, natuur- en milieuorganisaties om samen te werken aan vergroening van de havens en industriegebieden.

EemsdeltaGreen

Dit innovatieproject gericht op verduurzaming moet leiden tot nieuwe samenwerkingsverbanden tussen industrie, kennisinstellingen en overheden, een duurzame energievoorziening op industrieterreinen in de Eemsdelta en minder schade door industrie op het Wad. Groningen Seaports participeert in EemsdeltaGreen.

De bedrijven die deelnemen in EemsdeltaGreen hebben onder meer afgesproken jaarlijks elk minimaal één groen project in gang te zetten. EemsdeltaGreen brengt de resultaten in kaart en publiceert deze in een jaarverslag. Het eerste verschijnt in 2013.

Natuur in de havens

- Ontheffing Tijdelijke Natuur

Groningen Seaports heeft bij het ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie *ontheffing Tijdelijke Natuur* aangevraagd voor bijna 200 hectare op het industrieterrein Oosterhorn. De havenbeheerder was daarmee de eerste aanvrager in Nederland die Tijdelijke Natuur toestaat voor zo'n grote oppervlakte.

Dit terrein is bestemd voor de ontwikkeling van industrie. Zolang zich echter nog geen bedrijven hebben gevestigd, geeft Groningen Seaports de natuur op het braakliggend terrein de ruimte. Dit levert een bijdrage aan verspreiding en voortplanting van bijzondere planten en diersoorten. Vanuit Natura 2000 voorschriften geldt een compensatieverplichting tot het creëren van natuur elders, wanneer de natuur op het industrieterrein plaats moet maken voor bedrijvigheid. Groningen Seaports vindt dat tijdelijke natuur geen belemmering mag zijn voor ontwikkeling van een gepland industriegebied en heeft daarom een verzoek ingediend om vrijstelling van de compensatieverplichting. In 2012 zijn hierover gesprekken gevoerd met de provincie. Tot een afronding is het helaas nog niet gekomen.

- Gedragscode Natuurlijk Werken van kracht

In deze gedragscode die in 2012 gereed is gekomen staat hoe Groningen Seaports in het dagelijks werk omgaat met de flora en fauna in het beheersgebied. De gedragscode flora en fauna is door de dienst Regelingen van het Ministerie EL&I beoordeeld. Alle

opmerkingen zijn in de gedragscode verwerkt. Groningen Seaports ontving complimenten van het ministerie voor de aanpak. Binnenkort wordt de gedragscode ter inzage gelegd voor anderen zodat ook zij er op kunnen reageren.

Naast de gedragscode is in 2012 ook een Groen- en Natuurplan voor de havens voltooid. Het dient als leidraad om natuur voldoende ruimte te bieden in toekomstige inrichtingsplannen.

Economie en Ecologie in Balans

Het project Ecologie en Economie in Balans is onder regie van de provincie uitgemond in een intentieverklaring waarin afspraken zijn gemaakt over verdere samenwerking tussen bedrijfsleven, land en tuinbouworganisaties, gemeenten en natuur- en milieuorganisaties. De volgende stap in dit project is een samenwerkingsovereenkomst waarin afspraken zijn vastgelegd over milieumaatregelen en vergroening van processen.

Er is tevens gewerkt aan een koppeling van Economie en Ecologie in Balans met het convenant Eems-Delta Green.

Intrekken beroep tegen uitbreiding havens

De Waddenvereniging en een aantal ander natuur- en milieuorganisaties hebben het beroep tegen de vergunningen van Groningen Seaports voor de uitbreiding en verdieping van de Wilhelminahaven en Beatrixhaven ingetrokken. Groningen Seaports ziet het als een blijk van vertrouwen in de verantwoorde aanpak van de projecten.

Ontwikkelingsvisie Eemsdelta

Groningen Seaports heeft een bijdrage geleverd aan de totstandkoming van de ontwikkelingsvisie Eemsdelta van de provincie en de gemeenten Delfzijl, Appingedam, Eemsum en Loppersum. Onder meer de Havenvisie 2030 en het project Economie en Ecologie in Balans zijn als bouwstenen aangeleverd.

Vaargeul Eems - Dollard

In 2012 heeft Groningen Seaports samen met het bedrijfsleven opnieuw gesproken met natuur- en milieuorganisaties over de vaargeul in de Eems-Dollard. Doel is een vereniging van belangen omtrent de vaargeulverdieping en natuurherstel in de Eems-Dollard. Het is uitgemond in een gezamenlijk verzoek aan de regering om de vaargeulverdieping en verruiming in combinatie met natuurherstel te realiseren, zonder dat dit de planning voor de vaargeulverdieping vertraagt.

Externe veiligheid Oosterhorn

Groningen Seaports heeft zitting genomen in de stuurgroep die zich bezig houdt met de externe veiligheid op het industrieterrein Oosterhorn. De gemeente Delfzijl heeft de mogelijkheid verkend van borging van de externe veiligheid van de bedrijven op het industrieterrein Oosterhorn, zonder de flexibiliteit voor deze bedrijven aan te tasten. Het gaat hier vooral om de veiligheid met betrekking tot hoge waterstanden. Als lid van de

stuurgroep volgt Groningen Seaports het proces, maar participeert daar voorlopig niet actief in. Het project kan ook een bijdrage leveren aan natuurherstel. Er wordt bijvoorbeeld nagedacht over het inrichten van natuurrijke kwelders, ter bescherming van de dijk.

Beheerplan Wadden en Eems-Dollard

In het kader van de regelgeving die voortvloeit uit Natura2000 wordt al langer gewerkt aan beheerplannen voor de Waddenzee en het Eems-Dollard estuarium.

Dit is een Europese verplichting in het kader van de vogel- en Habitatrichtlijn. In de beheerplannen wordt het bestaande gebruik in en aan de randen van deze gebieden getoetst aan effecten op de natuurwaarden. Groningen Seaports neemt deel aan klankbord- en projectgroepen om enerzijds informatie aan te leveren en anderzijds te kunnen anticiperen op mogelijke relaties tussen economische ontwikkelingen en ecologische waarden.

Dat heeft in het verslagjaar concepten opgeleverd die in 2013 verder worden verfijnd.

Ecoports Certificaat

In 2012 is voor de vierde keer een Ecoports-certificaat aan de Groninger zeehavens verleend. Dit is een keurmerk dat wordt gegeven door een samenwerkingsverband van havens die streven naar verduurzaming. Ecoports gaat niet over de activiteiten van bedrijven in de havens maar over hoe Groningen Seaports zélf werkt aan verduurzaming. Het verkrijgen van dit duurzaamheidspredicaat is allerminst een vanzelfsprekendheid, want het wordt slechts opnieuw verstrekt indien de organisatie aantoonbare vooruitgang boekt op het vlak van milieu en duurzaamheid.

Beloning voor schonere schepen

Voor schonere schepen is per 2012 een korting ingevoerd op havengelden. Zeeschepen die minder vervuilende stoffen uitstoten en ESI-gecertificeerd zijn krijgen een korting van 5 procent.

De Environmental Ship Index (ESI, www.environmentalshipindex.org) is een betrekkelijk jong registratiesysteem voor de milieuprestaties van zeeschepen.

Ook binnenvaartschepen die Green Award gecertificeerd zijn kunnen rekenen op een korting van 5 procent op havengelden. Green Award gaat nog een stap verder dan de ESI omdat ook afval- en water- en veiligheidsmanagement meetellen.

Met de beloning zet Groningen Seaports reders aan tot ontwikkeling van schonere motoren en gebruik van schonere brandstof. De korting is ook bedoeld om klanten en dienstverleners in de Groninger havens aan te sporen om van schone schepen gebruik te gaan maken.

Op dit moment doen nog geen van de ESI geregistreerde zeeschepen de Eemshaven en de Haven van Delfzijl aan. Wel begint de Green Award gecertificeerde binnenvaartschepen op gang te komen. Groningen Seaports verwacht echter dat beide de komende jaren snel zal toenemen.

Natuurcompensatie

Na afronding van de landcompensatie in de Emmapolder is een begin gemaakt met de mariene compensatie op de kwelders. Natuurcompensatie dient als tegenwicht voor het verlies aan natuurwaarde door de bouw van onder meer de energiecentrales. De maatregelen vloeien voort uit de verplichting die Natura 2000-wetgeving oplegt. De compensatiemaatregelen op de kwelders omvatten verbeteringen zoals herstel van de begroeiing en het creëren van voorzieningen voor vee, waardoor beweiding weer mogelijk wordt. Dat laatste draagt bij aan een grotere biodiversiteit op de kwelders waardoor de natuurwaarden worden versterkt.

Het natuurontwikkelingsgebied in de Emmapolder ontwikkelt zich goed. Het beheer is in 2011 overgedragen aan Natuurmonumenten. De vogelsoorten Velduil en Blauwe Kiekendief fourageren in de Emmapolder en ze broeden er in de buurt. De monitoring wordt in 2013 voortgezet.

Op de kwelders ten noorden van de Emmapolder is geïnvesteerd in vergroting van de diversiteit van de natuur. De verbetering is in 2012 opgeleverd en wordt sinds 2012 eveneens beheerd door Natuurmonumenten.

Natuurmonitoring

Om de effecten van de bouwwerkzaamheden op het Energypark vast te stellen wordt natuurmonitoring verricht. Het gedrag van zeezoogdieren wordt in de gaten gehouden door zenderen, geluiddetecties, vliegtuigtellingen en camerabewaking op ligplaatsen. De monitoring levert een bijdrage aan vergroting van kennis van het estuarium. In 2012 is voor het vierde achtereenvolgende jaar monitoring gedaan op:

- Vogels en natuurontwikkeling in de Emmapolder en op de kwelders
- Vogels in de Dollard
- Macrobiotofos (bodemdieren) in de Dollard
- Zeezoogdieren in het hele Eems-Dollardgebied.

Het voornemen is de monitoring in 2013 in het kader van de vergunningen voor het laatste jaar uit te voeren.

Geluid

In 2012 is gewerkt aan Fase 3 van het project Geluid. Alle voorschriften in vergunningen die aangepast moesten worden zijn door de gemeente en de provincie verwerkt.

Tevens is een geluidfacetplan opgesteld. Dit plan legt de nieuwe geluidszone vast. Parallel hieraan is in kaart gebracht welke hogere grenswaarden vastgesteld moeten worden voor de verruiming van de zone. Het facetplan en de hogere grenswaarden zijn in december ter inzage gegaan.

Om ervoor te zorgen dat aan de ene kant de vastgestelde geluidszone niet wordt overschreden en aan de andere kant het industriegebied verder ingevuld kan worden, is een zonebeheerteam opgericht dat de invulling van het geluid op het industrieterrein bewaakt. In 2013 wordt de bijbehorende beleidsregel zonebeheer Delfzijl vastgesteld door de gemeente Delfzijl.

PROFESSIONALISERING VAN DE ORGANISATIE

Het beheergebied van Groningen Seaports is het toneel van grootschalige bouwactiviteiten. Dat blijft ook nog wel enige jaren het geval, want er worden nog steeds nieuwe industriegebieden ontgonnen, zoals Eemshaven Zuidoost en het terrein bij Oosterhorn. Toch bereidt de organisatie zich nu ook reeds voor op de verandering die aanstaande is, want het ligt voor de hand dat het investeringsniveau op middellange termijn afneemt. Dat vergt een andere organisatie, die meer op de beheersmatige kant is gericht en minder in het begeleiden van investeringen. Groningen Seaports sorteert daar nu al op voor. Door de verschuiving zal het accent sterker komen te liggen op onderhoud (maintenance) van werken. Om die veranderingen in goede banen te leiden is in 2012 het Regieteam GSP 2.0 gestart. Een van de bevindingen van het Regieteam is dat het informatiemanagement verbeterd kan worden. Om dat te bereiken heeft de nieuw opgerichte unit DIM (Document Information Management) een actieprogramma opgesteld.

De voorbereiding van de organisatie op de aanstaande veranderingen is feitelijk onderdeel van een voortgaand intern proces dat is gericht op verbetering van effectiviteit en efficiëntie van processen en procedures. Dat heeft ervoor gezorgd dat Groningen Seaports in de voorbije jaren zowel in omvang als in professionaliteit is meegegroeid met de toename van activiteiten.

In 2012 is voortgang geboekt in het verzelfstandigingsproces, maar een definitief besluit is door de gemeenten en de provincie nog niet genomen. Naar verwachting zal de politiek in 2013 beslissen over de omvorming tot NV.

Van goed naar beter

Groningen Seaports streeft naar een organisatie met een hoge mate van professionaliteit, zowel intern als naar buiten toe. Klantgerichtheid is daarbij een belangrijk element. Dat komt onder meer naar voren in het vergunningenmanagement. Bedrijven die zich in de Eemsdelta willen vestigen, worden van aanvang af aan ondersteund bij hun vergunningaanvraag.

Dat bedrijven de werkwijze waarderen, bleek ook in het verslagjaar uit de klanttevredenheidsmonitor. De prestaties van Groningen Seaports werden daarin beloond met gemiddeld een 7,9. Het sterkt Groningen Seaports in haar opvatting dat de aanpak en servicegerichtheid juist is, want alleen een organisatie die intern goed functioneert is in staat deze waarderingscijfers te oogsten. Dat Groningen Seaports intern haar zaken goed op orde heeft werd overigens ook bevestigd door KPMG, die tot en met verslagjaar 2011 onze huisaccountant was. Het bureau concludeerde voor het ingaan van het verslagjaar dat de belangrijkste processen en procedures van Groningen Seaports 'in control' zijn. KPMG onderzocht een aantal belangrijke processen zoals terreinuitgifte, projecten en facturering. Ook Ernst & Young, met ingang van verslagjaar 2012 onze huisaccountant, geeft aan dat Groningen Seaports een goed beheerskader heeft ingericht. Zij geven aan dat de kwaliteit van onze significante processen als goed aangemerkt kan worden.

Omdat beheersing en voortgangscntrole van projecten en processen zo van belang zijn voor de gezondheid van de organisatie en de prestaties, onderwerpt Groningen Seaports deze ook zelf voortdurend aan toetsing.

Ondersteuning interne organisatie

De business unit Business Operations is de ondersteunende en organiserende eenheid binnen de organisatie. Het verzorgt de goede smering van het interne raderwerk van Groningen Seaports. De voorbije jaren heeft Business Operations een cruciale rol vervuld in het opvangen van de werkzaamheden die voortvloeien uit de investeringsportefeuille van Groningen Seaports. In het verslagjaar heeft Business Operations opnieuw een reeks verbeteringen en veranderingen in gang gezet en begeleid.

Veel aandacht is daarbij ook dit jaar uitgegaan naar de planning- en controlcyclus. Zo zijn meerdere procedures verbeterd en aangescherpt. Naast de aandacht voor de financiële planning en control is in 2012 vooruitgang geboekt in de strategische planning en control met bijvoorbeeld een weer betere onderbouwing van het businessplan voor de komende jaren (2013 – 2017). Dat betekent dat gestructureerd en gericht wordt gewerkt aan het bereiken van verder weg gelegen doelen.

Medio 2011 heeft een projectgroep bestaande uit medewerkers van de verschillende business units met GSP|Kompas tevens een nieuwe manier van projectmatig werken geïntroduceerd. Het doel van GSP|Kompas is verbetering van de interne projectsturing. GSP|Kompas draagt hieraan bij door de projectaanpak te standaardiseren, taken en verantwoordelijkheden vast te leggen en het risicomangement van projecten te verbeteren. Daarnaast worden projectteams beter ondersteund met tools en templates.

De interne veranderingen en verbeteringen leveren een belangrijke bijdrage aan de slagkracht en het presteren van Groningen Seaports.

Personeel

Het staat buiten kijf dat de goede prestaties van Groningen Seaports voor een belangrijk deel zijn te danken aan de inzet, motivatie, toegewijidheid, kennis en professionaliteit van de medewerkers. Het Groningen Seaports-personeel toont een enorme bereidheid om de visie en de doelen van de organisatie te realiseren. Er is in de voorbije jaren veel gevergd van de flexibiliteit en bereidwilligheid van het personeel, want de toegenomen omvang van investeringsportefeuille heeft veel werk en nieuwe taken met zich meegebracht. Daar zitten twee kanten aan; het verhoogt de werkdruk, maar alle werk is ook de vertaling van het succes dat de organisatie boekt. Het personeel deelt niet alleen in het succes, de mensen van Groningen Seaports zijn ook de motor van het succes.

Het opnieuw lage verzuimcijfer van 3,4 procent (2011: 3,9 procent, 2010: 3,0 procent) illustreert de motivatie en betrokkenheid van de mensen van Groningen Seaports.

In het verslagjaar is er ook aandacht geweest voor de positie van de medewerkers na de verzelfstandiging. Bij de verzelfstandiging zijn de OR en de vakbonden betrokken en

geraadpleegd. De nieuwe structuur mag in geen enkel opzicht een verslechtering voor het personeel betekenen.

Onderstaande biedt een beknopt overzicht van de activiteiten en maatregelen die betrekking hebben op de interne organisatie:

Groningen Seaports 2.0

- Gereedkomen projectplan GSP 2.0. Hierin zijn alle maatregelen, activiteiten en plannen opgenomen die zijn gericht op verdere verbetering van de interne organisatie.

GSP| Kompas

- Verdere invulling en uitbouw van GSP|Kompas: een nieuwe manier van projectmatig werken die in 2011 is ingevoerd. GSP Kompas is gericht op verbetering van de aansturing van projecten binnen Groningen Seaports. In 2012 heeft TwynstraGudde deze werkwijze via een quick scan doorgelicht. De conclusies van het consultancybureau waren:
 - De projectorganisatie is beter gedefinieerd en projecten worden professioneler gemanaged;
 - De richtlijnen voor de projectorganisatie zijn duidelijk;
 - Het proces van projectmanagement verloopt gestructureerd.

Unit Financial Control

- Het financieel model waarmee Groningen Seaports werkt is verbeterd en verfijnd.
- Aandacht wordt besteed aan verdere verbetering van risico- en treasurymanagement.
- Gestart met risico gestuurde interne audits.
- Bijdrage geleverd aan handleiding en template business case.
- Projectbeheersing verder verbeterd door middel van risicosessies.
- Gestart met monitoring van de strategische voortgang (strategic control).

Unit Project Control

- Verdere verbetering functiescheiding van de afdelingen Project Control en Projectadministratie, twee afdelingen die beide onder Business Operations vallen. Doel is verbetering van beheersing van voortgang infrastructurele projecten en bouwprojecten
- Het bedrijfsonderdeel Project Control heeft een belangrijke rol vervuld bij alle lopende investeringsprojecten, bij de nacalculatie van investeringsprojecten, bij de totstandkoming van het businessplan 2013 – 2017 en bij de rapportages aan het management team en het dagelijks bestuur.
- Project Control ondersteunt de afdeling Sales & Shipping bij het opstellen van offertes voor potentiële klanten.
- Een aantal subsidietrajecten is door Project Control begeleid of afgerond: De Topper-subsidie en de provinciale subsidiëring, beide bestemd voor de revitalisering van

Oosterhorn, een subsidie voor de sanering van een terrein nabij Aldel en de GSP-Kompas-subsidiëring.

- Tevens heeft Project Control ondersteuning verleent bij het afronden van doorbelastingen of claims. Het betrof de bodemdaling, natuurcompensatie, de Stichting Borg (CO2-opslag in Noord-Nederland) de Stichting UFO (Projectbureau Buizenzone Eemsdelta).
- Er is voortgang geboekt in het dossier Domeinen.

Unit DIM

- Programmaplan Digitale Informatiehuishouding opgesteld door de afdeling DIM (Document Information Management). Groningen Seaports zit in een overgangsfase waarin de fysieke opslag geheel wordt gedigitaliseerd. In het Programmaplan staat beschreven hoe de nieuwe digitale organisatie is opgebouwd en wat er moet gebeuren om de inrichting van de organisatie tot stand te brengen. Daarvoor komt er een handboek vervanging waarin staat hoe de fysieke opslag via een gestandaardiseerde manier wordt gedigitaliseerd. De basis van het Programmaplan is het visiedocument 'Van informatievoorziening naar informatiemanagement'. De methodiek die wordt gevolgd is die van Zaakgericht werken. Dat is een geschikte methode voor het beheer van documenten en informatie binnen GSP Kompas en andere processen binnen Groningen Seaports. Halverwege het jaar is ingestemd met het Zaakgericht werken en is het Projectplan opgesteld.
- Ter voorbereiding op de implementatie van het zaakgericht werken en een volledig contractregister zijn alle contracten betreffende terreinuitgifte gecontroleerd op digitale beschikbaarheid. Ontbrekende contracten zijn gescand en digitaal beschikbaar gemaakt.
- Ook zijn alle vergunningen van Groningen Seaports gedigitaliseerd en nu digitaal beschikbaar binnen het Document Managementsysteem MyCorsa.
- Om grip te krijgen op het email-verkeer binnen de organisatie kan mail door de medewerker worden geregistreerd in het Document Managementsysteem MyCorsa. De bewustwording en functionele ondersteuning hebben geresulteerd in een toename van e-mailregistratie van 40 procent ten opzichte van 2011. In dat jaar werd email geregistreerd door de unit DIM.
- Het archiveringspercentage van de poststukken in de digitale dossiers ligt op 98 procent. In totaal zijn 8995 documenten inclusief email geregistreerd. Dat is 10 procent meer dan in 2011. De toename is toe te schrijven aan registratie van email door de medewerkers zelf.
- In 2012 is gestart met het project Fotoarchief. Het is de bedoeling dat ruim 9000 foto's van Groningen Seaports digitaal beschikbaar worden gesteld via de Beeldbank Groningen in nauwe samenwerking met de RHC Groninger Archieven.

Unit Information Services

- Het ict-systeem heeft 99 procent van de tijd naar behoren gefunctioneerd. Dat zich nauwelijks verstoringen hebben voorgedaan, geeft de bedrijfszekerheid van de ict-infrastructuur weer.
- Werkwijzen en processen bij Information Services zijn in 2012 verder geprofessionaliseerd door verbetering van sturing en monitoring en een nauwkeuriger meerjarenplanning.

Grotere ict-projecten die in 2012 zijn afgerond zijn:

- De elektronische communicatie met het Single Point Of Contact Nederland is gerealiseerd.
- Upgrading van de kantoorautomatisering naar Office 2010
- Vervanging en uitbreiding van het cameranetwerk
- Nulmeting informatiebeveiliging

Grotere ICT-projecten die in 2012 zijn opgestart en nog lopen zijn:

- Realisatie van een onderhoudsbeheersysteem
- Introductie van een tijpoort planning systeem
- Vervanging van de Citrix omgeving
- Uitbreiding van het radarsysteem
- Vergroting van de fall-back mogelijkheden voor bedrijfskritische systemen in geval van calamiteiten
- Introductie van een zaakstelsel

Unit Facility Services

- Het samenwerken en professionaliseren van nevenvestiging Nijlicht in de Eemshaven. In de multifunctionele ruimte zijn wederom in 2012 vele relaties ontvangen om nader kennis te maken met de Eemshaven.
- Met het oog op het duurzaam inkoopbeleid is een aanpassing in het leasebeleid doorgevoerd, inmiddels rijden er meerdere elektrische auto's.
- Het verder professionaliseren van de unit op de onderdelen receptie, catering en huismeestertaken.

VOORUITBLIK

De paden zijn geëffend dankzij de aanleg van een moderne haven- en industrie-infrastructuur, een goed toegeruste, professionele organisatie en een heldere kijk op een groene toekomst van de Eemsdelta. Groningen Seaports is klaar voor wat komt: de verdere ontwikkeling van de Eemshaven als Energy en Dataport en de groei van de biobased-industrie in Delfzijl. Onder regie van Groningen Seaports is de Eemsmondregio hard op weg een groen industrie- en havencomplex van Nederland te worden.

Onder het bedrijfsleven leeft het besef dat er toekomst ligt in innovatieve, groene processen en producten. Ondernemingen worden daarin gesteund door experts en gerenommeerde instituten die verwachten dat de transitie naar een circulaire economie de komende decennia doorzet. De vraag is niet of de transitie plaatsvindt, maar met welke snelheid dat gebeurt en hoe de transitie precies uitpakt. Juist door in te zetten op 'Groen' kan Groningen Seaports een voorloper zijn in deze omschakeling.

Positief is ook dat tussen bedrijfsleven en natuur- en milieuorganisaties over en weer meer vertrouwen ontstaat, ondanks de discussiepunten die er zijn zoals de vertroebeling van de Eems en de bouw van een kolencentrale.

Dankzij de inbedrijfname van de energiecentrales zal de overslag van brandstoffen (steenkool en biomassa) voor de stroomproductie verder toenemen. Groningen Seaports rekent op een groei van de op- en overslag naar circa 12 miljoen ton over enige jaren. Daarnaast zal het aantal scheepsbewegingen met een kwart stijgen en ook zal de grootte van de schepen die de Eemshaven aandoen toenemen.

Groei in de offshore-windenergie zal verder leiden tot een toename van assemblage, op- en overslag en gerelateerde activiteiten zoals bijvoorbeeld opleiding Offshore wind. Tevens ziet Groningen Seaports goede mogelijkheden voor vestiging van datawarehouses, met name in de nieuw te ontwikkelen zuidoosthoek bij de Eemshaven.

We hebben daarmee de belangrijkste bouwstenen opgesomd die de toekomst van de Eemsdelta bepalen. Hoewel macro-economisch gezien het zware weer waarschijnlijk nog wel een tijdje aanhoudt en er ook rekening gehouden moet worden met een langduriger periode van groei op een laag niveau, zijn de perspectieven voor de Eemsdelta goed. Niet voor niets laat in het Groningen Seaports-klanttevredenheidsonderzoek een derde van alle bedrijven weten de komende vijf jaar te willen investeren.

Meer spoor en wegen

Een aantal zaken vraagt tegelijkertijd dringend om aandacht. In de eerste plaats vergt de groei van de havens en industriegebieden meer spoor en wegen. Er dient haast te worden gemaakt met de verdubbeling van de N33, tot aan Delfzijl, zodat die weg vanaf de haven

tot aan de aansluiting met de A28 bij Assen vierbaans is. Ook de wegverbinding van Groningen naar Delfzijl is een knelpunt, vooral voor het vrachtverkeer.

Wat betreft de spoorverbindingen is de aanleg van de Oostboog bij Veendam een noodzakelijke voorwaarde voor verdere ontwikkeling van de Eemsdelta als logistiek knooppunt. De groei van goederenstromen naar Duitsland over en weer is voor een belangrijk deel afhankelijk van de constructie van dit kleine stukje spoor.

Een ander belangrijk element in de infrastructuur is de aanleg van een nieuwe zeesluis in Delfzijl die de opwaardering van de noordelijke hoofdvaarroute compleet moet maken. Er is 150 miljoen geïnvesteerd in verbetering van de vaarverbinding tot natte snelweg van Amsterdam via Lemmer naar Duitsland. De zeesluis die toegang geeft tot het Duitse vaarwegennet is echter niet berekend op de omvang van de moderne binnenvaartschepen, waarvoor die opwaardering juist bedoeld was. Dat is een hoogst onwenselijke situatie. Groningen Seaports vindt dat haast gemaakt moet worden met zoeken naar een oplossing, desnoods kan financiering via een publiek-private investeringsconstructie, waarbij het Rijk een belangrijk aandeel levert.

Arbeidsmarkt

Een ander knelpunt is de arbeidsmarkt. Daar ontstaan tekorten in aantallen maar ook in de mate waarin personeel is gekwalificeerd voor het werk in de toenemend innovatieve bedrijven. Vergrijzing is een van de hoofdoorzaken, naast de mismatch tussen schoolopleidingen en de vraag van het bedrijfsleven. Door het gebrek aan technisch geschoolde jongeren kampen veel ondernemingen nu al met tekorten.

Dit vraagt om een gezamenlijke actie van scholen, bedrijfsleven en gemeenten. Groningen Seaports wil hier een bijdrage leveren. Oplossingen zijn wel degelijk mogelijk zoals de opleiding tot windmolentechnicus van het Noorderpoortcollege laat zien. Die wordt bedolven onder de belangstelling en is een jaar na de start volledig overtekend.

Tot slot

Groningen Seaports is trots op wat er op de industrieterreinen en in de havens is verzezen. Groningen Seaports en de Eemsdelta zijn bijna synoniem met groei. De ING-Bank rapporteerde in 2012 dat de Eemsdelta samen met de Noordvleugel Amsterdam zelfs als enige economische regio was gegroeid. Een kwalificatie die de regio eerder ook al verdiende in een rapport van de Rabobank. Ook de toekenning van de Cobouw Award voor de Eemshaven als beste bouwproject mag in dit rijtje worden gezien.

Voor Groningen Seaports zijn de kwalificaties meer dan slechts lijstjes. Het is ook een erkenning en Groningen Seaports beschouwt het als een stimulans voor het ondernemerschap dat de organisatie ook de komende jaren wil laten zien. De basis is voldoende gelegd om de toekomst met vertrouwen tegemoet te zien. Daarbij blijft Groningen Seaports nuchter zaken doen en vasthouden aan uitgangspunten waar de organisatie waardering voor ontvangt: goed koopmanschap en realiteitszin in prognoses.

VERSLAG ONDERNEMINGSRAAD

De Ondernemingsraad heeft in het verslagjaar wederom veel energie gestoken in verdere professionalisering van werkzaamheden. Veel aandacht is daarbij uitgegaan naar het gestructureerd inbedden van de invloed van de OR in het besluitvormingsproces binnen Groningen Seaports. De OR heeft er daarom bij de directie op aangedrongen meer betrokken te worden bij belangrijke besluiten over onder meer investeringen. Daartoe is de OR immers gerechtigd op grond van de advies- of instemmingsbevoegdheid.

De OR wordt nu op een meer gestructureerde wijze betrokken bij besluiten. Dat heeft er in een aantal gevallen toe geleid dat de OR verduidelijking heeft gevraagd over advies- en instemmingsaanvragen of er kanttekeningen bij heeft geplaatst.

Verzelfstandiging

Het verzelfstandigingsproces heeft lange tijd weinig vooruitgang geboekt. Weliswaar is op bestuurlijk niveau verder gesproken over de omvorming, de aandacht voor de informatievoorziening rondom de voortgang van het proces richting het personeel dreigde te verslappen. De OR heeft er daarom samen met de vakbonden begin 2012 bij de bestuursvoorzitter op aangedrongen de toenemende onzekerheid onder het personeel over het verzelfstandigingsproces weg te nemen. In het voorjaar van 2012 is het verzelfstandigingsproces weer in gang gezet en hebben twee OR-leden actief deelgenomen aan de bijeenkomsten van de Werkgroep Verzelfstandiging Groningen Seaports.

OR-Platform Zeehavens

Ter versterking van de eigen positie neemt de OR deel aan het Landelijk OR-Platform Zeehavens, een overlegorgaan dat gemeenschappelijke onderwerpen bespreekt. In het OR-Platform trekt de OR van Groningen Seaports samen op met collega-organisaties en worden kennis en ervaringen uitgewisseld.

Ontwikkelingen waar de OR bij betrokken is geweest in 2012:

- Eens in de zes weken regulier overleg met de directie
- Ieder half jaar een Goliath-overleg met het gehele management team
- Ieder half jaar breed overleg met de voorzitter van het Dagelijks Bestuur
- Regulier overleg met OR-organen van andere zeehavenorganisaties
- Verbetering van eigen deskundigheid
- Managen van de groei/projectorganisatie BU Port Technology
- MTO (Medewerkers Tevredenheids Onderzoek)
- Evaluatie Toolbox meetings

Instemmingsrecht is in 2012 door de OR gebruikt bij:

- Het Nieuwe Werken
- Aanpassing leaseauto regeling

Adviesrecht heeft de OR in 2012 toegepast bij:

- Van DIV naar DIM (Van informatievoorziening naar informatiemanagement)
- Businessplan 2012-2016
- Uitbreiding Eemshaven Zuid-Oost
- Havenvisie 2030
- Programmabegroting 2013

Vooruitblik

De OR ziet met belangstelling uit naar de ontwikkelingen in de komende jaren. De afgelopen jaren heeft GSP zowel in economische als organisatorische zin een flinke groei doorgemaakt. Deze groei is echter geen vanzelfsprekendheid en zeker in het huidige economische klimaat is het de vraag hoe zich dit de komende jaren zal ontwikkelen. In de meerjarenbegroting 2013-2017 zijn al enkele jaren met een negatief resultaat voorzien. De OR ziet met belangstelling uit naar de visie van de directie op de gevolgen van deze verwachte ontwikkelingen op korte termijn voor de organisatie.

De strategische keuze van Groningen Seaports voor een koers met 'groene groei' als leidraad wordt door de OR onderschreven.

Op korte termijn staat voor Groningen Seaports de verwachte omvorming tot overheids NV voor de deur. Het jaar 2013 zal mede in het teken staan van deze verzelfstandiging. De OR blijft de gevolgen voor de organisatie nauwgezet volgen.

Koos Bron

Voorzitter Ondernemingsraad Groningen Seaports

De Ondernemingsraad (OR) waakt over het welzijn van het bedrijf. De OR komt op voor de belangen van de organisatie en heeft daarbij in het bijzonder oog voor de belangen van de medewerkers. De OR heeft een aantal bijzondere bevoegdheden, waarvan het adviesrecht en het instemmingsrecht het meest worden gehanteerd. In 2012 bestond de Ondernemingsraad van Groningen Seaports uit: Koos Bron (voorzitter), Derk Matroos (secretaris) en de drie leden Carla Kiewiet, Henk Blaauw en Roelof Oosterhuis.

PARAGRAFEN

A. LOKALE HEFFINGEN

Een van de taken van Groningen Seaports is gericht op vlot, veilig en efficiënt afhandelen van het scheepvaartverkeer en daardoor het waarborgen van de veiligheid in onze havens. Het Nautisch Service Centrum fungeert hiertoe zowel intern als extern als opdrachtnemer. Het NSC, in casu de Havenmeester, beschikt over een zelfstandige bevoegdheid om, indien de omstandigheden dat in termen van veiligheid vereisen, op korte termijn naar eigen inzicht en volgens zelf gestelde prioriteiten te handelen.

In de havengeldverordening 2012 en de daarbij behorende tarieven wordt nader toegelicht welke heffingen Groningen Seaports heft. De baten zijn in de programmaverantwoording zichtbaar gemaakt onder 'scheepvaartbewegingen' en 'scheepvaart gerelateerde opbrengsten' (zie de toelichting op de winst- en verliesrekening opbrengsten).

B. WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOMANAGEMENT

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft aan de mate waarin Groningen Seaports in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd moet worden. De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit die middelen en mogelijkheden waarover Groningen Seaports beschikt om niet begrote kosten, die onverwacht en substantieel zijn, te dekken. Voor de beoordeling van de vraag of Groningen Seaports beschikt over een adequaat weerstandsvermogen moet een relatie gelegd worden tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de daarmee af te dekken risico's. Het gaat dan met name om de grotere risico's waarvoor niet op een andere wijze al een voorziening getroffen is.

Beleid inzake het weerstandsvermogen en risicomanagement

Risicomanagementbeleid

Het beleid dat Groningen Seaports voert ten aanzien van risicomanagement is vastgelegd in de nota weerstandsvermogen en risicomanagement. In dit beleidsstuk is de werkwijze vastgelegd en zijn de uitgangspunten bepaald ten aanzien van risicomanagement. Op basis van dit beleidsstuk is deze paragraaf opgesteld.

Risicomanagement bestaat uit een aantal bouwstenen, waaronder risicobewustzijn, risico-inventarisatie, risicobeheersing en –financiering en risicomonitoring. Deze bouwstenen en de rapportage daarover is opgenomen in de planning & control cyclus.

In 2012 is prioriteit gegeven aan projectrisicomanagement in de vorm van risicosessies bij aanvang van een project. Dit als onderdeel van projectmatig werken (GSP|Kompas). Door het houden van deze risicosessies hebben we goede stappen gezet op het vlak van project risicobewustzijn en projectrisicobeheersing. Dit betekent dat we de focus weer kunnen verleggen naar andere aspecten en verbetertrajecten op het gebied van risicomanagement.

Het belangrijkste doel dat we als Groningen Seaports willen bereiken is:

Continue actueel inzicht verkrijgen in de risico's die we lopen bij het behalen van onze ambitieuze doelstellingen en het uitvoeren van onze processen en met dit inzicht de risico's zodanig beheersen en beheren dat uitvoering van onze processen en de realisatie van onze doelen niet in gevaar komt.

Wat is weerstandsvermogen?

Het weerstandsvermogen bestaat uit:

- De weerstandscapaciteit: dit zijn de middelen en mogelijkheden waarover de gemeenschappelijke regeling kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.
- Alle risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd en die van materiele betekenis kunnen zijn.

Voorwaarden in een continu proces

Risicomanagement heeft op het niveau van de besturen en het management een structurele plek binnen de planning & control cyclus. Voor de besturen betekent dit dat bij zowel de programmabegroting als bij de programmaverantwoording gerapporteerd wordt hoe de risico's zich ontwikkelen en hoe deze zich verhouden tot de ontwikkeling van de weerstandscapaciteit.

Eén van de voorwaarden voor een adequaat risicomanagement is dat zowel besturen als management zich bewust zijn dat risicomanagement onderdeel is van het normaal besturen en managen van Groningen Seaports. Dit betekent dat het inventariseren van risico's, het inschatten ervan en het treffen van maatregelen voortdurend in de praktijk wordt uitgevoerd.

Risico-inventarisatie

Uitkomsten inventarisatie

In 2011 is door AON een actualisatie van de risico's die ten laste komen van de weerstandscapaciteit uitgevoerd. Hiertoe zijn voor 8 risico's schadescenario's uitgewerkt. In de hiernavolgende tabel zijn deze 8 risico's gerangschikt naar verwachte financiële impact weergegeven. Eind 2013 vindt opnieuw een risico-inventarisatie ten behoeve van de weerstandscapaciteit plaats.

#	RISICO
1	→ Ontwerpfout door ingenieursbureau Door een ontwerpfout van het ingenieursbureau is een constructiefout gemaakt bij de aanleg van een kade. Hierdoor verzakt de kade.
2	→ Veranderende wet- en regelgeving Niet verwachte verandering in (milieu) wet- en regelgeving. GSP denkt dan met name aan wet- en regelgeving op gebied van archeologie, explosieven en natuurcompensatie.
3	→ Uitgeven van vervuilde grond Een aantal hectare grond van GSP is vervuild en dient bij uitgifte te worden gereinigd.
4	→ Extreme weersomstandigheden Zware najaarsstorm en een hoge waterstand beschadigen de infrastructuur en dijken van GSP.
5	→ Stremming haven door grove fout verkeersleiding GSP

	Stremming van de haven, locatie Zeehavenkanaal vlak bij de monding, door grove fout van de verkeersleiding van GSP. De stremming duurt een week.
6	→ Faillissement ondernemer Faillissement van een ondernemer, die gevestigd is op het bedrijventerrein van GSP onder erfpacht.
7	→ Verontreiniging baggerspecie Baggerspecie mag niet meer in het water geloosd worden (geen vergunning).
8	→ Aanvaring van een schip met de kade Aanvaring van een schip met een van de kades van GSP.

Weerstandscapaciteit

Op basis van het hierboven vermelde risicoprofiel is bepaald hoeveel geld benodigd is om deze risico's te kunnen financieren. De benodigde weerstandscapaciteit wordt berekend op basis van een risicosimulatie (Monte Carlo methode). Uitgangspunt hierbij is een statistische benadering die er van uit gaat dat nooit alle risico's zich én tegelijk én in hun maximale omvang voordoen. Door deze benadering kan op een verantwoorde manier minder vermogen worden aangehouden.

Rekening houdend met de inschatting van kans op voorkomen en verwacht geldelijk gevolg, kan op basis van de Monte Carlo techniek bepaald worden dat in 99,5% van de simulaties het totale risicobedrag – de benodigde aan te houden weerstandscapaciteit – niet boven de € 15 mln. uitstijgt.

Weerstandvermogen: koppeling weerstandscapaciteit en financiële risico's

Het weerstandsvermogen is onderdeel van het bredere risicomanagement. Het vormt als beheersmaatregel het sluitstuk van risicomanagement: een laatste vangnet om de risicokosten op te vangen. Het verschil tussen de benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit geeft inzicht in het weerstandsvermogen van Groningen Seaports.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, is afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

De benodigde weerstandscapaciteit komt op basis van de risicosimulatie uit op € 15 mln. De beschikbare weerstandscapaciteit komt overeen met de post Algemene reserve uit het

Eigen vermogen. De programmaverantwoording 2012 geeft een bedrag van € 67,9 mln. Dit is voldoende om de risico's te dragen. Zie ook het Verslag van Bevindingen 2012.

Voor Groningen Seaports betekent dit per ultimo 2012 een ratio van: $67,9 / 15 = 4,5$.

Beoordeling weerstandsvermogen

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen, is vastgesteld welk ratio Groningen Seaports nastreeft. Hiertoe maken we gebruik van onderstaand waarderingstabel, die in samenwerking tussen Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) en de Universiteit Twente is opgesteld.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	$> 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Groningen Seaports streeft ernaar om de impact van de risico's te minimaliseren. Dit betekent dat we in het risicobeleid hebben aangegeven een weerstandsvermogen te beogen dat tenminste voldoende is. Dat komt neer op een ratio weerstandsvermogen tussen de 1,0 en 1,4 met als waarderingcijfer C. Op basis van de stand per ultimo 2012 komen we uit op een ratio van 4,5. Dit is op basis van bovenstaande tabel uitstekend.

C. ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Activa Groningen Seaports

De activa van Groningen Seaports hebben een leeftijd variërend van 1 tot >60 jaar. De komende jaren staan er relatief veel vervangingsinvesteringen en groot onderhoud op het programma. Het reguliere werk (jaarlijks onderhoud) vindt voornamelijk plaats op basis van meerjaren onderhoudscontracten.

Inspecties

Met ingang van 2011 is een aantal visuele inspecties uitgevoerd volgens de systematiek van NEN 2767. Met de NEN 2767 is de visuele toestand op een objectieve manier vastgelegd. De uitgebreidere inspecties zoals duikinspecties (met wanddikte metingen) zijn opgenomen in de voorziening groot onderhoud infrastructuur. Het meerjaren onderhoudsbudget wordt opgesteld met behulp van visuele inspecties en kentallen.

Het inspecteren van wegen vindt plaats volgens de CROW systematiek. Het meerjaren onderhoudscontract en de werkbegroting worden opgesteld met behulp van de CROW inspecties.

Onderhoudsbeheersysteem

Het onderhoudsbeheersysteem (OBS) zal voor de komende jaren de basis gaan vormen van het meerjaren onderhoudsplan en tevens de onderbouwing van de voorziening groot onderhoud.

Een financiële toelichting op de voorzieningen en de onderhoudskosten is te vinden onder Toelichting op de balans en Toelichting op de begroting versus realisatie.

D. FINANCIERING

Algemeen

In het functioneren van Groningen Seaports speelt de financiële sturing een hele belangrijke rol. Door de in aard en omvang toegenomen activiteiten van Groningen Seaports, ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt en de wet- en regelgeving is Groningen Seaports gericht op een actief financierings- en treasurybeleid.

De treasuryfunctie bij Groningen Seaports richt zich op:

- de beheersing van de in- en uitgaande geldstromen;
- beschermen van vermogen en resultaten tegen financiële risico's;
- verkrijgen en behouden van vermogensverschaffers, evenals de toegang tot de vermogensmarkt;
- het rendabel maken van liquiditeitsoverschotten.

Renterisico positie per ultimo 2012

Groningen Seaports heeft ten behoeve van het afdekken van het renterisico een vijftal rentecontracten afgesloten. Hieronder wordt weergegeven welke rente instrumenten per ultimo 2012 in portefeuille zijn.

CODE	TYPE	START	EIND	ACT. HOOFDSOM	COUPON
SG - 1	IRS	1-MEI-07	1-JAN-12	€ 0	4,4300%
SG - 2	IRS	1-JAN-09	1-JAN-13	€ 9.000.000	3,9000%
SG - 3	IRS	30-DEC-08	1-JAN-14	€ 105.000.000	3,7155%
SG - 4	IRS	2-JAN-14	1-JAN-42	€ 0	3,4900%
DB - 1	IRS	1-APR-11	1-APR-14	€ 62.000.000	3,8050%
TOTAAL				€ 176.000.000	

Het afdekken van het renterisico betreft alleen de basisrente. Bij het daadwerkelijk aantrekken van vreemd vermogen moeten we rekening houden met liquiditeitsopslagen bovenop de basisrente.

In december 2012 is € 61 mln. van de rente instrumenten portefeuille afgekocht (ultimo 2011: € 85,5 mln.). Dit ter voorkoming van een overhedge situatie per jaar ultimo.

De destijds met zekerheid geraamde investeringen zijn uitgebleven, vertraagd dan wel dat de kosten lager zijn uitgevallen. Dit heeft tot gevolg gehad dat de verwachte financieringsbehoefte per ultimo 2012 aanzienlijk lager uitviel dan begroot. Na de herstructurering is de actuele renterisicoafdekking per ultimo 2012 € 176 mln. tegen een netto vreemd vermogenspositie per ultimo 2012 van € 176 mln.

De rente instrumenten portefeuille is conform de regels van kostprijs hedge accounting in de balans tot waardering gebracht voor het – naar verwachting – ineffectieve deel. Zie voor de financiële verwerking de Toelichting op de balans.

Toetsing Wet FIDO – Opbouw en verloop korte schuld

De korte schuld van Groningen Seaports bestaat uit de rekening-courant rekening alsmede aangetrokken kasgeldleningen. Het maximale krediet in rekening-courant bedroeg per ultimo 2012:

Rabobank € 2,5 mln.

Voorts bedroeg het saldo kasgeldleningen per ultimo 2012 € 176 mln.

Het risico van kortlopende financiering wordt beperkt door middel van een kasgeldlimiet. Het geeft aan tot welk bedrag activiteiten met korte middelen mogen worden gefinancierd. De omvang van de vlottende schuld is aan een maximum verbonden. De limiet is bepaald op 8,2% van het begrotingstotaal. Groningen Seaports heeft de rente typische looptijd van het kort vreemd vermogen lang gemaakt door rente instrumenten. Hiermee worden de betrokken leningen ongevoelig voor rentefluctuaties en leggen ze geen beslag op de ruimte onder de kasgeldlimiet. In 2012 is de kasgeldlimiet niet overschreden.

Rapportage en toetsing kasgeldlimiet 2012				Bedragen X € 1.000
	Q1	Q2	Q3	Q4
Omvang begroting per 1 januari (= grondslag)	26.318	26.318	26.318	26.318
1 Toegestane kasgeldlimiet (8,2 %)	2.158	2.158	2.158	2.158
2 Vlottende schuld				*
3 Vlottende middelen				
4 Totaal netto vlottende schuld (2-3)				
Ruimte (+) Overschrijving (-) (1-4)	2.158	2.158	2.158	2.158

* Per ultimo 2011 is het vreemd vermogen € 176 mln. en de rente instrumenten ná de herstructurering € 176 mln.. Gedurende 2012 was wel sprake van overschrijding van de kasgeldlimiet door een substantiële overhedge, variërend tussen € 65 en € 70 mln.

Toetsing Wet FIDO – Opbouw en verloop lange schuld

De combinatie kasgeld + rente instrumenten zoals hierboven toegelicht valt daarmee onder de vaste schuld en dus onder de renterisiconorm.

De renterisiconorm is opgesteld met als doel de rentegevoeligheid van de portefeuille van leningen met een looptijd van een jaar of langer te beperken. Dit komt er op neer dat de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen in een bepaald jaar niet meer mogen bedragen dat 20% van het begrotingstotaal.

Jaarlijkse aflossingen zijn bij Groningen Seaports niet aan de orde als gevolg van financiering met kasgeldleningen zonder aflosverplichting. Daarnaast heeft Groningen Seaports middels rente instrumenten de rente lang vastgezet.

Met ingang van 2014 is er op basis van de verwachte vreemd vermogensbehoefte opgenomen in de Programmabegroting 2013 sprake van een renterisico, aangezien de verwachte vreemd vermogensbehoefte hoger is dan de hoogte van het afgedekte renterisico middels de rente instrumenten. In 2012 is de renterisiconorm niet overschreden.

Rapportage en toetsing renterisiconorm 2012				Bedragen X € 1.000
	2012	2013	2014	2015
(1) Renteherzieningen	0	0	143.761	148.671
(2) Aflossing	0	0	0	0
(3) Renterisico (1+2)	0	0	143.761	148.671
(4) Renterisiconorm	5.264	6.215	8.084	6.745
(5a) 4>3 Ruimte onder risiconorm	5.264	6.215	0	0
(5b) 4<3 Overschrijding renterisiconorm	0	0	135.677	141.926
<i>Renterisiconorm</i>				
Begrotingstotaal	26.318	31.073	40.422	33.726
(4a) Percentage	20%	20%	20%	20%
(4b) Regeling	5.264	6.215	8.084	6.745

Marktwaaarde rente instrumenten portefeuille

De marktwaaarde van de rente instrumenten portefeuille kende in 2012 het volgende verloop:

Derivaten	Nr.	Q1 2012	Q2 2012	Q3 2012	Q4 2012
CBN-1615554	SG - 2	€ (2.147.802)	€ (1.735.804)	€ (1.240.000)	€ (85.536)
CBN-1983769	SG - 3	€ (6.101.297)	€ (5.843.520)	€ (5.496.000)	€ (4.712.534)
2797446M	DB - 1	€ (6.440.175)	€ (6.822.429)	€ (7.044.000)	€ (6.668.312)
CBN-2244303	SG- 4	€ (18.500.435)	€ (25.895.890)	€ (25.108.000)	€ (28.314.225)
		€ (33.189.708)	€ (40.297.644)	€ (38.888.000)	€ (39.780.607)

CSA

CSA is een Credit Support Annex. Dit is een juridisch document waarin is afgesproken dat er onderpand wordt betaald of ontvangen tussen de rentecontract partijen. De CSA is alleen op SG – 4 van toepassing. De rentecontract partijen zijn in dit geval Groningen Seaports en SG.

In deze CSA is een threshold amount (drempelbedrag) van € 7,5 mln. afgesproken. Dit betekent dat er tot dat bedrag geen onderpand wordt betaald of ontvangen.

In het vierde kwartaal 2012 is de marktwaarde van CBN-2244303 verder gedaald waardoor er bijgestort moest worden. Deze 'borg' van € 20,9 mln. is voor de negatieve marktwaarde van het derivaat van € 28 miljoen.

Marktwaarde derivaat 28 december 2012	€ 28,4 mln.
Threshold amount	<u>€ 7,5 mln. -/-</u>
Storting 'borg' i.v.m. CSA	€ 20,9 mln.

Zodra de negatieve marktwaarde van het derivaat weer beneden de threshold amount uitkomt, wordt het bedrag weer terugontvangen.

De marktwaarde van een derivaat is afhankelijk van de marktrente ten opzichte van de fixed rente, het hoofdsommenverloop en de looptijd.

Financieringsbeleid Groningen Seaports

Het treasurystatuut van Groningen Seaports is op 18 december 2009 vastgesteld door het Algemeen Bestuur. In het treasurystatuut zijn de uitgangspunten, doelstellingen en kaders voor de uitvoering van het treasurybeleid vastgelegd. Het treasurystatuut is gebaseerd op de vigerende wetgeving Fido en Ruddo.

Voor het bepalen van de kasstromen van Groningen Seaports wordt een meerjarenprognose opgesteld, die gebaseerd is op de programmabegroting inclusief het financieel- en investeringsmeerjarenplan. Verder wordt er een voortschrijdende 12-maandsprognose uit de meerjarenraming gehaald. Deze prognose wordt maandelijks geactualiseerd. De voortschrijdende prognose inclusief periodieke updates van de investeringsplanning vormen de basis voor het aantrekken van rente instrumenten om de renterisico's af te dekken dan wel het daadwerkelijk aantrekken van vreemd vermogen.

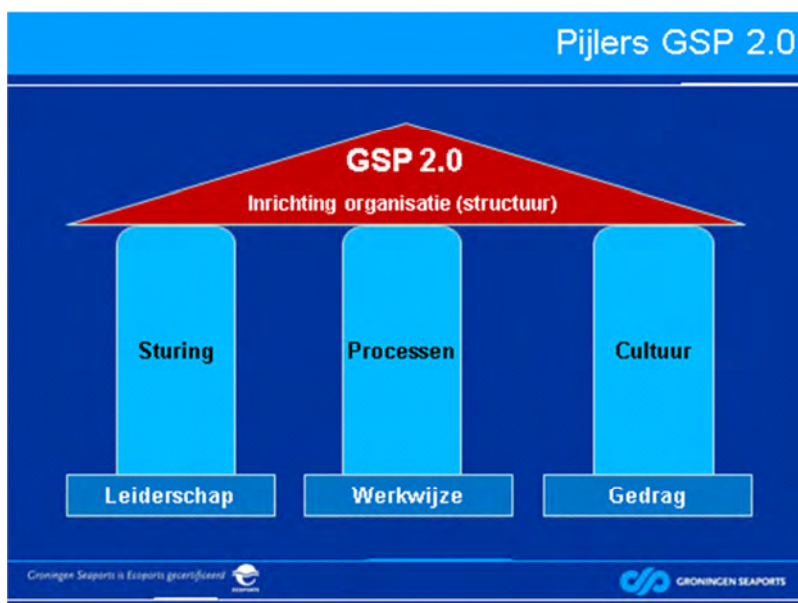
E. BEDRIJFSVOERING

GSP 2.0

In 2012 zijn wij gestart met GSP 2.0 om ervoor te zorgen dat er binnen Groningen Seaports op een gestructureerde wijze organisatieontwikkeling tot stand wordt gebracht en wordt verankerd in de organisatie.

Dit willen wij realiseren door te werken van uit focus en vanuit helder geformuleerde doelen. Onder regie van GSP 2.0 zodat het vanuit samenhang van de verschillende elementen kan worden beschouwd. Wij werken in GSP 2.0 met een programmatische aanpak met een heldere prioritering (stapsgewijze aanpak) en vanuit projectmatige invulling (GSP|Kompas methodiek, resultaatgericht en afmaken wat je start). Een belangrijk uitgangspunt hierbij is dat de initiatieven met interne mensen wordt uitgevoerd en niet vanuit externen. Externe hulp wordt ingeschakeld waar nodig.

Hieronder het GSP 2.0 huis en de pijlers waarop wordt gebouwd:

De GSP 2.0 projecten kenmerken zich door unit overschrijdende samenwerking en op verbetering van de interne organisatie van Groningen Seaports. Ultimo 2012 zijn er 22 lopende projecten geïdentificeerd. Op het gebied van Sturing / Leiderschap 8, 12 op gebied van Processen / Werkwijze en 2 op het gebied van Cultuur / Gedrag.

F. VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin Groningen Seaports zowel een bestuurlijke als financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat middelen ter beschikking zijn gesteld, die verloren gaan in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op Groningen Seaports.

Participaties behoren niet tot de kernactiviteit van Groningen Seaports. Wel worden deelnemingen gezien als een instrument om de bedrijfsdoelstellingen te helpen realiseren. Daarop worden ze dan ook beoordeeld.

Bij beslissingen over het aangaan van een participatieovereenkomst legt Groningen Seaports zich een aantal beperkingen op. Om te beginnen moet de deelneming tijdelijk (circa 5 jaar) zijn, tenzij die van essentieel en strategisch belang is voor de commerciële ontwikkeling van Groningen Seaports. Echter, normaal gesproken doen we alleen tijdelijk mee om een nieuwe economische activiteit van de grond te krijgen en dan nog alleen in iets geheel nieuws (om concurrentievervalsing met het zittende bedrijfsleven uit te sluiten) en als financiering via de bank niet tot de mogelijkheden behoort. Zodra de nieuwe activiteit voldoende levensvatbaar is en de toegevoegde waarde van Groningen Seaports begint af te nemen, bouwen we het belang af. Elk jaar – bij de bespreking van de programmaverantwoording – bepalen we welke deelnemingen moeten worden aangehouden en op welk niveau.

Deelnemingen

Groningen Seaports heeft deelnemingen in:

NV Ontwikkelingsmaatschappij RSCG (Groningen Railport)

Doel: Groningen Railport is een van de grootste Nederlandse rail terminals. Groningen Railport is een belangrijk logistiek knooppunt tussen de mainports in het westen (Rotterdam, Amsterdam en Antwerpen) en in het noorden (Bremen en Hamburg). De functie van logistiek knooppunt wordt verder verstevigd en uitgebreid.

Betrokkenen: Groningen Seaports en gemeente Veendam

Aandeel Groningen Seaports: 65,92%

Ontwikkelingen 2012:

Plussen

Opslag windturbines

Ter Linden (Doetinchem) huurt bij exploitatie maatschappij m2's voor opslag bladen, piles en rotorhuizen. Betreft on-shore turbines.

Oostboog dossier

Provincie laat stagiaire propositie in kaart brengen. Overleg met gedeputeerde Boumans positief. Funding nog niet gevonden; Oostboog wel op A-lijst geplaatst (realiseerbaar binnen de bestuursperiode). Nieuwe ambtenaar (Bekema) neemt dossier over.

DB Schenker

Arno van Deursen tracht containervervoer Veendam met conventioneel te bundelen.

RUG

Prof. Dr. Iris Vis gaat student beschikbaar stellen voor propositie Oostboog in combinatie met Duitsland. (Weener/Bad Nieuweschans)

Samenwerking

Gesprekken met Niedersachsen Ports en stad Leer over grensoverschrijdende samenwerking op spoordossier.

Zonnepanelen

Onderzoek naar mogelijke plaatsing op daken warehouse (Züblin) gestart.

HTG

Na interventie door de wethouder van de gemeente Veendam een hekwerk geplaatst waarna operatie is opgestart. Eind 2012 blijkt HTG uiterst tevreden met de 'switch' naar Groningen Railport.

Minnen

Grinttreinen

In 2012 slechts 1 'proeftrein' met vervoerder HVLE met 47 wagons. Proef succesvol maar door 'hoge waterstand Rijn' is binnenvaart kostentechnisch gunstiger dan spoor.

RSB Noord

Per 1 april zijn de activiteiten op de houtlocatie gestopt. Belangstelling van concurrent Sita en later Reining hebben niet tot een nieuwe positie geleid.

Containers

Ook in 2012 slechts 3 treinen per week waarbij de bezettingsgraad daalt. Betrouwbaarheid dienstregeling steeds slechter. Binnenvaart wint steeds meer terrein.

HUSA / IMS / Expl.Mij.

Wederom een wisseling van directie. Wim van Golstein Brouwers vertrekt en Frank Fokkens (ex Cofely) wordt de nieuwe directeur.

Vele personeelwisselingen volgen. Nieuw treinmodal met DB Schenker wordt uitgedacht, waardoor per 1 januari 2013 DB de treinen op Rotterdam gaan rijden in plaats van Husa

Transportation. Frequentie zal worden opgevoerd van 3 naar 5 treinen per week.
Warehouses hebben een hoge bezettingsgraad en eind 2012 tevens stellingen in loods A.

Getallen

Containers op trein

2012: 11.568 (2011:15.130) - 23 %

Containers opslag op terminal in dagen

2012: 48.382 (2011:28.264) + 42 %

Conventionele wagons

2012: 135 (2011:137) - 1,5 %

Kiestreinen

2012: 1 (2011:20)

Fivelpoort Beheer BV

Doel: Het voeren van het beheer over Fivelpoort CV.

Betrokkenen: Groningen Seaports

Aandeel Groningen Seaports: 100%

Ontwikkelingen 2012: geen ontwikkelingen.

Fivelpoort CV

Doel: Bedrijvenpark Fivelpoort is een duurzaam en hoogwaardig MKB-terrein voor bedrijven in de dienstverlenende sector en de kleinschalige industrie. Fivelpoort levert een krachtige bijdrage aan een gezonde regio, zowel economisch als maatschappelijk.

Betrokkenen: Groningen Seaports, gemeente Appingedam en gemeente Delfzijl

Aandeel Groningen Seaports: 33,33%.

Ondanks het feit dat sprake is van een 33,33% belang, is Groningen Seaports middels de beherend vennoot 100% aansprakelijk voor de schulden aangegaan door deze C.V. Gelet op de negatieve resultaten en de vermogenstekorten van de deelneming welke vooralsnog volledig door Groningen Seaports zijn gefinancierd/geborgd, is Groningen Seaports in materieel opzicht dan ook 100% risicodragend, om welke reden de resultaten volledig worden toegerekend aan Groningen Seaports.

Ontwikkelingen 2012: Groningen Seaports verricht het management van Bedrijvenpark Fivelpoort. Een bedrijvenpark langs de N33 en het Eemskanaal in de gemeente Appingedam. Fivelpoort is een gezamenlijk initiatief van de gemeenten Appingedam en Delfzijl en Groningen Seaports. Één van de taken is het commerciële management voor Fivelpoort CV. In 2012 is er 0,4 ha. terrein uitgegeven aan Heuvelman Ibis ten behoeve van een op- en overslag locatie voor bouwmaterialen in de weg- en waterbouw. Hierbij kan het bedrijf gebruik maken van de nabij gelegen kade in het Eemskanaal van Groningen Seaports. Naast deze concrete verkoop zijn er enkele potentiële kandidaten voor 2013 bij gekomen.

Fivelpoort C.V. heeft in 2012 Groningen Seaports gevraagd het eigendom van de aandelen van Fivelpoort C.V. over te nemen van de deelnemende gemeenten Appingedam en

Delfzijl. Dit voorstel ligt ter besluitvorming voor bij het dagelijks bestuur van Groningen Seaports. Groningen Seaports maakt samen met de gemeente Appingedam ook onderdeel uit van het bestuur van de Coöperatie Bedrijvenpark Fivelpoort, de parkmanager. Concrete onderdelen uit het parkmanagement op Fivelpoort zijn onder andere een eigen glasvezelnetwerk, (terrein)beveiliging, verlichtingsmanagement en geothermische energie.

Bestuursfuncties

Naast bovenvermelde deelnemingen, heeft Groningen Seaports ook bestuursfuncties in de volgende stichtingen:

- Stichting UFO-BED
- Stichting Delfsail 2016
- Stichting CCS Noord Nederland
- Stichting Natuurcompensatie
- Coöperatie Bedrijvenpark Fivelpoort
- Seaports Xperience Centre (SXC)
- Stichting Energy Valley
- Stichting Energy Valley Topclub

Aansturing

Bij de NV Groningen Railport levert Groningen Seaports een commissaris (die van buiten de organisatie is gehaald om een goede functiescheiding te garanderen). In Fivelpoort Beheer BV en Groningen Railport voeren we ook de directie. Bij Fivelpoort CV zijn we commanditair vennoot.

In alle gevallen stuurt Groningen Seaports op het rendement van de onderneming. Via de Algemene Vergadering van Aandeelhouders oefenen we invloed uit, zonder dat we de operationele rol in de onderneming hebben. Waar Groningen Seaports een commissariaat vervult, houden we rechtstreeks toezicht op de directie in het belang van de onderneming.

G. GRONDBELEID

Upfront investeren is één van de pijlers van Groningen Seaports. Om haar doelstellingen te realiseren, streeft Groningen Seaports een actief grondbeleid na. Bij de verdere ontwikkeling van een actief grondbeleid zijn de samenwerking met bestuurlijke partners, de private sector en uitvoerende diensten zoals Domeinen een essentiële voorwaarde.

Andere belangrijke speerpunten in ons grondbeleid zijn:

- Het genereren van inkomsten uit bezit;
- Een optimale verdeling van erfpacht en koop om te kunnen sturen op het matchen van structurele inkomstenstromen met structurele uitgavenstromen;
- Waar nodig en mogelijk worden percelen teruggekocht en na eventuele verbetering opnieuw uitgegeven bij voorkeur in erfpacht;
- Bij uitgifte van (aan water liggende) percelen maximaliseren van inkomsten uit haven- en kadegelden nastreven;
- Zorgdragen voor een duurzaam beheer van de openbare ruimte.

Zie ook actuele grondbalans in de Toelichting begroting versus realisatie – opbrengsten.

JAARREKENING 2012

BALANS	JAARREKENING 2012
---------------	--------------------------

Bedragen x 1.000 €

ACTIVA	31 december 2012	31 december 2011
VASTE ACTIVA		
MATERIËLE VASTE ACTIVA		
Investerings met economisch nut	257.178	223.144
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijke nut	486	499
In erfpacht	139.185	124.445
TOTAAL MATERIËLE VASTE ACTIVA	396.848	348.088
FINANCIËLE VASTE ACTIVA		
Deelnemingen	1.215	1.144
Langlopende vorderingen	1.241	2.211
TOTAAL FINANCIËLE VASTE ACTIVA	2.456	3.356
VLOTTENDE ACTIVA		
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden	80	76
Totaal vorderingen	40.647	31.001
Liquide middelen	427	4.404
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	41.154	35.481
TOTAAL ACTIVA	440.459	386.925
 PASSIVA		
VASTE PASSIVA		
EIGEN VERMOGEN		
Algemene reserve	67.958	67.958
Reserve herwaardering industrieterreinen	92.560	79.217
Bestemmingsreserves	57.970	57.907
TOTAAL EIGEN VERMOGEN	218.487	205.083
VOORZIENINGEN	29.969	29.316
VLOTTENDE PASSIVA		
KORTLOPENDE SCHULDEN	190.358	152.464
NETTO RESULTAAT	1.644	63
TOTAAL PASSIVA	440.459	386.925

WINST- EN VERLIESREKENING		JAARREKENING 2012	
			Bedragen x 1.000 €
		2012	2011
BEDRIJFSOPBRENGSTEN			
Scheepvaart			
Scheepvaartbewegingen	5.805		3.248
Scheepvaartgerelateerd	<u>1.047</u>		<u>889</u>
Totaal scheepvaart		6.852	4.137
Terreinen core business		12.800	11.140
Terreinen non core business		4.841	4.702
Resultaat gronden		3.231	2.244
Overige en incidentele opbrengsten		<u>515</u>	<u>1.513</u>
TOTAAL OPBRENGSTEN (A)		28.239	23.736
BEDRIJFSKOSTEN			
Core-business gerelateerde kosten	1.248		1.371
Project- en transactiegerelateerde kosten	-76		1.120
Structurele onderhoudskosten	4.638		4.413
Personeelskosten	7.364		7.156
Overige kosten	4.612		2.803
Onvoorzien uitgaven en incidentele kosten	<u>29</u>		<u>100</u>
TOTAAL BEDRIJFSKOSTEN (B)		<u>17.815</u>	<u>16.962</u>
OPERATIONEEL RESULTAAT (A-B)		10.424	6.774
MUTATIE VOORZIENINGEN (C)		-1.428	-2.239
DEELNEMINGEN (D)		-642	-440
AFSCHRIJVINGEN MATERIËLE VASTE ACTIVA (E)		-4.320	-3.286
FINANCIËLE BATEN EN LASTEN (F)		-2.389	-746
NETTO RESULTAAT (A-B)+(C+D+E+F)		<u><u>1.644</u></u>	<u><u>63</u></u>

ALGEMENE TOELICHTING OP DE BALANS EN WINST- EN VERLIESREKENING

Verslaggevingskader

De jaarrekening over het boekjaar 2012 is opgesteld conform het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Op een viertal punten wijkt Groningen Seaports bewust af van de genoemde voorschriften, te weten de waardering van deelnemingen, de financiële instrumenten, de waardering van de erfpachtgronden en de activering van de kunstwerken.

Waardering deelnemingen

Volgens het verslaggevingskader BBV dienen deelnemingen in de balans gewaardeerd op kostprijs. Omdat bij één van de deelnemingen sprake is van vermogenstekorten én Groningen Seaports hoofdelijk aansprakelijk kan worden gehouden voor dit tekort, is ervoor gekozen om de waardering van alle deelnemingen aan te passen naar waardering op netto-vermogenswaarde. Hierdoor wordt een beter inzicht verschaft in de werkelijke exposure van Groningen Seaports en sluit de waardering tevens aan bij het verslaggevingskader van BW2/RJ welke voor Groningen Seaports van toepassing zal zijn na een verzelfstandiging.

Waardering (ineffectief deel) financiële instrumenten

Volgens het verslaggevingskader BBV dienen financiële instrumenten (renteswaps) in de balans niet tot waardering gebracht te worden. Omdat sprake is van overhedgeposities (hogere posities afgedekt dan waarvoor leningen zijn aangetrokken), is ervoor gekozen om de overhedgepositie tot waardering te brengen. Hierdoor wordt een beter inzicht verschaft in de risico's verbonden aan het ineffectieve deel van de negatieve marktwaarde van de ingezette financiële instrumenten door Groningen Seaports en sluit de waardering tevens aan bij het verslaggevingskader van BW2/RJ welke voor Groningen Seaports van toepassing zal zijn na een verzelfstandiging.

Waardering erfpachtgronden

Het verslaggevingskader BBV geeft aan dat in erfpacht uitgegeven gronden dienen te worden gewaardeerd tegen uitgifteprijs bij eerste uitgifte. Groningen Seaports waardeert haar in erfpacht uitgegeven terreinen op actuele waarde welke gesteld is op bedrijfswaarde. Hierdoor wordt beter inzicht verschaft in de werkelijke vermogenspositie van Groningen Seaports en sluit de waardering tevens aan bij het verslaggevingskader van BW2/RJ welke voor Groningen Seaports van toepassing zal zijn na een verzelfstandiging.

Activering kunstwerken

Het verslaggevingskader BBV geeft aan dat investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut kunnen worden geactiveerd. Groningen Seaports kwalificeert de kunstwerken in haar beheersgebied niet als kunstvoorwerpen met cultuur-historische waarde.

Grondslagen voor waardering

Activa

Voor zover niet anders vermeld, zijn de activa gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten. Indien in de vervaardigingsprijs is opgenomen de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend, is toegelicht dat deze rente is geactiveerd. Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.

Materiële vaste activa

De voorraad uitgegeven terreinen in erfpacht wordt gewaardeerd op actuele waarde welke is gesteld op bedrijfswaarde, berekend als de netto-contante waarde van de toekomstige opbrengsten verminderd met de toekomstige kosten. Bij de bepaling van toekomstige netto-kasstroom is rekening gehouden met de contractuele erfpachtcanon en indexeringsbepalingen (variërend van 1,35% tot 2,5%), de resterende duur van het erfpachtcontract (variërend tussen 3 en 51 jaar) en toegerekende kosten van het grondbedrijf op basis van de meerjarenplanning rekening houdend met 3% indexering. De netto-kasstroom zijn contant gemaakt op basis van de effectieve rentevoet (3,5%).

De investeringen met economisch nut en met een maatschappelijk nut zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen en/of bijdragen van derden. De onder de investeringen met economisch nut opgenomen Onderhanden werken zijn opgenomen tegen de tot op balansdatum in rekening gebrachte bedragen.

Financiële vaste activa

Deelnemingen worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op nettovermogenswaarde gebaseerd op de grondslagen van Groningen Seaports.

Vorderingen uit hoofde van verstrekte leningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van eventuele aflossingen en voorzieningen voor oninbaarheid.

Vorraden

Vorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs dan wel lagere marktwaarde.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de nominale waarde van de vorderingen verrekend.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Passiva

Voor zover niet anders vermeld, zijn passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat na bestemming volgend uit de jaarrekening.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Financiële instrumenten

De rentederivaten zijn gewaardeerd op kostprijs op basis van kostprijs hedge accounting. Voor zover sprake is van ineffectiviteit (meer afgedekte posities dan leningen), is de marktwaarde van het rente instrument tot waardering gebracht. Marktwaardes worden bepaald door marktrente in relatie tot de contractuele rente.

Derivaten met toepassing van kostprijs hedge accounting

De afdekkingen worden volgens kostprijs hedge-accounting verwerkt, indien voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

- documentatie van de algemene hedgestrategie, hoe de hedgerelaties passen in de doelstellingen van risicobeheer en de verwachting aangaande de effectiviteit van deze hedgerelaties;
- documentatie van de in het soort hedgerelatie betrokken hedge-instrumenten en afgedekte posities;
- verwerking van de ineffectiviteit in de winst-en-verliesrekening.

De afdekkingen die aan deze strikte voorwaarden voor hedge accounting voldoen, worden als volgt verantwoord.

Indien de afgedekte post tegen kostprijs in de balans wordt verwerkt, dan wordt ook het derivaat tegen kostprijs gewaardeerd.

Zolang de afgedekte post in de kostprijshedge nog niet in de balans is verwerkt, wordt ook het hedge instrument niet geherwaardeerd. Indien de afgedekte positie van een verwachte toekomstige transactie leidt tot een financieel actief of een financiële verplichting, dan worden de daarmee verbonden nog niet in het resultaat verwerkte winsten of verliezen in dezelfde periode(n) in de winst en verliesrekening verantwoord als waarin het verkregen actief of de aangegane verplichting van invloed is op het resultaat.

Indien de afgedekte post een monetaire post in vreemde valuta betreft, wordt het derivaat, voor zover het valuta-elementen in zich heeft, ook gewaardeerd tegen de contante koers op balansdatum. Indien het derivaat valuta-elementen in zich heeft, wordt het verschil tussen de contante koers die geldt op het moment van afsluiten van het derivaat en de termijnkoers waartegen het derivaat zal worden afgewikkeld, verdeeld over de looptijd van het derivaat.

Indien de afgedekte positie van een verwachte toekomstige transactie leidt tot de opname van een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting of indien een verwachte toekomstige transactie betreffende een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting een bindende overeenkomst wordt waarvoor kostprijshedge-accounting wordt toegepast, worden de hiermee samenhangende nog niet in het resultaat verwerkte winsten en verliezen verantwoord in de winst-en-verliesrekening in dezelfde periode(n) als waarin het verworven actief of de aangegane verplichting het resultaat beïnvloedt.

Tot het moment van verantwoording in de winst-en-verliesrekening worden eventueel gerealiseerde winsten of verliezen van hedge-instrumenten als overlopende posten op de balans opgenomen.

Kostprijshedge-accounting wordt beëindigd indien:

- het hedge-instrument afloopt, wordt verkocht, beëindigd of uitgeoefend. Het cumulatieve gerealiseerde resultaat op het hedge-instrument dat nog niet in de winst-en-verliesrekening was verwerkt toen er sprake was van een effectieve hedge, wordt afzonderlijk in de overlopende posten in de balans verwerkt tot de afgedekte transactie plaatsvindt.
- de hedgerelatie niet meer voldoet aan de criteria voor hedge accounting.

Indien de afgedekte positie een in de toekomst verwachte transactie betreft, vindt de verwerking van de hedgeresultaten als volgt plaats:

- Indien de verwachte transactie naar verwachting nog plaatsvindt, wordt hedge accounting vanaf dat moment stopgezet. Het hiermee samenhangende cumulatieve resultaat op het hedge-instrument dat in de periode waarin de hedge effectief was buiten de winst-en-verliesrekening of off-balance was gehouden, blijft afhankelijk van de situatie off-balance of op de balans.

— Indien de verwachte transactie naar verwachting niet meer plaatsvindt wordt het hiermee samenhangende cumulatieve resultaat op het hedge-instrument dat in de periode waarin de hedge effectief was buiten de winst-en-verliesrekening of off-balance was gehouden, naar de winst-en-verliesrekening overgebracht.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Onder baten worden verstaan de baten die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd. Verwachte baten zijn voorzichtigheidshalve niet als baten verantwoord.

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd, c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Indien extra wordt afgeschreven, wordt dit toegelicht.

TOELICHTING OP DE BALANS

MATERIËLE VASTE ACTIVA
Investerings met economisch nut

	Boekwaarde 1-1-2012	Investerings / desinvesteringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2012
Gronden en terreinen	67.728	1.722	2.487	66.963
Bedrijfsgebouwen	658	5.100	80	5.678
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	153.569	30.541	1.228	182.882
Overige materiele vaste activa	1.189	978	512	1.655
Totaal investeringen met economisch nut	223.144	38.341	4.307	257.178

Op het moment dat een terrein in erfpacht wordt uitgegeven, wordt het uit 'Gronden en terreinen' geboekt en verantwoord onder 'In erfpacht'.

In 2012 is een oppervlakte grond ter waarde van € 1.397.000 afgeboekt in verband met uitgifte in erfpacht.

Onder Grond-, weg- en waterbouwkundige werken zijn de investeringsprojecten opgenomen die nog niet gereed zijn dan wel financieel nog niet afgesloten kunnen worden in verband met in behandeling zijnde (subsidie)eindafrekeningen. De infrastructurele werken die gereed zijn worden opgenomen onder de post 'Gronden en terreinen'. Een toelichting op het onderhoud van de infrastructurele werken is te vinden in de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.

In de boekwaarde is een deel van de betaalde rente als bouwrente aan een aantal projecten toegerekend en geactiveerd. De toegerekende bouwrente is gebaseerd op het betaalde rentepercentage en de cumulatieve investering in de projecten. Het surplus is ten laste gebracht van het resultaat.

De kolom Investerings/desinvesteringen wordt hieronder nader gespecificeerd:

	Investerings	Desinvesteringen	Bijdragen van derden	
Gronden en terreinen	3.411	-1.689	0	1.722
Bedrijfsgebouwen	5.100	0	0	5.100
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	35.669	-5.128	0	30.541
Overige materiele vaste activa	978	0	0	978
Totaal	45.158	-6.817	0	38.341

De afschrijvingen worden berekend op basis van een vast percentage van de kosten van aanschaf of vervaardiging (lineaire afschrijving).

Bij werken vindt de eerste afschrijving plaats in het jaar waarop het actief beschikbaar is voor beoogd gebruik. Op overige investeringen wordt afgeschreven vanaf het moment van levering. Op gronden wordt niet afgeschreven.

Afschrijvingstermijnen:

Gronden en terreinen	1,49% - 10%
Bedrijfsgebouwen	2% - 20%
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2% - 33,3%
Overige materiele vaste activa	6,67% - 33,3%

Hieronder is een lijst weergegeven van de projecten die opgenomen zijn onder de post Grond-, weg- en waterbouwkundige werken.

Kade noordzijde haven (Nuon)	20.063
Kade zuidzijde haven (RWE)	15.614
Kade oostzijde haven (RWE)	13.062
Bulkkade Julianahaven (4e fase)	16.175
Verl. Wilhelminahaven	15.931
Natuurcompensatie *	7.625
Verbreden vaargeul Doekegatkanaal	10.566
Beatrixhaven 1e fase	11.192
Beatrixhaven 2e - 5e fase	16.427
Aanleg openbare kaden	5.564
Energypark	10.179
Aanleg Vopak-Steiger	12.897
Verplaatsen RoRo-steiger	2.168
Kathodische bescherming Julianahaven	2.527
Revitalisering Oosterhorn / fietspadenstructuur	1.703
Riolering Eemshaven	1.856
Diverse projecten	19.333
	<u>182.882</u>

* de uitgaven voor Natuurcompensatie kunnen voor ongeveer 90% worden doorberekend aan kopers en erfpachters van terreinen in de Eemshaven

Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

	Boekwaarde 1-1-2012	Investerings / desinvesteringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2012
Kunstwerken	499	0	13	486

Betreft investeringen in kunstwerken in de openbare ruimte, waaronder kunstwerken op rotondes. Op deze kunstwerken wordt niet afgeschreven. Conserveringen worden afgeschreven tegen een afschrijvingspercentage van 10%.

In erfpacht

Boekwaarde 01-01-2012	124.445
Mutatie uit hoofde van uitgegeven gronden	14.740
Totaal in erfpacht	139.185

De waarde van de erfpachtgronden is gebaseerd op basis van de netto contante waarde van de toekomstige erfpachtopbrengsten van de belangrijkste contracten. Hierbij is rekening gehouden met de looptijd van de contracten. De toekomstige kosten die toegerekend kunnen worden aan de erfpachtgronden zijn gebaseerd op de begrote kosten uit het Financieel Meerjarenplan 2013-2017 en ook netto contant gemaakt. De netto contante waarde van de erfpachtgronden wordt gewaardeerd op € 139,1 mln. De mutatie ten opzichte van het boekjaar 2011 bedraagt € 14,7 mln en is verantwoord onder de post Reserve herwaardering terreinen.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA
Deelnemingen

	01-01-2012	Aandeel in resultaat deelneming	Dividend- uitkeringen	31-12-2012
- N.V. Ontwikkelingsmij Rail Service Center Groningen (65,92%) (Groningen Railport)	1.144	71	0	1.215
- Fivelpoort C.V. (33,33%)	0	0	0	0
- Fivelpoort Beheer BV (100%)	0	0	0	0
Totaal deelnemingen	1.144	71	0	1.215

In verband met de negatieve vermogenswaarde van de deelnemingen Fivelpoort CV en Fivelpoort Beheer BV, is de netto-vermogenswaarde verantwoord als passief onder de Voorziening deelnemingen.

In de paragraaf Verbonden partijen worden de deelnemingen uitgebreid beschreven.

Langlopende vorderingen

	31-12-2012	31-12-2011
Termijndebiteuren	1.241	2.211
Totaal langlopende vorderingen	1.241	2.211

De post Termijndebiteuren hangt samen met betalingsafspraken getroffen met klanten. Het betreft betalingsafspraken als gevolg van grondtransacties. De vorderingen worden afhankelijk van de afspraak in 3, 5 of 10 termijnen betaald. De termijndebiteuren hebben in 2012 conform de betalingsafspraken betaald. Vanaf 2010 is de betalingsachterstand van Aldel opgenomen onder de termijndebiteuren, hierop heeft geen aflossing plaatsgevonden in 2012. Het saldo termijndebiteuren is inclusief een reservering dubieuze debiteuren betreffende Aldel.

VLOTTENDE ACTIVA
Voorraden

	31-12-2012	31-12-2011
Voorraden	80	76
Totaal voorraden	80	76

Deze post heeft betrekking op voorraad relatiegeschenken.

Vorderingen	31-12-2012	31-12-2011
1. Handelsdebiteuren	5.687	5.338
2. Rekening courant verhoudingen met niet-financiële instellingen	10.562	10.100
3. Omzetbelasting	1.804	2.939
4. Overige vorderingen	18.325	10.158
5. Overlopende activa	<u>4.269</u>	<u>2.466</u>
Totaal vorderingen	<u>40.647</u>	<u>31.001</u>

- De post debiteuren is inclusief reservering dubieuze vorderingen van € 865.000 (afgerond). Tegen een aantal debiteuren loopt een juridische procedure om inning te bewerkstelligen. De post debiteuren bestaat voor een groot deel uit facturen die in 2012 verzonden zijn maar waarvan de opbrengst betrekking heeft op 2013. Deze facturen zijn tevens onder de kortlopende schulden opgenomen. De reservering dubieuze vorderingen heeft met name betrekking op een vordering op Aldel.

- Het grootste gedeelte van de rekening courant verhoudingen bestaat uit een rekening courant verhouding met Fivelpoort CV. Conform de rekening-courant overeenkomst wordt er rente in rekening gebracht over de gemiddelde stand van het rekening-courant saldo. De rente-opbrengst is verantwoord onder 'financiële baten en lasten' in de Winst- en verliesrekening. Op basis van de actuele gronduitgiftes en de prognoses voor de komende jaren is in 2011 een afwaardering genomen op de vordering van Fivelpoort CV van € 2 miljoen. Voor 2012 is er geen aanleiding tot een verdere afwaardering.

- De te vorderen Omzetbelasting bestaat uit vorderingen naar aanleiding van de aangiften over de maanden november en december 2012.

- Onder 'Overige vorderingen' is een bedrag van ruim € 18 miljoen opgenomen dat tot en met 2012 is betaald in verband met de negatieve waarde van een afgesloten derivaat. In de paragraaf Financiering is deze zogenaamde CSA verder toegelicht.

- De post 'overlopende activa' bestaat uit diverse vorderingen waarvoor de facturen in 2013 zijn uitgegaan. Dit betreft met name de verkoop van een terrein aan AG Ems in de Eemshaven. Verder zijn de vooruitbetaalde kosten voor 2012 hierin opgenomen, dit betreft onder andere de sponsoring via Energy Valley voor seizoen 2012/2013.

Liquide middelen	31-12-2012	31-12-2011
Kas	0	2
Bank	424	4.398
Giro	<u>3</u>	<u>4</u>
Totaal liquide middelen	<u>427</u>	<u>4.404</u>

Bankrekeningen met een positief saldo zijn onder de liquide middelen opgenomen. De bankrekeningen met een negatief saldo zijn onder de kortlopende schulden opgenomen.

EIGEN VERMOGEN

Algemene reserve

Stand 01-01-2012	67.958	
Mutaties in 2012:		
- Resultaat 2012	0	
- Resultaat 2011	0	
- Af: afschrijvingen op activa waarvoor specifieke bestemmingsreserve is gevormd	<u>0</u>	
Stand algemene reserve 31-12-2012		<u>67.958</u>

Reserve herwaardering industrieterreinen

Het verloop van de reserve herwaardering is als volgt samengesteld:

Stand per 01-01-2012	79.217	
Mutaties in 2012:		
- Herwaardering 2012	14.740	
- Resultaat 2012	0	
- Resultaat 2011	0	
- Af: afschrijvingen op activa waarvoor specifieke bestemmingsreserve is gevormd	0	
- Af: waarde uitgegeven grond in erfpacht in 2012	<u>1.397</u>	
Stand reserve herwaardering industrieterreinen 31-12-2012		<u>92.560</u>

De erfpachtgronden worden gewaardeerd tegen actuele waarde. Waardeveranderingen van de erfpachtgronden worden rechtstreeks in deze herwaarderingsreserve opgenomen.

De erfpachtgronden zijn gewaardeerd op basis van de netto contante waarde (NCW) berekening van de belangrijkste uitstaande erfpachtcontracten per einde boekjaar. Verdere toelichting is te vinden onder de Materiele vaste activa bij het onderdeel 'In erfpacht'.

De netto contante waarde van de erfpachtgronden wordt gewaardeerd op € 139,3 mln. De mutatie ten opzichte van het boekjaar 2011 bedraagt € 14,7 mln en is bovenstaand verantwoord. De kostprijs van de uitgegeven grond in dit jaar is afgeboekt van deze reserve.

Bestemmingsreserve

Het verloop van de bestemmingsreserve is als volgt samengesteld:

Stand per 01-01-2012	57.907	
Mutaties in 2012:		
- Resultaat 2012	0	
- Toevoeging: Resultaat 2011	63	
- Af: afschrijvingen op activa waarvoor specifieke bestemmingsreserve is gevormd	<u>0</u>	
Stand bestemmingsreserve 31-12-2012		<u><u>57.970</u></u>

De bestemmingsreserve wordt aangehouden ter dekking (interne financiering) van de investeringsprojecten.

In het Algemeen Bestuur is besloten dat voor de onderstaande investeringsprojecten een bestemmingsreserve wordt aangehouden:

- Energypark Eemshaven	€ 117.500.000
- Ontwikkeling Shortsea Westlob fase 3a en 5	€ 35.156.109

In het Algemeen Bestuur is besloten om de investeringsprojecten 'Ontwikkelingsprojecten Westlob Eemshaven' te accorderen. Het gaat hierbij om investeringsproject:

- Ontwikkeling Shortsea Westlob fase 1	€ 16.713.151
--	--------------

Bij gereedkoming van het investeringsproject zal worden bepaald wat de hoogte van de onttrekking zal zijn ten behoeve van het eigen vermogen.

VOORZIENINGEN

	31-12-2012	31-12-2011
1. Voorziening groot onderhoud baggerwerk	5.406	5.367
2. Voorziening groot onderhoud infrastructuur	18.637	17.374
3. Voorziening derivatenportefeuille	1.468	2.831
4. Voorziening deelneming Fivelpoort	<u>4.458</u>	<u>3.745</u>
Totaal voorzieningen	<u><u>29.969</u></u>	<u><u>29.316</u></u>

Het verloop van de voorzieningen is als volgt samengesteld:

ad 1. Voorziening groot onderhoud baggerwerk

Stand per 01-01-2012	5.367	
Mutaties in 2012:		
- Toevoeging	39	
- Ten gunste van het resultaat vrijgevallen:	0	
- Aanwending	<u>0</u>	
Stand 31-12-2012	<u><u>5.406</u></u>	

De voorziening groot onderhoud baggerwerk is gevormd om de kosten voor toekomstig groot onderhoud baggerwerk, de berging van vervuild baggerslib en nazorgregelingen te kunnen dekken.

De voorziening is gewaardeerd op nominale waarde.

Gezien het saldo van de voorziening per 31 december 2012 kan geconcludeerd worden dat deze tesamen met de toekomstige dotaties toereikend zal zijn. De reguliere onderhoudsbaggerkosten worden direct ten laste van het resultaat gebracht.

ad 2. Voorziening groot onderhoud infrastructuur

Stand per 01-01-2012	17.374	
Mutaties in 2012:		
- Toevoeging:	1.417	
- Ten gunste van het resultaat vrijgevallen:	0	
- Aanwending:	<u>-155</u>	
Stand 31-12-2012	<u><u>18.636</u></u>	

De voorziening groot onderhoud infrastructuur is gevormd om de kosten voor toekomstig groot onderhoud aan onze infrastructuur te kunnen dekken.

De voorziening groot onderhoud infrastructuur heeft de vorm van een kostenegalatievoorziening. De voorziening groot onderhoud infrastructuur wordt per activum opgenomen tegen de uitgaven die in een volgend boekjaar zullen worden gedaan, voor zover het doen van die uitgaven zijn oorsprong mede vindt voor het einde van het boekjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal boekjaren. Voor duurzame activa waaraan periodiek onderhoud wordt verricht, worden de kosten van het verrichten van groot onderhoud verwerkt als voorziening voor groot onderhoud op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

Gezien het saldo van de voorziening per 31 december 2012 kan geconcludeerd worden dat deze tesamen met de toekomstige dotaties toereikend zal zijn. De reguliere onderhoudskosten worden direct ten laste van het resultaat gebracht.

ad 3. Voorziening derivatenportefeuille

Stand per 01-01-2012	2.831	
Mutaties in 2012:		
- Toevoegingen:	0	
- Ten gunste van het resultaat vrijgevallen:	1.361	
- Aanwendungen:	<u>0</u>	
Stand per 31-12-2012		<u>1.470</u>

Gedurende 2012 is sprake geweest van een overhedgepositie met betrekking tot de rente-instrumenten. De omvang van de rente-instrumenten is gedurende 2012 groter dan de omvang van de leningsportefeuille. De verwachting is ook dat er voor 2013 sprake zal zijn van een overhedgesituatie. De marktwaarde van de rente-instrumenten welke is toe te rekenen aan de derivatencontracten is voorzien.

ad 4. Voorziening deelneming Fivelpoort

Stand per 01-01-2012	3.745	
Mutaties in 2012:		
- Toevoegingen:	0	
- Ten gunste van het resultaat vrijgevallen:	0	
- Aanwendungen:	0	
- Toevoeging: Resultaat deelneming Fivelpoort	<u>-713</u>	
Stand per 31-12-2012		<u>4.458</u>

Voor vermogenstekorten van de deelnemingen in Fivelpoort CV en Fivelpoort Beheer BV zijn voorzieningen getroffen omdat Groningen Seaports hoofdelijk aansprakelijk kan worden gehouden voor deze tekorten en deze ook heeft gefinancierd. De deelneming Fivelpoort is in de paragraaf Verbonden partijen toegelicht.

KORTLOPENDE SCHULDEN

	31-12-2012	31-12-2011
1. Schulden aan leveranciers	7.674	14.617
2. Belastingen en premies sociale verzekeringen	382	353
3. Pensioenpremies	104	89
4. Overige schulden	317	319
5. Overlopende passiva	5.882	6.487
8. Kasgeldlening	<u>176.000</u>	<u>130.600</u>
Totaal	<u>190.358</u>	<u>152.464</u>

- De post 'Schulden aan leveranciers' bestaat vooral uit inkoopfacturen die op infrastructurele- en baggerwerken betrekking hebben. Verder is hieronder een factuur opgenomen van € 1 miljoen in verband met collateral (borgstelling) welke verband houdt met de negatieve waarde van een rente swap welke onder de vorderingen is verantwoord.

- De schuld 'Belastingen en premies sociale verzekeringen' betreft de nog te betalen aanslag loonheffing over de maand december 2012.

- De schuld 'Pensioenpremies' betreft de nog te betalen pensioenpremies over de maand december 2012.

- De post 'Overige schulden' heeft voor het grootste gedeelte betrekking op verlofuren van medewerkers van Groningen Seaports die nog niet opgenomen zijn.

- De post 'Overlopende passiva' bestaat voornamelijk uit betaalde optiegelden voor terreinen en vooruitontvangen bedragen. De betaalde optiegelden worden opgenomen onder 'overlopende passiva' omdat bij een transactie deze betalingen verrekenend dienen te worden. Ook zijn hieronder opgenomen facturen die in 2013 binnen zijn gekomen maar waarvan de kosten betrekking hebben op 2012.

- Ten behoeve van de financiering van projecten zijn kasgeldleningen opgenomen. In de paragraaf Financiering is een nadere toelichting te vinden op de financiering van Groningen Seaports.

Toelichting derivaten balans

Over de kasgeldleningen dient – gezien de aard van deze financieringsvorm – een variabele rente te worden betaald, welke afhangt van de marktrente (EURIBOR) en de voor Groningen Seaports geldende kredietopslag. Ter afdekking van het renterisico welke wordt gelopen over de kasgeldleningen heeft Groningen Seaports een aantal renteswaps afgesloten met ultimo 2012 een hoofdsom van € 176 miljoen. Op grond van deze

contracten dient Groningen Seaports over de hoofdsom van € 176 miljoen een vaste rente te betalen en ontvangt Groningen Seaports een variabele rente (EURIBOR).

De looptijden, actuele hoofdsommen, te betalen en te ontvangen rente en marktwaarden van de ultimo 2012 aangehouden renteswaps kunnen als volgt nader worden toegelicht:

CODE	TYPE	START	EIND	ACT. HOOFDSOM	Te betalen rente	Te ontvangen rente	Mark-waarden
SG - 1	IRS	1-MEI-07	1-JAN-12	€ 0	4,4300%	EURIBOR	0
SG - 2	IRS	1-JAN-09	1-JAN-13	€ 9.000.000	3,9000%	EURIBOR	€ (85.536)
SG - 3	IRS	30-DEC-08	1-JAN-14	€ 105.000.000	3,7155%	EURIBOR	€ (4.712.534)
SG - 4*	IRS	2-JAN-14	1-JAN-42	€ 0	3,4900%	EURIBOR	€ (28.314.225)
DB - 1	IRS	1-APR-11	1-APR-14	€ 62.000.000	3,8050%	EURIBOR	€ (6.668.312)
TOTAAL				€ 176.000.000		EURIBOR	€ (39.780.607)

* Voor renteswap SG-4 is een Credit Support Annex (CSA) afgesloten. Uit hoofde van de CSA vindt verrekening van de marktwaarde van de renteswap met de bank plaats, rekening houdend met een drempelbedrag (threshold) van € 7,5 miljoen. Tot een bedrag van € 7,5 miljoen wordt derhalve geen onderpand betaald of ontvangen. Ultimo 2012 bedraagt de uitstaande borg uit hoofde van de CSA € 18,3 miljoen.

Over de uitstaande borg bij de bank loopt Groningen Seaports een debiteurenrisico. Tevens wordt Eonia (dagrente) over de uitstaande borg ontvangen. Ultimo 2012 bedroeg de variabele rente (EURIBOR) 0,187%. Indien de variabele rente zou dalen tot 0% zou de uitstaande borg € 77 miljoen bedragen.

Voor een nadere toelichting op de derivatenportefeuille van Groningen Seaports verwijzen wij naar de paragraaf Financiering in het jaarverslag.

TOELICHTING OP DE WINST- EN VERLIESREKENING

Bedragen in €

OPBRENGSTEN

In het navolgende overzicht worden de verschillen tussen de gerealiseerde kosten en opbrengsten over het boekjaar 2012 vergeleken met de gerealiseerde kosten en opbrengsten over het boekjaar 2011. Voor verdere toelichting zie ook de toelichting op de realisatie versus de begroting vanaf pagina 89.

	2012	2011
SCHEEPVAARTBEWEGINGEN		
Zeeschepen		
Delfzijl	1.279.672	1.261.721
Eemshaven	<u>3.602.354</u>	<u>1.116.544</u>
Totaal zeeschepen	4.882.026	2.378.265
Binnenschepen		
Delfzijl	387.686	402.346
Eemshaven	<u>178.272</u>	<u>186.911</u>
Totaal binnenschepen	565.958	589.256
Ligplaatsgelden		
Delfzijl	53.234	57.827
Eemshaven	<u>303.441</u>	<u>222.814</u>
Totaal ligplaatsgelden	356.676	280.642
TOTAAL SCHEEPVAARTBEWEGINGEN	<u>5.804.659</u>	<u>3.248.164</u>

In de paragraaf Lokale heffingen is een toelichting opgenomen op de scheepvaartopbrengsten.

SCHEEPVAARTGERELATEERD

Kadegelden		
Delfzijl	223.722	219.378
Eemshaven	<u>549.942</u>	<u>432.383</u>
Totaal kadegelden	773.664	651.760
Steigers / Ligplaatsen		
Steigers / Ligboxen Delfzijl	33.656	37.370
Steigers Eemshaven	<u>100.824</u>	<u>50.511</u>
Totaal steigers/ligplaatsen	134.481	87.880
Retributie wateroppervlak		
Delfzijl	86.857	86.075
Eemshaven	-	-
Totaal retributie wateroppervlak	86.857	86.075
Opbrengst water en stroom scheepvaart		
Water leveranties Delfzijl/ Eemshaven	26.678	25.987
Stroom leveranties Delfzijl/ Eemshaven	<u>25.479</u>	<u>37.134</u>
Totaal opbrengst water en stroom scheepvaart	52.157	63.121
TOTAAL SCHEEPVAARTGERELATEERD	<u>1.047.158</u>	<u>888.837</u>

TERREINEN CORE BUSINESS

Erfpachtopbrengsten		
Industrieterreinen Delfzijl	4.912.824	4.978.664
Industrieterreinen Eemshaven	<u>5.585.333</u>	<u>4.329.243</u>
Totaal erfpachtopbrengsten	10.498.157	9.307.906

Bedragen in €

	2012	2011
Tijdelijk verhuur		
Huuropbrengst terreinen Delfzijl	655.223	579.028
Huuropbrengst terreinen Eemshaven	<u>842.441</u>	<u>837.997</u>
Totaal tijdelijke verhuur	1.497.664	1.417.025
Optievergoedingen		
Terrein Delfzijl	70.447	115.899
Terrein Eemshaven	<u>699.033</u>	<u>262.520</u>
Totaal optievergoedingen	769.479	378.419
Vergoeding overslag faciliteiten	34.235	36.461
TOTAAL TERREINEN CORE BUSINESS	<u>12.799.535</u>	<u>11.139.810</u>
TERREINEN NON CORE BUSINESS		
Huur landerijen en opstallen		
Delfzijl	130.676	122.300
Eemshaven	<u>35.300</u>	<u>2.012</u>
Totaal huur landerijen en opstallen	165.975	124.312
Vent- en jachtvergunningen	3.715	5.109
Recognities (vergunningen)	18.987	16.126
Opbrengsten (nuts)infrastructuur	4.652.381	4.556.667
TOTAAL TERREINEN NON CORE BUSINESS	<u>4.841.060</u>	<u>4.702.215</u>
TRANSACTIERESULTAAT GRONDEN	<u>3.230.811</u>	<u>2.243.850</u>
<p>Het transactieresultaat is de opbrengst van de verkochte terreinen.</p>		
OVERIGE EN INCIDENTELE OPBRENGSTEN		
Werkzaamheden/dienstverlening ten behoeve van derden	292.516	279.137
Overige opbrengsten	<u>222.926</u>	<u>1.234.323</u>
TOTAAL OVERIGE EN INCIDENTELE OPBRENGSTEN	<u>515.442</u>	<u>1.513.460</u>

LASTEN

Bedragen in €

2012 2011

BEDRIJFSKOSTEN
Core business gerelateerde kosten

Marketing en P.R.	1.193.939		1.298.337	
Ontwikkeling projecten	<u>54.211</u>		<u>72.210</u>	
Totaal core business gerelateerde kosten		1.248.150		1.370.547

Project- en transactiegerelateerde kosten

Projectgerelateerde bijdragen	-509.059		505.813	
Transactiegerelateerde kosten	<u>433.117</u>		<u>613.714</u>	
Totaal project- en transactiegerelateerde kosten		-75.940		1.119.528

In de verkregen vergunningen voor de baggerwerkzaamheden met betrekking tot de verbreding en de verdieping van de Eemshaven zijn monitoringsverplichtingen opgenomen. Dit betreffen onder andere troebelheidsmetingen, geluidsonderzoeken en effecten van sedimentatie op macrobenthos. Tot en met 2011 is aangenomen dat de desbetreffende kosten niet geactiveerd kunnen worden en zijn deze verwerkt in het resultaat van 2010 en 2011. Bij nadere beschouwing van de kosten is geconcludeerd dat betreffende kosten sterk werkgerelateerd zijn en zonder deze kosten geen baggerwerk zou mogen worden uitgevoerd. Dit impliceert dat de gemaakte (en nog te maken) kosten onderdeel uitmaken van de baggerkosten en dan ook als zodanig bij project Energypark moeten worden verwerkt als zijnde bijkomende projectkosten. Deze heroverweging heeft financiële consequenties voor het resultaat 2012 en de realisatiekosten Energypark. Het reeds ten laste van het resultaat gebrachte bedrag ad € 553.603 is teruggeboekt op het project Energypark en komen ten gunste van het resultaat 2012. De in 2012 gemaakte kosten ad € 190.925 komen eveneens te laste van project Energypark.

Structurele onderhoudskosten

Baggerkosten	2.827.703		2.929.308	
Onderhoud infrastructurele werken	1.198.083		1.077.549	
Beheerskosten	<u>611.964</u>		<u>406.201</u>	
Totaal structurele onderhoudskosten		4.637.750		4.413.058

In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen is een toelichting opgenomen op de onderhoudskosten.

Personeelskosten

Salarissen	5.242.983		4.918.424	
Pensioenlasten	799.010		676.067	
Overige sociale lasten	515.440		456.563	
Secundaire kosten personeel	559.720		749.244	
Inactieven	32.023		0	
Externe loonkosten	<u>214.361</u>		<u>355.758</u>	
Totaal personeelskosten		7.363.536		7.156.055

medewerkers	2012: 90	2011: 90
ziekteverzuim	2012: 3,4%	2011: 3,9%

Externe loonkosten:

- Projectmedewerkers	855.630		
- Ziektevervanging	97.634		
- Overige personeelskosten derden	456.847		
- Doorbelast naar investeringsprojecten	<u>1.195.750</u>		
Totaal	214.361		

	2012	2011
Overige kosten		
Huisvestingskosten	968.019	917.859
Middelen en materialen	786.663	708.587
Kantoorkosten	248.899	305.598
Administratie en algemene kosten	<u>2.608.467</u>	<u>870.609</u>
Totaal overige kosten	4.612.047	2.802.653

Onder administratie en algemene kosten is een voorziening inbegrepen voor oninbaarheid van debiteuren voor in totaal € 1.472.000. Een groot deel hiervan heeft betrekking op een vordering op Aldel.

Onvoorziene uitgaven en incidentele kosten	29.127	100.323
---	---------------	---------

TOTAAL BEDRIJFSKOSTEN	<u><u>17.814.670</u></u>	<u><u>16.962.165</u></u>
------------------------------	--------------------------	--------------------------

MUTATIES VOORZIENINGEN

Voorziening infrastructuur	-1.388.290	-187.991
Voorziening baggerkosten	-39.504	-51.500
Voorziening r/c Fivelpoort CV	<u>0</u>	<u>-2.000.000</u>
TOTAAL MUTATIES VOORZIENINGEN	<u><u>-1.427.794</u></u>	<u><u>-2.239.491</u></u>

DEELNEMINGEN

Resultaat deelnemingen:

RSCG (Groningen Railport)	71.034	115.996
Fivelpoort C.V.	<u>-713.452</u>	<u>-555.222</u>
TOTAAL DEELNEMINGEN	<u><u>-642.418</u></u>	<u><u>-439.226</u></u>

In de paragraaf Verbonden partijen worden de deelnemingen uitgebreid beschreven.

AFSCHRIJVINGEN MATERIËLE VASTE ACTIVA

Gronden en terreinen	-2.487.022	-2.348.970
Bedrijfsgebouwen	-80.387	-81.384
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	-1.228.468	-393.482
Overige materiele vaste activa	<u>-524.505</u>	<u>-461.750</u>
TOTAAL AFSCHRIJVINGSKOSTEN MATERIËLE VASTE ACTIVA	<u><u>-4.320.381</u></u>	<u><u>-3.285.584</u></u>

FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

Rente deelnemers gemeenschappelijke regeling	-190.588	-190.588
Rente diversen	152.798	250.316
Rente kasgeldleningen	-3.713.575	-2.734.019
Vrijval voorziening derivatenportefeuille	<u>1.362.151</u>	<u>1.927.727</u>
TOTAAL FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	<u><u>-2.389.214</u></u>	<u><u>-746.564</u></u>

Door het tot waardering brengen van de marktwaarde van de rentederivaten voor het ineffektieve deel (overhedge), worden uitgaande kasstromen op de totale lening/derivatenpositie gecompenseerd met de mutatie uit de voorziening, waardoor per saldo sprake is van een rentelast op basis van de effectieve rentevoet over het effectieve deel. In de paragraaf Financiering worden de financieringslaten nader beschreven.

NETTO RESULTAAT	<u><u>1.644.189</u></u>	<u><u>63.215</u></u>
------------------------	-------------------------	----------------------

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN / GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Hieronder worden de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen en vorderingen vermeld waaraan Groningen Seaports voor toekomstige jaren is verbonden.

- Sedert eind jaren 90 bestaat er een verplichting aan Domeinen om bij uitgifte van bepaalde terreinen een deel van de daarbij gerealiseerde winst af te dragen aan Domeinen. Deze betaling dient 30 jaar na dato plaats te vinden. Het is tot op heden geen overeenstemming over welk bedrag de basis vormt voor deze verplichting en wat derhalve de omvang van de verplichting zal zijn. Hieromtrent vindt overleg met Domeinen plaats. Wel hebben we gemeend uit oogpunt van voorzichtigheid een bedrag hiervoor op te nemen op basis van onze eigen inschatting.
- Groningen Seaports heeft contractuele verplichtingen inzake leaseauto's. Voor de leaseauto's zijn contracten aangegaan met een gemiddelde looptijd van 48 maanden. De jaarlijkse verplichting bedraagt gemiddeld € 364.000.
- De lopende verplichtingen uit 2012 op projecten in uitvoering bedraagt € 1,67 mln.
- Eind januari 2010 is in de Stuurgroep Geluid (Provincie, gemeente Delfzijl, EZ Noord, Groningen Seaports en SBE) een principeakkoord bereikt over een nieuwe geluidszone voor het haven- en industriegebied van Delfzijl. Dit principeakkoord behelst onder meer een nieuwe geluidszone Havens/Industrie Delfzijl, die voldoende ruimte biedt aan zowel wonen als werken. Ook over de verdeling van de kosten van de nieuwe geluidszone hebben de betrokken partijen een principeakkoord gesloten, waarbij de kosten voor Groningen Seaports voor de komende decennia geraamd worden op circa € 3 mln. Een deel van deze kosten wordt verdisconteerd in de grondprijzen op Oosterhorn, te weten een opslag van € 1 per m².
- Op een aantal locaties in ons beheersgebied is bodemverontreiniging aangetroffen. Deze gronden worden gesaneerd. Tegenpartijen zijn aansprakelijk gesteld.
- Voor het derivaat CBN-2244303 is in maart 2010 een CSA afgesproken. CSA is een Credit Support Annex. Dit is een juridisch document waarin is afgesproken dat er onderpand wordt betaald of ontvangen tussen de rentecontract partijen. De rentecontract partijen zijn in dit geval Groningen Seaports en SG. In deze CSA is een threshold amount (drempelbedrag) van € 7,5 mln. afgesproken. Dit betekent dat er tot dat bedrag geen onderpand wordt betaald of ontvangen. Tot en met Q4 2012 is € 18,3 mln. aan SG overgemaakt en in Q1 2013 aanvullend € 2,5 mln. Dit is 'borg' voor de negatieve marktwaarde van het derivaat van € 28,4 mln. Zie paragraaf Financiering, CSA voor nadere uitleg.
- Op 13 maart 2011 heeft Groningen Seaports een deel van de schermdijk voor € 1 gekocht van Domeinen. Indien naar verwachting hier te zijner tijd windturbines op gebouwd worden, dient Groningen Seaports éénmalig een bedrag van € 100.000 per

windturbine over te maken aan Domeinen. Ieder jaar na 13 maart 2011 wordt de hoogte van de vergoeding met € 10.000 per windturbine verlaagd.

- Indien de bouw van “Windpark Delfzijl Noord” gerealiseerd wordt, dient Groningen Seaports gedurende 5 jaar jaarlijks een bijdrage van € 50.000 te storten in het duurzaamheidsfonds van de gemeente Delfzijl.

BEGROTING VERSUS REALISATIE

RESULTAAT T.O.V. SUPPLETOIRE BEGROTING

OPBRENGSTEN	Suppletoire begroting 2012	Realisatie 2012	Vershil	
	€	€		
SCHEEPVAARTBEWEGINGEN				
Havengeld zeeschepen	3.444.800	4.882.026	1.437.226	41,7%
Havengeld binnenschepen	648.900	565.958	-82.942	-12,8%
Ligplaatsgelden	281.000	356.676	75.676	26,9%
TOTAAL SCHEEPVAARTBEWEGINGEN	4.374.700	5.804.659	1.429.959	32,7%
SCHEEPVAART GERELATEERD				
Kadegelden	825.900	773.664	-52.236	-6,3%
Steigers / Ligplaatsen	124.200	134.481	10.281	8,3%
Retributie wateroppervlak	87.200	86.857	-343	-0,4%
Opbrengst water en stroom scheepvaart	47.000	52.157	5.157	11,0%
TOTAAL SCHEEPVAARTGERELATEERD	1.084.300	1.047.158	-37.142	-3,4%
TERREINEN CORE BUSINESS				
Erfpachtopbrengsten	10.784.700	10.498.157	-286.544	-2,7%
Tijdelijke verhuur	1.332.900	1.497.664	164.764	12,4%
Optievergoedingen	515.300	769.479	254.179	49,3%
Vergoeding overslag faciliteiten	19.800	34.235	14.435	72,9%
TOTAAL TERREINEN CORE BUSINESS	12.652.700	12.799.535	146.835	1,2%
TERREINEN NON CORE BUSINESS				
Huur landerijen en opstallen	125.600	165.975	40.375	32,1%
Vent- en jachtvergunningen	4.700	3.715	-985	-21,0%
Recognities (vergunningen)	15.800	18.987	3.187	20,2%
Vergoeding (nuts)infrastructuur	4.468.300	4.652.381	184.081	4,1%
TOTAAL TERREINEN NON CORE BUSINESS	4.614.400	4.841.058	226.658	4,9%
TRANSACTIERESULTAAT GRONDEN	3.148.100	3.230.811	82.711	2,6%
OVERIGE EN INCIDENTELE OPBRENGSTEN				
Dienstverlening derden	254.800	267.256	12.456	4,9%
Overige opbrengsten	188.500	248.186	59.686	31,7%
Incidentele opbrengsten	0	0	0	-
TOTAAL OVERIGE EN INCIDENTELE OPBRENGSTEN	443.300	515.442	72.142	16,3%
TOTAAL OPBRENGSTEN (A)	26.317.500	28.238.664	1.921.164	7,3%

LASTEN	Suppletoire begroting 2012	Realisatie 2012	Verschil	
	€	€		
CORE BUSINESS GERELATEERDE KOSTEN				
Marketing en PR	1.178.800	1.193.939	15.139	1,3%
Ontwikkeling en projecten	115.000	54.211	-60.789	-52,9%
TOTAAL CORE BUSINESS GERELATEERDE KOSTEN	1.293.800	1.248.150	-45.650	-3,5%
PROJECT- EN TRANSACTIEGEREL. KOSTEN				
Projectgerelateerde bijdragen	0	-509.059	-509.059	100,0%
Transactiegerelateerde kosten	181.000	433.117	252.117	100,0%
TOTAAL PROJECT- EN TRANSACTIEGERELATEERDE KOSTEN	181.000	-75.941	-256.941	100,0%
STRUCTURELE ONDERHOUDSKOSTEN				
Baggerkosten	3.465.000	2.827.703	-637.297	-18,4%
Onderhoudsprojecten	967.500	1.198.083	230.583	23,8%
Beheerskosten	716.500	611.964	-104.536	-14,6%
TOTAAL STRUCTURELE ONDERHOUDSKOSTEN	5.149.000	4.637.750	-511.250	-9,9%
PERSENEELSKOSTEN				
Salarissen	5.266.100	5.242.983	-23.117	-0,4%
Pensioenlasten	715.100	799.010	83.910	11,7%
Overige sociale lasten	520.100	515.440	-4.660	-0,9%
Secundaire kosten personeel	816.800	559.720	-257.080	-31,5%
Inactieven	0	32.023	32.023	-
Externe loonkosten	277.000	214.361	-62.639	-22,6%
TOTAAL PERSENEELSKOSTEN	7.595.100	7.363.536	-231.564	-3,0%
OVERIGE KOSTEN				
Huisvestingskosten	992.800	968.019	-24.781	-2,5%
Middelen en materialen	836.700	786.663	-50.037	-6,0%
Kantoorkosten	341.600	248.899	-92.701	-27,1%
Administratie en algemene kosten	937.500	2.608.467	1.670.967	178,2%
TOTAAL OVERIGE KOSTEN	3.108.600	4.612.047	1.503.447	48,4%
ONVOORZIENE UITGAVEN EN INCIDENTELE KOSTEN	0	29.127	29.127	100,0%
TOTAAL KOSTEN (B)	17.327.500	17.814.669	487.169	2,8%
OPERATIONEEL RESULTAAT (A-B)	8.990.000	10.423.995	1.433.995	16,0%
MUTATIES VOORZIENINGEN (C)	0	-1.427.794	-1.427.794	-
DEELNEMINGEN (D)	0	-642.418	-642.418	-
AFSCHRIJVINGEN MATERIËLE VASTE ACTIVA (E)	-4.187.600	-4.320.382	-132.782	3,2%
FINANCIËLE BATEN EN LASTEN (F)	-4.535.400	-2.389.214	2.146.186	-47,3%
NETTO RESULTAAT (A-B)+(C+D+E+F)+(G+H)	267.000	1.644.187	1.377.187	515,8%

TOELICHTING BEGROTING VERSUS REALISATIE – opbrengsten

SCHEEPVAARTBEWEGINGEN

De opbrengst vanuit havengeld zeeschepen is ruim € 1,4 miljoen hoger uitgevallen. Het grootste deel is toe te schrijven aan de havengeldgarantie van RWE ter hoogte van € 1,08 miljoen voor 2012 welke niet was opgenomen in de begroting.

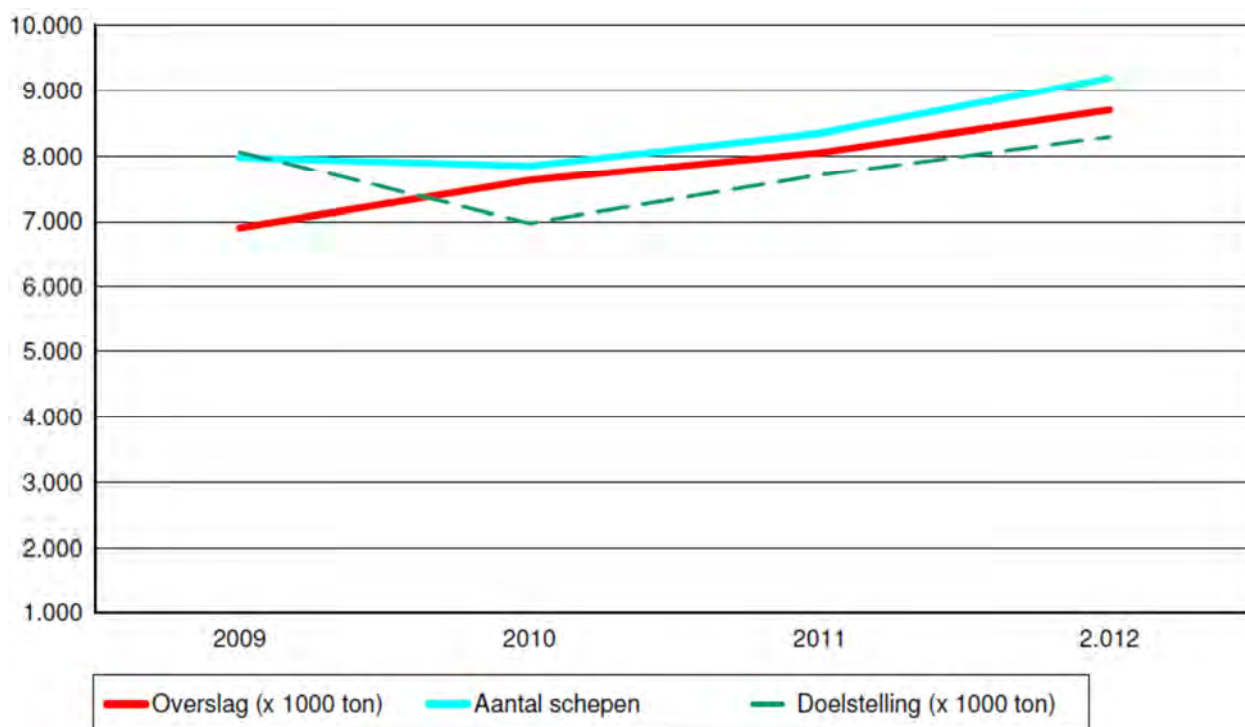
De paragraaf hieronder beschrijft de ontwikkelingen van Groningen Seaports met betrekking tot de goederenoverslag, het scheepvaartverkeer en de terreinuitgifte over het jaar 2012.

SCHEEPVAARTCIJFERS

2012 was voor Groningen Seaports een recordjaar. Maar liefst 9.199 schepen bezochten de Groninger Zeehavens, 853 schepen meer dan het jaar ervoor. Zij vervoerden een record tonnage aan overslag.

De grootste groei in overslag ten opzichte van 2011 kwam vanaf het derde kwartaal van 2012. Tot dat moment liep de overslag achter op 2011. Vanaf augustus trok de overslag in de Eemshaven aan, voornamelijk vanwege een toename van activiteiten van Theo Pouw en na de opening en in gebruik name van de Vopak Terminal. Beide partijen zorgden samen voor ruim 1,2 miljoen ton extra overslag ten opzichte van 2011. De doelstelling voor 2012 van +3% (8.294.000 ton) is ruimschoots behaald met een recordoverslag van 8.705.000 ton, 8,1% meer dan 2011.

t/m 4e kwartaal jaar	Aantal schepen	Overslag (x 1000 ton)	Doelstelling (x 1000 ton)
2009	7.974	6.899	8.062
2010	7.848	7.620	6.968
2011	8.346	8.053	7.696
2012	9.199	8.705	8.294

Grafiek 1 - Vergelijking scheepvaart en overslagcijfers incl. doelstelling overslag 2009 - 2012

Zeevaart

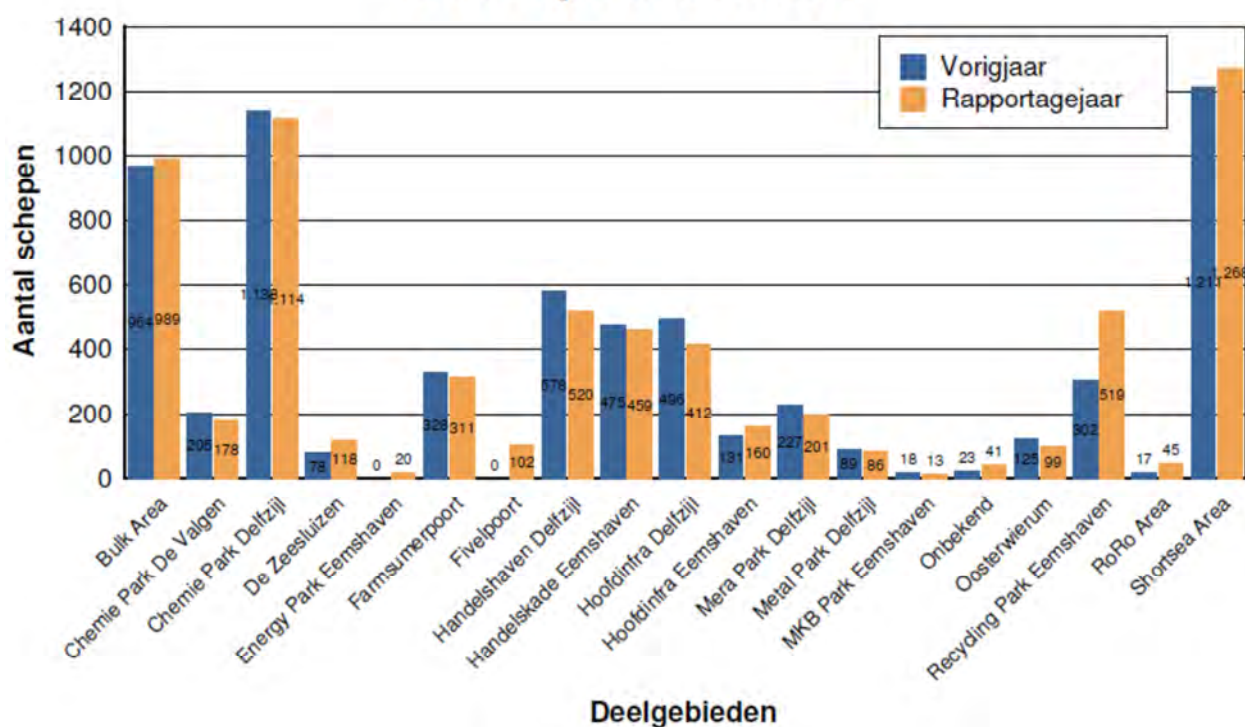
Het aantal zeeschepen is gestegen met 22,7% naar 4593 schepen. De categorie laden/lossen is gestegen met 9,4% naar 1089 schepen; 94 schepen meer dan in 2011. De hoge procentuele stijging van de totale groep zeevaartschepen komt door de categorie Overig. Met name 'service crafts' die werkzaam zijn in de offshore industrie zorgen voor 365 extra schepen (+ 141,5%). Maar ook het aantal bijleggers steeg met 243 schepen (+ 35,7) en het aantal vissersschepen met 118 (+ 17,2%).

Binnenvaart

Het aantal binnenvaartschepen is met 0,1% gestegen in vergelijking met 2011. In totaal werden 4606 binnenvaartschepen genoteerd, waarvan 3120 in de categorie laden/lossen. Deze grootste en belangrijkste categorie schepen is met 0,9% gedaald; 29 schepen minder dan in 2011.

Na optelling van het aantal binnenvaart- en zeevaartschepen zien we een forse toename in scheepvaartbewegingen over het afgelopen jaar.

Scheepsbezoeken

Grafiek 2 - Scheepsbezoeken per deelgebied 2011 / 2012

OVERSLAGCIJFERS

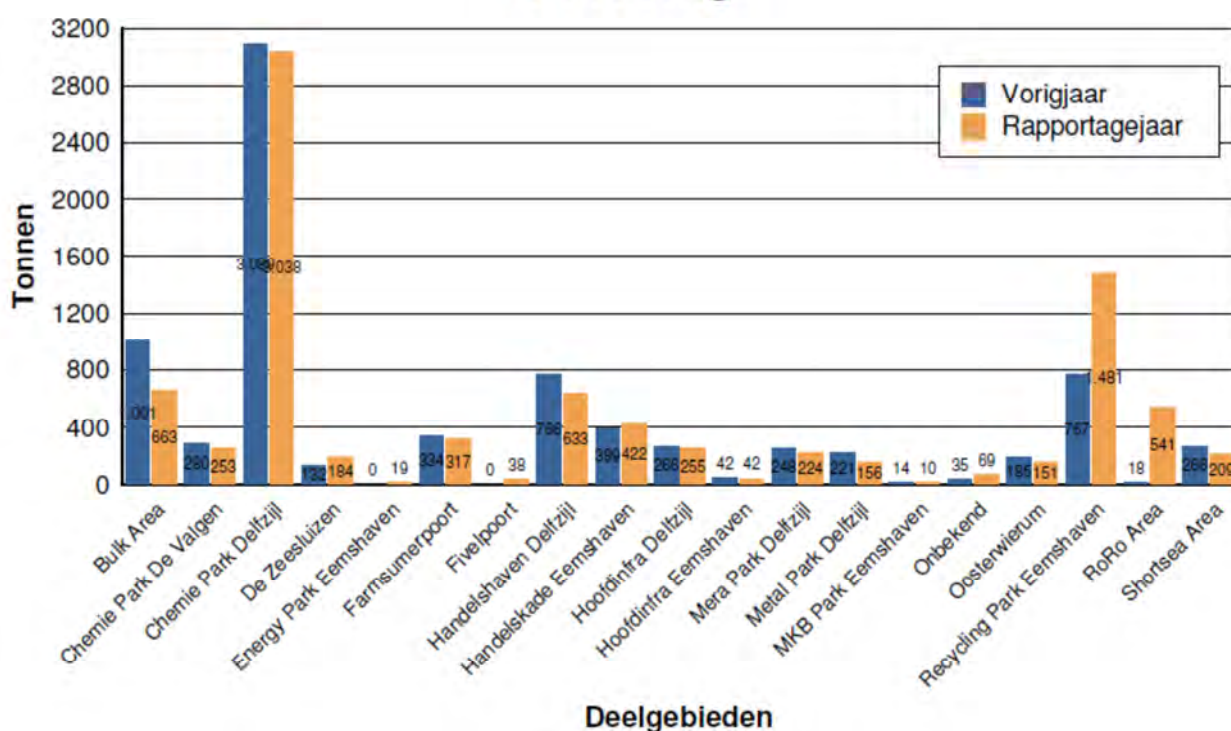
Bij de uitsplitsing van de 8.705.000 ton overslag naar binnenvaart en zeevaart en Delfzijl en Eemshaven is het aandeel van binnenvaart Delfzijl het grootst. De overslag in de Eemshaven heeft wel terrein gewonnen ten opzichte van Delfzijl. Daaruit blijkt dat de Eemshaven – naast gronduitgifte – steeds een belangrijkere positie inneemt als het gaat om goederenoverslag. Tabel 1 toont de verschillende onderdelen in de overslag per haven. Grafiek 3 toont de overslag per deelgebied.

Aantal tonnen x 1.000						
t/m 4e kwartaal 2012				t/m 4e kwartaal 2011		
Soort	Delfzijl	Eemshaven	Totaal	Delfzijl	Eemshaven	Totaal
Binnenvaart	3.363	1.748	5.111	3.478	1.440	4.918
Zeevaart	1.898	1.696	3.594	2.047	1.087	3.134
Totaal	5.261	3.444	8.705	5.526	2.527	8.053

Procentuele verdeling ten opzichte van het totaal						
t/m 4e kwartaal 2012				t/m 4e kwartaal 2011		
Soort	Delfzijl	Eemshaven	Totaal	Delfzijl	Eemshaven	Totaal
Binnenvaart	38,63	20,09	58,72	43,20	17,88	61,07
Zeevaart	21,80	19,48	41,28	25,43	13,50	38,93
Totaal	60,43	39,57	100,00	68,62	31,38	100,00

Tabel 1 - Verdeling goederenoverslag per haven en modaliteit

Overslag

Grafiek 3 - Overslag per deelgebied 2011 / 2012

Voor zee- en binnenvaart Delfzijl geldt dat de goederensoort Mineralen het grootste aandeel heeft, gevolgd door Chemische producten. Voor de Eemshaven zijn dit Mineralen, Aardolieproducten en Overige Goederen (o.a. vervuilde grond). Een gedetailleerde beschrijving van de ontwikkeling van de overslag van goederensoorten per haven en modaliteit volgt hierna. Tabel 2 is een overzicht van de aandelen per goederensoort per haven en de ontwikkeling vergeleken met 2011.

Ontwikkeling overslag per haven en modaliteit 4e kwartaal 2012

Goederensoort	DELFIJL						EEMSHAVEN					
	Zeevaart			Binnenvaart			Zeevaart			Binnenvaart		
	overslag	aandeel**	mutatie*	overslag	aandeel**	mutatie*	overslag	aandeel**	mutatie*	overslag	aandeel**	mutatie*
Landbouwprodukten	30.163	2%	-51%	124.283	4%	2%	100.208	6%	36%	120.864	7%	21%
Voedingsprodukten	89.307	5%	-35%	103.142	3%	73%	170.976	10%	-17%	45.079	3%	-2%
Vaste Brandstoffen	0	0%	0%	60.123	2%	-30%				0	0%	0%
Aardolieprodukten	27.547	1%	-30%	286.598	9%	-4%	685.455	40%	173%	225.830	13%	72%
Ertsen	27.456	1%	-68%	75.234	2%	-10%	0	0%	0%	3.009	0%	-7%
Metalen	3.500	0%	-27%	33.279	1%	-8%	7.129	0%	-6%	1.903	0%	-48%
Mineralen	1.186.482	63%	-7%	2.094.071	62%	-4%	313.697	18%	22%	895.228	51%	3%
Meststoffen	27.812	1%	-8%	36.743	1%	84%	228	0%	0%	0	0%	0%
Chemische produkten	430.429	23%	8%	485.139	14%	-12%	75.345	4%	114%	5.973	0%	82%
Overige Goederen	75.243	4%	553%	64.017	2%	34%	342.778	20%	34%	450.586	26%	60%
Totaal	1.897.939	100%	-7%	3.362.630	100%	-3%	1.695.816	100%	56%	1.748.473	100%	21%

* mutatie t.o.v. 2011

** aandeel t.o.v. totaal per haven/modaliteit

Tabel 2 - Ontwikkeling goederenoverslag per haven en modaliteit

Delfzijl, zeevaart (-7%)

De daling in de zeevaartoverslag in Delfzijl is terug te zien in bijna alle goederensoorten. Enkele producten die minder zijn overgeslagen zijn Zacht hout, Veevoeder, Aluminium en Zout. Veevoeder daalde met 40.000 ton naar 55.000 ton, Aluminium daalde met 59.000 ton naar 27.000 ton en Zout met 126.000 ton naar 978.000 ton. De goederensoort Chemische producten steeg met 8% door onder andere een toename van 35.000 ton overslag van Glycerine en 38.000 ton overslag geboekt op in de categorie 'Overig'. Ook op 'Niet te specificeren goederen' werd in 2012 ruim 70.000 ton geboekt tegenover 0 ton in 2011. De bestemming of herkomst hiervan is lastig te herleiden, omdat dit op een verzamelpost is geboekt.

Delfzijl, binnenvaart (-3%)

Anders dan in de zeevaart is de overslag van Aluminium met slechts 6.000 ton teruggelopen. Ook bij Veevoeder zien we een verschuiving naar binnenvaart, aangezien de overslag hiervan via de binnenvaart is gestegen met 27.000 ton.

Verreweg de belangrijkste goederensoort voor de binnenvaart in Delfzijl is Mineralen. De omvangrijkste ladingstromen hierin zijn Zout, Gips en ook Zand. Alle drie de producten zijn gedaald; Zand -/- 71.000, Zout -/- 57.000, Gips -/- 19.000 ton. Daarentegen zijn een aantal andere producten meer overgeslagen, bijvoorbeeld Klei + 35.000 ton, waardoor Mineralen per saldo is gedaald met 76.000 ton.

Ook de goederensoort Chemische producten is gedaald met 70.000 ton. In 2011 werd nog 153.000 ton Calciumchloride verscheept naar Harlingen in verband met de ontmanteling van de Brunner Mond fabriek. In 2012 is deze stroom volledig stopgezet waardoor dit effect in 2013 uit de statistieken verdwenen zal zijn. Glycerine is verdubbeld naar 51.000 ton.

Eemshaven, zeevaart (+56%)

Vanaf september is de overslag voor de Vopak Terminal van start gegaan. De meeste tanks zijn inmiddels gevuld met als gevolg 516.000 ton nieuwe overslag aan de Vopak jetty. Het betreft hier strategische olieopslag. De komende jaren valt dus niet een dergelijke aan- of afvoer te verwachten.

Ook een nieuwe stroom via de zeevaart dit jaar is Magnesium; ruim 85.000 ton. De overslag van Constructiewerken is gestegen van 24.000 naar 77.000 ton. De toename van deze stroom komt niet zozeer tot uitdrukking in tonnage, maar zorgt daarentegen wel voor meer scheepsbewegingen.

Met een overslag via de zeevaart van in totaal 323.000 ton is de uitgaande stroom van Bitumineuze mengsels op niveau gebleven en de stroom Vervuilde grond van 0 naar 31.000 ton gestegen.

Eemshaven, binnenvaart (+21%)

Theo Pouw is in 2012 na Akzo de grootste verlader gebleken. Ruim 1,1 miljoen ton overslag is gerealiseerd aan de losstoep Wilhelminahaven. Een toename van 714.000 ton op een totaal van 767.000 ton in 2011. Goederen die werden overgeslagen zijn 183.000 ton Bitumineuze mengsels (+70.000), 336.000 ton Zand (+66.000), 225.000 Klei (+143.000), 335.000 ton Vervuilde grond (+160.000). De Bitumen en Vervuilde grond is hoofdzakelijk een ingaande stroom. In totaal is 90.000 ton minder Grint en Steensplit overgeslagen.

VERSCIJNINGSVORM

In de zeevaart werd het grootste deel als droge bulk vervoerd (54%) gevolgd door natte bulk (25%) en overig stukgoed (15%). In de binnenvaart werd 80% als droge bulk vervoerd en 16% als natte bulk.

TERREINUITGIFTE

In 2011 zagen we al dat het aantal uitgiftes in de offerte- en optiefase terug liep. De uitgiftedoelstelling voor 2012 lag daarom op 9,2 hectare. Een lagere doelstelling in vergelijking met voorgaande jaren, maar in economisch onzekere tijden een uitdagende opgave. Zo is ook gebleken, want het uitgifteresultaat voor 2012 is geëindigd op 5,65 hectare, waarvan 0,8082 hectare huur en opstal.

Resultaat 2012:

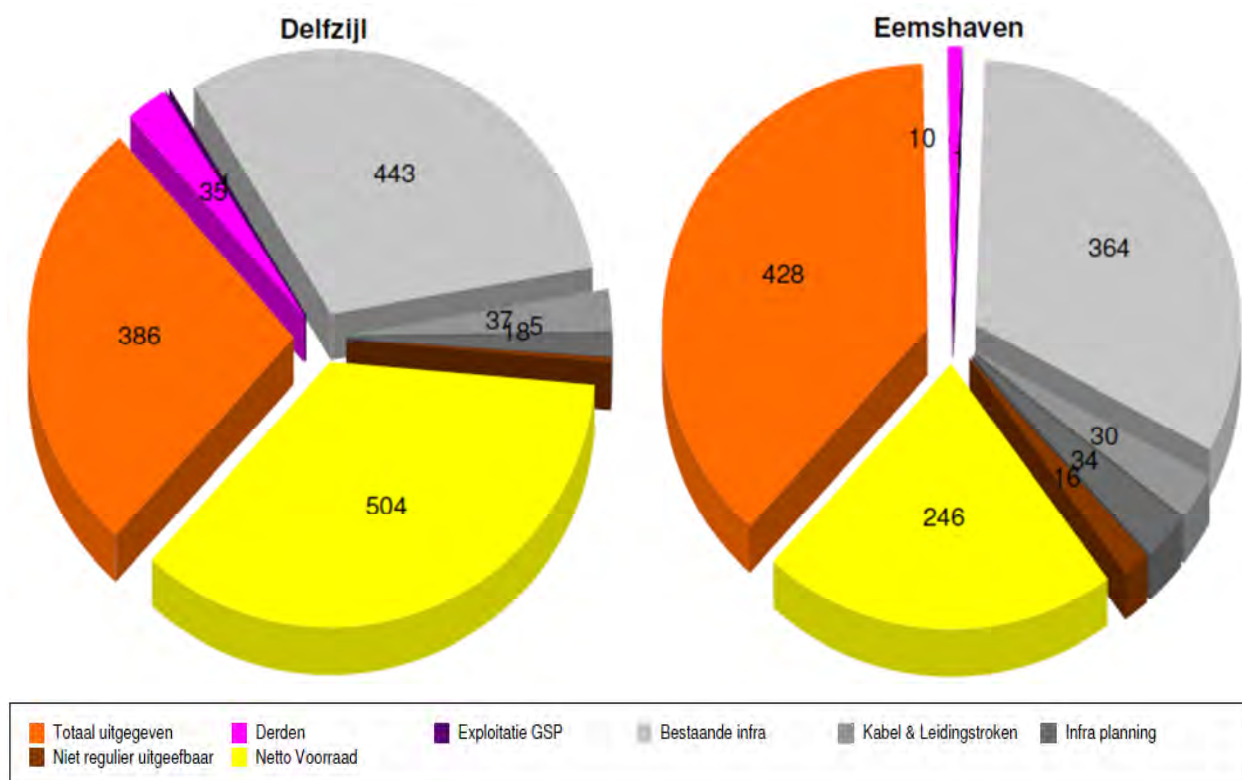
Bedrijf	Delfzijl/Eemshaven	Bedrijventerrein	Aantal hectare	Koop/erfpacht	Soort transactie	Akte gepasseerd
B&S						
International	Delfzijl	Farmsumerpoort	0,3476	koop	Nieuw <i>Aankoop</i>	Ja
Gebr. Borg	Delfzijl	Metalpark	0,0357	-	<i>GSP</i>	Ja
Zeolyst	Delfzijl	Metalpark	0,0357	erfpacht	Uitbreiding	Ja
Havenbedrijf DZ	Delfzijl	Handelskade	0,1140	erfpacht	Uitbreiding	Ja
Marine MS	Delfzijl	Farmsumerpoort	0,1906	koop	Nieuw	Ja
Molenzicht	Eemshaven	MKB Eemshaven	0,0600	erfpacht	<i>Heruitgifte</i>	Ja
Socar	Eemshaven	Roro Area	0,1446	koop	Uitbreiding	Ja
DOW	Delfzijl	Oosterwierum	0,3908	Erfpacht	Uitbreiding	Ja
AG Ems	Eemshaven	Shortsea Area	3,0000	Koop	Uitbreiding	Ja
Nieko Beheer	Delfzijl	Farmsumerpoort	0,2542	Koop	Uitbreiding	Ja
Heuvelman IBIS	Appingedam	<i>Fivelpoort</i>	0,4000	Koop	Nieuw	Ja
Totaal			4,8418			

Bedrijf	Delfzijl/Eemshaven	Bedrijventerrein	Aantal hectare	Huur/opstal	Soort transactie	Akte gepasseerd
Ballast Nedam						nvt
Industriebouw	Delfzijl	Metal Park	0,6640	Huur	Nieuw	
Eneco BEC1	Delfzijl	Metal Park	0,1442	Opstal	Uitbreiding	Ja
Totaal			0,8082			

Tabel 3 - Gronduitgiftes 2012

GRONDBALANS

Het beheersgebied van Groningen Seaports bestrijkt in totaal 2606 hectare; Delfzijl 1476 hectare, Eemshaven 1129 hectare. De grondbalans van beide havengebieden ziet er aan het eind van 2012 als volgt uit (in hectares).

Grafiek 4 - Grondbalans Delfzijl en Eemshaven na afsluiting 2012

De omvangrijkste begrippen:

Uitgegeven: In erfpacht, koop, opstal en huur uitgegeven terreinen;

Infra: Alle infrastructurele werken inclusief water en havenbekkens binnen het beheersgebied;

Infra planning: Terrein dat bestemd is voor infra en kabels en leidingen valt in deze categorie;

Netto voorraad: Voor uitgifte beschikbare grond na aftrek van de (infra)reserveringen. Alle commerciële reserveringen die juridisch nog eigendom van Groningen Seaports zijn vallen nog onder de netto voorraad (offerte, open- en gesloten optie en in contract uitgegeven terreinen waarvan de notariële akte nog niet is gepasseerd). De definitie van Netto voorraad is gewijzigd in het tweede kwartaal van 2012, waardoor de netto voorraad in de grafiek sindsdien hoger uitkomt. De nu gehanteerde definitie van netto voorraad sluit aan bij de landelijke IBIS enquête en voorkomt interpretatieverschillen over voor uitgifte beschikbare voorraad.

SCHEEPVAARTGERELATEERD

Kadegelden

De opbrengst valt lager uit dan begroot. In de begroting zijn opbrengsten meegenomen voor de kade 4^e fase Julianahaven van Orange Blue Terminals (OBT) vanaf 1 april 2012 en het verzwaarde gedeelte vanaf 1 juni. De aktepassering heeft vertraging opgelopen in verband met bodemvervuiling van de kade en is uiteindelijk op 30 mei gepasseerd. Ook het bedrag dat vervolgens elk kwartaal is gefactureerd aan OBT valt iets lager uit dan begroot.

Steigers/ligplaatsen

De opbrengst is hoger uitgevallen omdat er een nieuwe gebruiker van de steiger in de Eemshaven bij is gekomen.

Retributie wateroppervlak

De realisatie is conform de begroting.

Opbrengst water en stroom

De begroting is gebaseerd op een inschatting. In totaal is er 11% meer water en stroom afgenomen begroot.

TERREINEN CORE BUSINESS

Erfpachtopbrengsten

De erfpachtopbrengst lager uitgevallen dan begroot. Deze lagere opbrengst wordt veroorzaakt door de volgende zaken:

- Voor Orange Blue Terminals is de uitbreiding van het terrein vanaf 1 april 2012 opgenomen in de begroting. De aktepassering heeft op 30 mei plaatsgevonden. In verband met bodemvervuiling van het aangrenzende kadeterrein heeft deze aktepassering vertraging opgelopen. Als gevolg van de vertraagde aktepassing zal de opbrengst voor dit terrein ongeveer € 129.000 lager uitvallen.
- In de jaarrekening van 2011 is een vordering opgenomen op Wijnne & Barends voor een terrein waarvoor jarenlang geen erfpacht gefactureerd is. Na overleg en onderhandeling met Wijnne & Barends in 2012 is de vordering € 112.000 lager geworden en zodoende ten laste van de erfpachtopbrengst in 2012 gebracht.
- De herindexering voor 2012 is € 31.000 lager uitgevallen dan begroot.
- In de begroting is een bedrag ter hoogte van € 93.000 opgenomen voor nieuwe uitgifte in erfpacht. Hiervan is € 54.000 gerealiseerd, € 39.000 minder dan begroot.

Een hogere opbrengst is gerealiseerd voor de Vopak-steiger en voor het terrein van Eneco. In totaal gaat het hierbij om € 23.000.

In totaal komt de erfpachtopbrengst hiermee € 287.000 lager uit dan begroot.

Tijdelijke verhuur

De opbrengst uit tijdelijke verhuur is in totaal ruim € 164.000 hoger dan begroot. Dit bestaat onder andere uit een herindexering van verhuurder terreinen aan Akzo en BKV waardoor bijna € 30.000 meer is gerealiseerd. Verder zijn er terreinen verhuurd die niet waren opgenomen in de begroting aan Boskalis, Ballast Nedam en Activa Wind voor in totaal € 50.000. Verder heeft er met terugwerkende kracht facturatie plaatsgevonden aan ESD in verband met een parkeerplaats voor in totaal € 43.000. Tot slot is een deel van het huurterrein van Nuon overgegaan naar RWE waarna € 30.000 meer is gerealiseerd dan begroot.

Optievergoedingen

Vanaf 2006 geldt dat de ontvangsten van gesloten opties eerst worden gereserveerd. Zodra er op de optie een transactie volgt, worden de opbrengsten in mindering gebracht op de te betalen aankoop- of erfpachtsom. Indien er geen transactie volgt, vallen de gegenereerde optieontvangsten vrij ten gunste van het resultaat. In een aantal optiecontracten is vastgelegd dat (een deel van) het betaalde optiegeld direct als opbrengst wordt gerekend. Alleen deze laatst genoemde optiegelden worden opgenomen in de begroting.

In 2012 is het betaalde optiegeld door Vopak en Advanced Power conform het optiecontract meteen als opbrengst gerekend. Doordat Advanced Power heeft besloten zich niet in de Eemshaven te gaan vestigen is een bedrag van € 152.000 vrijgevallen dat een aantal jaren geleden al was betaald. Verder zijn er betaalde optiegelden van Bard, Amasus Shipping en Heveskes Energy vrijgevallen in verband met het niet doorgaan van vestigingsplannen. In totaal is ruim € 154.000 meer optiegeld vrijgevallen dan begroot.

Vergoeding overslagfaciliteiten

De realisatie van de vergoeding voor overslagfaciliteiten is hoger uitgevallen dan begroot. Met name in de Beatrixhaven in de Eemshaven is meer gebruik gemaakt van openbare overslagfaciliteiten dan begroot.

TERREINEN NON CORE BUSINESS

Huur landerijen en opstallen/Vent- en jachtvergunningen/Recognities

De realisatie voor huur landerijen is ruim hoger uitgevallen omdat een aantal verhuurde hectares niet waren begroot. Tevens zijn er huuropbrengsten gerealiseerd voor een boerderij in Weiwerd dat niet was opgenomen in de begroting.

Vergoeding (nuts)infrastructuur

De opbrengst voor windturbines is ruim hoger uitgevallen in verband met een herindexering van de prijs waarmee in de begroting geen rekening was gehouden.

De opbrengsten voor Kabel- en leidingstroken en stikstof-, stoom- en persleidingen zijn conform de begroting.

RESULTAAT GRONDTRANSACTIES

In totaal is in 2012 4,2 hectare verkocht. In de begroting was uitgegaan van een verkoop van 4,6 hectare. Ondanks dat het verkochte aantal hectares iets lager ligt is de opbrengst ruim € 82.000 hoger uitgevallen.

In Delfzijl is grond verkocht aan B&S International, Marine Maintenance Service en Nieko Beheer. In de Eemshaven betreft het een verkoop aan Socar en 3 hectare aan AG Ems. Verder is na kadastrale inmeting gebleken dat de in het verleden verkochte terreinen aan Jan Snel en Wijnne & Barends groter uitvallen dan is betaald waardoor een afrekening heeft plaatsgevonden.

OVERIGE OPBRENGSTEN

De opbrengst voor dienstverlening derden is iets hoger uitgevallen. In de begroting bestaat deze opbrengst vooral uit doorberekening van uren van medewerkers van Groningen Seaports aan Fivelpoort en Groningen Railport. De doorberekening van deze uren is ruim lager uitgevallen. De hogere opbrengst komt voort uit een vergoeding van € 15.000 per jaar vanuit het Haven Afvalplan vanaf 2008 tot en met 2012 voor personeelslasten. Tot voor kort was niet bekend dat Groningen Seaports recht had op deze vergoeding.

De hogere overige opbrengst wordt vooral veroorzaakt door een exploitatie-afrekening van een kraan die vorig jaar door Elzinga is overgenomen. Deze afrekening is hoger uitgevallen dan verwacht. Verder is de vergoeding die OBt betaald voor een extra verzwaring van een kade opgenomen bij de overige opbrengsten, deze opbrengst was niet begroot. Een lagere opbrengst is gerealiseerd doordat een begrote vergoeding van NUON in verband met een koelwaterinlaat niet is gerealiseerd.

TOELICHTING BEGROTING VERSUS REALISATIE – lasten

LASTEN

CORE BUSINESS GERELATEERDE KOSTEN

De kosten voor Marketing en PR zijn vrijwel conform de begroting. Het grootste deel van de gerealiseerde kosten betreft bijdragen en sponsoring. Deze kosten zijn hoger uitgevallen dan begroot in verband met een bijdrage van € 60.000 voor Pronkjewaitjes op RTV Noord. De kosten voor de nieuwjaarsreceptie en het havendiner zijn lager uitgevallen dan begroot. Verder betreft het kosten voor het excursieprogramma 'Zout aan de broek' welke conform de begroting zijn uitgekomen.

De kosten voor productontwikkeling vallen eveneens lager uit dan begroot. De kosten voor een aantal geplande onderzoeken zijn lager uitgevallen of zijn uitgesteld naar volgend jaar. Gerealiseerde kosten betreffen onder andere kosten voor onderzoek naar een helihaven, veerverbinding Delfzijl - Knock en Greengrid.

PROJECT- EN TRANSACTIEGERELATEERDE KOSTEN

In de voorgaande jaren zijn de kosten voor onderzoek naar vertroebeling in de Eemshaven ten laste van het resultaat gebracht. In 2012 is besloten om deze uitgaven te activeren onder het project Energypark waardoor de kosten uit het verleden ter hoogte van € 554.000 ten gunste van het resultaat zijn geboekt. Verder is in 2012 de bijdrage aan de Stichting Natuurcompensatie als projectgerelateerde kosten geboekt.

De transactiegerelateerde kosten betreft kosten die gemaakt zijn ten behoeve van transacties in 2012 en transacties uit recente jaren. Het gaat hierbij onder andere om de kostprijs van de grond die is verkocht in 2012 en kosten voor het terrein dat in het verleden van Water & Soil is geweest.

STRUCTURELE ONDERHOUDSKOSTEN

De kosten voor het baggeren zijn ruim lager uitgevallen dan begroot. Met name het onderhoudsbaggerwerk in de Eemshaven is lager uitgevallen omdat tijdens de verdieping van de Eemshaven een groot deel van het onderhoudswerk is meegenomen. Verder vallen de kosten voor het onderzoek naar duurzaam bodembeheer ruim lager uit omdat dit onderzoek vertraging heeft opgelopen. In 2013 zal dit onderzoek worden voortgezet.

De kosten voor onderhoudsprojecten zijn in het verslagjaar hoger uitgevallen dan de begroting door de volgende zaken. De zeer lange winter van 2011/2012 heeft ertoe geleid dat de geprognostiseerde kosten voor gladheidsbestrijding noodzakelijkerwijs zijn overschreden. Een eind 2011 gegunde opdracht voor herstelwerkzaamheden met gietasfalt voor de schermdijk Delfzijl kon ook vanwege de weersomstandigheden niet in 2011 worden opgestart. Het gehele project is vervolgens doorgeschoven naar het boekjaar 2012 waar het niet was begroot. In 2012 is er versneld onderhoud ten gevolge van grote schade door zware ijsgang, van een van steigers noodzakelijk geweest. In samenhang

met veel schades in 2012, veroorzaakt door derden die niet verhaalbaar zijn gebleken, leidde dit tot een overschrijding van het jaarbudget steigers. De kosten voor het groenonderhoud in Delfzijl is lager uitgevallen dan begroot in verband met een aanbestedingsmeevaller. Ook het onderhoud aan kaden is lager uitgevallen.

De beheerskosten zijn ruim lager uitgevallen dan begroot doordat er een ontvangst is geweest voor te veel betaalde onroerend zaak belasting over objecten in de Eemshaven. Hierdoor is een bedrag van € 155.000 ontvangen van de gemeente Eemsmond. De kosten voor het gebruik van elektra is ruim hoger uitgevallen dan begroot.

PERSONEELSKOSTEN

De salariskosten en de overige sociale lasten zijn vrijwel conform de begroting uitgekomen. De pensioenlasten zijn hoger uitgevallen in verband met hoger premiepercentages.

De secundaire kosten personeel zijn ruim lager uitgevallen. Met name de scholingskosten en de reis- en verblijfkosten zijn lager dan begroot. Verder wordt er uit kostenoverweging bijvoorbeeld minder gebruik gemaakt van externe vergaderlocaties waardoor kosten lager uitvallen dan begroot.

De kosten voor inactieven zijn niet begroot. Het betreft hier kosten voor een ex-werknemer.

De externe loonkosten zijn lager uitgevallen dan begroot. Het betreft hier een saldo van externe inhuur en de doorbelasting van uren naar investeringsprojecten van de externe inhuur en intern personeel. Met name de doorbelasting van uren naar investeringsprojecten is hoger uitgevallen dan begroot.

OVERIGE KOSTEN

De huisvestingskosten zijn iets lager uitgevallen dan begroot omdat met name de kosten voor het onderhoud van het gebouw lager is uitgevallen.

De kosten voor middelen en materialen zijn eveneens lager uitgevallen. Onder deze post zijn met name de onderhoudskosten voor de bedrijfsinformatiesystemen en de lease-auto's begroot. De onderhoudskosten voor de bedrijfsinformatiesystemen zijn ruim lager uitgevallen dan begroot, de kosten voor de lease-auto's zijn conform de begroting.

De kantoorkosten zijn lager uitgevallen door besparingen over de hele linie. Zo zijn de kosten voor bijvoorbeeld abonnementen, telefonie, boekwerken en verzendkosten lager uitgevallen.

De administratie- en algemene kosten zijn ruim hoger uitgevallen dan begroot. In de begroting is geen rekening gehouden met advieskosten in verband met verzelfstandiging. Deze kosten bedragen voor 2012 bijna € 350.000. Verdere advieskosten betreft met name juridisch advies en kosten voor het opstellen van de groene havenvisie. Tot slot is onder de administratiekosten een bedrag ter hoogte van bijna € 1.472.000 als kosten genomen als voorziening voor oninbare vorderingen. Het grootste deel hiervan heeft betrekking op een vordering op Aldel.

MUTATIE VOORZIENINGEN

Voor het toekomstig onderhoud aan infrastructuur en baggerwerk is in 2012 een bedrag van ruim € 1,4 miljoen gedoteerd aan de voorzieningen. In de begroting is geen dotatie opgenomen.

AFSCHRIJVINGEN MATERIELE VASTE ACTIVA

De afschrijvingen zijn ruim € 132.000 hoger uitgevallen dan begroot. Dit is veroorzaakt doordat de afschrijving op nieuwe projecten hoger is uitgevallen. Bij het opstellen van de begroting wordt een schatting gemaakt van het moment dat een activum in gebruik wordt genomen. Vanaf dat moment wordt op het activum afgeschreven. In 2012 zijn meer projecten gereedgekomen waardoor er ook meer is afgeschreven.

FINANCIELE LASTEN

In totaal is in de begroting voor 2012 een bedrag van € 7,8 miljoen opgenomen als rentelasten waarvan € 3,3 miljoen wordt toegerekend aan investeringen en € 4,5 miljoen is begroot als exploitatiekosten.

De gerealiseerde rentelast bestaat uit kosten voor rente instrumenten, kasgeldleningen en rekening courant. Deze kosten worden conform de herziene notitie 'Nota activabeleid' verdeeld. Deze verdeling houdt in dat de rentelasten ten laste van de investeringsprojecten wordt gebracht zolang deze onderhanden is. Doordat een aantal projecten is uitgelopen is er meer rente toegerekend aan projecten dan begroot. Het gaat hierbij om ongeveer 0,7 miljoen extra toerekening aan projecten. Het deel dat niet ten laste wordt gebracht van de investeringsprojecten komt ten laste van het exploitatieresultaat. Ook de rentelasten die toe te rekenen zijn aan de overhedge komen ten laste van het exploitatieresultaat.

Verder heeft er een vrijval plaatsgevonden vanuit de voorziening derivatenportefeuille ter hoogte van ruim € 1,3 miljoen. In de begroting is hiermee geen rekening gehouden.

Tot slot wordt er jaarlijks een vast bedrag van in totaal € 190.000 aan de deelnemers betaald. Tot slot is er nog een renteopbrengst vanuit de rekening-couranten met Fivelpoort CV en Fivelpoort Beheer BV.

In totaal is bijna € 2,4 miljoen rente geboekt naar de exploitatie waar € 4,5 miljoen is begroot.

CIJFERS EN GRAFIEKEN

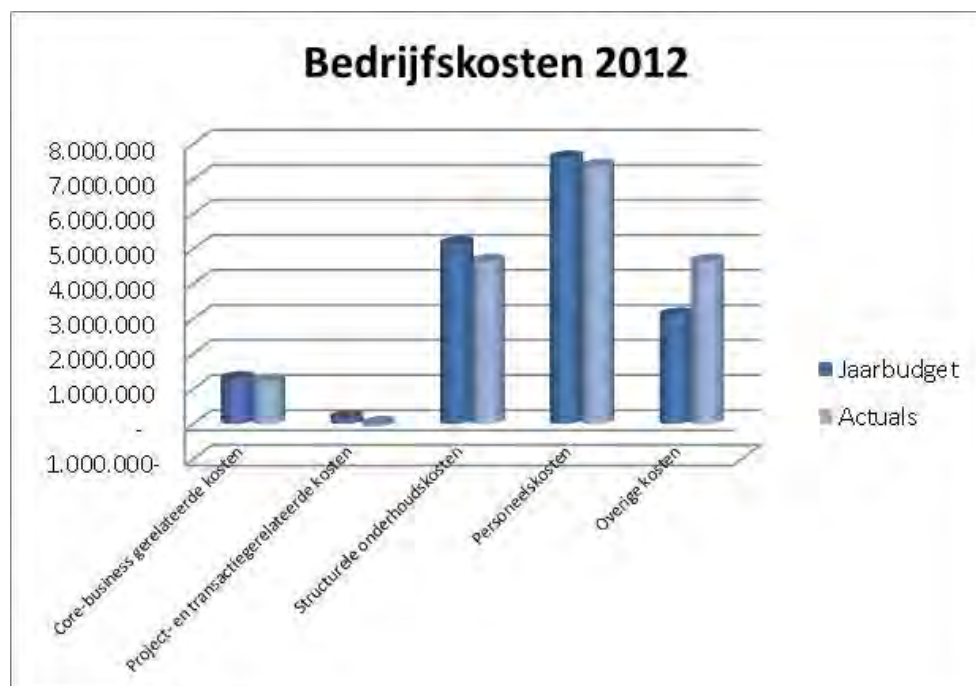
Bedrijfsopbrengsten

In de onderstaande grafieken worden de opbrengsten van Groningen Seaports schematisch weergegeven. Grafiek 1 laat de realisatie ten opzicht van de begroting zien. Grafiek 2 laat het aandeel van elke opbrengstcategorie ten opzichte van het totaal zien.

Bedrijfskosten

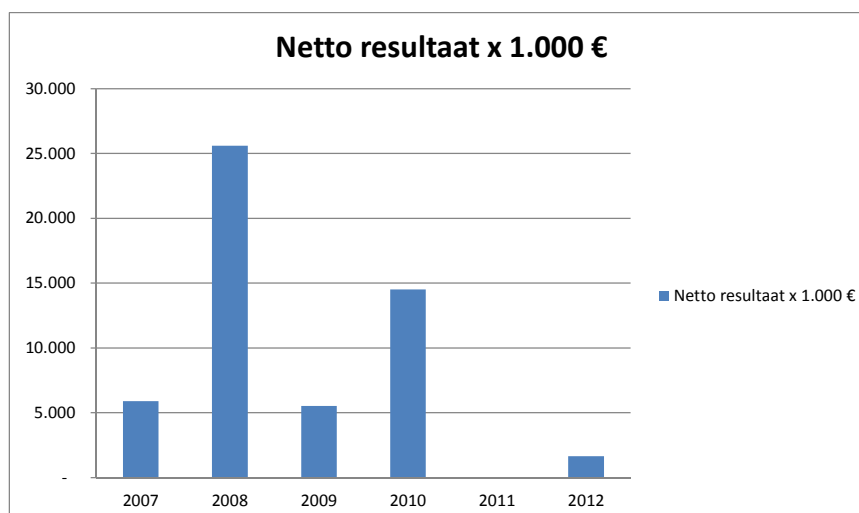
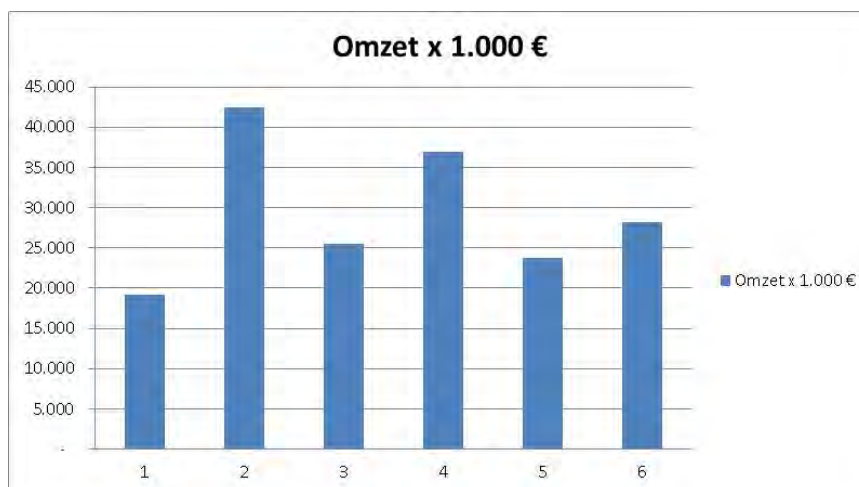
In de onderstaande grafieken worden de kosten van Groningen Seaports schematisch weergegeven. Grafiek 1 laat de realisatie ten opzichte van de begroting zien. Grafiek 2 laat het aandeel van elke kostencategorie ten opzichte van het totaal zien.

Kerncijfers

In het onderstaande overzicht worden een aantal kerncijfers weergegeven van 2006 tot en met 2012. In de grafieken op de volgende pagina worden een aantal kerncijfers in een grafiek weergegeven.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Terreinuitgifte hectaren	18,4	120,4	24,9	25,4	28,9	5,65
Goederenoverslag zeeschepen x 1.000 ton	3.130	3.310	2.904	3.380	3.134	3.594
Goederenoverslag binnenvaartschepen x 1.000 ton	4.672	4.673	3.987	4.242	4.917	5.111
Totaal overslag x 1.000 ton	7.802	7.982	6.899	7.622	8.052	8.705
Passagiersbewegingen x 1.000 personen	352	354	370	371	362	373
Aantal passagiersschepen	1.428	1.553	1.278	1.382	1.320	1.373
Aantal vissersschepen	1.478	1.365	1.092	969	825	966
Personeelsbestand aantal medewerkers	72	75	85	88	90	90
Omzet x 1.000 €	19.214	42.487	25.476	36.956	23.736	28.239
Netto resultaat x 1.000 €	5.899	25.597	5.525	14.514	63	1.644
Eigen vermogen tov balanstotaal %	60,5	61,0	69,3	59,4	53	50
Cash Flow x 1.000 €	8.020	28.057	6.843	12.408	4.100	7.392
Investerings bruto x mln. €	17,3	17,4	15	53,6	61,2	38,3

Leaflet Facts & Figures 2012

Op de volgende pagina's worden de gegevens uit de leaflet Facts & Figures weergegeven. Dit leaflet is door de afdeling Marketing & Marketresearch opgesteld en wordt gebruikt als promotiemateriaal.

A year in figures

Cargo throughput	8,705,000 tonnes
Sea-going vessels	4,593
Inland vessels	4,606
Passenger vessels	1,373
Passenger movements	372,963
Gross turnover	± € 28,257,000,- (provisional)
Net result	± € 3,011,000,- (provisional)
Newly established businesses	Marine Maintenance Service, Ballast Nedam
Newly extended businesses	DOW Chemicals, Socar, B&S International, Havenbedrijf Delfzijl, AG Ems, Orange Performance Sailcraft, Eneco Bio Golden Raand, Heuvelman Ibis

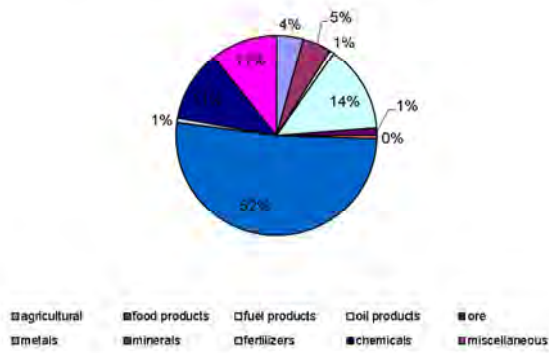
The ports

Total area	2,598 hectares
Available industrial area	Delfzijl: 420 hectares Eemshaven: 145 hectares
Draught seaports	Delfzijl: 9.0 m Eemshaven: 11.0 m
Draught inland ports	5.0 m
Mooring facilities Delfzijl:	Handelshaven: 850 m (quay) Handelshaven: 660 m (floating jetty) Zeehavenkanaal: 986 m (jetties)
Mooring facilities Eemshaven:	Julianahaven (southern part): 1,200 m (quay) Julianahaven (northern part): 1,100 m (bulk quay) Beatrixhaven (southern part): 700 m (quay) Emmahaven: 700 m (floating jetty) Wilhelminahaven: 1,250 m (quay)

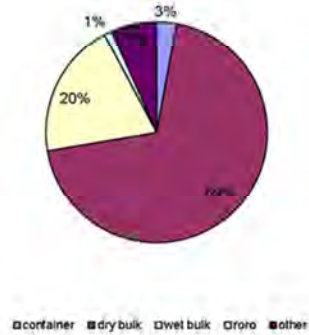
Business & employment

- Energy and industrial ports strategically located between two mainports
- 160 companies
- Main industries: energy (offshore wind, data), recycling, chemicals, logistics, agribusiness
- Core tasks: developing, facilitating and stimulating new business activities
- Direct employment: 5,346 people / Indirect employment: 10,725 people
- Chemical Cluster Delfzijl generates approx. 15% of the total annual chemical production of the Netherlands

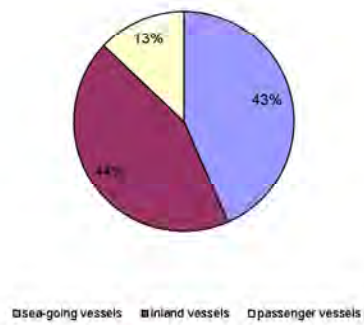
Incoming / Outgoing Cargo 2012 by Product

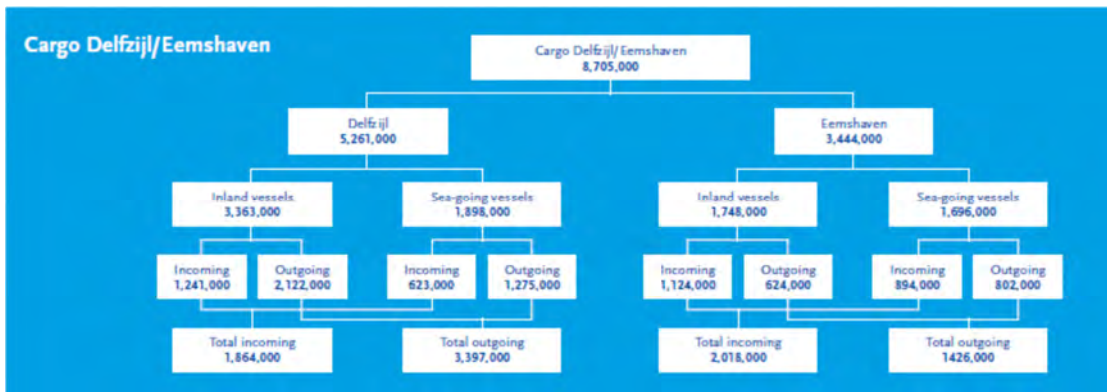

Incoming / Outgoing Cargo 2012 by Category

Vessel Movements 2012

Memo aan Algemeen Bestuur

Datum AB-vergadering: 14 juni 2013

Nummer: 2013.03674

Afdeling BO: W.H. Boneschansker

Directeur: H.D. Post

Onderwerp: Memo vergelijking met de jaarrekening 2012 conform de opstelling van het BBV

Wij dienen als gemeenschappelijke regeling haar jaarrekening op te stellen conform het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Uit de programmaverantwoording 2012 blijkt dat op een viertal punten wordt afgeweken van het BBV. Deze afwijkingen zijn hieronder samengevat:

1. waardering van deelnemingen vindt plaats tegen nettovermogenswaarde terwijl op grond van de BBV gewaardeerd dient te worden tegen verkrijgingsprijs, vervaardigingsprijs of lagere marktwaarde;
2. er is een kortlopende schuld opgenomen voor vakantiedagen terwijl op grond van de BBV voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten van vergelijkbaar volume geen verplichting mag worden opgenomen;
3. kunstvoorwerpen met cultuurhistorische waarde worden gewaardeerd op basis van de verkrijgingsprijs terwijl op grond van de BBV deze niet gewaardeerd mogen worden;
4. waardering van de erfpacht vindt plaats op basis van actuele waarde, terwijl op grond van de BBV gewaardeerd dient te worden tegen de eerste uitgifteprijs.

Deze memo beoogt inzicht te geven in de effecten op balansniveau indien voor deze vier onderdelen ook over wordt gegaan naar BBV-grondslagen. In de navolgende hoofdstukken wordt het effect met betrekking tot de waardering van erfpacht-gronden (nummer 4) afzonderlijk behandeld en de overige drie (nummer 1 tot en met 3) gezamenlijk.

Effecten verwerking erfpacht gronden (punt 4)

Wij hebben inmiddels een model opgesteld om, met terugwerkende kracht, een indruk te krijgen van de oorspronkelijke eerste uitgifteprijs. In het model zijn uitgangspunten opgenomen die achteraf zijn bepaald. Normaliter zou bij de uitgifte van de erfpachtgronden op contractsniveau een inschatting gemaakt moeten worden van verwachte looptijd, verwachte indexaties, verwachte disconteringsvoet en overige uitgangspunten. In het model zijn hiervoor achteraf generieke uitgangspunten gehanteerd (dus niet op contractsniveau). En om deze reden is de berekening een benadering van de eerste uitgifteprijs en hiermee een benadering van de waardering achteraf van de door ons gehanteerde waardering van de erfpachtgronden in de jaarrekening 2011.

Uit een eerste analyse van de uitkomsten van het model blijkt dat de waardering op basis van de eerste uitgifteprijs of lagere marktwaarde (waardering conform BBV) hoger ligt dan de huidige berekening (zoals opgenomen in de concept programmaverantwoording). Dit betekent dat de waardering ultimo 2011 als uitgangspunt gehanteerd kan worden (€ 124 mln).

Voor de in 2012 uitgegeven erfpachtcontracten dient een herberekening uitgevoerd te worden van deze eerste uitgifteprijs. Dit leidt waarschijnlijk tot een aanpassing van de 'gronden in erfpacht' en de 'reserve herwaardering industrieterreinen'. Op basis van eerste onderzoek leidt dit tot een verhoging van de waarde van circa € 25 miljoen. Opgemerkt te worden dat de achterliggende uitgangspunten nog niet in detail zijn vastgesteld en dat dit bedrag geen onderwerp is geweest van de accountantscontrole van Ernst & Young.

Effecten verwerking overige punten (punten 1 t/m 3)

Indien de programmaverantwoording voor deze onderdelen wordt opgesteld op basis van BBV zullen de effecten in de beginbalans van 2011 (dus eindbalans 2010) verwerkt moeten worden zodat de gehele concept-programma-verantwoording inclusief de vergelijkende cijfers, op basis van de BBV wordt opgesteld. Hieruit volgt ook dat het resultaat van 2012 en 2011 op basis van de BBV tot stand komen. In onderstaand overzicht is de eindbalans per 31 december 2012 opgenomen (* 1.000€). Uit de bijlagen is de opbouw vanaf de balans per 31 december 2010 te volgen:

Materiële vaste activa	Versie GSP	VJP's	Versie conform BBV
Investeringen met economisch nut	257.178		257.178
Investeringen in de openbare ruimte	486	-486	0
In erfpacht	139.185	20.676	159.861
			417.039
Financiële vaste activa			
Deelnemingen	1.215	-395	820
Langlopende vorderingen	1.241		1.241
			2.061
Vlottende activa			
Voorraden	80		80
Totaal vorderingen	40.647		40.647
Liquide middelen	427		427
			41.154
Totale activa	440.459	19.795	460.254
Eigen Vermogen			
Algemene Reserve	67.958	-452 1,2,3	67.506
Reserve herwaardering industrieterreinen	92.560	20.676	113.236
Bestemmingsreserves	57.970	-63	57.907
			238.649
Voorzieningen			29.969
Kortlopende schulden	190.358	-308	190.050
Netto resultaat	1.644	-58	1.586
Totale Passiva	440.459	19.795	460.254

Hierbij zijn enkele aannames gemaakt (vanwege het ontbreken van exacte gegevens):

- de hoogte van de reservering voor vakantiedagen wordt verondersteld niet te zijn gemuteerd ten opzichte van 31 december 2010 (zijnde € 308.000 (naar de positie van 31 december 2012)).

Bijlage:

1. Mutatie in jaarrekening 2010
2. Mutatie in jaarrekening 2011
3. Mutatie in jaarrekening 2012

Bijlage 1: Mutatie in jaarrekening 2010

	def JR 2010	VJP's	Aangepast 2010
Materiële vaste activa			
Investeringen met economisch nut	165.304		165.304
Investeringen in de openbare ruimte	462	-462	0
In erfpacht	97.159		97.159
	262.925		262.463
Financiële vaste activa			
Deelnemingen	1.028	-208	820
Langlopende vorderingen	3.346		3.346
	4.374		4.166
Vlottende activa			
Vorraden	66		66
Totaal vorderingen	23.520		23.520
Liquide middelen	125		125
	23.711		23.711
Totale activa	291.010	-670	290.340
Eigen Vermogen			
Algemene Reserve	57.446	-362	57.084
Reserve herwaardering industrieterrein	61.504		61.504
Bestemmingsreserves	53.905		53.905
	172.855		172.493
Voorzieningen	30.565		30.565
Kortlopende schulden	73.074	-308	72.766
Netto resultaat	14.514		14.514
Totale Passiva	291.008	-670	290.338

Verschillen BBV

- 1 Waardering Deelneming
- 2 Vakantiedagen
- 3 Kunstwerken
- 4 Erfpacht
- 5 Derivaten --> Ziet Ernst & Young niet als afwijking, derhalve geen vjp noodzakelijk

Ad Deelneming Fivelpoort:

- 1 - negatief gewaardeerd (lagere marktwaarde). Conform BBV, geen afwijking, derhalve geen vjp nodig

Deelneming Groningen Railport:

- waardering ultimo 2012 € 1.028.000 op basis van nettovermogenswaarde. Dient aangepast te worden naar verkrijgingsprijs van € 820.000. Aanpassing € 208.000

Eigen Vermogen (vergelijkende cijfers)	208	
Aan Deelneming		208

Ad Reservering vakantiedagen is op grond van BBV niet toegestaan. Waardering per ultimo 2010 niet inzichtelijk, daarom uitgegaan

- 2 deze niet gemuteerd is

Overige schulden	308	
Aan Eigen Vermogen (vergelijkende cijfers)		308

Ad

- 3 Kunstwerken mogen niet geactiveerd worden en worden nu tegen verkrijgingsprijs gewaardeerd

Eigen Vermogen (vergelijkende cijfers)	462	
Aan Materiële Vaste Activa		462

Ad

- 4 Vooralsnog gaan wij ervan uit dat waardering tegen eerste uitgifteprijs geen veranderingen laat zien in waarderingsprijs per 31/12/2010

Bijlage 2: Mutatie in jaarrekening 2011

	JR 2011	Correcties beginbalans (cf tabblad 2010)	JR 2011, na aanpassing beginbalans	Vjp's 2011	JR 2011, na VJP's
Materiële vaste activa					
Investerings met economisch nut	223.144		223.144		223.144
Investerings in de openbare ruimte	499	-462 3	37	-37 3B	0
In erfpacht	124.445		124.445		124.445
	348.088		347.626		347.589
Financiële vaste activa					
Deelnemingen	1.144	-208 1	936	-116 1B	820
Langlopende vorderingen	2.211		2.211		2.211
	3.355		3.147		3.031
Vlottende activa					
Vorraden	76		76		76
Totaal vorderingen	31.001		31.001		31.001
Liquide middelen	4.404		4.404		4.404
	35.481		35.481		35.481
Totale activa	386.924	-670	386.254	-153	386.101
Eigen Vermogen					
Algemene Reserve	67.958	-362 1,2,3	67.596		67.596
Reserve herwaardering industrieterrein	79.217		79.217		79.217
Bestemmingsreserves	57.907		57.907		57.907
	205.082		204.720		204.720
Voorzieningen	29.316		29.316		29.316
Kortlopende schulden	152.464	-308 2	152.156		152.156
Netto resultaat	63		63	-153 1B	-90
Totale Passiva	386.925	-670	386.255	-153	386.102

Verschillen BBV

- 1 Waardering Deelneming
- 2 Vakantiedagen
- 3 Kunstwerken
- 4 Erfpacht
- 5 Derivatens --> Ziet Ernst & Young niet als afwijking, derhalve geen vjp noodzakelijk

Ad 1B Waardestijging in 2011 moet worden teruggedraaid

Resultaat	116	
Aan Deelneming		116

- 2 Details niet inzichtelijk. Even ervan uitgegaan dat saldo ongewijzigd is gebleven tussen 2010-2012

Ad 3B In 2011 € 51k geïnvesteerd en 14k afgeschreven. Per saldo € 37k extra als last in het resultaat

Resultaat	37	
Aan Materiële Vaste Activa		37

- Ad 4 Vooralsnog gaan wij ervan uit dat waardering tegen eerste uitgifteprijs geen veranderingen laat zien in waarderingsprijs per 31/12/2011

Bijlage 3: Mutatie in jaarrekening 2012

	Concept JR 2012	Correcties beginbalans (cf tabblad 2010)	JR 2012, na correcties 2010	Vjp's 2011	JR 2012, na Correcties 2011	Vjp's 2012	JR 2012, na Correcties 2012
Materiële vaste activa							
Investerings met economisch nut	257.178		257.178		257.178		257.178
Investerings in de openbare ruimte in erfpacht	486	-462 3	24	-37 3B	-13	13 3C	0
	139.185		139.185		139.185	20676 4	159.861
	396.849		396.387		396.350		417.039
Financiële vaste activa							
Deelnemingen	1.215	-208 1	1.007	-116 1B	891	-71 1C	820
Langlopende vorderingen	1.241		1.241		1.241		1.241
	2.456		2.248		2.132		2.061
Vlottende activa							
Voorraden	80		80		80		80
Totaal vorderingen	40.647		40.647		40.647		40.647
Liquide middelen	427		427		427		427
	41.154		41.154		41.154		41.154
Totale activa	440.459	-670	439.789	-153	439.636	20.618	460.254
Eigen Vermogen							
Algemene Reserve	67.958	-362 1,2,3	67.596	-153 1B	67.443	63	67.506
Reserve herwaardering industrieterreine	92.560		92.560		92.560	20676 4	113.236
Bestemmingsreserves	57.970		57.970		57.970	-63	57.907
	218.488		218.126		217.973		238.649
Voorzieningen	29.969		29.969		29.969		29.969
Kortlopende schulden	190.358	-308 2	190.050		190.050		190.050
Netto resultaat	1.644		1.644		1.644	-58 1C	1.586
Totale Passiva	440.459	-670	439.789	-153	439.636	20.618	460.254

Verschillen BBV

- 1 Waardering Deelneming
- 2 Vakantiedagen
- 3 Kunstwerken
- 4 Erfpacht
- 5 Derivaten --> Ziet Ernst & Young niet als afwijking, derhalve geen vjp noodzakelijk

Ad
1C Waardestijging in 2012 moet worden teruggedraaid

Resultaat	71	
Aan Deelneming		71

Ad 2 Details niet inzichtelijk. Even ervan uitgegaan dat saldo ongewijzigd is gebleven tussen 2010-2012

Ad
3C In 2011 € 0k geïnvesteerd en 13k afgeschreven. Per saldo € 13k als bate in het resultaat

Materiele vaste activa	13	
Aan resultaat		13

Ad 5 Vooralsnog gaan wij ervan uit dat op basis van eerste onderzoek (geen accountantscontrole toegepast) een verschil aanwezig is tussen gehanteerde actuele waarde berekening én eerste uitgifteprijs van circa 20,6 miljoen op de in 2012 uitgegeven erfpachtgronden

Materiele vaste activa in Erfpacht

Groningen Seaports

Verlag van bevindingen 2012

VERTROUWELIJK

Aan het dagelijks bestuur van
Groningen Seaports
Postbus 20004
9930 PA DELFZIJL

Groningen, 2 mei 2013

RWOR-975J9L/RB/gkv

Betreft: verslag van bevindingen jaarrekeningcontrole 2012 van Groningen Seaports

Naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2012 van Groningen Seaports, brengen wij u hiermee verslag uit van onze bevindingen en aanbevelingen.

De onderwerpen die in dit verslag aan de orde komen, hebben onderdeel uitgemaakt van onze overwegingen bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de controlemaatregelen die zijn toegepast bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening van Groningen Seaports. De in dit verslag opgenomen bevindingen doen geen afbreuk aan ons oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2012.

Wij willen u als opdrachtgever met dit verslag zo goed mogelijk informeren.

Concepten van dit rapport zijn d.d. 19 maart 2013 besproken met mevrouw Heijnen-Nanninga en de heer Boneschanker en 25 maart 2013 besproken met het managementteam. Eventuele opmerkingen zijn verwerkt in dit verslag van bevindingen.

Wij stellen het op prijs bijgevoegd verslag nader aan u toe te lichten of eventuele vragen hierover van u te beantwoorden.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. R.H. Bouman RA

Inhoudsopgave

1	Bestuurlijke samenvatting	1
1.1	Reikwijdte controle	1
1.2	Interne beheersing goed op orde	1
1.3	Jaarrekening en BBV	1
1.4	Top drie aandachtspunten voor 2013	1
1.5	Overige belangrijke bevindingen	2
1.6	Prettige samenwerking	3
2	Onze controleaanpak	4
2.1	Reikwijdte van de opdracht	4
2.2	Controleaanpak	4
3	Uitkomsten van de controle	5
3.1	Controleverklaring	5
3.2	Oordeel controleverklaring	5
4	Bevindingen en aanbevelingen naar aanleiding van de controle	6
4.1	Analyse resultaat 2012 en ontwikkeling financiële positie ultimo 2012	6
4.2	Kwaliteit totstandkoming jaarrekening	6
4.3	Bevindingen en aanbevelingen - Getrouwheid	7
4.4	Bevindingen en aanbevelingen - Rechtmatigheid	9
5	Actuele ontwikkelingen	12
5.1	Vennootschapsbelasting	12
6	Informatie uit hoofde van onze functie als controlerend accountant	13

2012
Uitkomsten controle

1 Bestuurlijke samenvatting

1.1 Reikwijdte controle

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening van Groningen Seaports gecontroleerd. De jaarrekening is onder verantwoordelijkheid van de directie opgesteld. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht en het vastgestelde controleprotocol. Voor een verdere uitwerking van onze controleaanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestigingen, de managementletter en dit verslag.

1.2 Interne beheersing goed op orde

Zoals weergegeven in onze managementletter is de Planning & Controlcyclus van Groningen Seaports, voor zover wij dat hebben beoordeeld in het kader van de controle van de jaarrekening, goed opgezet. De processen die significant zijn voor onze controle worden door ons tussen "voldoende" en "uitstekend" aangemerkt. Het rechtmatigheidsbeheer is goed opgezet en het risicomanagement is in ontwikkeling. In onze managementletter zijn wij uitgebreid ingegaan op de actuele ontwikkelingen en hebben wij tevens aanbevelingen gegeven voor mogelijke verbeterpunten ten aanzien van de interne beheersing. Hiervoor verwijzen wij u naar onze managementletter.

1.3 Jaarrekening en BBV

In de afgelopen jaren heeft u bij het opstellen van de jaarrekening op een aantal onderdelen afgeweken van de geldende verslaggevingregels; het BBV (eveneens geldend voor gemeenschappelijke regelingen zoals Groningen Seaports). Deze afwijkingen heeft u in alle transparantie toegelicht.

Alhoewel wij vanuit een bedrijfsmatige invalshoek uw keuze kunnen begrijpen, blijven wij van mening dat u uw jaarrekening moet opstellen op basis van het BBV en wij als accountant moeten toetsen aan de geldende verslaggevingvoorschriften; het BBV, inclusief de recentere uitwerking hiervan in de vraag & antwoordrubrieken en de door de commissie BBV uitgebrachte notities. Tenslotte is Groningen Seaports een GR die wettelijk moet voldoen aan deze verslaggevingvoorschriften.

Ook de conceptjaarrekening 2012 bevatte afwijkingen van het BBV. Omdat de afwijkingen van het BBV een wezenlijke impact hebben op het beeld van de jaarrekening hebben wij uitgebreid stilgestaan bij de consequenties hiervan op onze voorgenomen (afkeurende) controleverklaring.

Uiteindelijk is afgesproken om een dubbele set met verantwoordingsinformatie op te stellen en aan te bieden aan het DB en AB. Eén set die voldoet aan de verslaggevingsrichtlijnen van de BBV (en welke uiteindelijk formeel wordt vastgesteld, inclusief controleverklaring) en één waarbij de verslaggevinggrondslagen consistent met voorgaande jaren wordt toegepast. Wij kunnen een goedkeurende controleverklaring afgeven bij de jaarrekening die is opgesteld op basis van de BBV.

1.4 Top drie aandachtspunten voor 2013

In onze managementletter en dit accountantsverslag zijn een aantal bevindingen en aanbevelingen opgenomen. Het is goed daarin prioriteiten aan te brengen. In deze paragraaf hebben wij daarom een top 3 van aanbevelingen weergegeven die naar onze mening het komende jaar met prioriteit moeten worden opgepakt.

1 Verzelfstandiging Groningen Seaports

De verzelfstandiging van Groningen Seaports zal medio 2013 voor besluitvorming worden voorgelegd aan de Raden en Staten. Het is een proces wat al een aantal jaren loopt en waarbij uitgebreide (experts)onderzoeken zijn uitgevoerd. Bij de verzelfstandiging zullen de aandelen in handen komen van de GR, welke blijft voortbestaan. De activiteiten en dus alle activa/passiva worden ingebracht in de N.V., terwijl de gronden achterblijven in de GR, waarbij deze in erfpacht worden uitgegeven aan de N.V. Wij gaan graag vroegtijdig in overleg over de inbrengbalans, eventuele wijzigingen in de waarderinggrondslagen en de financiële gevolgen hiervan voor de jaarrekeningen 2013.

2 Waardering erfpachtgronden

In de jaarrekening 2012 worden de erfpachtgronden gewaardeerd op basis van de eerste uitgifteprijs. U heeft een model opgesteld om met terugwerkende kracht deze waardering op basis op eerste uitgifteprijs te benaderen. Wij kunnen instemmen met de waardering van de erfpachtgronden in de jaarrekening 2012.

Ten behoeve van de waardering in een verzelfstandigde NV adviseren wij Groningen Seaports een position paper te schrijven ten behoeve van de waardering van de erfpachtgronden. Hierin kunnen onder ander de systematiek, de uitgangspunten, de verslaggevingsvoorschriften en de procedures rondom de totstandkoming van de waardering worden vastgelegd. Wij adviseren u, gezien de materialiteit van deze erfpachtgronden, de position paper te laten goedkeuren door het dagelijks bestuur en de toezichthoudende organen van Groningen Seaports bij verzelfstandiging. Inmiddels bent u hiermee begonnen.

3 Waardering Fivelpoort

Eén van de deelnemingen van Groningen Seaports betreft Fivelpoort CV. De waardering van deze deelneming hangt sterk samen met de onderliggende grondexploitatie en de gerealiseerde verkopen en de verwachte verkopen in de komende jaren. Wij kunnen instemmen met de huidige waardering in de jaarrekening van Groningen Seaports. Indien in 2013 de verkopen stagneren of de verkoopprijzen niet gerealiseerd kunnen worden, zal komend jaar opnieuw getoetst moeten worden of de verliesvoorziening wel toereikend is.

Wij verwijzen naar de betreffende hoofdstukken voor een inhoudelijke toelichting.

1.5 Overige belangrijke bevindingen

1.5.1 Derivaten juist verwerkt in de jaarrekening 2012

In de afgelopen jaren heeft Groningen Seaports ter verwezenlijking van haar doelstellingen forse investeringen gepleegd in de aanleg van havens, infrastructuur, het bouwrijp maken van de verschillende bedrijventerreinen, etc. Ultimo 2012 bedragen de investeringen in materiële vaste activa (havens, kades, infrastructuur, bedrijventerreinen welke in erfpacht worden uitgegeven, etc.) € 417 miljoen, ten opzichte van een balanstotaal van € 460 miljoen. De activiteiten van Groningen Seaports worden voornamelijk gefinancierd middels eigen vermogen (ultimo 2012 € 239 miljoen) en kortlopende kasgeldleningen (ultimo 2012 € 176 miljoen).

Het ineffektieve deel van de hedge-relatie is door Groningen Seaports in lijn met de gedachtegang van het BBV ultimo 2012 volledig voorzien voor een bedrag van € 1,5 miljoen. Wij hebben de aan de voorziening derivatenportefeuille ten grondslag liggende berekening getoetst en hierbij geen bijzonderheden geconstateerd. Wij kunnen derhalve instemmen met de ultimo 2012 opgenomen voorziening voor het ineffektieve gedeelte van de derivatenportefeuille.

1.6 Prettige samenwerking

Wij zijn van mening dat het proces van totstandkoming van de jaarrekening door uw organisatie adequaat beheerst wordt, rekening houdend met de omstandigheden en de mogelijkheden die de huidige strakke tijdsplanning geeft. Wij zijn van mening dat de samenwerking met uw organisatie prettig is verlopen.

2 Onze controleaanpak

2.1 Reikwijdte van de opdracht

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening van Groningen Seaports gecontroleerd. De jaarrekening is onder verantwoordelijkheid van de directie opgesteld. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht en het vastgestelde controleprotocol. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

2.2 Controleaanpak

Onze controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van zowel de baten en lasten als de activa en passiva, alsmede het voor de naleving van de wet- en regelgeving relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn, maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van Groningen Seaports.

Tevens omvat een controle het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het Dagelijks Bestuur van Groningen Seaports gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

U heeft ons voor het boekjaar 2012 opgedragen om bij onze oordeelsvorming uit te gaan van de hierna vermelde goedkeuringstolerantie:

Goedkeuringstolerantie	Bedrag	Goedkeurend	Beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	€ 252.000	≤ 1%	> 1% < 3%	–	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	€ 757.000	≤ 3%	> 3% < 10%	≥ 10%	–

Het normenkader en de goedkeuringstolerantie zijn in 2012 vastgesteld als onderdeel van het controleprotocol. De door ons gehanteerde rapporteringstolerantie bedraagt € 12.500.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

3 Uitkomsten van de controle

In dit hoofdstuk behandelen wij de uitkomsten van onze werkzaamheden naar aanleiding van de controle van de jaarrekening van Groningen Seaports.

3.1 Controleverklaring

Wij zullen Groningen Seaports machtigen onze controleverklaring bij de jaarrekening 2012 op te nemen. Hierbij zijn wij ervan uitgegaan dat de nu overlegde jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld. Indien er nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve vorm van de jaarrekening dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierin mag worden opgenomen.

Uit hoofde van onze controletaak hebben wij alleen de financiële gegevens in de jaarrekening gecontroleerd. De in het jaarverslag opgenomen kengetallen en toelichtingen daarop hebben wij niet gecontroleerd. Dit is ook als zodanig aangegeven in de "opdrachtparagraaf" van onze controleverklaring.

3.2 Oordeel controleverklaring

3.2.1 Goedkeurende controleverklaring getrouwheid

Bij de jaarrekening van Groningen Seaports zullen wij een goedkeurende controleverklaring afgeven met betrekking tot de getrouwheid.

Tijdens onze controle hebben wij een aantal kleinere fouten en onzekerheden geconstateerd. Deze controleverschillen zijn inmiddels allemaal verwerkt in de thans voorliggende jaarrekening.

3.2.2 Goedkeurende controleverklaring rechtmatigheid

Bij de jaarrekening van Groningen Seaports zullen wij eveneens een goedkeurende controleverklaring afgeven met betrekking tot de rechtmatigheid.

4 Bevindingen en aanbevelingen naar aanleiding van de controle

4.1 Analyse resultaat 2012 en ontwikkeling financiële positie ultimo 2012

Financiële positie ultimo 2012

Op basis van de jaarrekeningen 2012 en 2011 is de financiële positie van Groningen Seaports als volgt samengesteld:

(in duizenden euro's)	2012	2011
Totaal eigen vermogen	238.649	205.720
Solvabiliteit in procenten balanstotaal (eigen vermogen/totaal vermogen)	52	53

Het eigen vermogen ultimo 2012 is inclusief een bestemmingsreserve herwaardering op de erfpachtgronden van € 113,2 miljoen (2011: € 79,2 miljoen).

Zoals uit bovenstaande opstelling blijkt, is de reservepositie van Groningen Seaports ten opzichte van 2011 verbeterd, wat voornamelijk wordt veroorzaakt door de eerste uitgifte van de erfpachtgronden 2012.

4.2 Kwaliteit totstandkoming jaarrekening

4.2.1 Jaarrekening & Kwaliteit van de administratie

Wij hebben in overleg met uw organisatie een lijst met op te leveren stukken opgesteld. De oplevering is voorafgaand aan en gedurende de controle met u besproken, rekening houdend met de afspraken ter zake.

Wij zijn van mening dat het proces van totstandkoming van de jaarrekening door uw organisatie adequaat beheerst wordt, rekening houdend met de omstandigheden en de mogelijkheden die de huidige strakke tijdsplanning geeft. Wij zijn van mening dat de samenwerking met uw organisatie prettig is verlopen. Met name de snelle afwikkeling van vragen en openstaande punten door uw organisatie hebben wij als zeer plezierig ervaren.

Naar aanleiding van onze ervaringen in het eerste jaar van de controle van de jaarrekening van Groningen Seaports, stellen wij voor het komend jaar in overleg met uw organisatie de planning en de op-te-leveren-stukkenlijst verder te optimaliseren.

4.2.2 Interne audit rechtmatigheid

De door Groningen Seaports uitgevoerde interne audits zijn conform planning verlopen. De gedetailleerde bevindingen uit de interne audits zijn opgenomen in hoofdstuk 4.4.

4.3 Bevindingen en aanbevelingen - Getrouwheid

4.3.1 Inleiding

In de navolgende paragrafen zijn de bevindingen naar aanleiding van de controle van de verschillende posten van de jaarrekening van Groningen Seaports opgenomen. Er resteren uiteindelijk geen controleverschillen.

4.3.2 Stelselwijziging

Tot en met de jaarrekening 2011 week u op vier onderdelen van de voor u geldende waarderingsgrondslagen. Bij het opstellen van de jaarrekening 2012 heeft u ervoor gekozen om op vier onderdelen een stelselwijziging doorgevoerd om opnieuw aansluiting te vinden bij de voor u geldende BBV-grondslagen. In de jaarrekening 2011 weken de volgende onderdelen af van BBV:

- Waardering van de erfpacht vond plaats op basis van actuele waarde, terwijl op grond van de BBV gewaardeerd dient te worden tegen de eerste uitgifteprijs.
- Waardering van deelnemingen vond plaats tegen netto-vermogenswaarde terwijl op grond van de BBV gewaardeerd dient te worden tegen verkrijgingsprijs, vervaardigingsprijs of lagere marktwaarde.
- Kunstvoorwerpen met cultuurhistorische waarde werden gewaardeerd op basis van de verkrijgingsprijs terwijl op grond van de BBV deze niet gewaardeerd mogen worden.
- Er was een kortlopende schuld opgenomen voor vakantiedagen terwijl op grond van de BBV voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten van vergelijkbaar volume geen verplichting mag worden opgenomen.

In de jaarrekening heeft u deze stelselwijziging doorgevoerd met terugwerkende kracht tot 1 januari 2011. In de toelichting dient Groningen Seaports informatie op te nemen waaruit blijkt wat de effecten zijn en hoe de stelselwijziging verwerkt is.

4.3.3 Waardering erfpachtgronden

Groningen Seaports heeft haar erfpachtgronden tot de jaarrekening 2012 gewaardeerd op basis van actuele waarde, welke is gesteld op bedrijfswaarde, berekend als de netto contante waarde van de toekomstig opbrengsten verminderd met de toekomstige kosten.

Op grond van de geldende verslaggevingrichtlijnen, het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (hierna: BBV), dient erfpacht gewaardeerd te worden op basis van verkrijgings of vervaardigingsprijs (artikel 63, lid 1), waarbij voor de verkrijgingsprijs geldt dat voor in erfpacht uitgegeven gronden worden gewaardeerd tegen de uitgifteprijs van de eerste uitgifte. Groningen Seaports had tot de jaarrekening 2012 ervoor gekozen om, in afwijking van de BBV, aangepaste waarderingsgrondslagen te hanteren.

In overleg is afgesproken om voor 2012 alsnog de eerste uitgifteprijs in kaart te gaan brengen en de erfpachtgronden in de jaarrekening 2012 te waarderen op basis van eerste uitgifteprijs.

Op grond van de aanwezige contractspecificaties heeft u achteraf alsnog de eerste uitgifteprijs benaderd. De opgestelde berekening is een benadering, omdat het niet meer mogelijk is om met terugwerkende kracht alle uitgangspunten (disconteringsvoet, indexaties, verwachte looptijd van het contract) op individueel contractsniveau te herleiden. Wij hebben de onderbouwing gecontroleerd en kunnen instemmen met de in de jaarrekening 2012 opgenomen waardering per 31 december 2011. Voor de in 2012 uitgegeven erfpachtgronden en aangegane contracten heeft u een berekening opgesteld op basis van de huidige verwachtingen. Dit heeft geleid tot een verhoging van de waarde van de gronden ten opzichte van 2011 van € 35,4 miljoen. Wij hebben de berekening gecontroleerd en kunnen instemmen met de waardering van deze contracten.

Resumerend kunnen wij instemmen met de waardering van de erfpachtcontracten per ultimo 2012. Wij raden u wel aan om:

- het model in 2013 verder te verfijnen;
- de eraan liggende (ingeschatte) uitgangspunten in detail door te nemen en hierover een position paper te schrijven over de door u gekozen systematiek, inclusief gekozen en beargumenteerde uitgangspunten;
- de uitgangspunten en berekening te laten goedkeuren door het bestuur en de toezichthoudende organen van Groningen Seaports.

Naar verwachting is 2012 het laatste jaar dat de erfpacht-gronden gewaardeerd zijn in de jaarrekening van de Gemeenschappelijke Regeling van Groningen Seaports omdat deze in 2013 gewaardeerd worden in de verzelfstandigde N.V. Voor de waardering van de erfpachtgronden in de jaarrekening 2013 van de N.V. kunnen andere waarderingsgrondslagen worden toegepast. Waardering van de erfpachtgronden op basis van actuele waarde is dan wel toegestaan.

4.3.4 Waardering deelneming Fivelpoort CV

Eén van de deelnemingen van Groningen Seaports betreft Fivelpoort CV. Bedrijvenpark Fivelpoort is een duurzaam en hoogwaardig MKB-terrein voor bedrijven in de dienstverlenende sector en de kleinschalige industrie. Hoewel het belang van Groningen Seaports in Fivelpoort CV slechts 33,33% bedraagt, is Groningen Seaports middels de beherend vennoot Fivelpoort Beheer BV (waarvan Groningen Seaports enig aandeelhouder is), volledig aansprakelijk voor een tekort in het vermogen van Fivelpoort CV.

Ultimo 2012 heeft Groningen Seaports voor de vermogenstekorten van Fivelpoort CV (en Fivelpoort Beheer BV) een verliesvoorziening gevormd voor een totaalbedrag van € 4,5 miljoen.

In het kader van de jaarrekeningcontrole hebben wij de waardering van deze deelnemingen (en de hiermee samenhangende verliesvoorzieningen) gecontroleerd. Als onderdeel hiervan hebben wij het aan de waardering van Fivelpoort CV ten grondslag liggende exploitatiemodel (welke loopt van 2012 tot 2042) beoordeeld. De belangrijkste uitkomsten (kavelverkoop en verkoopprijzen) van deze werkzaamheden kunnen als volgt worden weergegeven:

- De in 2012 en 2013 gerealiseerde kavelverkoop liggen in lijn met geprognosticeerde kavelverkoop; om deze reden kunnen wij derhalve instemmen met de gehanteerde kavelverkoop.
- De in 2012 en 2013 gerealiseerde verkoopprijzen liggen op of boven het niveau van de in het exploitatiemodel gehanteerde verkoopprijzen; om deze reden kunnen wij derhalve instemmen met de in het exploitatiemodel gehanteerde verkoopprijzen.

Resumerend kunnen wij instemmen met de door u opgenomen voorziening voor Fivelpoort CV, al zal komende jaren waakzaamheid geboden blijven om te bewaken dat kavelverkoppen en prijzen gerealiseerd worden. Indien in 2013 de verkopen stagneren of de verkoopprijzen niet gerealiseerd kunnen worden, zal komend jaar opnieuw getoetst moeten worden of de verliesvoorziening wel toereikend is.

4.3.5 Derivaten juist verwerkt in de jaarrekening 2012

In de afgelopen jaren heeft Groningen Seaports ter verwezenlijking van haar doelstellingen forse investeringen gepleegd in de aanleg van havens, infrastructuur, het bouwrijp maken van de verschillende bedrijventerreinen, etc. Ultimo 2012 bedragen de investeringen in materiële vaste activa (havens, kades, infrastructuur, bedrijventerreinen welke in erfpacht worden uitgegeven, etc.) € 417 miljoen, ten opzichte van een balanstotaal van € 460 miljoen. De activiteiten van Groningen Seaports worden voornamelijk gefinancierd middels eigen vermogen (ultimo 2012 € 239 miljoen) en kortlopende kasgeldleningen (ultimo 2012 € 176 miljoen).

Door de in aard en omvang toegenomen activiteiten (en activa) van Groningen Seaports, ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt en de wet- en regelgeving is Groningen Seaports gericht op een actief financierings- en treasurybeleid. De treasuryfunctie van Groningen Seaports is onder meer gericht op het beschermen van het vermogen en de resultaten tegen financiële risico's.

Ter afdekking van het renterisico op de kasgeldleningen heeft Groningen Seaports in de periode 2007-2009 een aantal derivaten (renteswaps) afgesloten. Ultimo 2012 bestaat de derivatenportefeuille van Groningen Seaports uit een viertal renteswaps met een hoofdsom van € 176 miljoen. Middels de huidige derivatenportefeuille is het renterisico op de kasgeldleningen tot en met het eerste kwartaal van 2014 (meer dan) volledig afgedekt. Vanaf het tweede kwartaal van 2014 is het renterisico op de kasgeldleningen afgedekt voor een bedrag van € 100 miljoen.

Ten aanzien van de derivatenportefeuille past Groningen Seaports kostprijshedge-accounting toe. Uit een interne analyse van Groningen Seaports blijkt dat vanaf het tweede kwartaal van 2013 tot en met het eerste kwartaal van 2014 naar verwachting sprake zal zijn van een overhedge. Dit betekent dat de totale hoofdsom van de derivatenportefeuille de totale omvang van de kasgeldleningen naar verwachting zal overschrijden, waardoor een deel van de hedge-relatie ineffectief is.

Het ineffectieve deel van de hedge-relatie is door Groningen Seaports in lijn met de gedachtegang van het BBV ultimo 2012 volledig voorzien voor een bedrag van € 1,5 miljoen. Wij hebben de aan de voorziening derivatenportefeuille ten grondslag liggende berekening getoetst en hierbij geen bijzonderheden geconstateerd. Wij kunnen derhalve instemmen met de ultimo 2012 opgenomen voorziening voor het ineffectieve gedeelte van de derivatenportefeuille.

4.4 Bevindingen en aanbevelingen - Rechtmatigheid

4.4.1 Algemene opmerking ten aanzien van rechtmatigheid

In het kader van de rechtmatigheid besteden wij aandacht aan de volgende aspecten:

- begrotingsrechtmatigheid;
- het misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium (M&O);
- niet-financiële beheershandelingen; en
- voorwaardencriterium.

De begrotingsrechtmatigheid

De overschrijdingen inzake de begrote baten en lasten zijn toereikend toegelicht in de jaarrekening.

Het misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium (M&O)

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Groningen Seaports heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik meegenomen in de reguliere interne audits. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

Niet-financiële beheershandelingen

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf weerstandsvermogen van het jaarverslag. Daarnaast hebben wij gericht geïnformeerd naar de lopende procedures waarbij Groningen Seaports betrokken is, teneinde indicaties te verkrijgen over de eventuele risico's op dit vlak. Op grond hiervan beschikken wij niet over aanwijzingen die een nader onderzoek naar de (financiële) gevolgen noodzakelijk maken.

Voorwaardencriterium

Onze uitkomsten en aanbevelingen inzake het voorwaardencriterium zijn opgenomen in de navolgende paragrafen. In het algemeen verdient het aanbeveling om op korte termijn nader te onderzoeken of de bevindingen structureel zijn en hoe u uw werkprocessen kunt aanpassen zodat waarborgen ingebouwd worden om bevindingen te beperken dan wel vroegtijdig te signaleren.

4.4.2 Rechtmatigheid, naleving inkoop- en aanbestedingsbeleid

In 2012 heeft Groningen Seaports een interne audit uitgevoerd op onder andere het inkoop- en aanbestedingsproces. Hierbij is geconstateerd dat voor een bedrag van circa € 1,4 miljoen 2b diensten (Europese aanbestedingsregels) zijn ingekocht. Dit betekent onder meer dat de gunning van de dienst binnen 48 bij de Europese instanties gemeld moeten worden. Omdat Groningen Seaports heeft verzuimd de gunning van deze opdrachten te melden, is er sprake van formele rechtmatigheidsfouten die niet meetellen voor ons oordeel.

4.4.3 Rechtmatigheid; renterisiconorm en kasgeldlimiet

In de paragraaf financiering is een analyse gegeven van de naleving van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Seaports is van mening dat door de renteswap de rente typische looptijd van het kort vreemd vermogen lang is gemaakt. Om die reden wordt naar uw mening de kasgeldlimiet niet overschreden.

Indien het kort vreemd vermogen vanwege de renteswap het karakter heeft gekregen van lang vreemd vermogen, kan de vraag gesteld worden of is voldaan aan de renterisiconorm. De renterisiconorm heeft als doel de rentegevoeligheid van de portefeuille van leningen van overheden met een looptijd van een jaar of langer te beperken. Dit komt erop neer dat de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen in een bepaald jaar niet meer mogen bedragen dat 20% van het begrotingstotaal.

In 2012 heeft u voldaan aan renterisiconorm omdat in dit jaar geen renteherziening heeft plaatsgevonden. Uit de Financieringsparagraaf is echter ook af te leiden dat in 2014 niet wordt voldaan aan de renterisiconorm, omdat in 2014 een renteherziening plaats gaat vinden voor een groter bedrag dan 20% van de begrote lasten. De hieraan gerelateerde financiële beheershandeling (het sluiten van de contracten) heeft echter niet in 2012, maar al in een eerder jaar plaatsgevonden. Daarbij komt dat, vanwege de geplande verzelfstandiging naar een N.V., deze norm in 2014 niet meer van toepassing zal zijn. Wij hebben deze afwijking ingeschat als een formele onrechtmatigheid, die geen effect heeft op onze controleverklaring.

**Vooruitblik naar
2013**

5 Actuele ontwikkelingen

5.1 Vennootschapsbelasting

Op 11 mei 2012 heeft de Staatssecretaris van Financiën zijn Notitie Belastingplicht Overheidsbedrijven aan de Eerste en Tweede Kamer gezonden. Deze notitie is onderdeel van het langlopende proces van de herziening van de belastingpositie van overheidsbedrijven, met name op het gebied van de vennootschapsbelasting. Het belangrijkste doel van de voorgenomen herziening is zo veel mogelijk te voorkomen dat overheidsbedrijven een concurrentievoordeel (kunnen) hebben doordat zij geen vennootschapsbelasting betalen. Dit wordt niet alleen vanuit economisch oogpunt onwenselijk geacht, maar is tevens in strijd met Europese staatssteunregels.

In de Notitie Belastingplicht Overheidsbedrijven heeft de staatssecretaris van Financiën aangekondigd:

- (i) alle indirecte overheidsbedrijven (zoals BV's en NV's) integraal te willen belasten voor de vennootschapsbelasting; en
- (ii) overheden te willen verplichten hun concurrerende activiteiten in te brengen in een (belaste) BV of NV.

Ook voor aan de overheid gelieerde stichtingen en verenigingen zou belastingplicht kunnen ontstaan door de concurrerende activiteiten (mits zij fiscaal gezien een onderneming drijven).

Opvallend is dat dit onderwerp na de val van het Kabinet niet controversieel is verklaard en dat tijdens de eerste behandeling in de Tweede Kamer deze zomer is aangedrongen op een snelle invoering van de beoogde wettelijke regeling. Dat alles doet vermoeden dat de invoering relatief snel zal plaatsvinden. Het gerucht gaat dat de beoogde ingangsdatum 1 januari 2014 zou zijn. De komende periode zullen diverse consultatierondes plaatsvinden met onder andere de ministeries, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het Interprovinciaal Overleg en de Unie van Waterschappen.

Het moge duidelijk zijn dat de voorgenomen wijzigingen grote gevolgen kunnen hebben, zowel in financieel opzicht als voor de juridische structuur van uw organisatie.

Wij hebben begrepen dat u de impact voor uw onderneming in kaart aan het brengen bent. Ernst & Young is fiscaal nauw bij andere havenbedrijven betrokken en kan u hierbij desgewenst bij helpen.

6 Informatie uit hoofde van onze functie als controlerend accountant

Vanuit onze functie als controlerend accountant hebben wij u in eerdere passages van deze brief geïnformeerd omtrent de resultaten en de financiële positie van uw organisatie, een en ander gebaseerd op de jaarrekening 2012, de uitkomsten van onze controle en diverse nieuwe ontwikkelingen op het gebied van verantwoording en verslaggeving die voor u relevant zijn. Daarnaast hechten wij er tevens aan u terdege te informeren over de inhoud en reikwijdte van de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole uitgevoerde wettelijk uitgevoerde taken. Deze informatie treft u aan in onderstaand overzicht van aandachtsgebieden:

Aandachtsgebied	Mededeling
Algemeen aanvaarde controlestandaarden	
Onze controle is verricht in overeenstemming met Nederlands recht waaronder het Besluit accountantscontrole decentrale overheden. Dit betekent dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat. Onderdeel van onze controle is het uitvoeren van een evaluatie van de internebeheersingsmaatregelen teneinde de mate en diepgang van onze testwerkzaamheden te plannen.	Bij de jaarrekening 2012 zullen wij een goedkeurende controleverklaring afgeven op het gebied van de getrouwheid en de rechtmatigheid.
Belangrijke verslaggevingsgrondslagen	
Wij beoordelen de keuze van en de wijzigingen in belangrijke verslaggevingsgrondslagen en controleren de toepassing van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).	<p>In de afgelopen jaren heeft Groningen Seaports bij het opstellen van de jaarrekening op een aantal onderdelen afgeweken van de geldende verslaggevingregels; het BBV (eveneens geldend voor gemeenschappelijke regelingen zoals Groningen Seaports). Deze afwijkingen heeft Groningen Seaports in alle transparantie toegelicht.</p> <p>Ook de conceptjaarrekening 2012 bevatte afwijkingen van het BBV. Omdat de afwijkingen van het BBV een wezenlijke impact hebben op het beeld van de jaarrekening hebben wij met het management en het Dagelijks Bestuur uitgebreid stilgestaan bij de consequenties hiervan op onze voorgenomen (afkeurende) controleverklaring.</p> <p>Uiteindelijk heeft Groningen Seaports de jaarrekening 2012 opgesteld in overeenstemming met het BBV. Doordat hiertoe een aantal waarderingsgrondslagen zijn aangepast door Groningen Seaports is sprake van een stelselwijziging.</p>

	Deze wijzigingen zijn retrospectief verwerkt, waarbij eveneens de vergelijkende cijfers in de jaarrekening 2012 zijn aangepast. Wij hebben vastgesteld dat deze stelselwijziging juist is verwerkt in de jaarrekening 2012 en toereikend is toegelicht.
Onze mening over de gehanteerde waarderingsgrondslagen en naleving van wettelijke bepalingen en richtlijnen voor de financiële verslaggeving	
<p>Wij bespreken met de directie de kwaliteit en niet alleen de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de consistente toepassing daarvan, alsmede de duidelijkheid en volledigheid van de jaarverslaggeving.</p> <p>In deze bespreking komen tevens zaken aan de orde die een significante invloed hebben op de kwaliteit van de jaarverslaggeving, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nieuwe of gewijzigde waarderingsgrondslagen; - schattingen, beoordelingen en onzekerheden; - bijzondere transacties; - waarderingsgrondslagen met betrekking tot significante jaarrekeningposten, inclusief het tijdstip waarop transacties plaatsvinden en de periode waarin die worden verantwoord. 	<p>De gekozen waarderingsgrondslagen zijn aanvaardbaar (zie tevens bovenstaande toelichting op de gehanteerde verslaggevingsgrondslagen).</p> <p>De waarderingsgrondslagen zijn verder consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.</p>
Aandachtsgebied	Mededeling
Verschillen van inzicht met het management over administratieve en verslaggevingskwesties	
	Er zijn geen verschillen van inzicht met de directie over de waarderingsgrondslagen, de financiële administratie, de verslaggeving of onze controlewerkzaamheden.
Beoordelingen en schattingen van het management	
Voor het opstellen van de jaarrekening moeten vaak schattingen worden gemaakt. Bepaalde schattingen zijn van bijzonder belang door hun invloed op de jaarrekening en de waarschijnlijkheid dat toekomstige gebeurtenissen significant afwijken van de verwachtingen van de directie.	Wij onderschrijven de schattingen en de wijze waarop deze worden gemaakt door de directie.
Volledigheid verplichtingen, claims, risico's en garanties	
Groningen Seaports gaat gedurende een boekjaar tal van transacties aan. Het overgrote deel van deze transacties heeft zijn weerslag in	Aangezien wij als accountant niet in staat zijn vast te stellen dat alle niet uit de administratie blijkende relevante verplichtingen, risico's en garanties

<p>de financiële administratie. Een deel van de door u in 2012 aangegane transacties heeft geen weerslag in de financiële administratie over 2012, terwijl hieruit wel financiële consequenties kunnen volgen. Als voorbeeld in dit kader noemen wij afgesloten contracten en aansprakelijkheidstellingen.</p>	<p>volledig en juist in de jaarrekening zijn verwerkt, hebben wij de directie gevraagd schriftelijk te bevestigen dat bij het opmaken van de jaarrekening alle relevante (en bekende) feiten en omstandigheden zijn betrokken. Wij hebben deze bevestiging ontvangen.</p>
<p>Werking van de internebeheersingsmaatregelen (waaronder de continuïteit en betrouwbaarheid) van de geautomatiseerde gegevensverwerking</p>	
<p>In het kader van de controle van de jaarrekening brengt de accountant verslag uit omtrent zijn bevindingen met betrekking tot de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen.</p>	<p>Wij hebben de directie in het kader van de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking adviezen gegeven.</p>
<p>Aandachtsgebied</p>	<p>Mededeling</p>
<p>Overige informatie in documenten die de gecontroleerde jaarrekening bevatten</p>	
	<p>Uit hoofde van onze wettelijke controletaak hebben wij alleen de jaarrekening gecontroleerd. Het jaarverslag is door ons beoordeeld op mogelijke tegenstrijdigheden met de jaarrekening.</p>
<p>Materiële fouten, fraudes en illegale handelingen</p>	
	<p>Hoewel hier niet specifiek op gericht, hebben onze controlewerkzaamheden het afgelopen jaar geen materiële fouten, fraudes of andere illegale handelingen, uitgevoerd door de directie of andere werknemers, aan het licht gebracht.</p>
<p>Onze onafhankelijkheid</p>	
<p>Onafhankelijkheid is naast deskundigheid een van de pijlers van onze beroepsuitoefening. Wij hechten aan onze reputatie op het gebied van deskundigheid en onafhankelijkheid.</p> <p>Wij kennen een groot aantal maatregelen, vastgelegd in een continu geactualiseerde database, die de onafhankelijkheid dienen te waarborgen. Periodiek wordt de naleving van interne en externe onafhankelijkheidsvoorschriften beoordeeld, bijvoorbeeld ten aanzien van potentieel conflicterende diensten</p>	<p>Wij voldoen op alle punten aan de onafhankelijkheidsregelgeving die op ons van toepassing is.</p>

en de financiële onafhankelijkheid. Onze professionals moeten jaarlijks hun onafhankelijkheid bevestigen.	
---	--

Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Delfzijl/Eemshaven
T.a.v. het dagelijks bestuur van Groningen Seaports
Postbus 20004
9930 PA DELFZIJL

Groningen, 2 mei 2013

LVRS-978CPG/RB/ih

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Hierbij ontvangt u een gewaarmerkt exemplaar van de balans en winst-en-verliesrekening, alsmede drie losse exemplaren van onze hierbij afgegeven controleverklaring d.d. 2 mei 2013.

Wij bevestigen u akkoord te gaan met het opnemen van deze controleverklaring in exemplaren van de jaarstukken 2012, die overeenkomen met het bijgevoegde gewaarmerkte exemplaar.

Wij hebben één exemplaar van de controleverklaring voorzien van een originele handtekening. Dit exemplaar is ten behoeve van uw eigen archief. De overige exemplaren van de controleverklaring zijn voorzien van de naam van onze accountantspraktijk en de naam van de accountant, echter zonder persoonlijke handtekening. Wij verzoeken u bij openbaarmaking van de controleverklaring gebruik te maken van de exemplaren van de controleverklaring die niet zijn voorzien van een persoonlijke handtekening.

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat een afschrift van onze controleverklaring zonder persoonlijke handtekening zoals opgenomen in de "Overige gegevens" van de bijgaande – door ons gewaarmerkte – stukken wordt openbaar gemaakt. De opgemaakte jaarrekening dient ongewijzigd te worden vastgesteld door het algemeen bestuur. Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan tezamen met deze jaarrekening.

Indien u deze jaarstukken en de verklaring opneemt op internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat ("U verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarrekening").

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. R.H. Bouman RA

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

Bijlagen: voor identificatie gewaarmerkte balans en winst-en-verliesrekening
ondertekende controleverklaring ten behoeve van archief
"was getekend" controleverklaring behorende bij openbaar te maken stukken
informatieblad "Openbaarmaking van controleverklaringen"

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Delfzijl/Eemshaven (hierna: Groningen Seaports)

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in de programmaverantwoording opgenomen jaarrekening 2012 van Groningen Seaports te Delfzijl gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2012 en de winst-en-verliesrekening over 2012 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het dagelijks bestuur van Groningen Seaports is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van Groningen Seaports, zoals opgenomen in het programma van eisen dat d.d. 21 december 2012 vastgesteld is door het algemeen bestuur van Groningen Seaports

Het dagelijks bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden en het programma van eisen dat d.d. 21 december 2012 vastgesteld is door het algemeen bestuur van Groningen Seaports. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van Groningen Seaports. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het dagelijks bestuur van Groningen Seaports gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten, inclusief toevoegingen aan reserves. Deze goedkeuringstolerantie is d.d. 21 december 2012 vastgesteld door algemeen bestuur van Groningen Seaports.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Groningen Seaports een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten en lasten over 2012 als van de activa en passiva per 31 december 2012 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2012 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van Groningen Seaports.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge Artikel 213, lid 3, onder de Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Groningen, 2 mei 2013

Ernst & Young Accountants LLP

drs. R.H. Bouman RA

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Delfzijl/Eemshaven (hierna: Groningen Seaports)

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in de programmaverantwoording opgenomen jaarrekening 2012 van Groningen Seaports te Delfzijl gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2012 en de winst-en-verliesrekening over 2012 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het dagelijks bestuur van Groningen Seaports is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van Groningen Seaports, zoals opgenomen in het programma van eisen dat d.d. 21 december 2012 vastgesteld is door het algemeen bestuur van Groningen Seaports

Het dagelijks bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden en het programma van eisen dat d.d. 21 december 2012 vastgesteld is door het algemeen bestuur van Groningen Seaports. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van Groningen Seaports. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het dagelijks bestuur van Groningen Seaports gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten, inclusief toevoegingen aan reserves.

Deze goedkeuringstolerantie is d.d. 21 december 2012 vastgesteld door algemeen bestuur van Groningen Seaports.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Groningen Seaports een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten en lasten over 2012 als van de activa en passiva per 31 december 2012 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2012 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van Groningen Seaports.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge Artikel 213, lid 3, onder de Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Groningen, 2 mei 2013

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. R.H. Bouman RA

JAARREKENING 2012

BALANS	JAARREKENING 2012
---------------	--------------------------

Bedragen x 1.000 €

ACTIVA	31 december 2012	31 december 2011
VASTE ACTIVA		
MATERIËLE VASTE ACTIVA		
Investerings met economisch nut	257.178	223.144
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijke nut	0	0
In erfpacht	<u>159.861</u>	<u>124.445</u>
TOTAAL MATERIËLE VASTE ACTIVA	417.039	347.589
FINANCIËLE VASTE ACTIVA		
Deelnemingen	820	820
Langlopende vorderingen	<u>1.241</u>	<u>2.211</u>
TOTAAL FINANCIËLE VASTE ACTIVA	2.061	3.031
VLOTTENDE ACTIVA		
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden	80	76
Totaal vorderingen	40.647	31.001
Liquide middelen	<u>427</u>	<u>4.404</u>
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	41.154	35.481
TOTAAL ACTIVA	<u><u>460.254</u></u>	<u><u>386.101</u></u>
PASSIVA		
VASTE PASSIVA		
EIGEN VERMOGEN		
Algemene reserve	67.506	67.596
Bestemmingsres. herwaardering ind. terreinen	113.236	79.217
Bestemmingsreserves	<u>57.907</u>	<u>57.907</u>
TOTAAL EIGEN VERMOGEN	238.649	204.720
VOORZIENINGEN	29.969	29.316
VLOTTENDE PASSIVA		
KORTLOPENDE SCHULDEN	190.050	152.156
NETTO RESULTAAT	1.586	-90
TOTAAL PASSIVA	<u><u>460.254</u></u>	<u><u>386.101</u></u>

WINST- EN VERLIESREKENING
JAARREKENING 2012

Bedragen x 1 000 €

	2012	2011
BEDRIJFSOPBRENGSTEN		
Scheepvaart		
Scheepvaartbewegingen	5.805	3.248
Scheepvaartgerelateerd	<u>1.047</u>	<u>889</u>
Totaal scheepvaart	6.852	4.137
Terreinen core business	12.800	11.140
Terreinen non core business	4.841	4.702
Resultaat gronden	3.231	2.244
Overige en incidentele opbrengsten	515	1.513
Waardemutatie uitgifte erfpachtgronden	34.019	17.713
TOTAAL OPBRENGSTEN (A)	<u>62.258</u>	<u>41.449</u>
BEDRIJFSKOSTEN		
Core-business gerelateerde kosten	1.248	1.371
Project- en transactiegerelateerde kosten	-76	1.120
Structurele onderhoudskosten	4.638	4.464
Personeelskosten	7.364	7.156
Overige kosten	4.612	2.803
Onvoorzien uitgaven en incidentele kosten	<u>-29</u>	<u>100</u>
TOTAAL BEDRIJFSKOSTEN (B)	<u>17.815</u>	<u>17.013</u>
OPERATIONEEL RESULTAAT (A-B)	44.443	24.436
MUTATIE VOORZIENINGEN (C)	-1.428	-2.239
DEELNEMINGEN (D)	-713	-556
AFSCHRIJVINGEN MATERIËLE VASTE ACTIVA (E)	-4.307	-3.272
FINANCIËLE BATEN EN LASTEN (F)	-2.389	-746
NETTO RESULTAAT (A-B)+(C+D+E+F) VÓÓR BESTEMMING	<u>35.605</u>	<u>17.623</u>
MUTATIE RESERVES	-34.019	-17.713
NETTO RESULTAAT NA BESTEMMING †	<u>1.586</u>	<u>-90</u>

ALGEMENE TOELICHTING OP DE BALANS EN WINST- EN VERLIESREKENING

Verslaggevingskader

De jaarrekening over het boekjaar is opgesteld conform het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Op een viertal punten wek Groningen Seaports af van de genoemde voorschriften te weten waardering van de deelnemingen, schuld vakantiedagen, de activering van kunstwerken en de waardering van de erfpachtgronden. In de jaarrekening 2012 is nu gewaardeerd conform de voorschriften van het BBV. Hierna wordt per punt een toelichting gegeven op de stelselwijziging.

Stelselwijziging

Waardering deelnemingen

De waardering van de deelnemingen vond plaats tegen nettovermogenswaarde terwijl op grond van het BBV gewaardeerd dient te worden op kostprijs. In de jaarrekening 2012 worden de deelnemingen overeenkomstig het verslaggevingskader BBV gewaardeerd op historische kostprijs. Waardering op kostprijs is retrospectief in deze jaarrekening verwerkt door tevens de vergelijkende cijfers over 2011 aan te passen. Als gevolg van deze stelselwijziging is de beginbalans 2011 van de post deelnemingen met € 208.000 verlaagd. Tevens is het resultaat van 2011 € 116.000 verlaagd omdat de waardestijging (nettovermogensmutatie) in 2011 hierin was opgenomen.

Schuld vakantiedagen

Er was een kortlopende schuld opgenomen voor vakantiedagen, terwijl op grond van het BBV voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten van vergelijkbaar volume geen verplichting mag worden opgenomen. In de jaarrekening 2012 is overeenkomstig het verslaggevingskader BBV geen verplichting opgenomen voor nog te betalen vakantiedagen. Het effect van deze wijziging in de verwerkingswijze van nog te betalen vakantiedagen is retrospectief in deze jaarrekening verwerkt door tevens de vergelijkende cijfers over 2011 aan te passen. Het gaat hierbij om een bedrag van € 308.000.

Activering van de kunstwerken

De kunstvoorwerpen met cultuurhistorische waarde werden gewaardeerd op basis van verkrijgingsprijs terwijl deze op grond van het BBV niet gewaardeerd (c.q. geactiveerd) mogen worden. In de jaarrekening 2012 worden de kunstwerken overeenkomstig het verslaggevingskader BBV niet geactiveerd. Het niet activeren van kunstwerken is retrospectief in deze jaarrekening verwerkt door tevens de vergelijkende cijfers over 2011 aan te passen. De beginbalans van 2011 is als gevolg hiervan voor een bedrag van € 462.000 verlaagd. Tevens zijn de investeringen in kunstwerken in 2011 en de afschrijving

over de kunstwerken in 2011 gecorrigeerd waardoor het resultaat over 2011 met een bedrag van € 37.000 is verlaagd.

Waardering van de erfpachtgronden

De waardering van de in erfpacht uitgegeven gronden vond plaats op basis van actuele waarde, terwijl op grond van het BBV gewaardeerd dient te worden tegen de eerste uitgifteprijs. In de jaarrekening 2012 zijn de in erfpacht uitgegeven gronden overeenkomstig het verslaggevingskader BBV gewaardeerd tegen eerste uitgifteprijs. De waardering van de in erfpacht uitgegeven gronden tegen eerste uitgifteprijs is voor 2011 gelijk aan de waarde van de in erfpacht uitgegeven gronden op basis van actuele waarde. De begin- en eindbalans van 2011 hoeft om deze reden niet aangepast te worden.

Stelselwijziging in cijfers

2011

	Balans 2011	Correcties beginbalans	Balans 2011, na aanpassing beginbalans	Correcties resultaat	Balans 2011, na correcties
Materiële vaste activa					
Investeringen met economisch nut	223.144		223.144		223.144
Investeringen in de openbare ruimte	499	-462	37	-37	0
In erfpacht	124.445		124.445		124.445
	348.088		347.626		347.589
Financiële vaste activa					
Deelnemingen	1.144	-208	936	-116	820
Langlopende vorderingen	2.211		2.211		2.211
	3.355		3.147		3.031
Vlottende activa					
Voorraden	76		76		76
Totaal vorderingen	31.001		31.001		31.001
Liquide middelen	4.404		4.404		4.404
	35.481		35.481		35.481
Totale activa	386.924	-670	386.254	-153	386.101
Eigen Vermogen					
Algemene Reserve	67.958	-362	67.596		67.596
Reserve herwaardering industrieterrein	79.217		79.217		79.217
Bestemmingsreserves	57.907		57.907		57.907
	205.082		204.720		204.720
Voorzieningen	29.316		29.316		29.316
Kortlopende schulden	152.464	-308	152.156		152.156
Netto resultaat	63		63	-153	-90
Totale Passiva	386.925	-670	386.255	-153	386.102

Grondslagen voor waardering

Activa

Voor zover niet anders vermeld, zijn de activa gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten. Indien in de vervaardigingsprijs is opgenomen de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend, is toegelicht dat

deze rente is geactiveerd. Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.

Materiële vaste activa

De in erfpacht uitgegeven terreinen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

De eerste uitgifteprijs is berekend als de netto-contante waarde van de toekomstige opbrengsten, gerekend vanaf datum van uitgifte, rekeninghoudend met de contractuele erfpachtcanon, de overeengekomen indexeringsbepalingen in het erfpachtcontract. De toekomstige opbrengsten zijn contant gemaakt op basis van de werkelijke effectieve rentevoet in het verleden en een schatting van de effectieve rentevoet in de toekomst.

Doordat de in erfpacht uitgegeven terreinen tot en met 2011 in de jaarrekening 2011 zijn gewaardeerd tegen actuele waarde, is de eerste uitgifteprijs van de in 2012 en eerdere jaren in erfpacht uitgegeven terreinen middels een rekenmodel op contractniveau berekend. In het model zijn hiervoor een aantal uitgangspunten opgenomen, welke achteraf zijn bepaald. De belangrijkste uitgangspunten in het model betreffen:

- Indexatie van de erfpachtcanon: de indexatie van de erfpachtcanon is gebaseerd op de werkelijk afspraken met betrekking tot indexering in het afgesloten erfpachtcontract (bijv. vast indexatiepercentage, indexatie afhankelijk van prijsindex, etc.). Ingeval indexatie afhankelijk is van een prijsindex, is voor de reeds verstreken jaren van de erfpachtcontracten de historische prijsindex gehanteerd en is een inschatting gemaakt van de verwachte ontwikkeling van de relevante prijsindex in de toekomst.
- Disconteringsvoet: de in het model gehanteerde disconteringsvoet bestaat uit de risicovrije rentevoet alsmede een kredietopslag. De historische risicovrije rentevoet is voor de reeds verstreken jaren van de erfpachtcontracten gesteld op de werkelijke risicovrije rentevoet volgens opgave van De Nederlandse Bank (DNB). De toekomstige risicovrije rentevoet is in het model gesteld op de effectieve rentevoet van een 30-jarige obligatie van de Nederlandse staat, zijnde 2,29%. De historische kredietopslag is gesteld op 2,0%. De toekomstige kredietopslag is gesteld op de huidige kredietopslag van de A-rated EUR Industrial Bond Index, zijnde 2,04%.
- Looptijd: de looptijd van het model is 1960 (jaar waarin eerste erfpachtcontract is afgesloten) tot 2134 (jaar waarin de meeste erfpachtcontracten zijn afgelopen en de netto-contante waarde van de erfpachtcanon over de jaren na 2134 verwaarloosbaar is).

Uit het model is gebleken dat de eerste uitgifteprijs van de in erfpacht uitgegeven terreinen hoger ligt dan de actuele waarde van de in erfpacht uitgegeven terreinen in de jaarrekening 2011.

De investeringen met economisch nut zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen en/of bijdragen van derden. De onder de investeringen met economisch nut opgenomen Onderhanden werken zijn opgenomen tegen de tot op balansdatum in rekening gebrachte bedragen.

Financiële vaste activa

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV; hierna: deelnemingen) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. Indien de marktwaarde van de deelnemingen daalt tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering naar de lagere marktwaarde plaatsvinden. Indien noodzakelijk zal een voorziening worden gevormd voor de negatieve marktwaarde van de deelnemingen.

Vorderingen uit hoofde van verstrekte leningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van eventuele aflossingen en voorzieningen voor oninbaarheid.

Vorraden

Vorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs dan wel lagere marktwaarde.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de nominale waarde van de vorderingen verrekend.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Passiva

Voor zover niet anders vermeld, zijn passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat na bestemming volgend uit de jaarrekening.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Financiële instrumenten

De rentederivaten zijn gewaardeerd op kostprijs op basis van kostprijs hedge accounting. Voor zover sprake is van ineffectiviteit (meer afgedekte posities dan leningen), is de

marktwaarde van het rente instrument tot waardering gebracht. Marktwaardes worden bepaald door marktrente in relatie tot de contractuele rente.

Derivaten met toepassing van kostprijs hedge accounting

De afdekkingen worden volgens kostprijs hedge-accounting verwerkt, indien voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

- documentatie van de algemene hedgestrategie, hoe de hedgerelaties passen in de doelstellingen van risicobeheer en de verwachting aangaande de effectiviteit van deze hedgerelaties;
- documentatie van de in het soort hedgerelatie betrokken hedge-instrumenten en afgedekte posities;
- verwerking van de ineffectiviteit in de winst-en-verliesrekening.

De afdekkingen die aan deze strikte voorwaarden voor hedge accounting voldoen, worden als volgt verantwoord.

Indien de afgedekte post tegen kostprijs in de balans wordt verwerkt, dan wordt ook het derivaat tegen kostprijs gewaardeerd.

Zolang de afgedekte post in de kostprijs hedge nog niet in de balans is verwerkt, wordt ook het hedge instrument niet geherwaardeerd. Indien de afgedekte positie van een verwachte toekomstige transactie leidt tot een financieel actief of een financiële verplichting, dan worden de daarmee verbonden nog niet in het resultaat verwerkte winsten of verliezen in dezelfde periode(n) in de winst en verliesrekening verantwoord als waarin het verkregen actief of de aangegane verplichting van invloed is op het resultaat.

Indien de afgedekte post een monetaire post in vreemde valuta betreft, wordt het derivaat, voor zover het valuta-elementen in zich heeft, ook gewaardeerd tegen de contante koers op balansdatum. Indien het derivaat valuta-elementen in zich heeft, wordt het verschil tussen de contante koers die geldt op het moment van afsluiten van het derivaat en de termijnkoers waartegen het derivaat zal worden afgewikkeld, verdeeld over de looptijd van het derivaat.

Indien de afgedekte positie van een verwachte toekomstige transactie leidt tot de opname van een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting of indien een verwachte toekomstige transactie betreffende een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting een bindende overeenkomst wordt waarvoor kostprijs hedge-accounting wordt toegepast, worden de hiermee samenhangende nog niet in het resultaat verwerkte winsten en verliezen verantwoord in de winst-en-verliesrekening in dezelfde periode(n) als waarin het verworven actief of de aangegane verplichting het resultaat beïnvloedt.

Tot het moment van verantwoording in de winst-en-verliesrekening worden eventueel

gerealiseerde winsten of verliezen van hedge-instrumenten als overlopende posten op de balans opgenomen.

Kostprijshedge-accounting wordt beëindigd indien:

- het hedge-instrument afloopt, wordt verkocht, beëindigd of uitgeoefend. Het cumulatieve gerealiseerde resultaat op het hedge-instrument dat nog niet in de winst-en-verliesrekening was verwerkt toen er sprake was van een effectieve hedge, wordt afzonderlijk in de overlopende posten in de balans verwerkt tot de afgedekte transactie plaatsvindt.
- de hedgerelatie niet meer voldoet aan de criteria voor hedge accounting.

Indien de afgedekte positie een in de toekomst verwachte transactie betreft, vindt de verwerking van de hedgeresultaten als volgt plaats:

- Indien de verwachte transactie naar verwachting nog plaatsvindt, wordt hedge accounting vanaf dat moment stopgezet. Het hiermee samenhangende cumulatieve resultaat op het hedge-instrument dat in de periode waarin de hedge effectief was buiten de winst-en-verliesrekening of off-balance was gehouden, blijft afhankelijk van de situatie off-balance of op de balans.
- Indien de verwachte transactie naar verwachting niet meer plaatsvindt wordt het hiermee samenhangende cumulatieve resultaat op het hedge-instrument dat in de periode waarin de hedge effectief was buiten de winst-en-verliesrekening of off-balance was gehouden, naar de winst-en-verliesrekening overgebracht.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Onder baten worden verstaan de baten die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd. Verwachte baten zijn voorzichtigheidshalve niet als baten verantwoord.

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd, c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Indien extra wordt afgeschreven, wordt dit toegelicht.

TOELICHTING OP DE BALANS

Bedragen x 1.000 €

MATERIËLE VASTE ACTIVA
Investerings met economisch nut

	Boekwaarde	Investerings /	Afschrijvingen	Boekwaarde
	1-1-2012	desinvesteringen		31-12-2012
Gronden en terreinen	67.728	1.722	2.487	66.963
Bedrijfsgebouwen	658	5.100	80	5.678
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	153.569	30.541	1.228	182.882
Overige materiele vaste activa	1.189	978	512	1.655
Totaal investeringen met economisch nut	223.144	38.341	4.307	267.178

Op het moment dat een terrein in erfpacht wordt uitgegeven, wordt het uit 'Gronden en terreinen' geboekt en verantwoord onder 'In erfpacht'.

In 2012 is een oppervlakte grond ter waarde van € 1.397.000 afgeboekt in verband met uitgifte in erfpacht.

Onder Grond-, weg- en waterbouwkundige werken zijn de investeringsprojecten opgenomen die nog niet gereed zijn dan wel financieel nog niet afgesloten kunnen worden in verband met in behandeling zijnde (subsidie)eindafrekeningen. De infrastructurele werken die gereed zijn worden opgenomen onder de post 'Gronden en terreinen'. Een toelichting op het onderhoud van de infrastructurele werken is te vinden in de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.

In de boekwaarde is een deel van de betaalde rente als bouwrente aan een aantal projecten toegerekend en geactiveerd. De toegerekende bouwrente is gebaseerd op het betaalde rentepercentage en de cumulatieve investering in de projecten. Het surplus is ten laste gebracht van het resultaat.

Er is in 2012 geen sprake geweest van afschrijvingen wegens duurzame waardeverminderingen van activa. Ook zijn er geen indicaties dat er sprake is van duurzame waardevermindering van materiele vaste activa.

De kolom Investerings/desinvesteringen wordt hieronder nader gespecificeerd:

	Investerings	Desinvesteringen	Bijdragen van derden	
Gronden en terreinen	3.411	-1.689	0	1.722
Bedrijfsgebouwen	5.100	0	0	5.100
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	35.669	-5.128	0	30.541
Overige materiele vaste activa	978	0	0	978
Totaal	45.158	-6.817	0	38.341

De afschrijvingen worden berekend op basis van een vast percentage van de kosten van aanschaf of vervaardiging (lineaire afschrijving).

Bij werken vindt de eerste afschrijving plaats in het jaar waarop het actief beschikbaar is voor beoogd gebruik. Op overige investeringen wordt afgeschreven vanaf het moment van levering. Op gronden wordt niet afgeschreven, op de infrastructuur wordt wel afgeschreven.

Afschrijvingstermijnen:

Gronden (incl. infrastructuur) en terreinen	1,49% - 10%
Bedrijfsgebouwen	2% - 20%
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2% - 33,3%
Overige materiele vaste activa	6,67% - 33,3%

Hieronder is een lijst weergegeven van de projecten die opgenomen zijn onder de post Grond-, weg- en waterbouwkundige werken.

Kade noordzijde haven (Nuon)	20.063
Kade zuidzijde haven (RWE)	15.614
Kade oostzijde haven (RWE)	13.062
Bulkkade Julianahaven (4e fase)	16.175
Verl. Wilhelminahaven	15.931
Natuurcompensatie *	7.625
Verbreden vaargeul Doekegatkanaal	10.566
Beatrixhaven 1e fase	11.192
Beatrixhaven 2e - 5e fase	16.427
Aanleg openbare kaden	5.564
Energypark	10.179
Aanleg Vopak-Steiger	12.897
Verplaatsen RoRo-steiger	2.168
Kathodische bescherming Julianahaven	2.527
Revitalisering Oosterhorn / fietspadenstructuur	1.703
Riolering Eemshaven	1.856
Diverse projecten	19.333
	182.882

* de uitgaven voor Natuurcompensatie kunnen voor ongeveer 90% worden doorberekend aan kopers en erfpachters van terreinen in de Eemshaven

In erfpacht

Boekwaarde 01-01-2012	124.445
Mutatie uit hooftde van uitgegeven gronden	<u>35.416</u>
Totaal in erfpacht	<u>159.861</u>

De in erfpacht uitgegeven terreinen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

De eerste uitgifteprijs is berekend als de netto-contante waarde van de toekomstige opbrengsten, gerekend vanaf datum van uitgifte, rekeninghoudend met de contractuele erfpachtcanon, de overeengekomen indexeringsbepalingen in het erfpachtcontract. De toekomstige opbrengsten zijn contant gemaakt op basis van de werkelijke effectieve rentevoet in het verleden en een schatting van de effectieve rentevoet in de toekomst.

Doordat de in erfpacht uitgegeven terreinen tot en met 2011 in de jaarrekening 2011 zijn gewaardeerd tegen actuele waarde, is de eerste uitgifteprijs van de in 2012 en eerdere jaren in erfpacht uitgegeven terreinen middels een rekenmodel op contractniveau berekend. In het model zijn hiervoor een aantal uitgangspunten opgenomen, welke achteraf zijn bepaald. De belangrijkste uitgangspunten in het model betreffen:

- Indexatie van de erfpachtcanon: de indexatie van de erfpachtcanon is gebaseerd op de werkelijk afspraken met betrekking tot indexering in het afgesloten erfpachtcontract (bijv. vast indexatiepercentage, indexatie afhankelijk van prijsindex, etc.). Ingeval indexatie afhankelijk is van een prijsindex, is voor de reeds verstreken jaren van de erfpachtcontracten de historische prijsindex gehanteerd en is een inschatting gemaakt van de verwachte ontwikkeling van de relevante prijsindex in de toekomst.
- Disconteringsvoet: de in het model gehanteerde disconteringsvoet bestaat uit de risicovrije rentevoet alsmede een kredietopslag. De historische risicovrije rentevoet is voor de reeds verstreken jaren van de erfpachtcontracten gesteld op de werkelijke risicovrije rentevoet volgens opgave van De Nederlandse Bank (DNB). De toekomstige risicovrije rentevoet is in het model gesteld op de effectieve rentevoet van een 30-jarige obligatie van de Nederlandse staat, zijnde 2,29%. De historische kredietopslag is gesteld op 2,0%. De toekomstige kredietopslag is gesteld op de huidige kredietopslag van de A-rated EUR Industrial Bond Index, zijnde 2,04%.
- Looptijd: de looptijd van het model is 1960 (jaar waarin eerste erfpachtcontract is afgesloten) tot 2134 (jaar waarin de meeste erfpachtcontracten zijn afgelopen en de netto-contante waarde van de erfpachtcanon over de jaren na 2134 verwaarloosbaar is).

Uit het model is gebleken dat de eerste uitgifteprijs van de in erfpacht uitgegeven terreinen hoger ligt dan de actuele waarde van de in erfpacht uitgegeven terreinen in de jaarrekening 2011.

De erfpachtgronden worden gewaardeerd € 159,8 mln. De mutatie ten opzichte van het boekjaar 2011 bedraagt € 35,4 mln en is verantwoord onder de post Reserve herwaardering terreinen.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

Deelnemingen

	01-01-2012	Aandeel in resultaat	Dividend- uitkeringen	31-12-2012
	deelneming			
- N.V. Ontwikkelingsmij Rail Service Center Groningen (65,92%) (Groningen Railport)	820	0	0	820
- Fivelpoort C.V. (33,33%)	0	0	0	0
- Fivelpoort Beheer BV (100%)	0	0	0	0
Totaal deelnemingen	<u>820</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>820</u>

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekingen aan deelnemingen in de zin van het BBV; hierna: deelnemingen) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. Indien de marktwaarde van de deelnemingen daalt tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering naar de lagere marktwaarde plaatsvinden. Indien noodzakelijk zal een voorziening worden gevormd voor de negatieve marktwaarde van de deelnemingen.

In verband met de negatieve vermogenswaarde van de deelnemingen Fivelpoort CV en Fivelpoort Beheer BV, is de netto-vermogenswaarde verantwoord als passief onder de Voorziening deelnemingen.

In de paragraaf Verbonden partijen worden de deelnemingen uitgebreid beschreven.

Langlopende vorderingen

	31-12-2012	31-12-2011
Termijndebiteuren	1.241	2.211
Totaal langlopende vorderingen	<u>1.241</u>	<u>2.211</u>

De post Termijndebiteuren hangt samen met betalingsafspraken getroffen met klanten. Het betreft betalingsafspraken als gevolg van grondtransacties. De vorderingen worden afhankelijk van de afspraak in 3, 5 of 10 termijnen betaald. De termijndebiteuren hebben in 2012 conform de betalingsafspraken betaald. Vanaf 2010 is de betalingsachterstand van Aldel opgenomen onder de termijndebiteuren, hierop heeft geen aflossing plaatsgevonden in 2012. Het saldo termijndebiteuren is inclusief een reservering dubieuze debiteuren betreffende Aldel.

VLOTTENDE ACTIVA
Vorraden

	31-12-2012	31-12-2011
Vorraden	80	76
Totaal voorraden	<u>80</u>	<u>76</u>

Deze post heeft betrekking op voorraad relatiegeschenken.

Vorderingen

	31-12-2012	31-12-2011
1. Handelsdebiteuren	5.687	5.338
2. Rekening courant verhoudingen met niet-financiële instellingen	10.562	10.100
3. Omzetbelasting	1.804	2.939
4. Overige vorderingen	18.325	10.158
5. Overlopende activa	4.269	2.466
Totaal vorderingen	<u>40.647</u>	<u>31.001</u>

- De post debiteuren is inclusief reservering dubieuze vorderingen van € 865.000 (afgerond). Tegen een aantal debiteuren loopt een juridische procedure om inning te bewerkstelligen. De post debiteuren bestaat voor een groot deel uit facturen die in 2012 verzonden zijn maar waarvan de opbrengst betrekking heeft op 2013. Deze facturen zijn tevens onder de kortlopende schulden opgenomen. De reservering dubieuze vorderingen heeft met name betrekking op een vordering op Aldel.

- Het grootste gedeelte van de rekening courant verhoudingen bestaat uit een rekening courant verhouding met Fivelpoort CV. Conform de rekening-courant overeenkomst wordt er rente in rekening gebracht over de gemiddelde stand van het rekening-courant saldo. De rente-opbrengst is verantwoord onder 'financiële baten en lasten' in de Winst- en verliesrekening. Op basis van de actuele gronduitgites en de prognoses voor de komende jaren is in 2011 een afwaardering genomen op de vordering van Fivelpoort CV van € 2 miljoen. Voor 2012 is er geen aanleiding tot een verdere afwaardering.

- De te vorderen Omzetbelasting bestaat uit vorderingen naar aanleiding van de aangiften over de maanden november en december 2012.

- Onder 'Overige vorderingen' is een bedrag van ruim € 18 miljoen opgenomen dat tot en met 2012 is betaald in verband met de negatieve waarde van een afgesloten derivaat. In de paragraaf Financiering is deze zogenaamde CSA verder toegelicht.

- De post 'overlopende activa' bestaat uit diverse vorderingen waarvoor de facturen in 2013 zijn uitgegaan. Dit betreft met name de verkoop van een terrein aan AG Ems in de Eemshaven. Verder zijn de vooruitbetaalde kosten voor 2012 hierin opgenomen; dit betreft onder andere de sponsoring via Energy Valley voor seizoenen 2012/2013.

Liquide middelen

	31-12-2012	31-12-2011
Kas	0	2
Bank	424	4.398
Giro	3	4
Totaal liquide middelen	<u>427</u>	<u>4.404</u>

Bankrekeningen met een positief saldo zijn onder de liquide middelen opgenomen. De bankrekeningen met een negatief saldo zijn onder de kortlopende schulden opgenomen.

EIGEN VERMOGEN
Algemene reserve

Stand 01-01-2012	67.596	
Mutaties in 2012:		
- Resultaat 2012	0	
- Resultaat 2011	-90	
- Af. afschrijvingen op activa waarvoor specifieke bestemmingsreserve is gevormd	0	
Stand algemene reserve 31-12-2012		<u>67.506</u>

Stelselwijziging
Waardering deelnemingen

De waardering van de deelnemingen vond plaats tegen nettovermogenswaarde terwijl op grond van het BBV gewaardeerd dient te worden op kostprijs. In de jaarrekening 2012 worden de deelnemingen overeenkomstig het verslaggevingskader BBV gewaardeerd op historische kostprijs.

Waardering op kostprijs is retrospectief in deze jaarrekening verwerkt door tevens de vergelijkende cijfers over 2011 aan te passen. Als gevolg van deze stelselwijziging is de beginbalans 2011 van de post deelnemingen met € 208.000 verlaagd. Tevens is het resultaat van 2011 € 116.000 verlaagd omdat de waardeinstijging (nettovermogensmutatie) in 2011 hierin was opgenomen.

Schuld vakantiedagen

Er was een kortlopende schuld opgenomen voor vakantiedagen, terwijl op grond van het BBV voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten van vergelijkbaar volume geen verplichting mag worden opgenomen. In de jaarrekening 2012 is overeenkomstig het verslaggevingskader BBV geen verplichting opgenomen voor nog te betalen vakantiedagen. Het effect van deze wijziging in de verwerkingswijze van nog te betalen vakantiedagen is retrospectief in deze jaarrekening verwerkt door tevens de vergelijkende cijfers over 2011 aan te passen. Het gaat hierbij om een bedrag van € 308.000.

Activering van de kunstwerken

De kunstvoorwerpen met cultuurhistorische waarde werden gewaardeerd op basis van verkrijgingsprijs terwijl deze op grond van het BBV niet gewaardeerd (c.q. geactiveerd) mogen worden. In de jaarrekening 2012 worden de kunstwerken overeenkomstig het verslaggevingskader BBV niet geactiveerd. Het niet activeren van kunstwerken is retrospectief in deze jaarrekening verwerkt door tevens de vergelijkende cijfers over 2011 aan te passen. De beginbalans van 2011 is als gevolg hiervan voor een bedrag van € 462.000 verlaagd. Tevens zijn de investeringen in kunstwerken in 2011 en de afschrijving over de kunstwerken in 2011 gecorrigeerd waardoor het resultaat over 2011 met een bedrag van € 37.000 is verlaagd.

Waardering van de erfpachtgronden

De waardering van de in erfpacht uitgegeven gronden vond plaats op basis van actuele waarde, terwijl op grond van het BBV gewaardeerd dient te worden tegen de eerste uitgifteprijs. In de jaarrekening 2012 zijn de in erfpacht uitgegeven gronden overeenkomstig het verslaggevingskader BBV gewaardeerd tegen eerste uitgifteprijs. De waardering van de in erfpacht uitgegeven gronden tegen eerste uitgifteprijs is voor 2011 gelijk aan de waarde van de in erfpacht uitgegeven gronden op basis van actuele waarde. De begin- en eindbalans van 2011 hoeft om deze reden niet aangepast te worden.

Toelichting stelselwijziging:

Algemene reserve op 1 januari 2011 (eerder gerapporteerd):	57.446	
Effect stelselwijziging deelnemingen	-208	
Effect kortlopende schuld vakantiedagen	308	
Effect niet-activeren kunstwerken	<u>-462</u>	
Algemene reserve op 1 januari 2011 (gecorrigeerd)		57.084
Toevoeging vanuit bestemmingsreserve in 2011	<u>10.512</u>	
Algemene reserve op 31 december 2011		67.596
Resultaat 2011 (eerder gerapporteerd):	63	
Effect resultaat investering en afschrijving kunstwerken in 2011	-37	
Effect resultaat niet opnemen waardeinstijging deelnemingen in 2011	<u>-116</u>	
Algemene reserve op 1 januari 2012 (gecorrigeerd)		<u>67.506</u>

Bestemmingsreserve herwaardering industrieterreinen

Het verloop van de reserve herwaardering is als volgt samengesteld:

Stand per 01-01-2012		79.217
Mutaties in 2012:		
- Waarde mutatie uitgifte erfpachtgronden	35.416	
- Resultaat 2012	0	
- Resultaat 2011	0	
- Af: afschrijvingen op activa waarvoor specifieke bestemmingsreserve is gevormd	0	
- Af: waarde uitgegeven grond in erfpacht in 2012	<u>1.397</u>	
Stand bestemmingsreserve herwaardering industrieterreinen 31-12-2012		<u>113.236</u>

De erfpachtgronden worden gewaardeerd tegen eerste uitgifteprijs. Waardeveranderingen van de erfpachtgronden worden rechtstreeks in deze bestemmingsreserve herwaardering industrieterreinen opgenomen.

Verdere toelichting is te vinden onder de Materiele vaste activa bij het onderdeel 'In erfpacht' en in de Algemene toelichting op de balans en winst- en verliesrekening.

De netto contante waarde van de erfpachtgronden wordt gewaardeerd op € 159,8 mln. De mutatie ten opzichte van het boekjaar 2011 bedraagt € 35,4 mln en is bovenstaand verantwoord. De kostprijs van de uitgegeven grond in dit jaar is afgeboekt van deze reserve.

Bestemmingsreserve

Het verloop van de bestemmingsreserve is als volgt samengesteld:

Stand per 01-01-2012		57.907
Mutaties in 2012:		
- Resultaat 2012	0	
- Toevoeging: Resultaat 2011	0	
- Af: afschrijvingen op activa waarvoor specifieke bestemmingsreserve is gevormd	<u>0</u>	
Stand bestemmingsreserve 31-12-2012		<u>57.907</u>

De bestemmingsreserve wordt aangehouden ter dekking (interne financiering) van de investeringsprojecten.

In het Algemeen Bestuur is besloten dat voor de onderstaande investeringsprojecten een bestemmingsreserve wordt aangehouden:

- Energypark Eemshaven	€ 117.500.000
- Ontwikkeling Shortsea Westlob fase 3a en 5	€ 35.156.109

In het Algemeen Bestuur is besloten om de investeringsprojecten 'Ontwikkelingsprojecten Westlob Eemshaven' te accorderen. Het gaat hierbij om investeringsproject:

- Ontwikkeling Shortsea Westlob fase 1	€ 16.713.151
--	--------------

VOORZIENINGEN

	31-12-2012	31-12-2011
1. Voorziening groot onderhoud baggerwerk	5.406	5.367
2. Voorziening groot onderhoud infrastructuur	18.637	17.374
3. Voorziening derivatenportefeuille	1.468	2.831
4. Voorziening deelneming Fivelpoort	<u>4.458</u>	<u>3.745</u>
Totaal voorzieningen	<u>29.969</u>	<u>29.316</u>

Het verloop van de voorzieningen is als volgt samengesteld

ad 1. Voorziening groot onderhoud baggerwerk

Stand per 01-01-2012	5.367
Mutaties in 2012:	
- Toevoeging	39
- Ten gunste van het resultaat vrijgevallen	0
- Aanwending	<u>0</u>
Stand 31-12-2012	<u>5.406</u>

De voorziening groot onderhoud baggerwerk is gevormd om de kosten voor toekomstig groot onderhoud baggerwerk, de berging van vervuild baggerslib en nazorgregelingen te kunnen dekken.

De voorziening is gewaardeerd op nominale waarde.

Gezien het saldo van de voorziening per 31 december 2012 kan geconcludeerd worden dat deze tesamen met de toekomstige dotaties toereikend zal zijn. De reguliere onderhoudsbaggerkosten worden direct ten laste van het resultaat gebracht.

ad 2. Voorziening groot onderhoud infrastructuur

Stand per 01-01-2012	17.374
Mutaties in 2012:	
- Toevoeging	1.417
- Ten gunste van het resultaat vrijgevallen	0
- Aanwending	<u>-155</u>
Stand 31-12-2012	<u>18.636</u>

De voorziening groot onderhoud infrastructuur is gevormd om de kosten voor toekomstig groot onderhoud aan onze infrastructuur te kunnen dekken.

De voorziening groot onderhoud infrastructuur heeft de vorm van een kostenequalisatievoorziening. De voorziening groot onderhoud infrastructuur wordt per acticum opgenomen tegen de uitgaven die in een volgend boekjaar zullen worden gedaan, voor zover het doen van die uitgaven zijn oorsprong mede vindt voor het einde van het boekjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal boekjaren. Voor duurzame activa waaraan periodiek onderhoud wordt verricht, worden de kosten van het verrichten van groot onderhoud verwerkt als voorziening voor groot onderhoud op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

Gezien het saldo van de voorziening per 31 december 2012 kan geconcludeerd worden dat deze tesamen met de toekomstige dotaties toereikend zal zijn. De reguliere onderhoudskosten worden direct ten laste van het resultaat gebracht.

ad 3. Voorziening derivatenportefeuille

Stand per 01-01-2012	2.831
Mutaties in 2012:	
- Toevoegingen	0
- Ten gunste van het resultaat vrijgevallen	1.361
- Aanwendingen	<u>0</u>
Stand per 31-12-2012	<u>1.470</u>

Gedurende 2012 is sprake geweest van een overhedpositie met betrekking tot de rente-instrumenten. De omvang van de rente-instrumenten is gedurende 2012 groter dan de omvang van de leningsportefeuille. De verwachting is ook dat er voor 2013 sprake zal zijn van een overhedgesituatie. De marktwaarde van de rente-instrumenten welke is toe te rekenen aan de derivatencontracten is voorzien.

ad 4. Voorziening deelneming Fivelpoort

Stand per 01-01-2012	3.745
Mutaties in 2012:	
- Toevoegingen	0
- Ten gunste van het resultaat vrijgevallen	0
- Aanwendingen	0
- Toevoeging Resultaat deelneming Fivelpoort	<u>-713</u>
Stand per 31-12-2012	<u>4.458</u>

Voor vermogenstekorten van de deelnemingen in Fivelpoort CV en Fivelpoort Beheer BV zijn voorzieningen getroffen omdat Groningen Seaports hoofdelijk aansprakelijk kan worden gehouden voor deze tekorten en deze ook heeft gefinancierd. De deelneming Fivelpoort is in de paragraaf Verbonden partijen toegelicht.

KORTLOPENDE SCHULDEN

	31-12-2012	31-12-2011
1. Schulden aan leveranciers	7.674	14.617
2. Belastingen en premies sociale verzekeringen	382	353
3. Pensioenpremies	104	89
4. Overige schulden	9	11
5. Overlopende passiva	5.882	6.487
8. Kasgeldlening	176.000	130.600
Totaal	190.050	152.156

- De post 'Schulden aan leveranciers' bestaat vooral uit inkoopfacturen die op infrastructurele- en baggerwerken betrekking hebben. Verder is hieronder een factuur opgenomen van € 1 miljoen in verband met collateral (borgstelling) welke verband houdt met de negatieve waarde van een rente swap welke onder de vorderingen is verantwoord.

- De schuld 'Belastingen en premies sociale verzekeringen' betreft de nog te betalen aanslag loonheffing over de maand december 2012.

- De schuld 'Pensioenpremies' betreft de nog te betalen pensioenpremies over de maand december 2012.

- De post 'Overige schulden' heeft betrekking op personeelsgerelateerde kosten.

- De post 'Overlopende passiva' bestaat voornamelijk uit betaalde optiegelden voor terreinen en vooruitontvangen bedragen. De betaalde optiegelden worden opgenomen onder 'overlopende passiva' omdat bij een transactie deze betalingen verrekend dienen te worden. Ook zijn hieronder opgenomen facturen die in 2013 binnen zijn gekomen maar waarvan de kosten betrekking hebben op 2012.

- Ten behoeve van de financiering van projecten zijn kasgeldleningen opgenomen. In de paragraaf Financiering is een nadere toelichting te vinden op de financiering van Groningen Seaports.

Toelichting derivaten balans

Over de kasgeldleningen dient – gezien de aard van deze financieringsvorm – een variabele rente te worden betaald, welke afhangt van de marktrente (EURIBOR) en de voor Groningen Seaports geldende kredietopslag. Ter afdekking van het renterisico welke wordt gelopen over de kasgeldleningen heeft Groningen Seaports een aantal renteswaps afgesloten met ultimo 2012 een hoofdsom van € 176 miljoen. Op grond van deze contracten dient Groningen Seaports over de hoofdsom van € 176 miljoen een vaste rente te betalen en ontvangt Groningen Seaports een variabele rente (EURIBOR).

De looptijden, actuele hoofdsommen, te betalen en te ontvangen rente en marktwaarden van de ultimo 2012 aangehouden renteswaps kunnen als volgt nader worden toegelicht:

CODE	TYPE	START	EIND	ACT. HOOFDSOM	Te betalen rente	Te ontvangen rente	Mark-waarden
SG - 1	IRS	1-MEI-07	1-JAN-12	€ 0	4,4300%	EURIBOR	0
SG - 2	IRS	1-JAN-09	1-JAN-13	€ 9.000.000	3,9000%	EURIBOR	€ (85.536)
SG - 3	IRS	30-DEC-08	1-JAN-14	€ 105.000.000	3,7155%	EURIBOR	€ (4.712.534)
SG - 4*	IRS	2-JAN-14	1-JAN-42	€ 0	3,4900%	EURIBOR	€ (28.314.225)
DB - 1	IRS	1-APR-11	1-APR-14	€ 62.000.000	3,8050%	EURIBOR	€ (6.668.312)
TOTAAL				€ 176.000.000		EURIBOR	€ (39.780.607)

* Voor renteswap SG-4 is een Credit Support Annex (CSA) afgesloten. Uit hoofde van de CSA vindt verrekening van de marktwaarde van de renteswap met de bank plaats, rekening houdend met een drempelbedrag (threshold) van € 7,5 miljoen. Tot een bedrag van € 7,5 miljoen wordt derhalve geen onderpand betaald of ontvangen. Ultimo 2012 bedraagt de uitstaande borg uit hoofde van de CSA € 18,3 miljoen.

Over de uitstaande borg bij de bank loopt Groningen Seaports een debiteurenrisico. Tevens wordt Eonia (dagrente) over de uitstaande borg ontvangen. Ultimo 2012 bedroeg de variabele rente (EURIBOR) 0,187%. Indien de variabele rente (nu: 30 jaars swaprente) zou dalen tot 0% zou de uitstaande borg € 77 miljoen bedragen.

Voor een nadere toelichting op de derivatenportefeuille van Groningen Seaports verwijzen wij naar de paragraaf Financiering in het jaarverslag.

TOELICHTING OP DE WINST- EN VERLIESREKENING

OPBRENGSTEN

Bedragen in €

In het navolgende overzicht worden de verschillen tussen de gerealiseerde kosten en opbrengsten over het boekjaar 2012 vergeleken met de gerealiseerde kosten en opbrengsten over het boekjaar 2011.

Voor verdere toelichting zie ook de toelichting op de realisatie versus de begroting vanaf pagina 87.

	2012	2011
SCHEEPVAARTBEWEGINGEN		
Zeeschepen		
Delfzijl	1.279.672	1.261.721
Eemshaven	<u>3.602.354</u>	<u>1.116.544</u>
Totaal zeeschepen	4.882.026	2.378.265
Binnenschepen		
Delfzijl	387.686	402.346
Eemshaven	<u>178.272</u>	<u>186.911</u>
Totaal binnenschepen	565.958	589.256
Ligplaatsgelden		
Delfzijl	53.234	57.827
Eemshaven	<u>303.441</u>	<u>222.814</u>
Totaal ligplaatsgelden	356.676	280.642
TOTAAL SCHEEPVAARTBEWEGINGEN	<u>5.804.659</u>	<u>3.248.164</u>

In de paragraaf Lokale heffingen is een toelichting opgenomen op de scheepvaartopbrengsten.

SCHEEPVAARTGERELATEERD

Kadegelden		
Delfzijl	223.722	219.378
Eemshaven	<u>549.942</u>	<u>432.383</u>
Totaal kadegelden	773.664	651.760
Steigers / Ligplaatsen		
Steigers / Ligboxen Delfzijl	33.656	37.370
Steigers Eemshaven	<u>100.824</u>	<u>50.511</u>
Totaal steigers/ligplaatsen	134.481	87.880
Restitutie wateroppervlak		
Delfzijl	86.857	86.075
Eemshaven	-	-
Totaal restitutie wateroppervlak	86.857	86.075
Opbrengst water en stroom scheepvaart		
Water leveranties Delfzijl/ Eemshaven	26.678	25.987
Stroom leveranties Delfzijl/ Eemshaven	<u>25.479</u>	<u>37.134</u>
Totaal opbrengst water en stroom scheepvaart	52.157	63.121
TOTAAL SCHEEPVAARTGERELATEERD	<u>1.047.158</u>	<u>888.837</u>

TERREINEN CORE BUSINESS

Erfpachtopbrengsten		
Industrieterreinen Delfzijl	4.912.824	4.978.664
Industrieterreinen Eemshaven	<u>5.585.333</u>	<u>4.329.243</u>
Totaal erfpachtopbrengsten	10.498.157	9.307.906

Bedragen in €

	2012	2011
Tijdelijk verhuur		
Huuropbrengst terreinen Delfzijl	655.223	579.028
Huuropbrengst terreinen Eemshaven	<u>842.441</u>	<u>837.997</u>
Totaal tijdelijke verhuur	1.497.664	1.417.025
Optievergoedingen		
Terrein Delfzijl	70.447	115.899
Terrein Eemshaven	<u>699.033</u>	<u>262.520</u>
Totaal optievergoedingen	769.479	378.419
Vergoeding overslag faciliteiten	34.235	36.461
TOTAAL TERREINEN CORE BUSINESS	<u><u>12.799.535</u></u>	<u><u>11.139.810</u></u>
 TERREINEN NON CORE BUSINESS		
Huur landerijen en opstallen		
Delfzijl	130.676	122.300
Eemshaven	<u>35.300</u>	<u>2.012</u>
Totaal huur landerijen en opstallen	165.975	124.312
Vent- en jachtvergunningen	3.715	5.109
Recognities (vergunningen)	18.987	16.126
Opbrengsten (nuts)infrastructuur	4.652.381	4.556.667
TOTAAL TERREINEN NON CORE BUSINESS	<u><u>4.841.060</u></u>	<u><u>4.702.215</u></u>
 TRANSACTIERESULTAAT GRONDEN	 <u><u>3.230.811</u></u>	 <u><u>2.243.850</u></u>
 Het transactieresultaat is de opbrengst van de verkochte terreinen.		
 OVERIGE EN INCIDENTELE OPBRENGSTEN		
Werkzaamheden/dienstverlening ten behoeve van derden	292.516	279.137
Overige opbrengsten	<u>222.926</u>	<u>1.234.323</u>
TOTAAL OVERIGE EN INCIDENTELE OPBRENGSTEN	<u><u>515.442</u></u>	<u><u>1.513.460</u></u>
 WAARDEMUTATIE UITGIFTE ERFPACHTGRONDEN		
Bestemmingsreserve herwaarding industrieterreinen	34.019.000	17.713.000
	<u><u>34.019.000</u></u>	<u><u>17.713.000</u></u>

LASTEN Bedragen in €

2012 **2011**

BEDRIJFSKOSTEN

Core business gerelateerde kosten

Marketing en P.R.	1.193.939	1.298.337	
Ontwikkeling projecten	<u>54.211</u>	<u>72.210</u>	
Totaal core business gerelateerde kosten	1.248.150		1.370.547

Project- en transactiegerelateerde kosten

Projectgerelateerde bijdragen	-509.059	505.813	
Transactiegerelateerde kosten	<u>433.117</u>	<u>613.714</u>	
Totaal project- en transactiegerelateerde kosten	-75.940		1.119.528

In de verkregen vergunningen voor de baggerwerkzaamheden met betrekking tot de verbreding en de verdieping van de Eemshaven zijn monitoringsverplichtingen opgenomen. Dit betreffen onder andere troebelheidsmetingen, geluidsonderzoeken en effecten van sedimentatie op macrobenthos. Tot en met 2011 is aangenomen dat de desbetreffende kosten niet geactiveerd kunnen worden en zijn deze verwerkt in het resultaat van 2010 en 2011. Bij nadere beschouwing van de kosten is geconcludeerd dat betreffende kosten sterk werkgerelateerd zijn en zonder deze kosten geen baggerwerk zou mogen worden uitgevoerd. Dit impliceert dat de gemaakte (en nog te maken) kosten onderdeel uitmaken van de baggerkosten en dan ook als zodanig bij project Energypark moeten worden verwerkt als zijnde bijkomende projectkosten. Deze heroverweging heeft financiële consequenties voor het resultaat 2012 en de realisatiekosten Energypark. Het reeds ten laste van het resultaat gebrachte bedrag ad € 553.603 is teruggeboekt op het project Energypark en komen ten gunste van het resultaat 2012. De in 2012 gemaakte kosten ad € 190.925 komen eveneens te laste van project Energypark.

Structurele onderhoudskosten

Baggerkosten	2.827.703	2.929.308	
Onderhoud infrastructurele werken	1.198.083	1.128.549	
Beheerskosten	<u>611.964</u>	<u>406.201</u>	
Totaal structurele onderhoudskosten	4.637.750		4.464.058

In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen is een toelichting opgenomen op de onderhoudskosten.

Personeelskosten

Salarissen	5.242.983	4.918.424	
Pensioenlasten	799.010	676.067	
Overige sociale lasten	515.440	456.563	
Secundaire kosten personeel	559.720	749.244	
Inactieven	32.023	0	
Externe loonkosten	<u>214.361</u>	<u>355.758</u>	
Totaal personeelskosten	7.363.536		7.156.055

medewerkers	2012: 90	2011: 90
ziekteverzuim	2012: 3,4%	2011: 3,9%

Externe loonkosten

- Projectmedewerkers	855.630
- Ziektevervanging	97.634
- Overige personeelskosten derden	456.847
- Doorbelast naar investeringsprojecten	<u>1.195.750</u>
Totaal	214.361

	2012	2011
Overige kosten		
Huisvestingskosten	968.019	917.859
Middelen en materialen	786.663	708.587
Kantoorkosten	248.899	305.598
Administratie en algemene kosten	<u>2.608.467</u>	<u>870.609</u>
Totaal overige kosten	4.612.047	2.802.653

Onder administratie en algemene kosten is een voorziening inbegrepen voor oninbaarheid van debiteuren voor in totaal € 1.472.000. Een groot deel hiervan heeft betrekking op een vordering op Aldel.

Onvoorziene uitgaven en incidentele kosten	29.127	100.323
---	---------------	----------------

TOTAAL BEDRIJFSKOSTEN	<u>17.814.670</u>	<u>17.013.165</u>
------------------------------	--------------------------	--------------------------

MUTATIES VOORZIENINGEN		
Voorziening infrastructuur	-1.388.290	-187.991
Voorziening baggerkosten	-39.504	-51.500
Voorziening r/c Fivelpoort CV	<u>0</u>	<u>-2.000.000</u>
TOTAAL MUTATIES VOORZIENINGEN	<u>-1.427.794</u>	<u>-2.239.491</u>

DEELNEMINGEN

Resultaat deelnemingen:

RSCG (Groningen Railport)	0	0
Fivelpoort C.V.	<u>-713.452</u>	<u>-555.222</u>
TOTAAL DEELNEMINGEN	<u>-713.452</u>	<u>-555.222</u>

In de paragraaf Verbonden partijen worden de deelnemingen uitgebreid beschreven.

AFSCHRIJVINGEN MATERIELE VASTE ACTIVA

Gronden en terreinen	-2.487.022	-2.348.970
Bedrijfsgebouwen	-80.387	-81.384
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	-1.228.468	-393.482
Overige materiele vaste activa	<u>-511.505</u>	<u>-447.750</u>
TOTAAL AFSCHRIJVINGSKOSTEN MATERIELE VASTE ACTIVA	<u>-4.307.381</u>	<u>-3.271.584</u>

FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

Rente deelnemers gemeenschappelijke regeling	-190.588	-190.588
Rente diversen	152.798	250.316
Rente kasgeldleningen	-3.713.575	-2.734.019
Vrijval voorziening derivatenportefeuille	<u>1.362.151</u>	<u>1.927.727</u>
TOTAAL FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	<u>-2.389.214</u>	<u>-746.564</u>

Door het tot waardering brengen van de marktwaarde van de rentederivaten voor het ineffektieve deel (overhedge), worden uitgaande kasstromen op de totale lening/derivatenpositie gecompenseerd met de mutatie uit de voorziening, waardoor per saldo sprake is van een rentelast op basis van de effectieve rentevoet over het effectieve deel. In de paragraaf Financiering worden de financieringslaten nader beschreven.

MUTATIE RESERVES	-34.019.000	-17.713.000
-------------------------	--------------------	--------------------

NETTO RESULTAAT	<u>1.586.189</u>	<u>-89.785</u>
------------------------	-------------------------	-----------------------

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN / GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Hieronder worden de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen en vorderingen vermeld waaraan Groningen Seaports voor toekomstige jaren is verbonden.

- Sedert eind jaren 90 bestaat er een verplichting aan Domeinen om bij uitgifte van bepaalde terreinen een deel van de daarbij gerealiseerde winst af te dragen aan Domeinen. Deze betaling dient 30 jaar na dato plaats te vinden. Het is tot op heden geen overeenstemming over welk bedrag de basis vormt voor deze verplichting en wat derhalve de omvang van de verplichting zal zijn. Hieromtrent vindt overleg met Domeinen plaats. Wel hebben we gemeend uit oogpunt van voorzichtigheid een bedrag hiervoor op te nemen op basis van onze eigen inschatting.
- Groningen Seaports heeft contractuele verplichtingen inzake leaseauto's. Voor de leaseauto's zijn contracten aangegaan met een gemiddelde looptijd van 48 maanden. De jaarlijkse verplichting bedraagt gemiddeld € 364.000.
- De lopende verplichtingen uit 2012 op projecten in uitvoering bedraagt € 13,5 mln.
- Eind januari 2010 is in de Stuurgroep Geluid (Provincie, gemeente Delfzijl, EZ Noord, Groningen Seaports en SBE) een principeakkoord bereikt over een nieuwe geluidszone voor het haven- en industriegebied van Delfzijl. Dit principeakkoord behelst onder meer een nieuwe geluidszone Havens/Industrie Delfzijl, die voldoende ruimte biedt aan zowel wonen als werken. Ook over de verdeling van de kosten van de nieuwe geluidszone hebben de betrokken partijen een principeakkoord gesloten, waarbij de kosten voor Groningen Seaports voor de komende decennia geraamd worden op circa € 3 mln. Een deel van deze kosten wordt verdisconteerd in de grondprijzen op Oosterhorn, te weten een opslag van € 1 per m².
- Op een aantal locaties in ons beheersgebied is bodemverontreiniging aangetroffen. Deze gronden worden gesaneerd. Tegenpartijen zijn aansprakelijk gesteld.
- Voor het derivaat CBN-2244303 is in maart 2010 een CSA afgesproken. CSA is een Credit Support Annex. Dit is een juridisch document waarin is afgesproken dat er onderpand wordt betaald of ontvangen tussen de rentecontract partijen. De rentecontract partijen zijn in dit geval Groningen Seaports en SG. In deze CSA is een threshold amount (drempelbedrag) van € 7,5 mln. afgesproken. Dit betekent dat er tot dat bedrag geen onderpand wordt betaald of ontvangen. Tot en met Q4 2012 is € 18,3 mln. aan SG overgemaakt en in Q1 2013 aanvullend € 2,5 mln. Dit is 'borg' voor de negatieve marktwaarde van het derivaat van € 28,4 mln. Zie paragraaf Financiering, CSA voor nadere uitleg.
- Op 13 maart 2011 heeft Groningen Seaports een deel van de schermdeijk voor € 1 gekocht van Domeinen. Indien naar verwachting hier te zijner tijd windturbines op gebouwd worden, dient Groningen Seaports éénmalig een bedrag van € 100.000 per

windturbine over te maken aan Domeinen. Ieder jaar na 13 maart 2011 wordt de hoogte van de vergoeding met € 10.000 per windturbine verlaagd.

- Indien de bouw van "Windpark Delfzijl Noord" gerealiseerd wordt, dient Groningen Seaports gedurende 5 jaar jaarlijks een bijdrage van € 50.000 te storten in het duurzaamheidsfonds van de gemeente Delfzijl.

Jaarrekening 2012 opgesteld op basis van BBV

In de afgelopen jaren heeft u bij het opstellen van de jaarrekening op een aantal onderdelen afgeweken van de geldende verslaggevingregels; het BBV (eveneens geldend voor gemeenschappelijke regelingen zoals Groningen Seaports). Deze afwijkingen heeft u in alle transparantie toegelicht.

Alhoewel wij vanuit een bedrijfsmatige invalshoek uw keuze kunnen begrijpen, blijven wij van mening dat u uw jaarrekening moet opstellen op basis van het BBV en wij als accountant moeten toetsen aan de geldende verslaggevingvoorschriften; het BBV, inclusief de recentere uitwerking hiervan in de vraag & antwoordrubrieken en de door de commissie BBV uitgebrachte notities. Tenslotte is Groningen Seaports een GR die wettelijk moet voldoen aan deze verslaggevingvoorschriften.

De concept jaarrekening 2012 bevatte afwijkingen van het BBV. Omdat de afwijkingen van het BBV een wezenlijke impact hebben op het beeld van de jaarrekening hebben wij uitgebreid stilgestaan bij de consequenties hiervan op onze voorgenomen (afkeurende) controleverklaring.

Uiteindelijk is afgesproken om een dubbele set met verantwoordingsinformatie op te stellen en aan te bieden aan het DB en AB. Eén set die voldoet aan de verslaggevingsrichtlijnen van de BBV (en welke uiteindelijk formeel wordt vastgesteld, inclusief controleverklaring) en één waarbij de verslaggevinggrondslagen consistent met voorgaande jaren wordt toegepast. Wij kunnen een goedkeurende controleverklaring afgeven bij de jaarrekening die is opgesteld op basis van de BBV.

Planning & Control cyclus goed op orde

Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden komen wij op dit moment tot de conclusie dat de beheersorganisatie van Groningen Seaports (voor zover relevant voor de controle van de jaarrekening) in opzet goed scoort. De beoordeling van de significante processen heeft geresulteerd in de volgende tabel:

Totaaloverzicht significante processen			
Processen:	Onvoldoende	Voldoende	Uitstekend
Haven-, kade- en ligplaatsgelden	■	■	■
Erfpacht, verhuur en verkoop terreinen	■	■	■
Inkopen	■	■	■
Aanbestedingen	■	■	■
Personeel	■	■	■
Projectbeheersing	■	■	■
Betalingsverkeer	■	■	■
Treasury	■	■	■
Planning & Control	■	■	■
Begroting en budgetbeheer	■	■	■
Automatisering	■	■	■

Verbeteringen zijn nog mogelijk op de volgende aspecten:

- Interne audits kunnen efficiënter en effectiever worden uitgevoerd door het opstellen van een intern controleplan en het hanteren van een procesgerichte controleaanpak;
- Projectbeheersing waardering materiële vaste activa kan verbeterd worden door periodiek nacalculaties uit te voeren op geprognosticeerde opbrengsten en rendementen;
- Verbetering van contractmanagement door completering van het contractenregister.

Daarnaast hebben wij nog een aantal aanbevelingen gedaan ten aanzien van risicomanagement en afgesproken na de afronding van de jaarrekeningcontrole een workshop stresstest te gaan organiseren.

Tenslotte is Groningen Seaports zeer recent met een programma gestart om de organisatie meer in lijn te brengen met de huidige en toekomstige ontwikkelingen. Het programma richt zich onder andere op de organisatieontwikkeling, leiderschapvisie, processen, cultuur, verdienmodel en de uitvoering van de Havenvisie. Naar wij hebben begrepen zullen deze aspecten in de komende periode worden uitgewerkt in projectplannen.

Goedkeurende controleverklaring

Wij hebben bij de jaarrekening 2012 van Groningen Seaports een goedkeurend oordeel verstrekt voor zowel de betrouwbaarheid als de rechtmatigheid.

Top 3 aandachtspunten voor 2013:

1- Verzelfstandiging Groningen Seaports

De verzelfstandiging van Groningen Seaports is op 15 april 2013 voor besluitvorming voorgelegd aan de Raden en Staten. Het is een proces wat al een aantal jaren loopt en waarbij uitgebreide (experts)onderzoeken zijn uitgevoerd. Bij de verzelfstandiging zullen de aandelen in handen komen van de GR, welke blijft voortbestaan. De activiteiten en dus alle activa/passiva worden ingebracht in de N.V., terwijl de gronden achterblijven in de GR, waarbij deze in erfpacht worden uitgegeven aan de N.V. Wij gaan graag vroegtijdig in overleg over de inbrengbalans, eventuele wijzigingen in de waarderinggrondslagen en de financiële gevolgen hiervan voor de jaarrekening 2013.

2- Waardering erfpachtgronden

In de jaarrekening 2012 worden de erfpachtgronden gewaardeerd op basis van de eerste uitgifteprijs. U heeft een model opgesteld om met terugwerkende kracht deze waardering op basis op eerste uitgifteprijs te benaderen. Wij kunnen instemmen met de waardering van de erfpachtgronden in de jaarrekening 2012.

Ten behoeve van de waardering in een verzelfstandigde NV adviseren wij Groningen Seaports een position paper te schrijven ten behoeve van de waardering van de erfpachtgronden. Hierin kunnen onder ander de systematiek, de uitgangspunten, de verslaggevingvoorschriften en de procedures rondom de totstandkoming van de waardering worden vastgelegd. Wij adviseren u, gezien het belang van deze erfpachtgronden, het position paper te laten goedkeuren door het dagelijks bestuur en de toezichhoudende organen van Groningen Seaports bij verzelfstandiging. Inmiddels bent u hiermee begonnen.

3- Waardering Fivelpoort

Eén van de deelnemingen van Groningen Seaports betreft Fivelpoort CV. De waardering van deze deelneming hangt sterk samen met de onderliggende grondexploitatie en de gerealiseerde verkopen en de verwachte verkopen in de komende jaren. Wij kunnen instemmen met de huidige waardering in de jaarrekening van Groningen Seaports. Indien in 2013 de verkopen stagneren of de verkoopprijzen niet gerealiseerd kunnen worden, zal komend jaar opnieuw getoetst moeten worden of de verliesvoorziening wel toereikend is.

Voorstel aan Algemeen Bestuur

Datum AB-vergadering: 14 juni 2013

Nummer: 2013.03757

Voor akkoord

Afdeling BO: W.H. Boneschansker

Directeur: H.D. Post

Datum

6 mei 2013

6 mei 2013

Paraaf

Onderwerp: Raambegroting 2014 en Programmaverantwoording 2012

Ter voldoening van de voorschriften neergelegd in artikel 37 van de "Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports" aangegaan door Provinciale Staten van Groningen bij besluiten van 24 april 2013, de raad van de gemeente Delfzijl bij besluit van 25 april 2013 en de raad van de gemeente Eemsmond bij besluit van 25 april 2013, bieden wij u hierbij de concept raambegroting over het begrotingsjaar 2014 aan van Groningen Seaports N.V. en Havenschap Groningen Seaports, alsmede de programmaverantwoording van Groningen Seaports over het boekjaar 2012.

(Raam)begroting 2014

Als bijlage bij deze brief treft u twee begrotingen aan:

- concept raambegroting 2014 Havenschap Groningen Seaports;
- concept begroting 2014 Groningen Seaports NV.

Daar waar normaliter in het voorjaar de raambegroting voor de GR-oude stijl wordt ingediend, is nu, na positieve besluitvorming in de Raden en Staten inzake de verzelfstandiging, de raambegroting van de GR-nieuwe stijl opgemaakt welke, daar waar het gaat om resultaat deelneming, volgt uit bijbehorende begroting van de NV en na verzelfstandiging zal moeten worden besproken in het AB van de GR-nieuwe stijl/Algemene vergadering van Aandeelhouders van de NV.

De raambegroting 2014 heeft een formele status in verband met de verplichte aanlevering bij onze toezichthouder het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Na verwerking van de opbrengsten en kosten stellen wij ingevolge artikel 38 lid 1 sub a van de gemeenschappelijke regeling voor het uit de raambegroting resulterende nadelig saldo van € 3,5 mln. ten laste te brengen van de algemene reserve.

In het Algemeen Bestuur van 21 december 2012 is het financieel meerjarenplan 2013 - 2017 vastgesteld en uitvoerig besproken. Uit dit financieel meerjarenplan zijn de onderhavige begrotingen voor de GR en Groningen Seaports N.V. 2014 overgenomen. Er is op dit moment aanleiding voor de directie en het Dagelijks Bestuur om de begroting 2014 op basis van nieuwe ontwikkelingen aan te passen. Deze actualiteiten zijn het niet doorgaan Eemsmond Energie (cf. scenario 1, zoals gepresenteerd aan het Algemeen Bestuur op 21 december jongstleden) en de effecten verzelfstandiging op de personeelskosten.

Programmaverantwoording 2012

De directie en het Dagelijks Bestuur van Groningen Seaports biedt het Algemeen Bestuur van Groningen Seaports de programmaverantwoordingen 2012 aan (zie bijlage). Een versie van de programmaverantwoording conform onze bestendige gedragslijn en een programmaverantwoording conform de richtlijnen BBV. Deze laatste versie zal worden voorzien van een goedkeurende verklaring door de accountant en ter besluitvorming worden voorgelegd.

Middels deze documenten legt de directie en het Dagelijks Bestuur verantwoording af over het gevoerde beleid in 2012, de mate waarin de doelstellingen vanuit de programmabegroting 2012 zijn gerealiseerd en de daaraan gekoppelde inzet van middelen.

In de programmaverantwoording 2012 is de aansluiting gerealiseerd met de Programmabegroting 2012, die in het Algemeen Bestuur van 16 december 2011 jl. is vastgesteld.

De programmaverantwoording 2012 is ingedeeld in 4 hoofdstukken:

- Jaarverslag 2012
- Paragrafen
- Jaarrekening 2012
- Begroting 2012 versus realisatie 2012

Jaarrekening 2012

Voor een goede beoordeling van de jaarrekening 2012 brengen wij een aantal specifieke onderwerpen onder uw aandacht.

Accountant

Door onze nieuwe accountant Ernst & Young Accountants is een Verslag van Bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole van de jaarrekening 2012 opgesteld. Deze treft u aan als bijlage.

Op 15 april 2013 heeft Ernst & Young de uitkomsten van de controle gepresenteerd aan het Management Team. Uit de presentatie en bespreking bleek wederom dat onze administratieve organisatie en interne beheersing voldoet aan de gestelde eisen. De mate van professionaliteit sluit aan bij de verwachtingen op basis van de groei van onze activiteiten. Het Verslag van Bevindingen zal door de accountant in het Algemeen Bestuur van 14 juni aanstaande worden toegelicht.

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

De nieuwe accountant van Groningen Seaports, heeft in zijn Verslag van Bevindingen aangegeven dat hij een goedkeurende verklaring gaat afgeven bij de programmaverantwoording 2012 conform richtlijnen BBV.

Zoals u bekend, is over de programmaverantwoording discussie ontstaan met de accountant in verband met het gehanteerde verslaggevingskader. Bijgevoegd treft u een jaarrekening waarin de vier punten waarop GSP al vele jaren afwijkt van het BBV nu toch binnen het BBV-kader zijn verantwoord. Dit betreft de punten:

- waardering erfpachtcontracten;
- waardering deelnemingen;
- activeren van de kunstwerken;
- schuld vakantiedagen.

De gewijzigde gegevens omtrent deze onderwerpen kunt u vinden vanaf blz. 66 van deze versie.

Het effect van inpassing van genoemde vier onderwerpen in het BBV-kader leidt er toe dat het eigen vermogen van GSP volgens volledige BBV-waardering zo'n 20 miljoen euro hoger uitkomt op 238,6 miljoen euro, tegen 218,5 miljoen euro in de door GSP consistent gehanteerde waarderingssystematiek.

Het Dagelijks Bestuur heeft daarom besloten beide versies van de jaarrekening op uw agenda te plaatsen. Onze programmaverantwoording conform bestendigde gedragslijn geeft een helderder beeld van de actuele situatie van het bedrijf, en zal moeten worden gehanteerd als basis voor de openingsbalans van de NV. De accountant die belast is met het opstellen van deze openingsbalans, PWC, is op de hoogte van de waarderingsdiscussie met E&Y en heeft aangegeven deze versie van de jaarrekening voor de waarderingsuitkomsten te gebruiken. Dit, omdat op wezenlijke punten, deze jaarrekening het voor bedrijven verplichte waarderingskader al hanteert (Burgerlijk Wetboek 2, titel 9). Mede om die reden is het van belang om ook deze versie van de jaarrekening op de agenda te houden.

Vordering rekening-courant Fivelpoort CV

Inleiding Fivelpoort CV

Op basis van een joint venture overeenkomst hebben Groningen Seaports, de gemeente Appingedam en de gemeente Delfzijl een commanditaire vennootschap opgericht. De commandites zijn zogenaamde stille vennoten en de directie van de CV wordt gevormd door een beherend vennoot. Hiertoe wordt een BV opgericht; Fivelpoort Beheer BV.

Alle aandelen van de beherend vennoot, Fivelpoort Beheer BV, zijn in handen van GSP. Deze opzet is in april 1999 door het Algemeen Bestuur geaccordeerd.

Positie Groningen Seaports als financier van Fivelpoort CV

Groningen Seaports heeft voor de financiering van de aanleg van het bedrijvenpark meerdere overeenkomsten afgesloten.

Ter zekerheidstelling heeft GSP een eerste hypotheekrecht gevestigd op alle uitgeefbare grond binnen het bedrijvenpark. Hierdoor heeft GSP zich verzekerd van alle grondopbrengsten door verkoop ter aflossing van de hypotheek.

Voorts staat GSP borg voor financiering ten laste van Fivelpoort CV bij de Rabobank. De borgstelling is aangegaan voor een periode tot 2014 met een maximum van 2,5 miljoen euro.

Waarde:

De vordering rekening courant per 31 december 2012 bedraagt € 12,5 mln. Hier is in 2011 een reservering gedaan van € 2 mln.

Ondanks het feit dat sprake is van een 33,33% belang, is Groningen Seaports middels de beherend vennoot 100% aansprakelijk voor de schulden aangegaan door Fivelpoort CV. Gelet op de negatieve resultaten en de vermogenstekorten van Fivelpoort CV welke voorsnog volledig door Groningen Seaports zijn gefinancierd/geborgd, is Groningen Seaports in materieel opzicht dan ook 100% risicodragend, om welke reden de resultaten volledig worden toegerekend aan Groningen Seaports.

Gelezen bovenstaande en de actuele gronduitgiftes en de versoberde prognoses voor de komende jaren is over het boekjaar 2011 een aanvullende afboeking genomen op de vordering van Fivelpoort CV van € 2 mln. om daarmee het verwachte

negatieve eindresultaat in 2028 af te boeken. Daarbij is aangegeven dat periodiek zal worden gecontroleerd of de bijgestelde verwachtingen uitkomen.

In zijn verslag van bevindingen over 2012 constateert de accountant in dit kader dat zowel de kavelverkopen als de gerealiseerde verkoopprijzen in lijn liggen met de gehanteerde verkoopprognoses resp. de in het exploitatiemodel gehanteerde verkoopprijzen. De accountant geeft aan dat hij daarmee kan instemmen met de reeds opgenomen voorziening Fivelpoort CV.

Daarnaast is er een voorziening deelneming Fivelpoort opgenomen voor vermogenstekorten van de deelnemingen in Fivelpoort CV en Fivelpoort Beheer BV. De stand van deze voorziening is ultimo 2012 € 4,4 mln.

Verantwoording van de rente-instrumenten

Belangrijk aandachtspunt betreffen de renteswaps welke ter afdekking van het renterisico op de financiering van de investeringsprojecten dienen. In voorgaande jaren is een overhedge ontstaan, waarbij sprake was van een mismatch tussen de rente-instrumenten (renteswap-contract) en de onderliggende waarde (kasgeldlening). Ultimo 2012 heeft, evenals in voorgaande jaren, tijdelijk een herstructurering plaatsgevonden.

De aan de overhedge toe te rekenen marktwaarde van de rente-instrumenten in de jaarrekening wordt gewaardeerd in de jaarrekening.

Door de tijdelijke herstructurering aan het einde van 2012 is er ultimo boekjaar geen sprake van een overhedge. Het beoogde doel van de herstructurering is om in een situatie te komen waar de omvang van de rente-instrumenten maximaal zo hoog is als de omvang van de leningenportefeuille. Indien de omvang van de rente-instrumenten portefeuille de leningenportefeuille niet overschrijdt kan sprake zijn van een effectieve hedge, en mag volgens de BBV kostprijs hedge accounting worden toegepast. Hierbij wordt echter voorbij gegaan aan het feit dat de marktwaarde van de rentecontracten wordt bepaald op basis van onder andere de resterende looptijd. Dit houdt in dat ook de rentecontracten die geheel of gedeeltelijk zijn geherstructureerd nog een waarde hebben (in casu: negatief). Deze negatieve waarde is verslaggeving technisch te beschouwen als een risico/verplichting. Omdat er sprake is van een verplichting op (delen van) de rentecontracten zal de niet gehedgde positie gewaardeerd moeten worden en gepresenteerd in de jaarrekening. Dit zogenoemde ineffectieve deel van de hedge-relatie is voorzien voor een bedrag van 1,5 mln. euro. De accountant heeft aangegeven met deze voorziening te kunnen instemmen.

Afdekken renterisico

Sinds medio 2007 zetten wij in op een bewust beleid op het gebied van financiering- en renterisico management met de volgende strategie. Bij het aangaan van een langlopende financiering is het verstandig te kiezen voor het splitsen van het financieringsmanagement van het renterisico management.

De rentestrategie staat los van de financieringswijze. Het is belangrijk dat bij het aantrekken van vreemd vermogen voor de lange en korte termijn rekening wordt gehouden met aspecten als renterisicoafdekking en risicobeheersing.

Groningen Seaports heeft ten behoeve van de investeringsplanning rentecontracten afgesloten. Deze contracten zijn afgesloten op basis van de uitgavenplanning van het meerjaren investeringsplan. In de paragraaf financiering is een overzicht van de rente-instrumenten portefeuille van 2013 tot en met 2041 opgenomen.

Overhedge 2012

In 2009, 2010, 2011 en 2012 was Groningen Seaports overhedged; de hoofdsom van de rente-instrumenten is hoger ten opzichte van het daadwerkelijk aangetrokken vreemd vermogen. Dit komt doordat een aantal van de destijds met zekerheid geraamde investeringen zijn vertraagd in de tijd en door het financieel lager uitvallen dan vooraf geraamd van een aantal aanbestedingen.

In december 2012 is € 61 mln. van de rente-instrumenten portefeuille afgekocht. Dit ter voorkoming van een overhedge situatie per ultimo 2012. Na de herstructurering is de actuele renterisicoafdekking per ultimo 2012 € 176 mln. tegen een vreemd vermogenspositie per ultimo 2012 van € 176 mln.

Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (WOPT)

De WOPT is per 1 januari 2013 ingetrokken. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft naar aanleiding hiervan de Tweede Kamer laten weten dat dit betekent dat de verplichting tot publicatie in het financieel jaarverslag 2012 van inkomens en ontslaguitkeringen boven de zogenaamde WOPT-norm en de verplichting tot melding van deze gegevens over 2012 aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is komen te vervallen. De publicatie van het salaris van de algemeen directeur in de jaarrekening 2011 krijgt daarmee geen vervolg in de jaarrekening 2012.

Het Dagelijks Bestuur hecht er evenwel aan dit onderwerp van een nadere toelichting te voorzien. Daarmee wordt beoogd inzicht te geven in de ontwikkeling t.o.v. 2011 en daaraan voorafgaande jaren.

De beloning van de algemeen directeur van Groningen Seaports bedraagt over het jaar 2012 € 192.746,- (2011: € 228.583,-; dit was inclusief een éénmalige uitbetaling van niet opgenomen verlof over voorgaande jaren). De bezoldiging is gebaseerd op een 36-urige werkweek en is bestuurlijk binnen de ruimte van de geldende CAO vastgesteld. De bovenstaande gerapporteerde bezoldiging over 2012 betreft het ten laste van Groningen Seaports komende deel en valt binnen de in 2012 vastgestelde WOPT-grens. De bepaling van genoemd bedrag heeft op basis van de vanaf 2008 gehanteerde en te bestendigen gedragslijn plaatsgevonden door het deel dat ten laste komt van niet-geconsolideerde deelnemingen in mindering te brengen op de totale bezoldiging.

Rechtmatigheid

Uit de audits zijn geen onrechtmatigheden naar voren gekomen. Ernst & Young heeft ook een goedkeurend oordeel gegeven omtrent rechtmatigheid.

Winstbestemming in het kader van het investeringsplan

De directie en het Dagelijks Bestuur stellen voor om het nettoresultaat van € 1.586.187 volledig toe te voegen aan de bestemmingsreserve conform eerdere besluitvorming bij de suppletore begroting 2012. Voor de financiering van toekomstige investeringsprojecten zijn nog aanvullende financieringsbronnen nodig om verwezenlijking van deze belangrijke projecten te verzekeren. Het nettoresultaat van het boekjaar 2012 zal als interne financieringsbron voor dergelijke projecten worden aangewend. Bij deze wijze van financiering resteert een lagere vermogensbehoefte.

Een lagere vermogensbehoefte vereist een geringer bedrag aan externe financiering waardoor de externe financieringslasten eveneens geringer zullen worden.

De directie en het Dagelijks Bestuur is van mening dat winstreservering de enige juiste methode is om de doelstellingen, zoals vastgelegd in het Business Plan 2013-2017, waar te kunnen maken. Verdergaande investeringen in haven gerelateerde projecten zien wij als adequaat middel om voor de komende jaren een verdere stimulering van onze regionale economie te bewerkstelligen.

Voorstel:

Het Dagelijks Bestuur stelt de volgende besluiten voor aan het Algemeen Bestuur:

1. goedkeuring van de programmaverantwoording conform BBV over over het boekjaar 2012;
2. goedkeuring van de programmaverantwoording conform bestendigde lijn over het boekjaar 2012;
3. goedkeuring van de raambegroting over het boekjaar 2014;
4. goedkeuring van de jaarrekening over het boekjaar 2012;
5. goedkeuring van het nettoresultaat van € 1.586.187 over het boekjaar 2012;
6. bestemming en kwalificering van het nettoresultaat over het boekjaar 2012 van € 1.586.187 als bestemmingsreserve ten behoeve van de financiering van toekomstige haven gerelateerde projecten.

Voorwaarden:

Financieel: N.v.t.
Mandaat: AB

Bijlagen:

- Raambegroting 2014 Havenschap Groningen Seaports;
 - Begroting 2014 Groningen Seaports N.V.;
 - Programmaverantwoording 2012 conform BBV;
 - Programmaverantwoording 2012 conform bestendigde lijn;
 - Verslag van Bevindingen Ernst & Young Accountants;
 - Memo vergelijking met de jaarrekening 2012 conform de opstelling van het BBV.
-

2013.03701

GRONINGEN SEAPORTS

Concept Raambegroting 2014 Havenschap Groningen Seaports

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
PARAGRAFEN	
RAAMBEGROTING 2014	3
RAAMBEGROTING WINST- EN VERLIESREKENING 2014	4
ALGEMENE TOELICHTING OP DE RAAMBEGROTING 2014	7
TOELICHTING OP DE WINST- EN VERLIESREKENING BATEN	8
TOELICHTING OP DE WINST- EN VERLIESREKENING LASTEN	12

Inleiding

Voor u ligt de raambegroting 2014. Een opzet die is toegesneden op het in 2004 van kracht geworden Besluit en Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV).

Raambegroting 2014

Ter voldoening van de voorschriften neergelegd in artikel 35 van de "Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports" dient de raambegroting 2014 te worden vastgesteld.

Na verwerking van de opbrengsten en kosten, resteert een geprognosticeerd resultaat ad €-3.565.800

Tijdens de Algemene Bestuursvergadering van 14 juni 2013 aanstaande zullen wij de raambegroting 2014 toelichten en u uiteraard in de gelegenheid stellen opmerkingen te maken en vragen te stellen.

PARAGRAFEN

A. WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOMANAGEMENT

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft aan de mate waarin Groningen Seaports in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd moet worden. De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit die middelen en mogelijkheden waarover Groningen Seaports beschikt om niet begrote kosten, die onverwacht en substantieel zijn, te dekken. Voor de beoordeling van de vraag of Groningen Seaports beschikt over een adequaat weerstandsvermogen moet een relatie gelegd worden tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de daarmee af te dekken risico's. Het gaat dan met name om de grotere risico's waarvoor niet op een andere wijze al een voorziening getroffen is.

Beleid inzake het weerstandsvermogen en risicomanagement

Risicomanagementbeleid

Het beleid dat Groningen Seaports voert ten aanzien van risicomanagement is vastgelegd in de nota weerstandsvermogen en risicomanagement. In dit beleidsstuk is de werkwijze vastgelegd en zijn de uitgangspunten bepaald ten aanzien van risicomanagement. Op basis van dit beleidsstuk is deze paragraaf opgesteld.

Risicomanagement bestaat uit een aantal bouwstenen, waaronder risicobewustzijn, risico-inventarisatie, risicobeheersing en –financiering en risicomonitoring. Deze bouwstenen en de rapportage daarover is opgenomen in de planning & control cyclus.

Het belangrijkste doel dat we als Groningen Seaports willen bereiken is:

Continue actueel inzicht verkrijgen in de risico's die we lopen bij het behalen van onze ambitieuze doelstellingen en het uitvoeren van onze processen en met dit inzicht de risico's zodanig beheersen en beheren dat uitvoering van onze processen en de realisatie van onze doelen niet in gevaar komt.

Wat is weerstandsvermogen?

Het weerstandsvermogen bestaat uit:

- De weerstandscapaciteit: dit zijn de middelen en mogelijkheden waarover de gemeenschappelijke regeling kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.
- Alle risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd en die van materiele betekenis kunnen zijn.

Voorwaarden in een continu proces

Risicomanagement heeft op het niveau van de besturen en het management een structurele plek binnen de planning & control cyclus. Voor de besturen betekent dit dat bij zowel de programmabegroting als bij de programmaverantwoording gerapporteerd wordt hoe de risico's zich ontwikkelen en hoe deze zich verhouden tot de ontwikkeling van de weerstandscapaciteit.

Eén van de voorwaarden voor een adequaat risicomanagement is dat zowel besturen als management zich bewust zijn dat risicomanagement onderdeel is van het normaal besturen en managen van Groningen Seaports. Dit betekent dat het inventariseren van risico's, het inschatten ervan en het treffen van maatregelen voortdurend in de praktijk wordt uitgevoerd.

Risico-inventarisatie

Inventarisatie

In 2013 zal een actualisatie moeten plaatsvinden van de paragraaf weerstandsvermogen van de vernieuwde GR Havenschap Groningen Seaports.

Weerstandscapaciteit

Op basis van het hierboven vermelde risicoprofiel is bepaald hoeveel geld benodigd is om deze risico's te kunnen financieren. De benodigde weerstandscapaciteit wordt berekend op basis van een risicosimulatie (Monte Carlo methode). Uitgangspunt hierbij is een statistische benadering die er van uit gaat dat nooit alle risico's zich én tegelijk én in hun maximale omvang voordoen. Door deze benadering kan op een verantwoorde manier minder vermogen worden aangehouden.

Rekening houdend met de inschatting van kans op voorkomen en verwacht geldelijk gevolg, kan op basis van de Monte Carlo techniek bepaald worden dat in 99,5% van de simulaties het totale risicobedrag – de benodigde aan te houden weerstandscapaciteit – niet boven de € 15 mln. uitstijgt.

Weerstandvermogen: koppeling weerstandscapaciteit en financiële risico's

Het weerstandsvermogen is onderdeel van het bredere risicomanagement. Het vormt als beheersmaatregel het sluitstuk van risicomanagement: een laatste vangnet om de risicokosten op te vangen. Het verschil tussen de benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit geeft inzicht in het weerstandsvermogen van Groningen Seaports.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, is afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

De benodigde weerstandscapaciteit komt op basis van de risicosimulatie uit op € 15 mln. De beschikbare weerstandscapaciteit komt overeen met de post Algemene reserve uit het Eigen vermogen. De programmaverantwoording 2012 geeft een bedrag van € 67,9 mln.. Dit is voldoende om de risico's te dragen.

Voor Groningen Seaports betekent dit per ultimo 2012 een ratio van: $67,9 / 15 = 4,5$.

Beoordeling weerstandsvermogen

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen, is vastgesteld welk ratio Groningen Seaports nastreeft. Hiertoe maken we gebruik van onderstaand waarderingstabel, die in samenwerking tussen Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) en de Universiteit Twente is opgesteld.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	$> 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Als Groningen Seaports streven we na om de impact van de risico's te minimaliseren. Dit betekent dat we in het risicobeleid hebben aangegeven een weerstandsvermogen te beogen dat tenminste voldoende is. Dat komt neer op een ratio weerstandsvermogen tussen de 1,0 en 1,4 met als waarderingcijfer C. Op basis van de stand per ultimo 2012 komen we uit op een ratio van 4,5. Dit is op basis van bovenstaande tabel uitstekend.

B. FINANCIERING

Algemeen

In het functioneren van Groningen Seaports speelt de financiële sturing een hele belangrijke rol. Door de in aard en omvang toegenomen activiteiten van Groningen Seaports, ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt en de wet- en regelgeving is Groningen Seaports gericht op een actief financierings- en treasurybeleid.

De treasuryfunctie bij Groningen Seaports richt zich op:

- de beheersing van de in- en uitgaande geldstromen;
- beschermen van vermogen en resultaten tegen financiële risico's;
- verkrijgen en behouden van vermogensverschaffers, evenals de toegang tot de vermogensmarkt;
- het rendabel maken van liquiditeitsoverschotten.

Renterisico positie per ultimo 2012

Groningen Seaports heeft als niet verzelfstandigde entiteit ten behoeve van het afdekken van het renterisico een vijftal rentecontracten afgesloten. Hieronder wordt weergegeven welke rente-instrumenten per ultimo 2012 bij het opmaken van de jaarrekening in portefeuille zijn.

CODE	TYPE	START	EIND	ACT. HOOFDSOM	COUPON
SG - 1	IRS	1-MEI-07	1-JAN-12	€ 0	4,4300%
SG - 2	IRS	1-JAN-09	1-JAN-13	€ 9.000.000	3,9000%
SG - 3	IRS	30-DEC-08	1-JAN-14	€ 105.000.000	3,7155%
SG - 4	IRS	2-JAN-14	1-JAN-42	€ 0	3,4900%
DB - 1	IRS	1-APR-11	1-APR-14	€ 62.000.000	3,8050%
TOTAAL				€ 176.000.000	

Het afdekken van het renterisico betreft alleen de basisrente. Bij het daadwerkelijk aantrekken van vreemd vermogen moeten we rekening houden met liquiditeitsopslagen bovenop de basisrente.

Toetsing Wet FIDO – Opbouw en verloop korte schuld

Het risico van kortlopende financiering wordt beperkt door middel van een kasgeldlimiet. Het geeft aan tot welk bedrag activiteiten met korte middelen mogen worden gefinancierd. De omvang van de vlottende schuld is aan een maximum verbonden. De limiet is bepaald op 8,2% van het begrotingstotaal. De verwachting is dat de kasgeldlimiet niet wordt overschreden.

Toetsing Wet FIDO – Opbouw en verloop lange schuld

De renterisiconorm is opgesteld met als doel de rentegevoeligheid van de portefeuille van leningen met een looptijd van een jaar of langer te beperken. Dit komt er op neer dat de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen in een bepaald jaar niet meer mogen bedragen dat 20% van het begrotingstotaal. De verwachting is dat de renterisiconorm niet wordt overschreden.

Financieringsbeleid Groningen Seaports

Het treasurystatuut van Groningen Seaports is op 18 december 2009 vastgesteld door het Algemeen Bestuur. In het treasurystatuut zijn de uitgangspunten, doelstellingen en kaders voor de uitvoering van het treasurybeleid vastgelegd. Het treasurystatuut is gebaseerd op de vigerende wetgeving Fido en Ruddo.

Voor het bepalen van de kasstromen van Groningen Seaports wordt een meerjarenprognose opgesteld, die gebaseerd is op de programmabegroting inclusief het financieel- en investeringsmeerjarenplan. Verder wordt er een voortschrijdende 12-maandsprognose uit de meerjarenraming gehaald. Deze prognose wordt maandelijks geactualiseerd. De voortschrijdende prognose inclusief periodieke updates van de investeringsplanning vormen de basis voor het aantrekken van rente instrumenten om de renterisico's af te dekken dan wel het daadwerkelijk aantrekken van vreemd vermogen.

C. VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin Groningen Seaports zowel een bestuurlijke als financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat middelen ter beschikking zijn gesteld, die verloren gaan in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op Groningen Seaports.

Participaties behoren niet tot de kernactiviteit van Groningen Seaports. Wel worden deelnemingen gezien als een instrument om de bedrijfsdoelstellingen te helpen realiseren. Daarop worden ze dan ook beoordeeld.

Bij beslissingen over het aangaan van een participatieovereenkomst legt Groningen Seaports zich een aantal beperkingen op. Om te beginnen moet de deelneming tijdelijk (circa 5 jaar) zijn, tenzij die van essentieel en strategisch belang is voor de commerciële ontwikkeling van Groningen Seaports. Echter, normaal gesproken doen we alleen tijdelijk mee om een nieuwe economische activiteit van de grond te krijgen en dan nog alleen in iets geheel nieuws (om concurrentievervalsing met het zittende bedrijfsleven uit te sluiten) en als financiering via de bank niet tot de mogelijkheden behoort. Zodra de nieuwe activiteit voldoende levensvatbaar is en de toegevoegde waarde van Groningen Seaports begint af te nemen, bouwen we het belang af. Elk jaar – bij de bespreking van de programmaverantwoording – bepalen we welke deelnemingen moeten worden aangehouden en op welk niveau.

Deelneming

Groningen Seaports heeft deelneming in:

Groningen Seaports N.V.

Doel: Groningen Seaports bestaat om verantwoord, integer en duurzaam de economische activiteiten en daarmee de werkgelegenheid te stimuleren in de havens, industrieterreinen en andere logistieke knooppunten die Groningen Seaports beheert of waar het de regie voert.

Betrokkenen: Havenschap Groningen Seaports en haar participanten

Aandeel Groningen Seaports: 100%

Raambegroting winst – en verliesrekening 2014
BATEN

		Raambegroting 2014 Concept	
Overige opbrengsten			
Rente lening van GR aan NV		1.500.000	
Rente (safe harbor) borgstelling GR		2.040.000	
Totaal overige opbrengsten			3.540.000
TOTAAL OPBRENGSTEN (A)			3.540.000
Lasten			
Personeelskosten			
Dienstenvergoeding		3.540.000	
			3.540.000
TOTAAL BEDRIJFSKOSTEN (B)			3.540.000
OPERATIONEEL RESULTAAT (A-B)			0
Resultaat deelneming Groningen Seaports N.V.			-3.375.200
(zie bijlage concept begroting 2014)			
Financiële lasten			-190.600
NETTO RESULTAAT			3.565.800-

Algemene toelichting op de raambegroting 2014

Algemeen

De raambegroting over het boekjaar 2014 is opgesteld conform het Besluit en Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) .

Omzet

De baten bestaan uit rentebaten.

Bedrijfskosten

De bedrijfskosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor al vermelde grondslagen van waarderingen en aan het jaar toegerekend waarop deze betrekking hebben.

Resultaat deelnemingen

De deelnemingen worden gewaardeerd tegen de historische aanschafprijs dan wel tegen lagere marktwaarde. Deelnemingen worden in de jaarrekening opgenomen vanaf het moment van verwerving. Dividenduitkeringen uit hoofde van de deelneming wordt in het resultaat opgenomen.

Toelichting op de winst – en verliesrekening baten

TOELICHTING RAAMBEGROTING 2013 - BATEN

Raambegroting	
OVERIGE OPBRENGSTEN	
Rente lening van GR aan NV	1.500.000
Rente (safe harbor) borgstelling GR	2.040.000
TOTAAL OVERIGE OPBRENGSTEN	3.540.000

De rente baten lening van GR aan NV bestaan uit 3,0% (2,2% + 0,8%) vaste rente (waarvan 80 basispunten safe harbor premie)

De rente safe harbor borgstelling GR bedraagt 80 basispunten over de geborgde kasgeld lening.

TOELICHTING RAAMBEGROTING 2013 - LASTEN

PERSONEELSKOSTEN	
Dienstenvergoeding	3.540.000
TOTAAL PERSONEELSKOSTEN	3.540.000

De dienstenvergoeding die jaarlijks door de GR aan Groningen Seaports N.V. is verschuldigd voor de werkzaamheden zoals omschreven in de Dienstverleningsovereenkomst zal telkenjare vooraf door de GR en NV in onderling overleg worden vastgesteld, met als uitgangspunt dat de vergoeding gelijk zal zijn aan de integrale kostprijs van de door Groningen Seaports N.V. te verrichten diensten, vermeerderd met een telkenjare vooraf door de GR en NV vast te stellen winst- en risico-opslag.

RESULTAAT DEELNEMING	
Resultaat deelneming Groningen Seaports N.V.	-3.375.200
TOTAAL FINANCIËLE LASTEN	-3.375.200

Het resultaat deelneming Groningen Seaports N.V. is gebaseerd op de concept begroting Groningen Seaports N.V. 2014.

FINANCIËLE LASTEN	
Rente deelnemers gemeenschappelijke regeling	-190.600
TOTAAL FINANCIËLE LASTEN	-190.600

De financiële lasten betreft de rente deelnemers welke jaarlijks aan de deelnemers in GR wordt uitbetaald.

2013.0

GRONINGEN SEAPORTS

Concept Begroting 2014

Groningen Seaports N.V.

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
CONCEPTBEGROTING 2014	3
CONCEPTBEGROTING WINST- EN VERLIESREKENING 2014	4
ALGEMENE TOELICHTING OP DE CONCEPTBEGROTING 2014	7
TOELICHTING OP DE WINST- EN VERLIESREKENING BATEN	8
TOELICHTING OP DE WINST- EN VERLIESREKENING LASTEN	12

INLEIDING

Conceptbegroting 2014

Na verwerking van de opbrengsten en kosten, resteert een geprognosticeerd resultaat ad
-/- €3.375.200

CONCEPTBEGROTING WINST- EN VERLIESREKENING 2014

BATEN

	Financieel Meerjarenplan 2013-2017 Jaar 2014	Effecten actualiteit en transitie verzelfstandiging	Concept begroting 2014
Scheepvaartbewegingen			
Havengeld zeeschepen	5.734.500		5.734.500
Havengeld binnenschepen	565.600		565.600
Ligplaatsgelden	357.900		357.900
Totaal scheepvaartbewegingen	6.658.000		6.658.000
Scheepvaartgerelateerd			
Kadegelden	921.300		921.300
Steigers / Ligplaatsen	125.200		125.200
Retributie wateroppervlak	99.000		99.000
Opbrengst water en stroom scheepvaart	41.400		41.400
Totaal scheepvaartgerelateerd	1.186.900		1.186.900
NETTO OMZET SCHEEPVAART	7.844.900		7.844.900
Terreinen core business			
Erfpachtopbrengsten	11.998.000		11.998.000
Tijdelijke verhuur	1.401.900		1.401.900
Optievergoedingen	0		0
Vergoeding overslag faciliteiten	21.400		21.400
Totaal terreinen core business	13.421.300		13.421.300
Terreinen non core business			
Huur landerijen en opstallen	160.300		160.300
Vent- en jachtvergunningen	4.800		4.800
Recognities (vergunningen)	14.700		14.700
Vergoeding (nuts)infrastructuur	5.412.200		5.412.200
Totaal terreinen non core business	5.592.000		5.592.000
TOTAAL TERREINEN	19.013.300		19.013.300
TRANSACTIERESULTAAT GRONDEN	12.543.500	-9.174.900	3.368.600
Overige opbrengsten			
Werkzaamheden / dienstverlening derden			
Vaste aansluitingen water/stroom			
Overige opbrengsten			
Dienstenvergoeding van GR naar N.V.			
Totaal overige opbrengsten	422.800	3.540.000	3.962.800
ADDITIONELE OPBRENGSTEN PROJECTEN	597.200		597.200
TOTAAL OPBRENGSTEN (A)	40.421.700	-5.634.900	34.786.800

LASTEN

	Financieel Meerjarenplan 2013-2017 Jaar 2014	Effecten actualiteit en transitie verzelfstandiging	Concept begroting 2014
Core business gerelateerde kosten			
Marketing en PR			
Ontwikkeling projecten			
Totaal core business gerelateerde kosten	1.225.800		1.225.800
Project- en transactiegerelateerde kosten			
Projectgerelateerde bijdragen			
Transactiegerelateerde kosten			
Totaal Project- en transactiegerelateerde kosten	617.300		617.300
Structurele onderhoudskosten			
Baggerkosten	3.082.400		3.082.400
Onderhoud infrastructuur werken	1.151.300		1.151.300
Beheerskosten	783.200		783.200
Totaal structurele onderhoudskosten	5.016.900		5.016.900
ADDITIONELE KOSTEN PROJECTEN	0		0
Personeelskosten			
Salarissen			
Pensioenlasten			
Overige sociale lasten			
Secundaire kosten personeel			
Inactieven			
Externe loonkosten			
Totaal personeelskosten	7.532.700	500.000	8.032.700
Overige kosten			
Huisvestingskosten			
Middelen en materialen			
Kantoorkosten			
Administratie en algemene kosten			
Totaal overige kosten	2.247.100		2.247.100
Onvoorzien/incidenteel	0		0
TOTAAL BEDRIJFSKOSTEN (B)	16.639.800	500.000	17.139.800
OPERATIONEEL RESULTAAT (A-B)	23.781.900	-6.134.900	17.647.000
Mutaties voorzieningen	-1.177.200		-1.177.200
Resultaat deelnemingen	-409.000		-409.000
Afschrijvingen materiele vaste activa	-6.796.500		-6.796.500
Financiële baten en lasten	-8.912.200	-187.300	-9.099.500
Rente lening van GR aan N.V.		-1.500.000	-1.500.000
Rente (safe harbor) borgstelling GR		-2.040.000	-2.040.000
NETTO RESULTAAT	6.487.000	9.862.200-	3.375.200-

ALGEMENE TOELICHTING OP DE CONCEPTBEGROTING 2014

Algemeen

De raambegroting over het boekjaar 2014 is opgesteld conform BW2.

TOELICHTING RAAMBEGROTING 2014 - BATEN

	Suppl. Begroting 2013	Raambegroting 2014
SCHEEPVAARTBEWEGINGEN		
Zeeschepen		
Delfzijl		
Eemshaven		
	5.734.500	5.734.500
Op basis van het nieuwe vastgestelde tarievenstructuurmodel bedraagt het prijsindexcijfer voor het jaar 2014 1%.		
Een groot deel van de opbrengst bestaat uit vastgestelde ladinggaranties die verband houden met het gereed komen van projecten op het Energypark en ontwikkelingen in de Westlob.		
Binnenschepen		
Delfzijl		
Eemshaven		
	565.600	565.600
Op basis van het nieuwe vastgestelde tarievenstructuurmodel bedraagt het prijsindexcijfer voor het jaar 2014 1%.		
Ligplaatsgelden		
Delfzijl		
Eemshaven		
	357.900	357.900
Op basis van het nieuwe vastgestelde tarievenstructuurmodel bedraagt het prijsindexcijfer voor het jaar 2014 1%.		
TOTAAL SCHEEPVAARTBEWEGINGEN	6.658.000	6.658.000

SCHEEPVAARTGERELATEERD		
Kadegelden		
Delfzijl		
Eemshaven		
	921.300	921.300
Op basis van het nieuwe vastgestelde tarievenstructuurmodel bedraagt het prijsindexcijfer voor het jaar 2014 1%.		
Steigers / Ligplaatsen		
Steigers / Ligboxen Delfzijl		
Steigers Eemshaven		
	125.200	125.200
Retributie wateroppervlak		
Delfzijl		
Eemshaven		
	99.000	99.000
Opbrengst water en stroom scheepvaart		
Water leveranties Delfzijl/ Eemshaven		
Stroom leveranties Delfzijl/ Eemshaven		
	41.400	41.400
TOTAAL SCHEEPVAARTGERELATEERD	1.186.900	1.186.900

	Suppl. Begroting 2013	Raambegroting 2014
TERREINEN CORE BUSINESS		
Erfpachtopbrengsten		
Industrieterreinen Delfzijl		
Industrieterreinen Eemshaven		
	11.998.000	11.998.000
In het financieel meerjarenplan is voor het jaar 2014 als target 10 ha. industrieterrein geprognostiseerd.		
Daarvan zal ca. 3 ha worden uitgegeven in erfpacht en ca. 7 ha worden verkocht.		
Er wordt verondersteld dat de omzet erfpachten groeit met ca. 1% per jaar (CBS gerelateerd). Dit wordt veroorzaakt door de herindexering van de bestaande erfpachtcontracten.		
De herindexering vindt per individueel erfpachtcontract plaats. Veelal vindt dit eens per 5 jaar plaats, in sommige gevallen jaarlijks. De verschuldigde canon wordt gewijzigd overeenkomstig de afwijking van het gemiddelde van de indexcijfers van de producentenprijzen van de afzet van de bedrijfstak industrie over de vijf voorgaande kalenderjaren ten opzichte van het indexcijfer over het jaar.		
Tijdelijk verhuur		
Huur loodsen / opstallen		
Huuropbrengst terreinen Delfzijl		
Huuropbrengst terreinen Eemshaven		
	1.401.900	1.401.900
De stijging ten opzichte van de suppletoire begroting wordt veroorzaakt door het toepassen van een inflatiecorrectie van 1%.		
Optievergoedingen		
Terrein Delfzijl		
Terrein Eemshaven		
	-	-
Vanaf 2006 geldt dat de opbrengsten van gesloten opties eerst worden gereserveerd. Zodra er op de optie een transactie volgt, worden de opbrengsten in mindering gebracht op het transactieresultaat. Indien er geen transactie volgt, vallen de gegenereerde optie-opbrengsten vrij ten gunste van het resultaat. Voor 2013 is geen opbrengst uit optievergoedingen begroot.		
Vergoeding overslag faciliteiten	21.400	21.400
TOTAAL TERREINEN CORE BUSINESS	13.421.300	13.421.300

TERREINEN NON CORE BUSINESS		
Huur landerijen en opstallen	160.300	160.300
Vent- en jachtvergunningen	4.800	4.800
Recognities (vergunningen)	14.700	14.700
Vergoeding (nuts)infrastructuur	5.412.200	5.412.200
TOTAAL TERREINEN NON CORE BUSINESS	5.592.000	5.592.000

TRANSACTIERESULTAAT GRONDEN	12.543.500	3.368.600
Het transactieresultaat is het resultaat van de omzet verkochte terreinen. Voor 2014 is 7 ha verkoop opgenomen.		

Suppl. begroting	Raambegroting
-------------------------	----------------------

OVERIGE OPBRENGSTEN		
Werkzaamheden/dienstverlening derden		
Overige opbrengsten		
TOTAAL OVERIGE OPBRENGSTEN	422.800	3.962.800

ADDITIONELE OPBRENGSTEN PROJECTEN	597.200	597.200
De additionele opbrengsten bestaan voor het grootste deel uit verkoop van onroerend goed in Weiwerd. Verder is hierin een niet-verrekenbare optievergoeding van Vopak in opgenomen. De additionele opbrengstenprojecten worden in de		
suppletore begroting 2013 verdeeld over de desbetreffende opbrengstencategorieen.		

TOELICHTING RAAMBEGROTING 2014 - LASTEN		
	Suppl. Begroting 2013	Raambegroting 2014
CORE BUSINESS GERELATEERDE KOSTEN		
Marketing en PR		
Ontwikkeling projecten		
TOTAAL CORE BUSINESS GERELATEERDE KSTN	1.225.800	1.225.800
PROJECT- EN TRANSACTIEGERELATEERDE KOSTEN		
Projectgerelateerde bijdragen		
Transactiegerelateerde kosten		
TOTAAL PROJECT- EN TRANSACTIEGERELATEERDE KOSTEN	617.300	0
STRUCTURELE ONDERHOUDSKOSTEN		
Baggerkosten	3.082.400	3.082.400
Onderhoud infrastructuurle werken	1.151.300	1.151.300
Beheerskosten	783.200	783.200
TOTAAL STRUCTURELE ONDERHOUDSKSTN	5.016.900	5.016.900
In de baggercontracten zijn de loon- en brandstofverrekening variabel en zullen leiden tot prijsstijgingen, die achteraf worden verrekend.		
In de begroting van 2013 zitten een aantal éénmalig kostenposten waardoor de begrote kosten voor 2014 lager uitvallen dan 2013.		
Verder is voor de raambegroting van 2013 voor de baggerkosten rekening gehouden met de inflatiecorrectie van 1%.		
Voor de onderhoudskosten is eveneens uitgegaan van een stijging van 1%.		
De stijgingspercentages voor baggerkosten en onderhoudskosten zijn opgenomen in het businessplan 2013 - 2017.		
ADDITIONELE KOSTEN PROJECTEN	0	0
De additionele kosten projecten voor 2013 betreft een bijdrage in de kosten voor de ontwatering van de Eemshaven.		
PERSONEELSKOSTEN		
Salarissen		
Pensioenlasten		
Overige sociale lasten		
Secundaire kosten personeel		
Inactieven		
Externe loonkosten		
TOTAAL PERSONEELSKOSTEN	7.532.700	8.032.700
Conform het financieel meerjarenplan 2013 - 2017 is een jaarlijkse correctie toegepast van 2% op de totale personeelskosten.		
OVERIGE KOSTEN		
Huisvestingskosten		
Middelen en materialen		
Kantoorkosten		
Administratie en algemene kosten		
TOTAAL OVERIGE KOSTEN	2.247.100	2.247.100
Conform het financieel meerjarenplan 2013 - 2017 wordt een jaarlijkse inflatiecorrectie toegepast van 1% inzake de overige kosten.		
ONVOORZIEN / INCIDENTEEL	0	0

	Suppl. Begroting 2013	Raambegroting 2014
MUTATIES VOORZIENINGEN		
Dotatie voorzieningen groot onderhoud infrastructuur		
Dotatie voorzieningen groot onderhoud baggerkosten		
TOTAAL MUTATIES VOORZIENINGEN	-1.177.200	-1.177.200
RESULTAAT DEELNEMINGEN	-409.000	-409.000
AFSCHRIJVINGEN MATERIELE VASTE ACTIVA	-6.796.500	-6.796.500
Het resultaat deelnemingen betreft resultaten van Fivelpoort CV, Fivelpoort Beheer BV en Groningen Railport.		
De afschrijvingskosten nemen toe ten gevolge van de gerealiseerde en geactiveerde haven- en industriefaciliteiten, alsmede de in 2013 en 2014 gerealiseerde en te activeren industriefaciliteiten.		
FINANCIELE LASTEN		
Rente deelnemers gemeenschappelijke regeling		-190.600
Rentelasten rekening courant		-10.000
Financiële lasten		-9.483.300
Vrijval voorziening derivatenportefeuille		584.400
TOTAAL FINANCIELE LASTEN	-8.912.200	-9.099.500
Rente lening van GR aan N.V.		-1.500.000
Rente (safe harbor) borgstelling GR		-2.040.000
NETTO RESULTAAT	6.487.000	3.375.200-

Voorstel aan Algemeen Bestuur

Datum AB-vergadering: 14 juni 2013

Nummer: 2013.04687

Voor akkoord

Afdeling Staf: R.O. Genee

Directeur: H.D. Post

Datum

5 juni 2013

5 juni 2013

Paraf

Onderwerp: verzelfstandiging Groningen Seaports

Op voordracht van de respectievelijke colleges hebben Provinciale Staten van Groningen (besluit nr. 17/2013, d.d. 25 april 2013), de gemeenteraad van Delfzijl (besluit nr. 3, d.d. 25 april 2013) en de gemeenteraad van Eemshaven (besluit nr. 07-06.2013, d.d. 25 april 2013) ingestemd met de verzelfstandiging van de bedrijfsactiviteiten van Groningen Seaports zoals beschreven in de aan voornoemde besluiten ten grondslag liggende verzelfstandigingsdocumentatie (Corsanr. 2013.04124). Het Algemeen Bestuur wordt voorgesteld om op basis van deze instemming over te gaan tot effectuering van dit voornemen. Hiertoe liggen de volgende besluiten voor:

a. **Vorzelfstandigingsbesluit**

Dit behelst het besluit tot de (afwikkeling van de) verzelfstandiging. Deze is vervolgens nader omschreven in;

i. de verzelfstandigingsdocumentatie (Corsanr. 2013.04124)

ii. de besluitenlijst Havenschap Delfzijl Eemshaven (oude stijl)

Deze besluitenlijst betreft de voorbereiding op de oprichting van de NV en ziet toe op:

- de kadastrale registratie;
- de medewerking aan de gehele verzelfstandiging;
- de beschrijving, inclusief de waarde toekenning, van de door de GR in de NV in te brengen onderneming (in bijlage toegevoegd);
- de verzelfstandigingsovereenkomst (tabblad 6 van de verzelfstandigingsdocumentatie, corsanr. 2013.04124);
- het verlenen van uitsluitend recht inzake het nautisch beheer (tabblad 7 van de verzelfstandigingsdocumentatie, corsanr. 2013.04124).

iii. de besluitenlijst Havenschap Delfzijl/Eemshaven (nieuwe stijl)

Deze besluitenlijst betreft de daadwerkelijke oprichting van de NV en de daarmee samenhangende besluiten en overeenkomsten. Deze besluitenlijst ziet toe op:

- de vaststelling van het Directiereglement Groningen Seaports NV (tabblad 28 van de verzelfstandigingsdocumentatie, corsanr. 2013.04124);
- de vaststelling van het Reglement Raad van Commissarissen GSP NV (tabbladen 30 & 31 van de verzelfstandigingsdocumentatie, corsanr. 2013.04124);
- het oprichten van Groningen Seaports NV (tabblad 27 van de verzelfstandigingsdocumentatie, corsanr. 2013.04124);
- het uitoefenen van stemrecht in de AVA ter zake van de verzelfstandiging (aandeelhoudersbesluit inz. verzelfstandiging Groningen Seaports NV);
- het vaststellen van het Treasurystatuut Groningen Seaports NV (tabblad 18 van de verzelfstandigingsdocumentatie, corsanr. 2013.04124);
- het aangaan van de Dienstverleningsovereenkomst (tabblad 32 van de verzelfstandigingsdocumentatie, corsanr. 2013.04124);

- *het aangaan van de Borgstellingsovereenkomst (tabblad 15 van de verzelfstandigingsdocumentatie, corsanr. 2013.04124);*
- *het aangaan van de overeenkomst van borgtocht met Deutsche Bank (tabblad 15 van de verzelfstandigingsdocumentatie, corsanr. 2013.04124);*
- *het aangaan van de overeenkomst van borgtocht met Société Generale (tabblad 15 van de verzelfstandigingsdocumentatie, corsanr. 2013.04124);*
- *de inbreng van de onderneming in Groningen Seaports NV (inbrengakte) (tabblad 24 van de verzelfstandigingsdocumentatie, corsanr. 2013.04124);*
- *de inbreng van economisch eigendom in Groningen Seaports NV van grondposities die niet met rechten van erfpacht kunnen worden bezwaard (veegakte);*
- *het aanvaarden van de nodige zekerheidsrechten (hypotheekakte) (tabblad 25 van de verzelfstandigingsdocumentatie, corsanr. 2013.04124);*
- *het uitoefenen van stemrecht in de AVA gericht op bekrachtigingshandelingen (aandeelhoudersbesluit inzake Groningen Seaports NV).*

Voorts wordt aan de voorzitter mandaat verleend om te besluiten tot het wijzigen en/of aanvullen van voormelde verzelfstandigingsdocumentatie tot de finale documenten die namens de betrokken partijen ondertekend zullen worden.

b. Vaststellingsbesluit moment van wijziging Gemeenschappelijke Regeling

De drie participanten hebben besloten tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling. Het Algemeen Bestuur stelt het moment van ingaan van deze wijziging vast. In de Wet op de gemeenschappelijke regelingen is vastgesteld dat een wijziging pas kan ingaan wanneer deze is gepubliceerd. Het Algemeen Bestuur wordt voorgesteld de wijzigingen in de gemeenschappelijke regeling in te laten gaan op 21 juni 2013 (00:00 uur) dan wel zoveel later als de laatste publicatie zal hebben plaatsgevonden.

c. Ontslag huidige DB-leden

Bij oprichting van de NV zullen mevrouw Y.P. van Mastrigt, mevrouw M. van Beek en de heer E.A. Groot, worden benoemd tot commissaris van de nieuwe vennootschap. Aangezien het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling de aandeelhouder van de NV is, is het lidmaatschap van het AB niet verenigbaar met de functie van commissaris. Om die reden wordt de huidige DB-leden ontslag van het AB-lidmaatschap verleend dan wel zullen de huidige DB-leden ontslag nemen door middel van bedanken.

d. Benoemingsbesluit nieuwe voorzitter

Met het toetreden van mevrouw Y.P. van Mastrigt tot de RvC van de vennootschap is de positie van voorzitter vacant. Op voordracht van Provinciale Staten van Groningen wordt voorgesteld de heer M. Boumans te benoemen tot nieuwe voorzitter.

e. Mandaatbesluit aan voorzitter inzake vastgoedtransacties

Dit besluit ziet toe op de formele afhandeling van transacties die zijn aangegaan door de bestuurder en/of RvC binnen de vastgestelde mandateringstabel. De voorzitter wordt vervolgens, middels dit mandaatbesluit, in staat gesteld tot formele ondertekening over te gaan zonder daarvoor eerst toestemming te hoeven vragen aan het Algemeen Bestuur.

- f. Besluit uitoefening stemrecht – goedkeuring lopende projecten**
Dit besluit ziet toe op afhandeling van reeds door het Algemeen Bestuur besloten investeringprojecten (Energypark Eemshaven, Shortsea Westlob en Eemshaven Zuid-Oost). Deze projecten zullen vanaf moment van oprichting voor rekening en risico van de vennootschap worden uitgevoerd. Middels dit besluit wordt geborgd dat de uitvoering van deze projecten, zoals bedoeld door het Algemeen Bestuur, ook binnen de vennootschap kan voortgaan zonder dat daar hernieuwde besluitvorming door de AvA benodigd is.
- g. Besluit aanstellen havenmeester**
Met dit besluit wordt de huidige havenmeester van de gemeenschappelijke regeling, die met de verzelfstandiging in dienst zal komen bij de vennootschap, aangesteld als havenmeester van de NV.
- h. Besluit havenaangelegenheden**
Met het onderbrengen van de activiteiten van het havenschap in een vennootschap zal een aantal verordeningen en reglementen dienen te worden aangepast om aan te sluiten bij de nieuwe situatie.

Voorstel:

Het Algemeen Bestuur wordt gevraagd tot besluitvorming over te gaan.

Voorwaarden:

Financieel: -
Mandaat: AB (besluitvorming)

Bijlage:

- Inbrengverklaring, inclusief beschrijving
- Voordrachtbesluiten DB
- Concept besluiten

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant ex artikel 2:94a lid 2 BW

Aan: De oprichters van Groningen Seaports N.V.

Wij hebben kennis genomen van de inhoud van de door oprichters van Groningen Seaports N.V. te Delfzijl opgestelde beschrijving gedateerd 14 mei 2013 inzake de voorgenomen inbreng ter storting op de bij oprichting van de vennootschap te plaatsen aandelen. De beschrijving heeft betrekking op de inbreng in nature door de Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Delfzijl/Eemshaven (Groningen Seaports).

Verantwoordelijkheid van de oprichters

De oprichters zijn verantwoordelijk voor de inhoud van de beschrijving en voor de feitelijke en juridische inbreng in de op te richten vennootschap.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het verstrekken van een controleverklaring zoals bedoeld in artikel 2:94a lid 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de waarde van de voorgenomen inbreng naar de toestand per 1 januari 2013, bij toepassing van in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar beschouwde waarderingmethoden, welke in de beschrijving zijn vermeld, ten minste gelijk is aan het bedrag van de stortingsplicht waaraan met de voorgenomen inbreng moet worden voldaan.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel is de waarde van de in de beschrijving weergegeven voorgenomen inbreng, zoals beschreven naar de toestand per 31 december 2012 bij toepassing van in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar beschouwde waarderingmethoden, welke in de beschrijving zijn vermeld, ten minste gelijk aan het bedrag van de stortingsplicht ad € 198.057.600, waaraan met de voorgenomen inbreng moet worden voldaan, waarbij in het kader van deze inbreng het agio wel in het bedrag van de stortingsplicht is begrepen.

*PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Paterswoldseweg 806, 9728 BM Groningen, Postbus 8060,
9702 KB Groningen*

T: 088 792 00 50, F: 088 792 94 24, www.pwc.nl

e0290280

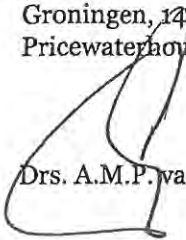
'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Beperking in het gebruik

Deze controleverklaring heeft uitsluitend tot doel een redelijke mate van zekerheid te verschaffen dat met de beschreven inbreng aan de genoemde stortingsplicht wordt voldaan en mag derhalve niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

Groningen, 14 mei 2013
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Drs. A.M.P. van den Belt RA

2013.03988

Groningen Seaports N.V., Groningen

Beschrijving ingevolge artikel 94a, lid 1, Boek 2 Burgerlijk Wetboek

1 Inbreng

Ter zake van de oprichting van Groningen Seaports N.V.. brengt Gemeenschappelijke Regeling Groningen Seaports (G.R). (oprichter) het volgende in:

De door de G.R. gedreven onderneming, zijnde

De inbrengbalans is als volgt:

INBRENGBALANS GRONINGEN SEAPORTS N.V. PER 1 JANUARI 2013 (in € 1.000)	
ACTIVA	PASSIVA
Vaste Activa	Vaste Passiva
Materiële vaste activa	Eigen Vermogen
	198.058
Financiële vaste activa	Voorzieningen
Deelnemingen	30.031
Langlopende vorderingen	Langlopende schuld
1.215	22.006
1.241	
<u>Subtotaal</u>	<u>2.456</u>
Vlottende activa	Vlottende passiva
Voorraden	Korlopende schulden
80	190.364
Overige vorderingen	
40.647	
Liquide middelen	
427	
<u>Subtotaal</u>	<u>41.154</u>
TOTAAL ACTIVA	TOTAAL PASSIVA
<u>440.459</u>	<u>440.459</u>

2 Gehanteerde waarderingsgrondslagen

Activa

Voor zover niet anders vermeld, zijn de activa gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten. Indien in de vervaardigingsprijs is opgenomen de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend, is toegelicht dat deze rente is geactiveerd. Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa in eigen gebruik worden gewaardeerd tegen de kostprijs (verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs), minus eventuele investeringssubsidies, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingverliezen. De afschrijving is lineair en gebaseerd op de verwachte gebruiksduur rekening houdend met de restwaarde. Indien de verwachting omtrent de afschrijvingsmethode, gebruiksduur en/of restwaarde in de loop van de tijd wijzigingen ondergaat, worden zij als een schattingswijziging verantwoord.

De voorraad uitgegeven terreinen in erfpacht wordt gewaardeerd op actuele waarde welke is gesteld op bedrijfswaarde, berekend als de netto-contante waarde van de toekomstige opbrengsten verminderd met de toekomstige kosten. Bij de bepaling van toekomstige netto-kasstromen is rekening gehouden met de contractuele erfpachtcanon en indexeringsbepalingen (variërend van 1,35% tot 2,5%), de resterende duur van het erfpachtcontract (variërend tussen 3 en 51 jaar) en toegerekende kosten van het grondbedrijf op basis van de meerjarenplanning rekening houdend met 3% indexering. De netto-kasstromen zijn contant gemaakt op basis van de effectieve rentevoet (3,5%).

De investeringen met economisch nut en met een maatschappelijk nut zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen en/of bijdragen van derden. De onder de investeringen met economisch nut opgenomen Onderhanden werken zijn opgenomen tegen de tot op balansdatum in rekening gebrachte bedragen.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin de groep invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid worden tegen de vermogensmutatiemethode gewaardeerd. Overeenkomstig deze methode worden de deelnemingen in de balans opgenomen tegen het aandeel van de groep in de netto-vermogenswaarde vermeerderd met haar aandeel in de resultaten van de deelnemingen en haar aandeel in de directe mutaties in het eigen vermogen van de deelnemingen vanaf het moment van verwerving, bepaald volgens de grondslagen zoals vermeld in deze jaarrekening, verminderd met haar aandeel in de dividenduitkeringen van de deelnemingen. In de winst-en-verliesrekening wordt het aandeel van de groep in het resultaat van de deelnemingen opgenomen. Indien en voor zover de vennootschap niet zonder beperking uitkering van de positieve resultaten aan haar kan bewerkstelligen, worden de resultaten in een wettelijke reserve opgenomen. Haar aandeel in de indien de waarde van de deelneming volgens de vermogensmutatiemethode nihil is geworden, wordt deze methode niet langer toegepast en blijft de deelneming bij ongewijzigde omstandigheden op nihil gewaardeerd. Hierbij worden andere langlopende belangen in de deelneming die feitelijk worden aangemerkt als een onderdeel van de netto-investering, ook meegenomen. Indien en voor zover geheel of ten dele voor de schulden van de deelneming wordt ingestaan respectievelijk een feitelijke verplichting bestaat de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening opgenomen. Een vervolgens verkregen aandeel in de winst van de deelneming wordt pas weer verwerkt indien en voor zover het cumulatief niet-verwerkte aandeel in het verlies is ingelopen.

Vorderingen uit hoofde van verstrekte leningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van eventuele aflossingen en voorzieningen voor oninbaarheid.

Voorraden

Voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs dan wel lagere marktwaarde.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de nominale waarde van de vorderingen verrekend.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Liquide middelen die (naar verwachting) langer dan twaalf maanden niet ter beschikking staan van de groep, worden als financiële vaste activa gerubriceerd.

Passiva

Voor zover niet anders vermeld, zijn passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat na bestemming volgens uit de jaarrekening.

Voorzieningen

Een voorziening wordt gevormd voor verplichtingen waarvan het waarschijnlijk is dat zij zullen moeten worden afgewikkeld en waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten. De omvang van de voorziening wordt bepaald door de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, met uitzondering van de voorzieningen die tegen contante waarde worden gewaardeerd als het effect van de tijdswaarde mateneel is. Indien het waarschijnlijk is dat voor uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen een vergoeding van een derde zal worden ontvangen, wordt deze vergoeding gepresenteerd als een afzonderlijk actief.

Financiële instrumenten

De rentederivaten zijn gewaardeerd op kostprijs op basis van kostprijs hedge accounting. Voor zover sprake is van ineffectiviteit (meer afgedekte posities dan leningen), is de marktwaarde van het rente instrument tot waardering gebracht. Marktwaardes worden bepaald door marktrente in relatie tot de contractuele rente.

Derivaten met toepassing van kostprijs hedge accounting

De afdekkingen worden volgens kostprijs hedge-accounting verwerkt, indien voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

- documentatie van de algemene hedgestrategie, hoe de hedgerelaties passen in de doelstellingen van risicobeheer en de verwachting aangaande de effectiviteit van deze hedgerelaties;
- documentatie van de in het soort hedgerelatie betrokken hedge-instrumenten en afgedekte posities;
- verwerking van de ineffectiviteit in de winst-en-verliesrekening.

De afdekkingen die aan deze strikte voorwaarden voor hedge accounting voldoen, worden als volgt verantwoord.

Indien de afgedekte post tegen kostprijs in de balans wordt verwerkt, dan wordt ook het derivaat tegen kostprijs gewaardeerd.

Zolang de afgedekte post in de kostprijs hedge nog niet in de balans is verwerkt, wordt ook het hedge instrument niet geherwaardeerd. Indien de afgedekte positie van een verwachte toekomstige transactie leidt tot een financieel actief of een financiële verplichting, dan worden de daarmee verbonden nog niet in het resultaat verwerkte winsten of verliezen in dezelfde periode(n) in de winst en verliesrekening verantwoord als waarin het verkregen actief of de aangegane verplichting van invloed is op het resultaat.

Indien de afgedekte post een monetaire post in vreemde valuta betreft, wordt het derivaat, voor zover het valuta-elementen in zich heeft, ook gewaardeerd tegen de contante koers op balansdatum. Indien het derivaat valuta-elementen in zich heeft, wordt het verschil tussen de contante koers die geldt op het moment van afsluiten van het derivaat en de termijnkoers waartegen het derivaat zal worden afgewikkeld, verdeeld over de looptijd van het derivaat.

Indien de afgedekte positie van een verwachte toekomstige transactie leidt tot de opname van een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting of indien een verwachte toekomstige transactie betreffende een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting een bindende overeenkomst wordt waarvoor kostprijs hedge-accounting wordt toegepast, worden de hiermee samenhangende nog niet in het resultaat verwerkte winsten en verliezen verantwoord in de winst-en-verliesrekening in dezelfde periode(n) als waarin het verworven actief of de aangegane verplichting het resultaat beïnvloedt.

Tot het moment van verantwoording in de winst-en-verliesrekening worden eventueel gerealiseerde winsten of verliezen van hedge-instrumenten als overlopende posten op de balans opgenomen.

Kostprijs hedge-accounting wordt beëindigd indien:

- het hedge-instrument afloopt, wordt verkocht, beëindigd of uitgeoefend. Het cumulatieve gerealiseerde resultaat op het hedge-instrument dat nog niet in de winst-en-verliesrekening was verwerkt toen er sprake was van een effectieve hedge, wordt afzonderlijk in de overlopende posten in de balans verwerkt tot de afgedekte transactie plaatsvindt.
- de hedgerelatie niet meer voldoet aan de criteria voor hedge accounting.

Indien de afgedekte positie een in de toekomst verwachte transactie betreft, vindt de verwerking van de hedgeresultaten als volgt plaats:

- Indien de verwachte transactie naar verwachting nog plaatsvindt, wordt hedge accounting vanaf dat moment stopgezet. Het hiermee samenhangende cumulatieve resultaat op het hedge-instrument dat in de periode waarin de hedge effectief was buiten de winst-en-verliesrekening of off-balance was gehouden, blijft afhankelijk van de situatie off-balance of op de balans.
- Indien de verwachte transactie naar verwachting niet meer plaatsvindt wordt het hiermee samenhangende cumulatieve resultaat op het hedge-instrument dat in de periode waarin de hedge effectief was buiten de winst-en-verliesrekening of off-balance was gehouden, naar de winst-en-verliesrekening overgebracht.

3 Stortingsplicht

De inbreng geschiedt ter voldoening van de stortingsplicht, zoals vermeld in artikel 94a, lid 2, Boek 2 Burgerlijk Wetboek, ter zake van de uitgifte van 198.057.600 aandelen in het kapitaal van Groningen Seaports N.V., elk met een nominale waarde groot € 1,--.

4 Datum toestand

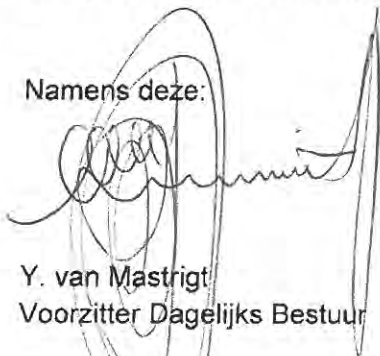
De beschrijving heeft plaatsgevonden op de toestand per 1 januari 2013.

Plaats: Delfzijl

Datum: 14 mei 2013

De oprichter Gemeenschappelijke Regeling Groningen Seaports (G.R.)

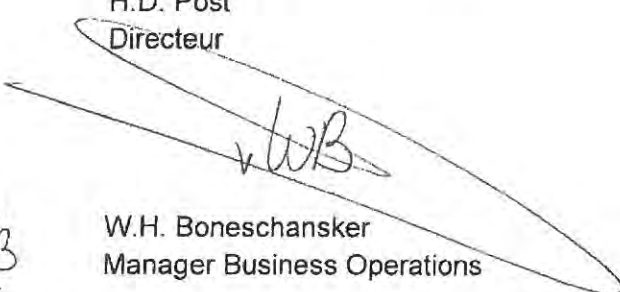
Namens deze:

Y. van Mastrigt
Voorzitter Dagelijks Bestuur

H.D. Post
Directeur

W.H. Boneschansker
Manager Business Operations

Nr. 2013.04268

BESLUIT VAN HET DAGELIJKS BESTUUR

(Verzelfstandiging Groningen Seaports)

Het Dagelijks Bestuur van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven:

gelezen de Verzelfstandigingsdocumentatie d.d. 7 maart 2013 (nummer 2013.04124);

gelet op het bepaalde in de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Algemene wet bestuursrecht; en

gelet op het bepaalde in de gemeenschappelijke regeling Havenschap Delfzijl/Eemshaven;

B E S L U I T

(alles voor zover het zijn bevoegdheden betreft)

- I. A. tot de (afwikkeling van de) verzelfstandiging van "Groningen Seaports", zoals nader omschreven in:
 - a. de besluitenlijst Havenschap Delfzijl/Eemshaven (oude stijl); en
 - b. de besluitenlijst Havenschap Delfzijl/Eemshaven (nieuwe stijl);alsmede in:
 - aa. de Verzelfstandigingsdocumentatie d.d. 7 maart 2013 (nummer 2013.04124);
 - bb. de Annexen die behoren tot de hiervoor onder a. en b. vermelde besluitenlijsten; en
 - cc. de Closing Agenda;zulks met de kanttekening dat de desbetreffende documenten, akten en overige relevante stukken vóór ondertekening nog op ondergeschikte en niet-materiële punten en/of onderwerpen aangepast en/of aangevuld zullen kunnen worden, zonder daarbij

GRONINGEN SEAPORTS

afbreuk te doen aan het doel en de strekking van de verzelfstandiging van "Groningen Seaports";

- I. B. dat reeds thans aan Groningen Seaports N.V., vanaf de datum van oprichting, het uitsluitend recht wordt verleend om binnen het beheergebied van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven (eventueel dan geheten Havenschap Groningen Seaports) het nautisch beheer (zoals bedoeld in artikel 4.1. sub 1 van de Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports) uit te voeren;
- I. C. om mandaat te verlenen aan de Voorzitter van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven (eventueel dan geheten Havenschap Groningen Seaports), die met deze mandaatverlening instemt, om te besluiten tot aanpassing en/of aanvulling van de desbetreffende documenten, akten en overige relevante stukken op ondergeschikte en niet-materiële punten en/of onderwerpen, zonder daarbij afbreuk te doen aan het doel en de strekking van de verzelfstandiging van de "Groningen Seaports", alsmede om - na de oprichting van Groningen Seaports NV - te besluiten over alle ambtenaarsrechtelijke aangelegenheden die het Havenschap Delfzijl/Eemshaven (eventueel dan geheten Havenschap Groningen Seaports) betreffen, waaronder in ieder geval – doch niet uitsluitend – begrepen besluiten tot aanstelling en/of ontslag van ambtenaren;

en

- II. het Algemeen Bestuur van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven (eventueel dan geheten Havenschap Groningen Seaports) voor te stellen (alles voor zover het zijn bevoegdheden betreft):
 1. tot de (afwikkeling van de) verzelfstandiging van "Groningen Seaports", zoals nader omschreven in:
 - a. de besluitenlijst Havenschap Delfzijl/Eemshaven (oude stijl); en
 - b. de besluitenlijst Havenschap Delfzijl/Eemshaven (nieuwe stijl);

GRONINGEN SEAPORTS

alsmede in:

- aa. de Verzelfstandigingsdocumentatie d.d. 7 maart 2013 (nummer 2013.04124);
 - bb. de Annexen die behoren tot de hiervoor onder a. en b. vermelde besluitenlijsten; en
 - cc. de Closing Agenda;
- zulks met de kanttekening dat de desbetreffende documenten, akten en overige relevante stukken vóór ondertekening nog op ondergeschikte en niet-materiële punten en/of onderwerpen aangepast en/of aangevuld zullen kunnen worden, zonder daarbij afbreuk te doen aan het doel en de strekking van de verzelfstandiging van "Groningen Seaports";

- 2. om mandaat te verlenen aan de Voorzitter van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven (eventueel dan geheten Havenschap Groningen Seaports) om te besluiten tot aanpassing en/of aanvulling van de desbetreffende documenten, akten en overige relevante stukken op ondergeschikte en niet-materiële punten en/of onderwerpen, zonder daarbij afbreuk te doen aan het doel en de strekking van de verzelfstandiging van de "Groningen Seaports", alsmede om - na de oprichting van Groningen Seaports NV - te besluiten over personele en arbeidsrechtelijke aangelegenheden die het Havenschap Delfzijl/Eemshaven (eventueel dan geheten Havenschap Groningen Seaports) betreffen;
- 3. dat reeds thans aan Groningen Seaports N.V., vanaf de datum van oprichting, het uitsluitend recht wordt verleend om binnen het beheergebied van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven (eventueel dan geheten Havenschap Groningen Seaports) het nautisch beheer (zoals bedoeld in artikel 4.1. sub 1 van de gemeenschappelijke regeling Havenschap Groningen Seaports) uit te voeren;

en

GRONINGEN SEAPORTS

4. om aan de directeur van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven ontslag als ambtenaar te verlenen per het moment van oprichting van Groningen Seaports NV.

De door het Dagelijks Bestuur genomen besluiten zoals vermeld in de besluitenlijst Havenschap Delfzijl/Eemshaven (nieuwe stijl) treden pas in werking per het moment van oprichting van Groningen Seaports NV, met dien verstande dat het door het Dagelijks Bestuur genomen besluit tot oprichting van Groningen Seaports NV in werking treedt op het moment waarop het Algemeen Bestuur van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven (eventueel dan geheten Havenschap Groningen Seaports) zal hebben besloten tot oprichting van Groningen Seaports NV.

Voormelde besluitenlijsten, bedoelde Verzelfstandigingsdocumentatie, voormelde Annexen en voormelde Closing Agenda maken onverbreekelijk deel uit van het onderhavige besluit van het Dagelijks Bestuur.

Ten blijke van instemming met voormeld mandaat is dit besluit mede-ondertekend door de Voorzitter van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven.

Dit besluit kan worden aangehaald als "Vorzelfstandigingsbesluit (DB) Groningen Seaports 2013".

Delfzijl, 23 mei 2013

Het Dagelijks Bestuur voornoemd:

De Voorzitter, voornoemd:

BESLUIT VAN HET ALGEMEEN BESTUUR

(Verzelfstandiging Groningen Seaports)

Het Algemeen Bestuur van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven:

gelezen de Verzelfstandigingsdocumentatie d.d. 7 maart 2013 (nummer 2013.04124);

gelezen het besluit en de voordracht van het Dagelijks Bestuur van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven, welk besluit is genaamd "Verzelfstandigingsbesluit (DB) Groningen Seaports 2013";

gelet op het bepaalde in de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Algemene wet bestuursrecht; en

gelet op het bepaalde in de gemeenschappelijke regeling Havenschap Delfzijl/Eemshaven;

B E S L U I T

(alles voor zover het zijn bevoegdheden betreft)

- I. tot de (afwikkeling van de) verzelfstandiging van "Groningen Seaports", zoals nader omschreven in:
 - a. de besluitenlijst Havenschap Delfzijl/Eemshaven (oude stijl); en
 - b. de besluitenlijst Havenschap Delfzijl/Eemshaven (nieuwe stijl);alsmede in:
 - aa. de Verzelfstandigingsdocumentatie d.d. 7 maart 2013 (nummer 2013.04124);
 - bb. de Annexen die behoren tot de hiervoor onder a. en b. vermelde besluitenlijsten;
en
 - cc. de Closing Agenda;

zulks met de kanttekening dat de desbetreffende documenten, akten en overige relevante stukken vóór ondertekening nog op ondergeschikte en niet-materiële punten en/of onderwerpen aangepast en/of aangevuld zullen worden, zonder daarbij afbreuk te doen aan het doel en de strekking van de verzelfstandiging van "Groningen Seaports";

- II. tot het verlenen van mandaat aan de Voorzitter van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven (eventueel dan geheten Havenschap Groningen Seaports), die met deze mandaatverlening instemt, om te besluiten tot aanpassing en/of aanvulling van de desbetreffende documenten, akten en overige relevante stukken op ondergeschikte en niet-materiële punten en/of onderwerpen, zonder daarbij afbreuk te doen aan het doel en de strekking van de verzelfstandiging van "Groningen Seaports", alsmede om - na de oprichting van Groningen Seaports NV - te besluiten over alle ambtenaarsrechtelijke aangelegenheden die het Havenschap Delfzijl/Eemshaven (eventueel dan geheten Havenschap Groningen Seaports) betreffen, waaronder in ieder geval – doch niet uitsluitend – begrepen besluiten tot aanstelling en/of ontslag van ambtenaren;
- III. dat reeds thans aan Groningen Seaports N.V., vanaf de datum van oprichting, het uitsluitend recht wordt verleend om binnen het beheergebied van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven (dan geheten Havenschap Groningen Seaports) het nautisch beheer (zoals bedoeld in artikel 4.1. sub 1 van de Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports) uit te voeren;
- IV. tot het ontslaan van de directeur als ambtenaar per het moment van oprichting van Groningen Seaports NV.

De door het Algemeen Bestuur genomen besluiten zoals vermeld in de besluitenlijst Havenschap Delfzijl/Eemshaven (nieuwe stijl) treden pas in werking per het moment van

oprichting van Groningen Seaports NV, met dien verstande dat het besluit van het Algemeen Bestuur tot oprichting van Groningen Seaports NV onmiddellijk in werking treedt.

Voormelde besluitenlijsten, bedoelde Verzelfstandigingsdocumentatie, voormelde Annexen en voormelde Closing Agenda maken onverbreekelijk deel uit van het onderhavige besluit van het Algemeen Bestuur.

Ten blijke van instemming met voormeld mandaat is dit besluit mede-ondertekend door de Voorzitter van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven.

Dit besluit kan worden aangehaald als "Vorzelfstandigingsbesluit (AB) Groningen Seaports 2013".

Delfzijl, 14 juni 2013

Het Algemeen Bestuur, voornoemd:

De Voorzitter, voornoemd:

De secretaris, voornoemd:

BESLUITENLIJST HAVENSCHAP DELFZIJL/EEMSHAVEN (OUDE STIJL)

Onderstaand besluitenlijst is gebaseerd op de Closing Agenda. Dit laat onverlet dat door het Algemeen Bestuur (AB) of het Dagelijks Bestuur (DB) van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven (oude stijl) nog andere besluiten ter zake van de verzelfstandiging genomen dienen te worden.

I. PRE-PRE-CLOSING

Zie punt I.4 van de Closing Agenda:

- I.4 het bijhouden c.q. opschonen van de kadastrale registratie in verband met voorwaardelijke eigendomsverkrijgingen en voorwaardelijke vestiging van rechten van erfpacht.

II. PRE-CLOSING

Zie de punten II.4 en II.10 van de Closing Agenda:

- II.4 (het besluiten tot) (het meewerken aan) de verzelfstandiging van Groningen Seaports
(zie de gehele Verzelfstandigingsdocumentatie d.d. 7 maart 2013 (nummer 2013.04124));
- II.10 (het besluiten tot) het vaststellen van de beschrijving van de door de GR in de NV in te brengen onderneming, alsmede de daaraan toe te kennen waarde
(zie de beschrijving als Annex bij deze besluitenlijst).

Daarnaast zal het AB besluiten omtrent de vaststelling van de jaarrekening van Groningen Seaports over het (boek)jaar 2012.

III. CLOSING

Zie de punten III.1 en III.2 van de Closing Agenda:

- III.1 (het besluiten tot) het aangaan van de Verzelfstandigingsovereenkomst
(zie onder tabblad 6 van de Verzelfstandigingsdocumentatie d.d. 7 maart 2013 (nummer 2013.04124); en
- III.2 (het besluiten tot) het verlenen van het uitsluitend recht
(zie onder tabblad 7 van de Verzelfstandigingsdocumentatie d.d. 7 maart 2013 (nummer 2013.04124).

BESLUITENLIJST HAVENSCHAP DELFZIJL/EEMSHAVEN SEAPORTS (NIEUWE STIJL)

Onderstaand besluitenlijst is gebaseerd op de Closing Agenda. Dit laat onverlet dat door het Algemeen Bestuur (AB) of het Dagelijks Bestuur (DB) van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven (nieuwe stijl) – eventueel dan geheten Havenschap Groningen Seaports - nog andere besluiten ter zake van de verzelfstandiging genomen dienen te worden.

I. PRE-PRE-CLOSING

Geen.

II. PRE-CLOSING

Geen.

III. CLOSING

Zie de punten III.4 tot en met III.7 en III.9 tot en met III.17 van de Closing Agenda:

- III.4 (het besluiten tot) het vaststellen van het Directiereglement Groningen Seaports NV
(zie onder tabbladen 28 en 29 van de Verzelfstandigingsdocumentatie d.d. 7 maart 2013 (nummer 2013.04124));
- III.5 (het besluiten tot) het vaststellen van het Reglement Raad van Commissarissen Groningen Seaports NV
(zie onder tabbladen 30 en 31 van de Verzelfstandigingsdocumentatie d.d. 7 maart 2013 (nummer 2013.04124));
- III.6A (het besluiten tot) het oprichten van Groningen Seaports NV

- (zie onder tabblad 27 van de Verzelfstandigingsdocumentatie d.d. 7 maart 2013 (nummer 2013.04124);*
- III.7 (het besluiten tot) het uitoefenen van stemrecht in de AvA zoals is bepaald in Annex A bij deze besluitenlijst, welke uitoefening van het stemrecht in de AvA is gericht op het verlenen van goedkeuring aan de directeur van de Groningen Seaports NV voor het nemen van de nodige besluiten ter zake van de verzelfstanding
(zie Annex A bij deze besluitenlijst);
- III.9 (het besluiten tot) het vaststellen van het Treasurystatuut Groningen Seaports NV
(zie onder tabblad 18 van de verzelfstandigingsdocumentatie d.d. februari 2013);
- III.10 (het besluiten tot) het aangaan van de Dienstverleningsovereenkomst
(zie onder tabblad 32 van de verzelfstandigingsdocumentatie d.d. februari 2013);
- III.11 (het besluiten tot) het aangaan van de Borgstellingsovereenkomst
(zie onder tabblad 15 van de verzelfstandigingsdocumentatie d.d. februari 2013);
- III.12 (het besluiten tot) het aangaan van de Overeenkomst van borgtocht met Deutsche Bank
(zie onder tabblad 15 van de verzelfstandigingsdocumentatie d.d. februari 2013);
- III.13 (het besluiten tot) het aangaan van de Overeenkomst van borgtocht met Société Generale
(zie onder tabblad 15 van de verzelfstandigingsdocumentatie d.d. februari 2013);
- III.14 (het besluiten tot) de inbreng van de onderneming in Groningen Seaports NV (ondertekening Inbrengakte)
(zie onder tabblad 24 van de verzelfstandigingsdocumentatie d.d. februari 2013);
- III.15 (het besluiten tot) de inbreng van de economische eigendom in Groningen Seaports NV van grondposities die niet kunnen worden bezwaard met rechten van erfpacht (ondertekening Veegakte)
(zie Annex B bij deze besluitenlijst);
- III.16 (het besluiten tot) het aanvaarden van de nodige zekerheidsrechten (ondertekening Hypotheekakte)
(zie onder tabblad 25 van de verzelfstandigingsdocumentatie d.d. februari 2013);
- III.17 (het besluiten tot) het uitoefenen van stemrecht in de AvA zoals is bepaald in Annex C.2 bij deze besluitenlijst, welke uitoefening van stemrecht in de AvA is gericht op het

verlenen van goedkeuring aan de directeur van Groningen Seaports NV voor het verrichten van de bekrachtigingshandelingen.

(zie Annexen C.1, C.2 en C.3 bij deze besluitenlijst).

- ◆ - ◆ - ◆ -

BESLUIT VAN HET ALGEMEEN BESTUUR

(Wijzigingsmoment Gemeenschappelijke Regeling)

Het Algemeen Bestuur van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven:

gelezen de Verzelfstandigingsdocumentatie d.d. 7 maart 2013 (nummer 2013.04124);

gelet op het besluit van Provinciale Staten van de Provincie Groningen d.d. ♦ (nummer ♦);

gelet op het besluit van Gedeputeerde Staten van de Provincie Groningen d.d. ♦ (nummer ♦);

gelet op het besluit van de raad van de gemeente Delfzijl d.d. ♦ (nummer ♦);

gelet op het besluit van het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Delfzijl d.d. ♦ (nummer ♦);

gelet op het besluit van de raad van de gemeente Eemshaven d.d. ♦ (nummer ♦);

gelet op het besluit van het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Eemshaven d.d. ♦ (nummer ♦);

gelet op het bepaalde in de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Algemene wet bestuursrecht; en

gelet op het bepaalde in de gemeenschappelijke regeling Havenschap Delfzijl/Eemshaven;

BESLUIT

(alles voor zover het zijn bevoegdheden betreft)

dat de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Delfzijl/Eemshaven tot de Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports in werking treedt op éénentwintig juni tweeduizend dertien om en vanaf 00:00 uur, dan wel - indien voordien geen publicatie van de besluiten tot wijziging van en toetreding tot de gemeenschappelijke regeling heeft plaatsgevonden - op het moment van de laatste publicatie door respectievelijk de Provincie Groningen, de gemeente Delfzijl en de gemeente Eemshaven.

Dit besluit kan worden aangehaald als "Vaststellingsbesluit (AB) moment wijziging Gemeenschappelijke Regeling 2013".

Delfzijl, 14 juni 2013

Het Algemeen Bestuur, voornoemd:

De secretaris, voornoemd:

BESLUIT VAN HET ALGEMEEN BESTUUR

(Benoeming Voorzitter)

Het Algemeen Bestuur van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven:

gelezen de voordracht van de Provincie Groningen d.d. ♦ mei/juni 2013 (kenmerk ♦) omtrent de benoeming van een voorzitter van het Algemeen Bestuur het Havenschap Delfzijl/Eemshaven;

gelet op het bepaalde in de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Algemene wet bestuursrecht; en

gelet op het bepaalde in de gemeenschappelijke regeling Havenschap Delfzijl/Eemshaven;

B E S L U I T

te benoemen tot Voorzitter van het Algemeen Bestuur van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven:

[♦].

Ten blijke van instemming met diens benoeming is dit besluit mede-ondertekend door de benoemde Voorzitter.

Dit besluit kan worden aangehaald als "Benoemingsbesluit Voorzitter 2013".

Delfzijl, 14 juni 2013

Het Algemeen Bestuur, voornoemd:

De benoemde Voorzitter, voornoemd:

De secretaris, voornoemd:

Nr. 2013.04270

BESLUIT VAN HET DAGELIJKS BESTUUR

(Voordracht mandaat aan Voorzitter inzake vastgoedtransacties)

Het Dagelijks Bestuur van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven:

gelet op het bepaalde in de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Algemene wet bestuursrecht; en

gelet op het bepaalde in de gemeenschappelijke regeling Havenschap Delfzijl/Eemshaven;

B E S L U I T

het Algemeen Bestuur van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven voor te stellen om mandaat te verlenen aan de Voorzitter van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven (eventueel dan geheten Havenschap Groningen Seaports) om te besluiten tot het aankopen, verkopen, ruilen, bezwaren, verhuren, verpachten en/of in gebruik geven van registergoederen tot een maximum bedrag van vijf miljoen euro (EUR 5.000.000,--) per handeling, zijnde de koopprijs in geval van aankoop en verkoop dan wel de waarde van de registergoederen in geval van ruil/gebruikgeving dan wel de gekapitaliseerde waarde van de erfpachtcanon/retributie in geval van erfpacht/opstalrecht dan wel dan wel de totale huurprijs/pachtprijs in geval van verhuur/pacht.

Dit besluit kan worden aangehaald als "Voordracht (DB) mandaat aan Voorzitter inzake vastgoedtransacties 2013".

Delfzijl, 23 mei 2013

Het Dagelijks Bestuur, voornoemd:

BESLUIT VAN HET ALGEMEEN BESTUUR

(Mandaat aan Voorzitter inzake vastgoedtransacties)

Het Algemeen Bestuur van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven:

gelezen de voordracht van het Dagelijks Bestuur van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven d.d. 14 juni 2013, genaamd "Voordracht (DB) mandaat aan Voorzitter inzake vastgoedtransacties 2013";

gelet op het bepaalde in de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Algemene wet bestuursrecht; en

gelet op het bepaalde in de gemeenschappelijke regeling Havenschap Delfzijl/Eemshaven;

B E S L U I T

tot het verlenen van mandaat aan de Voorzitter van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven, die met deze mandaatverlening instemt, om te besluiten tot het aankopen, verkopen, ruilen, bezwaren, verhuren, verpachten en/of in gebruik geven van registergoederen tot een maximum bedrag van vijf miljoen euro (EUR 5.000.000,--) per handeling, zijnde de koopprijs in geval van aankoop en verkoop dan wel de waarde van de registergoederen in geval van ruil/gebruikgeving dan wel de gekapitaliseerde waarde van de erfpachtcanon/retributie in geval van erfpacht/opstalrecht dan wel dan wel de totale huurprijs/pachtprijs in geval van verhuur/pacht.

Ten blijke van instemming met voormeld mandaat is dit besluit mede-ondertekend door de Voorzitter van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven.

Dit besluit kan worden aangehaald als "Mandaatbesluit (AB) aan Voorzitter inzake vastgoedtransacties 2013".

Delfzijl, 14 juni 2013

Het Algemeen Bestuur, voornoemd:

De Voorzitter, voornoemd:

De secretaris, voornoemd:

2013.04273

BESLUIT VAN HET DAGELIJKS BESTUUR

(Voordracht inzake uitoefening stemrecht - goedkeuring lopende projecten)

Het Dagelijks Bestuur van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven:

gelet op de beoogde verzelfstandiging van de onderneming "Groningen Seaports" waarvan thans voorzien is dat die op 14 juni 2013 zal plaatsvinden;

gelet op het feit dat het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven vóór 14 juni 2013 een aantal besluiten heeft genomen in verband met de ontwikkeling van de onderneming van "Groningen Seaports" te weten ondermeer:

1. het besluit van het Algemeen Bestuur van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven d.d. 4 december 2008, nummer 5875/WHB/CO, genaamd "besluit Investeringsproject Energypark Eemshaven 2008";
2. het besluit van het Algemeen Bestuur van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven d.d. 17 juni 2011, nummer 2721/RG/IdG, genaamd "besluit Shortsea Westlod 2011";
3. het besluit van het Algemeen Bestuur van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven d.d. 8 juli 2011, nummer 3014, genaamd "besluit budget Energypark 2011"; en
4. het besluit van het Algemeen Bestuur van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven d.d. 9 november 2012, nummer 2012.06136, genaamd "besluit Eemshaven Zuid-Oost 2012";

gelet op het feit dat de uitvoering van bedoelde besluiten na de verzelfstandiging van de onderneming "Groningen Seaports" zullen moeten worden uitgevoerd voor rekening en risico van Groningen Seaports NV, terwijl het Havenschap Delfzijl/Eemshaven (eventueel dan geheten Havenschap Groningen Seaports) de houder zal zijn van alle aandelen in geplaatste kapitaal van Groningen Seaports NV;

GRONINGEN SEAPORTS

BESLUIT

het Algemeen Bestuur van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven (eventueel dan geheten Havenschap Groningen Seaports) voor te stellen om het stemrecht op de door het Havenschap Delfzijl/Eemshaven (eventueel dan geheten Havenschap Groningen Seaports) te houden aandelen in het geplaatste kapitaal van Groningen Seaports NV zodanig uit te oefenen dat daardoor de uitvoering van de middels vorenbedoelde besluiten beoogde ontwikkeling van de onderneming "Groningen Seaports" doorgang zal vinden.

Dit besluit kan worden aangehaald als "Voordracht (DB) inzake uitoefening stemrecht - goedkeuring lopende projecten 2013".

Delfzijl, 23 mei 2013

Het Dagelijks Bestuur, voornoemd:

BESLUIT VAN HET ALGEMEEN BESTUUR

(Inzake uitoefening stemrecht - goedkeuring inzake lopende projecten)

Het Algemeen Bestuur van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven:

gelezen de voordracht van het Dagelijks Bestuur van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven d.d. 23 mei 2013, genaamd: "Voordracht (DB) inzake uitoefening stemrecht - goedkeuring lopende projecten 2013"

B E S L U I T

het stemrecht op de door het Havenschap Delfzijl/Eemshaven (eventueel dan geheten Groningen Seaports) te houden aandelen in het geplaatste kapitaal van Groningen Seaports NV zodanig uit te oefenen dat daardoor de uitvoering van de middels vorenbedoelde besluiten beoogde ontwikkeling van de onderneming "Groningen Seaports" doorgang zal vinden.

Dit besluit kan worden aangehaald als "Besluit (AB) inzake uitoefening stemrecht - goedkeuring lopende projecten 2013".

Delfzijl, 14 juni 2013

Het Algemeen Bestuur, voornoemd:

De secretaris, voornoemd:

Nr. 2013.04277

BESLUIT VAN HET DAGELIJKS BESTUUR

(Voordracht inzake aanstellen Havenmeester)

Het Dagelijks Bestuur van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven:

gelet op de beoogde verzelfstandiging van de onderneming "Groningen Seaports" waarvan thans voorzien is dat die op 14 juni 2013 zal plaatsvinden;

gelet op het bepaalde in artikel 3.2 van de tussen het Havenschap Delfzijl/Eemshaven en Groningen Seaports NV te sluiten Dienstverleningsovereenkomst zoals opgenomen in de Verzelfstandigingsdocumentatie d.d. 7 maart 2013 (nummer 2013.04124);

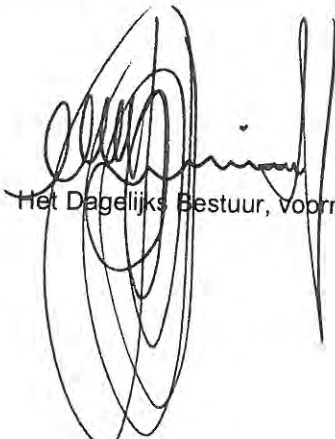
B E S L U I T

om met overeenkomstige toepassing van artikel 3.2. van voormelde nog te sluiten Dienstverleningsovereenkomst aan Groningen Seaports NV voor te stellen om ten eerste maal de huidige Havenmeester van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven aan te stellen als Havenmeester in dienst van Groningen Seaports NV.

Dit besluit treedt in werking op het moment van oprichting van Groningen Seaports NV.

Dit besluit kan worden aangehaald als "Voordracht (DB) inzake aanstellen Havenmeester 2013".

Delfzijl, 23 mei 2013

Het Dagelijks Bestuur, voornoemd:

BESLUIT VAN HET ALGEMEEN BESTUUR

(Besluit inzake aanstellen Havenmeester)

Het Algemeen Bestuur van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven:

gelet op de beoogde verzelfstandiging van de onderneming "Groningen Seaports" waarvan thans voorzien is dat die op 14 juni 2013 zal plaatsvinden;

gelet op het bepaalde in artikel 3.2 van de tussen het Havenschap Delfzijl/Eemshaven en Groningen Seaports NV gesloten Dienstverleningsovereenkomst zoals opgenomen in de Verzelfstandigingsdocumentatie d.d. 7 maart 2013 (nummer 2013.04124);

gelezen de voordracht van het Dagelijks Bestuur van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven d.d. 14 juni 2013, genaamd "Voordracht (DB) inzake aanstellen Havenmeester 2013";

B E S L U I T

om - met overeenkomstige toepassing van artikel 3.2. van voormelde nog te sluiten Dienstverleningsovereenkomst - aan Groningen Seaports NV voor te stellen om ten eerste maal de huidige Havenmeester van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven aan te stellen als Havenmeester in dienst van Groningen Seaports NV.

Dit besluit kan worden aangehaald als "Voordracht (AB) inzake aanstellen Havenmeester 2013".

Delfzijl, 14 juni 2013

Het Algemeen Bestuur, voornoemd:

De secretaris, voornoemd:

BESLUIT VAN HET ALGEMEEN BESTUUR

(Wijzigingsmoment Havenbeheersverordening Groningen Seaports)

Het Algemeen Bestuur van het Havenschap Delfzijl/Eemshaven:

gelet op de reeds vastgestelde Havenbeheersverordening Groningen Seaports 2012;

gelet op het bepaalde in de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Algemene wet bestuursrecht; en

gelet op het bepaalde in de gemeenschappelijke regeling Havenschap Delfzijl/Eemshaven;

B E S L U I T

1. tot vaststelling van de Havenbeheersverordening Groningen Seaports;
2. dat de Havenbeheersverordening Groningen Seaports in werking treedt niet eerder dan éérentwintig juni tweeduizend dertien om en vanaf 00:00 uur, dan wel - indien voordien geen publicatie van de besluiten tot wijziging van en toetreding tot de gemeenschappelijke regeling heeft plaatsgevonden - op het moment van de laatste publicatie door respectievelijk de Provincie Groningen, de gemeente Delfzijl en de gemeente Eemsmond, en laatstelijk op het moment van publicatie van de Havenbeheersverordening zelve

Dit besluit kan worden aangehaald als "Vaststellingsbesluit (AB) moment wijziging Gemeenschappelijke Regeling 2013".

Delfzijl, 14 juni 2013

Het Algemeen Bestuur, voornoemd:

De secretaris, voornoemd: